พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 : ศึกษากรณีการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐาน

นายอิทธิชัย รามสูต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย
The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2557
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ANTI-MONEY LAUNDERING ACT B.E. 2542 : A STUDY ON PRESCRIPTION OF SMUGGLING OF MIGRANTS OFFENCES AS PREDICATE OFFENCES

Mr. Itthichai Ramasoot

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws
Faculty of Law
Chulalongkorn University
Academic Year 2014
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 : ศึกษากรณีการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐาน
โดย	นายอิทธิชัย รามสูต
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะนิติศาสตร์

(ศาสตราจารย์ ดร. นันทวัฒน์ บรมานันท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปารีณา ศรีวนิชย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(อาจารย์ ดร. ชัชชม อรรฆภิญญ์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

อิทธิชัย รามสูต : พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 : ศึกษากรณีการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐาน (ANTI-MONEY LAUNDERING ACT B.E. 2542 : A STUDY ON PRESCRIPTION OF SMUGGLING OF MIGRANTS OFFENCES AS PREDICATE OFFENCES) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ศ. วีระพงษ์ บุญโญภาส, 265 หน้า.

การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมีหลายรูปแบบ โดยมักจะเป็นองค์กรอาชญากรรม มีผลตอบแทนในวงเงินที่สูง ยากแก่การปราบปราม ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศอย่างมหาศาล อีกทั้งยังเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ที่มิชอบด้วยกฎหมายของผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลและมีลักษณะเป็นขบวนการเกี่ยวเนื่องกับต่างประเทศ แต่บทบัญญัติกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังมีข้อบกพร่องและข้อจำกัดหลายประการ ไม่สามารถป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่อาจนำมาตรการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาบังคับใช้กับความผิดดังกล่าวได้ เนื่องจากยังไม่ได้เป็นความผิดมูลฐาน อาชญากรสามารถที่จะนำเงินได้เหล่านั้นไปเป็นทุนในการประกอบอาชญากรรมต่างๆต่อไปเป็นวงจรการประกอบอาชญากรรม

จากการศึกษาพบว่า ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมีลักษณะที่สอดคล้องกับแนวความคิดในการกำหนดความผิดมูลฐาน กล่าวคือ มักจะเป็นองค์กรอาชญากรรม ได้รับผลตอบแทนสูง มีลักษณะการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปราม และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้ดำเนินการกับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน โดยการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และกำหนดขอบเขตให้ชัดเจนและเหมาะสม อันจะทำให้การแก้ไขปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สาขาวิชา นิติศาสตร์ ลายมือชื่อนิสิต .....

ปีการศึกษา 2557 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

5686042534 : MAJOR LAWS
KEYWORDS: SMUGGLING OF MIGRANTS / MIGRANT SMUGGLING / ANTI-MONEY LAUNDERING ACT B.E. 2542 / PREDICATE OFFENSES / TRAFFICKING IN PERSONS

ITTHICHAI RAMASOOT: ANTI-MONEY LAUNDERING ACT B.E. 2542 : A STUDY ON PRESCRIPTION OF SMUGGLING OF MIGRANTS OFFENCES AS PREDICATE OFFENCES. ADVISOR: PROF. VIRAPHONG BOONYOBHAS, 265 pp.

Smuggling of migrants takes many forms, typically a criminal organization. It can obtain a large amount of income and it is difficult to suppress, which dramatically affect the economy, society and national security. It is also considered as an illegal exploitation of the offender, who is influential and has connections with the international movement. However, the current legal provisions have several flaws and facing considerable amount of obstacles which cause ineffectiveness at preventing and suppressing such crime. And measures in accordance with provisions of the Anti-Money Laundering Act B.E. 2542 cannot be enforced against this circumstance because it is not predicate offenses. Criminals can spend such money as the capital to commit other crimes, leading to criminal cycle.

Through research, it is found that smuggling of migrants offenses can be in compliance with the concept of predicate offenses; it is typically a criminal organization and it can obtain a high and considerable amount of income. Furthermore, it is also complicated for suppression and also a threat to national economic security.

Accordingly, it is requisite to apply anti-money laundering measures in order to counter smuggling of migrants offenses. By prescribing smuggling of migrants offenses as predicate offence in the Anti-Money Laundering Act B.E. 2542 and define a clear and appropriate scope, the problem of smuggling of migrants can be solved more effectively.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Field of Study: Laws Student's Signature .....

Academic Year: 2014 Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากท่านทั้งหลาย ทั้งในด้านวิชาการและด้านกำลังใจ ณ โอกาสนี้ ผู้เขียนจึงขอแสดงความขอบคุณอย่างสูงแก่ทั้งผู้ที่กล่าวนามและมิได้กล่าวนามในที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณาสละเวลาในการให้ความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนถึงการเขียนวิทยานิพนธ์ ตลอดจนได้กรุณาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้เขียนรู้สึกสำนึกในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปารีณา ศรีวนิชย์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษา และคำแนะนำต่างๆที่เป็นประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้กับผู้เขียน ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ชัชชม อรรฆภิญญ์ และพันตำรวจเอก ดร.สีหนาท ประยูรรัตน์ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ตลอดจนให้คำปรึกษา และคำแนะนำต่างๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์อรรณพ ลิขิตจิตถะ และพี่สุวัฒน์ สัจจะประภา ที่กรุณาสละเวลาให้ผู้เขียนได้ทำการสัมภาษณ์ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายกิจการต่างประเทศ 1 ทุกๆท่านที่ให้ความช่วยเหลือ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา นายสมเดช รามสูต มารดา นางอุไรวรรณ รามสูต พี่ชาย นายนรศักดิ์ รามสูต และญาติๆเป็นอย่างสูง ที่ให้การสนับสนุนในทุกๆด้านและเป็นกำลังใจที่สำคัญแก่ผู้เขียนตลอดมา ขอขอบคุณเพื่อนๆพี่ๆน้องๆทุกคนที่ช่วยเหลือและคอยเป็นกำลังใจให้ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องบัณฑิตศึกษาสำหรับความช่วยเหลือต่างๆ ขอขอบคุณคณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ให้โอกาสในการศึกษาแก่ผู้เขียนตลอดมาตั้งแต่ระดับปริญญาตรี และขอขอบคุณผู้แต่งหนังสือทุกท่านที่ผู้เขียนใช้อ้างอิงในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สุดท้ายนี้หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ทางวิชาการประการใด ผู้เขียนขอมอบคุณความดีทั้งหมดแก่บิดามารดา และคณาจารย์ทุกท่าน แต่หากมีความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียวและขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญ ..... ช

บทที่ 1 บทนำ 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย 8

1.3 สมมติฐานของการศึกษาวิจัย 8

1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย 9

1.5 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย 9

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย 10

บทที่ 2 ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน 11

2.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน 11

2.1.1 พิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ. 2000 (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air 2000) 12

2.1.2 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 15

2.1.3 กฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ. 2000 (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air 2000) ซึ่งในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการยกร่างกฎหมายโดยสำนักงานอัยการสูงสุด 17

2.2 เหตุปัจจัยของการย้ายถิ่นฐาน 22

2.2.1 ปัจจัยผลักดัน (push factors) 23

หน้า

2.2.2 ปัจจัยดึงดูด (pull factors)..... 24
2.3 รูปแบบและวิธีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน..... 26
2.3.1 รูปแบบและวิธีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาในประเทศไทย (ประเทศไทยในฐานะประเทศปลายทาง)..... 26
2.3.2 รูปแบบและวิธีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไปประเทศที่สาม (ประเทศไทยในฐานะประเทศทางผ่าน)..... 29
2.4 การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ..... 41
2.4.1 ความหมายขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ..... 41
2.4.2 ลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ..... 42
2.4.3 ประเภทขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ..... 43
2.4.4 ประเภทขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่สำคัญในประเทศไทย..... 44
2.5 ความแตกต่างระหว่างการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานกับการค้ามนุษย์..... 45
2.5.1 การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดต่อรัฐ (crime against state) ในขณะที่การค้ามนุษย์เป็นความผิดต่อบุคคล (crime against person)..... 45
2.5.2 ความยินยอมของบุคคลที่ถูกนำพา (consent)..... 46
2.5.3 วัตถุประสงค์ในการนำพา (purpose of movement)..... 46
2.5.4 จุดหมายปลายทาง (destination)..... 46
2.5.5 การเสาะแสวงหาและการแนะนำชักชวน (recruitment and procurement)..... 47
2.5.6 ความสัมพันธ์เชิงธุรกิจ (customer relationship)..... 47
2.5.7 ความรู้ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ (knowledge and control)..... 47
2.5.8 ผลประโยชน์ตอบแทนหรือกำไร (profit)..... 48
2.5.9 การใช้ความรุนแรง (violence)..... 48
2.5.10 ความเป็นไปเมื่อเดินทางถึงที่หมาย (upon the arrival)..... 48
2.6 ผลกระทบที่เกิดจากการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน..... 52

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

หน้า

2.6.1 ผลกระทบด้านการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ 52
2.6.2 ผลกระทบด้านประชากร 52
2.6.3 ผลกระทบด้านแรงงานและอัตราการมีงานทำ 53
2.6.4 ผลกระทบด้านสังคม 53
2.6.5 ผลกระทบด้านสาธารณสุข 54
2.6.6 ผลกระทบด้านความมั่นคงภายในประเทศ 54
2.7 สถิติและตัวอย่างคดีที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดฐานลักลอบขนคนเข้าเมืองของประเทศไทย 55
2.7.1 สถิติคดี 55
2.7.2 ตัวอย่างคดี 61
บทที่ 3 ความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน 64
3.1 ความรู้ทั่วไปของการฟอกเงิน 64
3.1.1 ความหมายของการฟอกเงิน 65
3.1.2 แนวคิดและทฤษฎีในการกำหนดความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการฟอกเงิน 68
3.1.3 วัตถุประสงค์ของการฟอกเงิน 69
3.1.4 ลำดับขั้นตอนการฟอกเงิน 70
3.1.5 รูปแบบและวิธีการฟอกเงิน 71
3.1.6 แหล่งที่มาของการฟอกเงิน 74
3.1.7 สถานที่สำหรับฟอกเงิน 77
3.2 ความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทย . 80
3.2.1 ความหมายของความผิดมูลฐาน 80
3.2.2 แนวความคิดในการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทย 81

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

3.2.3 ความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม 84

3.3 ความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของต่างประเทศ 90

3.3.1 ข้อแนะนำของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force หรือ FATF) 90

3.3.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา 94

3.3.3 ประเทศเดนมาร์ก 112

3.3.4 เขตปกครองพิเศษฮ่องกง 116

บทที่ 4 แนวทางในการนำมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้ดำเนินการกับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน 122

4.1 เหตุผลและความจำเป็นในการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 122

4.1.1 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน 123

4.1.2 เพื่อให้สอดรับกับพันธกรณีของประเทศไทยที่จะต้องปฏิบัติตามข้อแนะนำของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force หรือ FATF) ตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติในการปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย UNSCR ที่ 1617 125

4.1.3 เพื่อให้สอดรับกับความตกลงระหว่างประเทศ 133

4.1.4 เพื่อให้สอดรับกับกฎหมายต่างประเทศที่เป็นสากล 134

4.2 เปรียบเทียบหลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน 135

4.2.1 ความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินงานมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม 135

4.2.2 ความผิดที่โดยลักษณะของการประกอบอาชญากรรมทำให้มีผลตอบแทนที่สูง 136

4.2.3 ความผิดที่มีลักษณะการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปราม.....137

4.2.4 ความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ.....138

4.3 วิเคราะห์แนวทางในการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.....139

4.3.1 วิเคราะห์แนวทางในการแก้ไขกฎหมายเพื่อกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.....140

4.3.2 วิเคราะห์การกำหนดกรอบและขอบเขตของการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานที่เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.....141

4.4 การนำมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้เมื่อมีการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.....142

4.4.1 มาตรการด้านการลงโทษทางอาญา.....142

4.4.2 มาตรการดำเนินการกับทรัพย์สิน.....152

4.4.3 มาตรการสืบสวนพิเศษ.....159

4.5 วิเคราะห์ประโยชน์และผลกระทบจากการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542..163

4.5.1 ประโยชน์จากการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.....163

4.5.2 ผลกระทบจากการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.....167

4.6 แนวทางการประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.....169

4.6.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544.....169

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4.6.2 ข้อตกลงตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544 ฉบับที่ 1 (พ.ศ 2544) 174

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ 185

5.1 บทสรุป 185

5.2 ข้อเสนอแนะ 191

5.2.1 กำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 191

5.2.2 การกำหนดกรอบและขอบเขตของการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานที่เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 193

5.2.3 การทำบันทึกข้อตกลงในการประสานความร่วมมือเพื่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 193

5.2.4 การจัดทีมการดำเนินงานเพื่อความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน (Multi agency task force) โดยยึดรูปแบบการดำเนินงานตามประเทศสหรัฐอเมริกา 194

5.2.5 กำหนดให้ “ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือ National Operation Center on Prevention and Suppression of Human Trafficking (NOCHT)” เป็นหน่วยงานกลางประสานการป้องกันและปราบปรามการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานด้วย 195

รายการอ้างอิง 196

ภาคผนวก 204

ภาคผนวก ก United Nations Convention against Transnational Organized Crime 205

ภาคผนวก ข Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime 247

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์ 265

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบประเภทความผิดมูลฐานตามอภิธานศัพท์ของข้อแนะนำ 40 ประการ ของ FATF กับความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 6

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานกับการค้ามนุษย์ 49

ตารางที่ 3 สถิติการจับกุมและการดำเนินคดีกับนายจ้าง ผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ : ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2553-2556 58

ตารางที่ 4 สถิติการจับกุมนายจ้าง ผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองของกองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง 3 : ระหว่างเดือน ต.ค. 2555-มี.ค. 2556 59

ตารางที่ 5 สถิติการจับกุมนายจ้าง ผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองของหน่วยงานในความรับผิดชอบของกองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง 3 : ระหว่างเดือน ต.ค. 2556–ก.ย. 2557 60

ตารางที่ 6 สรุปผลการดำเนินคดีของอัยการจังหวัดตราด : ระหว่าง พ.ศ. 2537-2545 61

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 แสดงความคาบเกี่ยวกันระหว่างการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานกับการค้ามนุษย์ 50

ภาพที่ 2 แสดงสถิติการจับกุมนายจ้าง ผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ : ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2551-2556 58

ภาพที่ 3 แสดงสถิติการจับกุมนายจ้าง ผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ของกองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง 3 : ระหว่างเดือน ต.ค. 2555-มี.ค. 2556 59

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การย้ายถิ่นฐานเป็นเรื่องปกติอย่างยิ่งในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของวิวัฒนาการของมนุษย์ ในอดีตสมัยยุคชุมชนบุพกาลซึ่งโลกยังไร้การขีดเส้นตีพรมแดน ในการเดินทางข้ามถิ่นที่อยู่เพื่อหาอาหารเป็นวิถีชีวิตอันสำคัญในการดำรงชีวิตรอดของชุมชน เมื่อมาถึงยุคล่าอาณานิคมหลายประเทศก็ได้ก่อกำเนิดมาจากคนที่ข้ามมาจากแผ่นดินอื่นเกือบทั้งหมด เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ฯลฯ ซึ่งยังคงเป็นประเทศปลายทางยอดนิยมของผู้ย้ายถิ่นฐานอยู่จนถึงปัจจุบัน[1] และในยุคปัจจุบันการย้ายถิ่นฐานเป็นสิทธิที่ได้ระบุไว้ในปฏิญญาสากลเรื่องสิทธิมนุษยชนว่าทุกคนมีเสรีภาพในการเคลื่อนย้ายและเลือกถิ่นที่อยู่ภายในขอบเขตดินแดนในรัฐของตน และมีสิทธิที่จะเดินทางออกและเข้าประเทศของตนได้[2]

ในปัจจุบันกระแสการย้ายถิ่นฐานได้เปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิมมากคือมิได้เป็นเพียงกระแสจากประเทศยากจนไปสู่ประเทศร่ำรวย และจากประเทศที่มีลักษณะเผด็จการไปสู่ประเทศที่มีเสรีภาพทางการเมืองเท่านั้น แต่การย้ายถิ่นฐานระหว่างประเทศกำลังเปลี่ยนแปลงไป หลายประเทศที่เคยเป็นประเทศส่งออกแรงงานข้ามชาติกลับเปลี่ยนเป็นประเทศรับแรงงานด้วย เช่น ประเทศอิตาลี สเปน โปรตุเกส ไทย ฯลฯ และได้เกิดประเทศปลายทางใหม่หลายแห่งขึ้นมา เช่น ประเทศในแถบตะวันออกกลาง ญี่ปุ่น แอฟริกาใต้ ไต้หวัน ฮ่องกง สิงคโปร์ บรูไน ฯลฯ เนื่องมาจากการรวมตัวกันระหว่างประเทศในแต่ละภูมิภาคเพื่อสร้างกลยุทธทางเศรษฐกิจเฉพาะขึ้นมาต่อสู้ในระบบตลาดโลกที่แข่งขันกันเข้มข้นขึ้น เช่น การสร้างระบบตลาดเดียว (Single Market) ในสหภาพยุโรป การสร้างเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (North America Free Trade Area หรือ NAFTA) ในทวีปอเมริกาเหนือ และการสร้างเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area หรือ AFTA) ในกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่ง

---

[1] กฤตยา อาชวนิจกุล, วรรณา จารุสมบูรณ์ และอัญชลี วรางค์รัตน์, ความซับซ้อนและความสับสนเรื่องคนข้ามชาติในประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540), หน้า 1.

[2] Universal Declaration of Human Rights Article 13

(1) Everyone has the right to freedom of movement and residence within the borders of each state.

(2) Everyone has the right to leave any country, including his own, and to return to his country.

ก่อให้เกิดกระแสใหม่ของการย้ายถิ่นฐานคือการย้ายจากประเทศริมขอบของภูมิภาคสู่ประเทศที่เป็นศูนย์กลางของภูมิภาค[3]

การย้ายถิ่นฐานอาจเป็นการเข้าเมืองโดยถูกต้อง หรือลักลอบเข้าเมือง หรือตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ การย้ายถิ่นฐานของมนุษย์มีวัตถุประสงค์ที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป เช่น เพื่อแสวงหาชีวิตที่ดีกว่าเดิม เพื่อหาผืนดินที่อุดมสมบูรณ์ เพื่อความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต เพื่อหางานทำ ฯลฯ โดยองค์กรย้ายถิ่นสากลได้จำแนกการย้ายถิ่นฐานออกเป็นการย้ายถิ่นฐานที่สมัครใจ ได้แก่ การย้ายถิ่นฐานเพื่อการทำงาน (มากที่สุด) การศึกษา การติดตามครอบครัว กับการย้ายถิ่นฐานที่ถูกบังคับ ได้แก่ การหนีภัยจากสงคราม ความขัดแย้ง ภัยพิบัติ ทั้งนี้ในปัจจุบันประเทศที่เป็นจุดหมายปลายทางเก้าอันดับแรกของผู้ย้ายถิ่นฐาน คือ สหรัฐอเมริกา อินเดีย ปากีสถาน ฝรั่งเศส เยอรมัน แคนาดา ซาอุดิอาระเบีย สหราชอาณาจักร และอิหร่าน[4]

ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่แผ่ขยายครอบคลุมไปเกือบทั่วประชาคมโลกและการติดต่อสื่อสารที่ทำได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพขึ้นมาก ทำให้โลกนี้เสมือนย้อนกลับไปอยู่ที่จุดเดิมคือกำลังกลายเป็นสังคมที่ไร้พรมแดนและไร้รัฐมากขึ้นทุกที การย้ายถิ่นฐานข้ามชาติไปมาระหว่างประชากรของประเทศต่างๆจึงทำได้สะดวกมากขึ้น การย้ายถิ่นฐานข้ามชาติดังกล่าวนับวันยิ่งทวีมากขึ้นเรื่อยๆ[5] แต่รัฐกลับเข้มงวดในการเข้าเมืองด้วยการกำหนดกฎระเบียบการเข้าเมืองของคนต่างชาติโดยต้องได้รับอนุญาตเสียก่อนและการได้รับอนุญาตก็ไม่ใช่สิ่งที่ง่าย เช่น ประเทศไทยได้กำหนดกฎระเบียบเกี่ยวกับการอนุญาตให้เข้าเมืองไว้ในพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา12[6]

---

[3] กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ, ความซับซ้อนและความสับสนเรื่องคนข้ามชาติในประเทศไทย, หน้า 2-3.

[4] กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, "การค้ามนุษย์ " [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2555. แหล่งที่มา: www.m-society.go.th/document/edoc/edoc_5154.doc อ้างถึงใน ปทิตตา ไชยปาน, "การค้ามนุษย์กับการเข้าเมืองผิดกฎหมาย (ตอนที่ 2) การค้ามนุษย์กับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 30 ตุลาคม 2557. แหล่งที่มา: www.l3nr.org/posts/528597

[5] กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ, ความซับซ้อนและความสับสนเรื่องคนข้ามชาติในประเทศไทย, หน้า 1.

[6] พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 12 ห้ามมิให้คนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้เข้ามาในราชอาณาจักร

(1) ไม่มีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางอันถูกต้องและยังสมบูรณ์อยู่ หรือมีแต่ไม่ได้รับการตรวจลงตราในหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางเช่นว่านั้นจากสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศหรือจากกระทรวงการต่างประเทศ เว้นแต่กรณีที่ไม่ต้องมีการตรวจลงตราสำหรับคนต่างด้าวบางประเภทเป็นกรณีพิเศษ

(2) ไม่มีปัจจัยในการยังชีพตามควรแก่กรณีที่เข้ามาในราชอาณาจักร

(3) เข้ามาเพื่อมีอาชีพเป็นกรรมกร หรือเข้ามาเพื่อรับจ้างทำงานด้วยกำลังกาย โดยไม่ได้อาศัยวิชาความรู้หรือการฝึกทางวิชาการ หรือเข้ามาเพื่อทำงานอื่นอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว

ทั้งนี้กฎระเบียบที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ขออนุญาตเข้าเมืองน่าจะเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้คนลักลอบเข้าเมือง เช่น ฐานะทางการเงิน ความรู้และความชำนาญในการทำงาน[7] กฎระเบียบเหล่านี้ทำให้ผู้ที่ต้องการเข้าเมืองหันไปพึ่งพากระบวนการของผู้ลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกในการข้ามพรมแดน โดยมิต้องปฏิบัติตามกฎหมายเข้าเมืองของประเทศนั้นๆ ด้วยเหตุนี้การย้ายถิ่นด้วยความเต็มใจจึงกลายเป็นการลักลอบเข้าเมือง และอาจนำไปสู่การค้ามนุษย์[8]

ปัจจุบันการย้ายถิ่นข้ามชาติเป็นประเด็นที่ทวีความสำคัญมากขึ้นจนถูกหยิบยกมาเป็นประเด็นสำคัญในการกำหนดนโยบายของประเทศต่าง ๆทั่วโลก และในศตวรรษที่ 21 นี้จะเป็นศตวรรษของการย้ายถิ่นฐานข้ามชาติและจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน[9] การย้ายถิ่นฐานข้ามชาติดังกล่าวเกิดขึ้นทั่วโลกรวมถึงประเทศไทย และนับวันยิ่งทวีมากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานย่อมทวีความรุนแรงมากขึ้นเช่นกัน

---

(4) วิกลจริตหรือมีโรคอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(5) ยังมิได้ปลูกฝีป้องกันไข้ทรพิษ หรือฉีดวัคซีน หรือปฏิบัติการอย่างอื่นตามวิชาการแพทย์เพื่อป้องกันโรคติดต่อตามที่กฎหมายบัญญัติและไม่ยอมให้แพทย์ตรวจคนเข้าเมืองกระทำการเช่นว่านั้น

(6) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลไทยหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดที่ยกเว้นไว้ในกฎกระทรวง

(7) มีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าเป็นบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคม หรือจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายต่อความสงบสุขหรือความปลอดภัยของประชาชนหรือความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือบุคคลซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐบาลต่างประเทศได้ออกหมายจับ

(8) มีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าเข้ามาเพื่อการค้าประเวณี การค้าหญิง หรือเด็ก การค้ายาเสพติดให้โทษ การลักลอบหนีภาษีศุลกากร หรือเพื่อประกอบกิจการอื่นที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(9) ไม่มีเงินติดตัวหรือไม่มีประกันตามที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา 14

(10) รัฐมนตรีไม่อนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา 16

(11) ถูกรัฐบาลไทยหรือรัฐบาลต่างประเทศเนรเทศ หรือถูกเพิกถอนสิทธิการอยู่อาศัยในราชอาณาจักรหรือในต่างประเทศมาแล้ว หรือถูกพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยเสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ เว้นแต่รัฐมนตรีได้พิจารณายกเว้นให้เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

[7] พิศวาท สุคนธพันธุ์, "รายงานสรุปผลการวิจัยเรื่อง มาตรการในการแก้ไขปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่น(พิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ)" (สถาบันกฎหมายอาญาสำนักงานอัยการสูงสุด, 2548), หน้า 1-2.

[8] ปทิตตา ไชยปาน, "การค้ามนุษย์กับการเข้าเมืองผิดกฎหมาย (ตอนที่ 2) การค้ามนุษย์กับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 30 ตุลาคม 2557. แหล่งที่มา: www.l3nr.org/posts/528597

[9] กฤตยา อาชวนิจกุล, สถานะความรู้เรื่องแรงงานข้ามชาติในประเทศไทยและทิศทางการวิจัยที่พึงพิจารณา, พิมพ์ครั้งที่ 1 (นครปฐม: สถาบันสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2545), หน้า 1.

ปัญหาการย้ายถิ่นฐานข้ามชาติและปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ส่งผลกระทบต่อประเทศต่างๆทั่วโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่เป็นประเทศปลายทาง สร้างความวิตกกังวลต่อรัฐบาลในหลายๆประเทศถึงผลกระทบที่จะตามมาจากปัญหาดังกล่าว เช่น ผลกระทบด้านความมั่นคงภายในประเทศ ด้านประชากร ด้านแรงงาน ด้านสังคม ด้านสาธารณสุข ฯลฯ จนกล่าวได้ว่าความวิตกกังวลต่อปัญหาดังกล่าวระหว่างประเทศพัฒนาแล้วกับประเทศด้อยพัฒนามีระดับไม่แตกต่างกันมากนัก เนื่องจากต่างต้องการลดจำนวนผู้ย้ายถิ่นฐานเข้าประเทศ ยกเว้นบางประเทศที่ต้องการเพิ่มจำนวนผู้ย้ายถิ่นฐานเข้าประเทศตนเองให้สูงขึ้น[10] ทั้งนี้ประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบจากปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเช่นเดียวกัน เห็นได้จากคำพิพากษาฎีกาที่ 7188/2540 ที่ว่า

> *"การลักลอบนำคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการสร้างปัญหาให้แก่ประเทศชาติทั้งทางตรงและทางอ้อมหลายด้านหลายประการเป็นต้นว่าทางด้านสาธารณสุข โดยที่คนต่างด้าวเหล่านั้นอาจนำเชื้อโรคที่แพร่หรือระบาดอยู่ในประเทศของคนต่างด้าวดังกล่าวเข้ามาแพร่หรือระบาดในประเทศไทย จนยากที่จะควบคุมและทำให้ประเทศชาติต้องสูญเสียเงินงบประมาณจำนวนมากในการป้องกันและรักษาโดยใช่เหตุ ทางด้านความมั่นคง คนต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามามีจำนวนไม่น้อยที่เข้ามาประกอบอาชญากรรมที่เป็นภัยต่อสังคมและประเทศชาติ ทั้งที่ร้ายแรงและไม่ร้ายแรง ซึ่งยากต่อการที่จะป้องกันและปราบปราม หากปล่อยปละละเลยนับวันแต่จะเพิ่มมากขึ้น และทางด้านสังคม คนต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาในราชอาณาจักรมักจะเข้ามาแย่งอาชีพของคนไทยผู้เป็นเจ้าของประเทศในด้านแรงงานทั้งภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ส่งผลให้คนไทยต้องกลายเป็นผู้ไม่มีอาชีพหรือตกงานเป็นจำนวนมาก กระทบกระเทือนต่อสภาพเศรษฐกิจของประเทศโดยส่วนรวม พฤติกรรมของจำเลยที่ 1 เป็นเรื่องร้ายแรงไม่สมควรที่ศาลจะรอการลงโทษ"*

การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมีหลายรูปแบบ โดยมักจะเป็นองค์กรอาชญากรรม มีผลตอบแทนในวงเงินที่สูง มีลักษณะการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปราม และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ ซึ่งโทษทางอาญาก็ไม่อาจทำให้การป้องกันและปราบปราม

---

[10] กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ, คนต่างด้าวในประเทศไทยคือใครบ้าง? มีจำนวนเท่าไร? ระบบฐานข้อมูลแบบไหนคือคำตอบ?, พิมพ์ครั้งที่ 1 (นครปฐม: สถาบันสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2547), หน้า 20.

อาชญากรรมดังกล่าวประสบความสำเร็จ เนื่องจากการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดเงินได้ตอบแทนจากการกระทำความผิดเป็นจำนวนมหาศาล อาชญากรมีแรงจูงใจในการประกอบอาชญากรรมถึงแม้จะมีการกำหนดโทษทางอาญาไว้แล้วก็ตาม และเนื่องจากการดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานนั้นก็เหมือนคดีอาญาทั่วไปที่โจทก์ต้องพิสูจน์ว่าจำเลยได้กระทำความผิดโดยปราศจากข้อสงสัย ถ้าพยานหลักฐานไม่เพียงพอย่อมไม่สามารถบังคับโทษทางอาญาได้ทั้งที่มีเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายจำนวนมากผิดสังเกตก็ตาม และถึงแม้มีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ก็เป็นเพียงส่วนน้อย ไม่สามารถสาวไปถึงผู้ที่อยู่เบื้องหลังซึ่งเป็นผู้บงการได้ คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force หรือ FATF) จึงได้กำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นหนึ่งในความผิดมูลฐานตามอภิธานศัพท์ของข้อแนะนำ 40 ประการ (40 Recommendations)[11] ซึ่งอย่างน้อยที่สุดแต่ละประเทศควรจะกำหนดให้ความผิดประเภทต่างๆตามข้อแนะนำดังกล่าวเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ตามตารางที่ 1 แล้วพบว่าความผิดมูลฐานตามกฎหมายไทยยังไม่ครอบคลุมถึงความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

[11] FATF, "The Fatf Recommendations," [Online] Accessed: 27 October 2014. Available from: www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.pdf

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบประเภทความผิดมูลฐานตามอภิธานศัพท์ของข้อแนะนำ 40 ประการ ของ FATF กับความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

	ประเภทความผิดมูลฐานตามอภิธานศัพท์ของข้อแนะนำ40ประการของFATF	ตามกฎหมายไทย
1	ความผิดเกี่ยวกับการเข้าร่วมองค์กรอาชญากรรม	ม.3(10)*
2	ความผิดฐานก่อการร้าย รวมถึงการสนับสนุนทางการเงินแก่ผู้ก่อการร้าย	ม.3(8), ม.16**
3	3.1 การค้ามนุษย์และ	ม.14***
	3.2 การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน	ไม่มี
4	ความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณีหญิงและเด็ก	ม.3(2)
5	ความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท	ม.3(1)
6	ความผิดเกี่ยวกับการค้าอาวุธ	ม.3(21)*
7	ความผิดเกี่ยวกับการค้าของโจรและสินค้าอื่น	ม.3(11)*
8	ความผิดเกี่ยวกับการคอร์รัปชั่นและการรับสินบน	ม.3(5)
9	ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกง	ม.3(4)
10	ความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลงเงินตรา	ม.3(12)*
11	ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของสินค้า	ม.3(13)*
12	ความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	ม.3(15)*
13	ความผิดเกี่ยวกับการฆาตกรรมและการทำร้ายร่างกายถึงสาหัส	ม.3(16)*
14	ความผิดเกี่ยวกับการลักพาตัว การกักขังหน่วงเหนี่ยว และการจับตัวประกัน	ม.3(17)*
15	ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์หรือปล้นทรัพย์	ม.3(18)*
16	ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบนำเข้าสินค้า	ม.3(7)
17	ความผิดอาญาเกี่ยวกับภาษีอากร (เพิ่มเติมเข้ามาล่าสุด)	ไม่มี
18	ความผิดเกี่ยวกับการขู่กรรโชก	ม.3(6)
19	ความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลงเอกสาร	ม.3(14)*
20	ความผิดเกี่ยวกับโจรสลัด	ม.3(19)*
21	ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์	ม.3(20)*

* พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2556

** พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย พ.ศ.2556

*** พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551

จากตารางที่ 1 ความผิดฐานค้ามนุษย์ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 ได้ถูกกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว แต่ก็ไม่ครอบคลุมความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน จึงมีปัญหาในทางปฏิบัติ กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ต้องไปสืบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเพื่อให้เข้าองค์ประกอบความผิดฐานค้ามนุษย์ มิฉะนั้นก็มิอาจดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับคดีดังกล่าวได้ ก่อให้เกิดความยุ่งยากในทางปฏิบัติ[12] ผู้เขียนมีความเห็นว่าการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยควรจะกำหนดให้เป็นสากล สอดคล้องกับข้อแนะนำ 40 ประการของ FATF โดยการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เพื่อที่จะได้นำมาตรการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาใช้บังคับกับการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน โดยกฎหมายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการสกัดกั้นการเปลี่ยนสภาพของทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด อันเป็นการตัดวงจรเงินได้ขององค์กรอาชญากรรม ทำให้ไม่สามารถนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นทุนในการประกอบอาชญากรรมต่างๆต่อไปเป็นวงจรการประกอบอาชญากรรม ซึ่งกฎหมายดังกล่าวพิเศษกว่ากฎหมายอาญาและกฎหมายอื่นๆในเรื่องของบทกำหนดโทษ มาตรการริบทรัพย์สิน และมาตรการทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ

ดังนั้นจึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาวิจัยว่าสถานการณ์การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานในปัจจุบันว่ามีความจำเป็นและมีความเป็นไปได้เพียงใดที่จะนำเอามาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับกับการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานโดยการกำหนดให้ความผิดดังกล่าวเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 อันจะทำให้สามารถป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาต่อไป

---

[12] สัมภาษณ์ สุวัฒน์ สัจจะประภา, ผอ.ส่วนฯ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการพิเศษ), 3 พฤษจิกายน 2557.

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อค้นหาความหมาย รูปแบบ วิธีการ และผลกระทบของการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบหลักการสำคัญของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยและของต่างประเทศ
3. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเดนมาร์ก และเขตปกครองพิเศษฮ่องกง
4. เพื่อให้ทราบถึงเหตุผล ความจำเป็น ความเป็นไปได้ และแนวทางในการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตลอดจนแนวทางในการนำมาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับกับความผิดดังกล่าว
5. เพื่อให้ทราบถึงผลที่จะได้รับจากการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
6. เพื่อกำหนดแนวทางและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและทัดเทียมกับนานาประเทศในโอกาสต่อไป

1.3 สมมติฐานของการศึกษาวิจัย

การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมีหลายรูปแบบ ซึ่งมักจะเป็นองค์กรอาชญากรรม มีผลตอบแทนในวงเงินที่สูง ยากแก่การปราบปราม ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศอย่างมหาศาล อีกทั้งยังเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ที่มิชอบด้วยกฎหมายของผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลและมีลักษณะเป็นขบวนการเกี่ยวเนื่องกับต่างประเทศ และยังนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นทุนในการประกอบอาชญากรรมต่างๆต่อไปเป็นวงจรการประกอบอาชญากรรม แต่ในปัจจุบันไม่อาจนำมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินซึ่งมุ่งตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมและมุ่งจัดการกับเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจาก การกระทำความผิดมาใช้บังคับกับการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานได้เนื่องจากไม่ใช่ความผิดมูลฐาน ดังนั้นจึงควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานโดย

กำหนดขอบเขตให้ชัดเจนและเหมาะสม อันจะทำให้การแก้ไขปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้วิธีการทางนิติศาสตร์โดยมุ่งศึกษาถึงความหมาย รูปแบบ วิธีการ และผลกระทบของการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน และศึกษาแนวทางในการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อจะได้นำมาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับกับการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้จะทำการศึกษากฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 โดยศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ ดังนี้

1. พิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ. 2000 (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air 2000)
2. ข้อแนะนำของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force หรือ FATF)
3. ประเทศสหรัฐอเมริกา
4. ประเทศเดนมาร์ก
5. เขตปกครองพิเศษฮ่องกง

1.5 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้วิธีการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่างๆ เช่น วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ หนังสือ บทความ วารสาร รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นเอกสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้งข้อมูลทางอินเตอร์เน็ต และใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อรวบรวมเป็นเหตุผลสนับสนุนตามแนวคิดของผู้ทำการวิจัย และหาคำตอบต่อปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

1. ทำให้เข้าใจความหมาย รูปแบบ วิธีการ และผลกระทบของการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน
2. ทำให้ทราบถึงหลักการสำคัญของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยและของต่างประเทศ
3. ทำให้ทราบถึงลักษณะการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเดนมาร์ก และเขตปกครองพิเศษฮ่องกง
4. ทำให้ทราบถึงเหตุผล ความจำเป็น ความเป็นไปได้ และแนวทางในการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตลอดจนแนวทางในการนำมาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับกับความผิดดังกล่าว
5. ทำให้ทราบถึงผลที่จะได้รับจากการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
6. ทำให้สามารถนำแนวทางและข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและทัดเทียมกับนานาประเทศในโอกาสต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

บทที่ 2
ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่การสื่อสารคมนาคมมิได้เป็นอุปสรรคต่อการเดินทางของมนุษย์อีกต่อไป การย้ายถิ่นข้ามชาติจึงเป็นประเด็นที่ทวีความสำคัญมากขึ้น ปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานย่อมทวีความรุนแรงมากขึ้นเช่นกัน ประเทศต่างๆทั่วโลกรวมถึงประเทศไทยต่างได้รับผลกระทบ การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมักจะเป็นองค์กรอาชญากรรม มีผลตอบแทนในวงเงินที่สูง ยากแก่การปราบปราม และเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศในทางเศรษฐกิจ คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force หรือ FATF) จึงได้กำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นหนึ่งในความผิดมูลฐานตามอภิธานศัพท์ของข้อแนะนำ 40 ประการ (40 Recommendations) ซึ่งอย่างน้อยที่สุดแต่ละประเทศควรจะกำหนดให้ความผิดประเภทต่างๆตามข้อแนะนำดังกล่าวเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ในการศึกษาบทนี้จะเน้นศึกษาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน โดยเริ่มพิจารณาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน เหตุปัจจัยของการย้ายถิ่นฐาน รูปแบบและวิธีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ความแตกต่างระหว่างการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานกับการค้ามนุษย์ ผลกระทบที่เกิดจากการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน สถิติและตัวอย่างคดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

2.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน

ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไว้เป็นการเฉพาะมีแต่พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ที่กำหนดความผิดและโทษสำหรับผู้นำหรือพาคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักร อย่างไรก็ตามได้มีการดำเนินการยกร่างกฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ. 2000 (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air 2000) ซึ่งในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการยกร่างกฎหมายโดยสำนักงานอัยการสูงสุด

2.1.1 พิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ. 2000 (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air 2000)

พิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ.2000 (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air 2000) ซึ่งเป็นอนุบัญญัติของอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 (United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000 หรือ UNTOC) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2547 ซึ่งประเทศไทยได้ลงนามแล้วเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2544 (เนื่องจากมีการเปิดให้ลงนามระหว่างวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2543–12 ธันวาคม พ.ศ. 2545 ก่อนพิธีสารฯมีผลบังคับใช้) และอาจให้สัตยาบันในอนาคตอันใกล้นี้[1]

2.1.1.1 ความหมายของการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน

พิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air 2000) ได้ให้ความหมายของการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไว้ใน ข้อ 3 (a)[2] ว่า “การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน หมายถึง การจัดหาให้ซึ่งการเข้ามาในรัฐภาคีโดยผิดกฎหมายของบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งมิใช่คนชาติหรือผู้อยู่อาศัยโดยถาวรของรัฐนั้นเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอื่น ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม”[3]

ดังนั้นการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ (Protocol against the Smuggling of

---

[1] พิศวาท สุคนธพันธุ์, "รายงานสรุปผลการวิจัยเรื่อง มาตรการในการแก้ไขปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่น(พิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ)" (สถาบันกฎหมายอาญาสำนักงานอัยการสูงสุด, 2548), หน้า 4.

[2] โปรดดูภาคผนวก

[3] ประธาน วัฒนวาณิชย์, "รายงานสรุปผลการวิจัยเรื่อง การใช้ถ้อยคำในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรและพิธีสารแนบท้าย" (สถาบันกฎหมายอาญาสำนักงานอัยการสูงสุด, 2548), หน้า 81.

Migrants by Land, Sea and Air 2000) ต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอื่น ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม

2.1.1.2 สาระสำคัญของพิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ. 2000 (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air 2000)

พิธีสารฯมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน และมุ่งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันระหว่างรัฐภาคีเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว ตลอดจนมุ่งปกป้องคุ้มครองสิทธิของผู้ย้ายถิ่นฐานที่ถูกลักลอบขนด้วยเช่นกัน พิธีสารนี้ได้กำหนดมาตรการต่างๆเอาไว้หลายอย่าง ทั้งมาตรการบังคับและมาตรการที่ไม่บังคับ[4]

พิธีสารฯ ข้อ 6 วรรคหนึ่ง (ก)ได้กำหนดให้การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดอาญา ซึ่งองค์ประกอบภายในของความผิดฐานนี้ ได้แก่ เจตนาจัดให้มีการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งมิใช่คนชาติหรือมีถิ่นที่อยู่ถาวรในประเทศที่เข้าไป นอกจากนี้ความผิดฐานดังกล่าวยังต้องการเจตนาพิเศษหรือมูลเหตุจูงใจคือผู้กระทำได้กระทำความผิดไปเพื่อได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่น ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม[5]

> พิธีสารฯ ข้อ 6 วรรคหนึ่ง (ก) บัญญัติว่า *“ให้รัฐภาคีแต่ละรัฐรับเอามาตรการทางนิติบัญญัติหรือมาตรการอื่นๆตามที่จำเป็น เพื่อกำหนดให้การกระทำต่อไปนี้เป็นความผิดอาญา เมื่อได้กระทำโดยเจตนาและเพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอื่น ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม*
>
> (ก) *การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน... .”*[6]

---

[4] เรื่องเดียวกัน, หน้า 118.

[5] United Nations (n.d.), "Legislative Guide for the Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Air and Sea, Retrieved," [Online] Accessed: 20 November 2007. Available from: www.unodc.org/unodc/en/treaties/CTOC/legislative-guide.html อ้างถึงใน ธนวรรณ เตชะวิจิตร์, "พันธกรณีของประเทศไทยในกรณีที่เข้าเป็นภาคีพิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ. 2000 เพิ่มเติมอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000" (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552), หน้า 41.

[6] โปรดดูภาคผนวก

พิธีสารฯได้เรียกร้องให้รัฐภาคีแต่ละรัฐรับเอามาตรการทางนิติบัญญัติหรือมาตรการอื่นๆตามที่จำเป็น เพื่อให้ครอบคลุมถึงผู้พยายามกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน ผู้มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน และผู้จัดการหรือสั่งการให้บุคคลอื่นกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน โดยกำหนดให้การกระทำต่อไปนี้เป็นความผิดอาญาด้วย[7]

1) การพยายามกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานภายใต้แนวความคิดพื้นฐานของระบบกฎหมายของรัฐภาคีนั้น ตามพิธีสารฯ ข้อ 6 วรรคสอง (ก)

2) การมีส่วนร่วมในฐานะผู้ร่วมกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานภายใต้แนวความคิดพื้นฐานของระบบกฎหมายของรัฐภาคีนั้น ตามพิธีสารฯ ข้อ 6 วรรคสอง (ข)

3) การจัดการ หรือการสั่งการให้บุคคลอื่นกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน ตามพิธีสารฯ ข้อ 6 วรรคสอง (ค)

พิธีสารฯ ข้อ 6 วรรคสอง บัญญัติว่า *“ให้รัฐภาคีแต่ละรัฐรับเอามาตรการทางนิติบัญญัติหรือมาตรการอื่นๆตามที่จำเป็น เพื่อกำหนดให้การกระทำต่อไปนี้เป็นความผิดอาญา*

(ก) การพยายามกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานภายใต้แนวความคิดพื้นฐานของระบบกฎหมายของรัฐภาคีนั้น ตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งของข้อนี้

(ข) การมีส่วนร่วมในฐานะผู้ร่วมกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง (ก) ... ของข้อนี้... .

(ค) การจัดการ หรือการสั่งการให้บุคคลอื่นกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งของข้อนี้”[8]

นอกจากนี้พิธีสารฯยังได้กำหนดเหตุเพิ่มโทษสำหรับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสารฯ ข้อ 6 วรรคสาม ดังต่อไปนี้[9]

---

[7] ธนวรรณ เตชะวิจิตร์, "พันธกรณีของประเทศไทยในกรณีที่เข้าเป็นภาคีพิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ. 2000 เพิ่มเติมอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000," หน้า 44-46.

[8] โปรดดูภาคผนวก

[9] ธนวรรณ เตชะวิจิตร์, "พันธกรณีของประเทศไทยในกรณีที่เข้าเป็นภาคีพิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ. 2000 เพิ่มเติมอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000," หน้า 46.

1) ที่ก่อให้เกิดอันตราย หรือน่าจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและความปลอดภัยของผู้ย้ายถิ่นฐานที่เกี่ยวข้อง หรือ

2) ที่นำมาซึ่งการปฏิบัติโดยไร้มนุษยธรรมหรือการย่ำยีศักดิ์ศรี รวมถึงการแสวงประโยชน์จากผู้ย้ายถิ่นฐาน

พิธีสารฯ ข้อ 6 วรรคสาม บัญญัติว่า *"ให้รัฐภาคีแต่ละรัฐรับเอามาตรการทางนิติบัญญัติหรือมาตรการอื่นๆตามที่จำเป็น เพื่อกำหนดเหตุเพิ่มโทษสำหรับความผิดที่ได้กำหนดขึ้นตามวรรคหนึ่ง(ก) ... ในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดอันตรายหรือน่าจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและความปลอดภัยของผู้ย้ายถิ่นฐานที่เกี่ยวข้องหรือที่นำมาซึ่งการปฏิบัติโดยไร้มนุษยธรรมหรือการย่ำยีศักดิ์ศรี รวมถึงการแสวงประโยชน์จากผู้ย้ายถิ่นฐาน"*[10]

อย่างไรก็ตาม มาตรการที่กำหนดไว้ในพิธีสารฉบับนี้มุ่งปราบปรามการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานโดยใช้มาตรการป้องกัน การดำเนินการสอบสวน และการดำเนินคดีต่อผู้ลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน มิได้ต้องการที่จะดำเนินคดีกับผู้ย้ายถิ่นฐาน และกำหนดให้ผู้ย้ายถิ่นฐานไม่ต้องรับผิดจากการฟ้องร้องดำเนินคดีอาญาตามพิธีสารฉบับนี้[11] (ความเห็นของศาสตราจารย์วิทิต มันตาภรณ์)

2.1.2 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522

2.1.2.1 ความหมายของการลักลอบขนคนเข้าเมือง

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 63[12] ได้มีการให้ความหมายของคำว่าการลักลอบขนคนเข้าเมืองไว้ว่า "การลักลอบขนคนเข้าเมือง หมายถึง นำพาหรือขนคนเข้าประเทศ

---

[10] โปรดดูภาคผนวก

[11] ประธาน วัฒนวาณิชย์, "รายงานสรุปผลการวิจัยเรื่อง การใช้ถ้อยคำในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรและพิธีสารแนบท้าย," หน้า 18.

[12] พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 63 ผู้ใดนำหรือพาคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรหรือกระทำการด้วยประการใดๆ อันเป็นการอุปการะหรือช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกแก่คนต่างด้าวให้เข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 23 และภายในพาหนะนั้นมีคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัติ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะนั้นได้กระทำความผิดตาม

โดยไม่ได้รับอนุญาตหรือทำการด้วยประการใดๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่คนต่างด้าวให้เข้าเมืองโดยไม่ได้รับอนุญาต”[13]

ดังนั้นการลักลอบขนคนเข้าเมืองตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 จึงแตกต่างจากการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air 2000) เนื่องจากการลักลอบขนคนเข้าเมืองตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ไม่ต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอื่น ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม กล่าวคือ แม้เป็นการช่วยเหลือกันโดยมิได้มุ่งหวังผลประโยชน์ใดๆก็เป็นการลักลอบขนคนเข้าเมืองตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ได้

2.1.2.2 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522

การลักลอบขนคนเข้าเมืองเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 63 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท

มาตรา 63 บัญญัติว่า *“ผู้ใดนำหรือพาคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรหรือกระทำการด้วยประการใดๆ อันเป็นการอุปการะหรือช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกแก่คนต่างด้าวให้เข้ามาในราชอาญาจักรโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท*

เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 23 และภายในพาหนะนั้นมีคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัติให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะนั้นได้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่สามารถรู้ได้ว่าภายในพาหนะนั้นมีคนต่างด้าวดังกล่าวอยู่ แม้ว่าได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้ว”

วรรคหนึ่ง เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่สามารถรู้ได้ว่าภายในพาหนะนั้นมีคนต่างด้าวดังกล่าวอยู่ แม้ว่าได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้ว

[13] พิศวาท สุคนธพันธุ์, "รายงานสรุปผลการวิจัยเรื่อง มาตรการในการแก้ไขปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่น(พิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ)," หน้าคำย่อและคำที่ใช้ในรายงานนี้.

จากพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 63 ดังกล่าว จะสังเกตได้ว่าความผิดฐานลักลอบขนคนเข้าเมืองไม่ต้องมีเจตนาพิเศษเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอื่น ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม ความผิดฐานลักลอบขนคนเข้าเมือง ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 จึงแตกต่างจากความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสารฯ ดังนั้นในปัจจุบันประเทศไทยจึงยังไม่มีการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไว้เป็นการเฉพาะ

2.1.3 กฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ. 2000 (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air 2000) ซึ่งในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการยกร่างกฎหมายโดยสำนักงานอัยการสูงสุด[14]

ในปัจจุบันได้มีการดำเนินการยกร่างกฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ. 2000 (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air 2000) ซึ่งในขณะนี้กำลังดำเนินการอยู่ในขั้นตอนการยกร่างกฎหมายโดยสำนักงานอัยการสูงสุด โดยยังไม่มีการกำหนดชื่อกฎหมายไว้แต่อย่างใด

สำนักงานอัยการสูงสุดได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ อส 0004 (วส)/200 ลงวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2557 และหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ อส 0001(วส)/243 ลงวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2557 ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบทตามพิธีสารฯ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานอัยการสูงสุด และได้มีความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 577/2557 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานดังนี้

[14] สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, "ความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การตรวจสอบพันธกรณีตามพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานโดยทางบก ทางทะเล และทางอากาศ เสริมอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร เรื่องเสร็จที่ 577/2557" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 16 มีนาคม 2558. แหล่งที่มา: http://app-thca.krisdika.go.th/Naturesig/CheckSig?whichLaw=cmd&year=2557&lawPath=c2_0577_2557

2.1.3.1 สาระสำคัญของพิธีสารฯที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุด

ข้อบทตามพิธีสารฯที่สำนักงานอัยการสูงสุดขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ข้อคิดเห็น มี 2 ข้อ คือ ข้อ 3 ว่าด้วยการใช้ถ้อยคำ (Use of terms) และข้อ 6 การกำหนดให้เป็นความผิดอาญา (Criminalization) แต่เนื่องจากข้อ 3 เป็นการกำหนดบทนิยามและให้ความหมายของถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน เช่น การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน การเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ฯลฯ จึงขอไม่ให้ความเห็นในรายละเอียดเกี่ยวกับการกำหนดบทนิยามดังกล่าว แต่ในการพิจารณาให้ความเห็นในข้อนี้จะขอนำไปรวมการพิจารณาในข้อ 6 ที่กำหนดลักษณะของความผิดเกี่ยวกับการต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน การพยายามกระทำความผิด การมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด และการใช้หรือการสนับสนุนให้กระทำความผิดดังกล่าว รวมทั้งเพิ่มโทษในกรณีที่ทำให้เกิดอันตราย การปฏิบัติโดยไร้มนุษยธรรม หรือการแสวงหาประโยชน์จากผู้ย้ายถิ่นฐาน เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในฐานความผิดตามพิธีสารฯ และนำไปใช้พิจารณาเทียบเคียงกับบทบัญญัติตามกฎหมายไทยต่อไป

จากการตรวจสอบกฎหมายไทยในเบื้องต้นพบว่าปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาในราชอาณาจักรไว้เป็นการเฉพาะ มีแต่พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการเข้าเมือง รวมทั้งกำหนดความผิดและโทษสำหรับผู้เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและผู้นำหรือพาคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักร ในการให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบทของพิธีสารฯฉบับนี้ จึงได้ศึกษาโดยเทียบเคียงกับพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522

Chulalongkorn University

2.1.3.2 การกำหนดความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาในราชอาณาจักร

(1) การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน

ความในพิธีสารฯ ข้อ 6 วรรคหนึ่ง กำหนดว่าการกำหนดให้เป็นความผิดอาญาให้รัฐภาคีแต่ละรัฐรับเอามาตรการทางนิติบัญญัติหรือมาตรการอื่นๆตามที่จำเป็นเพื่อกำหนดให้การกระทำต่อไปนี้เป็นความผิดอาญาเมื่อได้กระทำโดยเจตนาและเพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอื่น ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม

(ก) การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน

(ข) เมื่อได้กระทำไปเพื่อความมุ่งประสงค์ในการก่อให้เกิดการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน

(1) การผลิตเอกสารเดินทางหรือเอกสารแสดงตนปลอม

(2) การจัดหา การจัดให้ หรือการครอบครองซึ่งเอกสารปลอมเช่นว่า

(ค) การกระทำให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งมิใช่คนชาติหรือผู้มีถิ่นที่อยู่ถาวรสามารถยังคงอยู่ในรัฐที่เกี่ยวข้องโดยไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่จำเป็นเพื่อการอยู่ต่อโดยชอบด้วยกฎหมายในรัฐนั้นโดยวิธีการที่ได้ระบุไว้ในอนุวรรค (ข) ของวรรคนี้หรือโดยวิธีการอื่นใดที่มิชอบด้วยกฎหมาย

จากข้อบทดังกล่าวข้างต้น เห็นว่า ลักษณะสำคัญของการกระทำความผิดมีสามประการ คือ การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตาม (ก) การกระทำความผิดเกี่ยวกับเอกสารตาม (ข) และการอยู่ในรัฐที่เกี่ยวข้องโดยมิชอบด้วยกฎหมายตาม (ค)

การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสารฯ ข้อ 3 ได้ให้ความหมายของคำว่า การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน หมายถึง การจัดให้มีการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งมิใช่คนชาติของหรือผู้มีถิ่นที่อยู่ถาวรในรัฐภาคีที่เข้าไปนั้น เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอื่นจากการนั้น ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม โดยการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย หมายถึง การข้ามแดนโดยไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่จำเป็นสำหรับการเข้าไปในรัฐผู้รับโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งสามารถเทียบเคียงได้กับความผิดตามกฎหมายไทย คือ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ที่กำหนดให้การนำหรือพาคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักร หรือกระทำการด้วยประการใดๆ อันเป็นการอุปการะหรือช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกแก่คนต่างด้าวให้เข้ามาในราชอาณาจักร โดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้เป็นความผิดและต้องรับโทษตามมาตรา 63 วรรคหนึ่ง

Chulalongkorn University

จะเห็นว่าการกำหนดให้การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานโดยการจัดให้มีการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งมิใช่คนชาติหรือผู้มีถิ่นที่อยู่ถาวรในรัฐภาคีที่เข้าไปนั้น เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอื่นจากการนั้นไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม ให้เป็นความผิดอาญา สอดคล้องกับบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ที่กำหนดความผิดเกี่ยวกับการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายแล้ว แต่พิธีสารฯมิได้มุ่งประสงค์ที่จะลงโทษผู้ย้ายถิ่นฐานที่ถูกลักลอบขนด้วย ดังจะเห็นได้จากพิธีสารฯ ข้อ 2 กำหนดคำประกาศความมุ่งประสงค์ไว้ว่าความประสงค์ของพิธีสารฯฉบับนี้ คือ เพื่อป้องกันและต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน รวมทั้งมุ่งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างรัฐภาคีเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว ในขณะเดียวกับที่ให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ย้ายถิ่นฐานที่ถูกลักลอบขนด้วย

สำหรับความในพิธีสารฯ ข้อ 6 วรรคหนึ่งตอนท้ายที่กำหนดเจตนาพิเศษหรือมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานไว้ว่าต้องเป็นการกระทำเพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอื่น ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมนั้น แม้พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ไม่ได้กำหนดเจตนาพิเศษหรือมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดเช่นนั้นไว้ แต่อาจพิจารณาได้ว่าการที่พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ไม่ได้กำหนดไว้ย่อมทำให้ความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มีขอบเขตกว้างกว่าการกำหนดเจตนาพิเศษหรือมูลเหตุจูงใจไว้ดังเช่นที่ในพิธีสารฯกำหนด ความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 จึงครอบคลุมการกระทำความผิดดังกล่าวทั้งที่มีเจตนาพิเศษและไม่มีเจตนาพิเศษ จึงอาจกล่าวได้ว่าพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ครอบคลุมการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานแล้ว

(2) การพยายามกระทำความผิดและการมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด

ความในพิธีสารฯ ข้อ 6 วรรคสอง กำหนดให้รัฐภาคีแต่ละรัฐรับเอามาตรการทางนิติบัญญัติหรือมาตรการอื่นๆตามที่จำเป็นเพื่อกำหนดให้การกระทำต่อไปนี้เป็นความผิดอาญา

(ก) การพยายามกระทำความผิดภายใต้แนวความคิดพื้นฐานของระบบกฎหมายของรัฐภาคีนั้นตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งของข้อนี้

(ข) การมีส่วนร่วมในฐานผู้ร่วมกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง (ก) วรรคหนึ่ง (ข) (1) หรือวรรคหนึ่ง (ค) ของข้อนี้ และการมีส่วนร่วมในฐานผู้ร่วมกระทำความผิดภายใต้แนวความคิดพื้นฐานของระบบกฎหมายของรัฐภาคีนั้นสำหรับความผิดตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง (ข) (2) ของข้อนี้

(ค) การจัดการ หรือการสั่งการให้บุคคลอื่นกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งของข้อนี้

เมื่อพิจารณาข้อบทในวรรคสองนี้ เห็นว่าประมวลกฎหมายอาญาของไทยได้บัญญัติถึงการพยายามกระทำความผิดและผู้เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นตัวการร่วมกัน ผู้ใช้ให้กระทำความผิด หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดไว้แล้วในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 80 ถึงมาตรา 89 ซึ่งครอบคลุมการพยายามกระทำความผิดและการมีส่วนร่วมในฐานเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดตามวรรคสองของข้อ 6 นี้แล้ว

(3) เหตุเพิ่มโทษ

ความในพิธีสารฯ ข้อ 6 วรรคสาม กำหนดให้รัฐภาคีแต่ละรัฐรับเอามาตรการทางนิติบัญญัติและมาตรการอื่นๆตามที่จำเป็น เพื่อกำหนดเหตุเพิ่มโทษสำหรับความผิดที่ได้กำหนดขึ้นตามวรรคหนึ่ง (ก) วรรคหนึ่ง (ข) (1) และวรรคหนึ่ง (ค) และเหตุเพิ่มโทษภายใต้แนวความคิดพื้นฐานของระบบกฎหมายของรัฐภาคีนั้นสำหรับความผิดตามที่กำหนดไว้ในวรรคสอง (ข) และ (ค) ของข้อนี้ในสถานการณ์

(ก) ที่ก่อให้เกิดอันตรายหรือน่าจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและความปลอดภัยของผู้ย้ายถิ่นฐานที่เกี่ยวข้อง หรือ

(ข) ที่นำมาซึ่งการปฏิบัติโดยไร้มนุษยธรรมหรือการย่ำยีศักดิ์ รวมถึงการแสวงประโยชน์จากผู้ย้ายถิ่นฐานเช่นว่า

เมื่อพิจารณาข้อบทในวรรคสามนี้ เห็นว่า การเพิ่มโทษกรณีที่มีการกระทำความผิดตามข้อ 6 นี้ ประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ไม่ได้กำหนดเหตุเพิ่มโทษในลักษณะดังกล่าวไว้ แต่โดยที่พิธีสารฉบับนี้มีสาระสำคัญเป็นการเพิ่มเติมอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และพิธีสารเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ผู้หญิงและเด็กที่เสริมอนุสัญญาฉบับนี้ ก็ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเพิ่มโทษในฐานความผิดดังกล่าว จึงเห็นควรที่ได้มีการศึกษารายละเอียดอนุสัญญาดังกล่าว รวมทั้งกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาฯต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

(4) การดำเนินการตามกฎหมายภายใน

ความในพิธีสารฯ ข้อ 6 วรรคสี่ ที่กำหนดว่าไม่มีบทบัญญัติใดในพิธีสารนี้ห้ามรัฐภาคีดำเนินมาตรการต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หากการกระทำของบุคคลนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายภายในของรัฐนั้น

เมื่อพิจารณาข้อบทในวรรคสี่นี้ เห็นว่าข้อบทในส่วนนี้ไม่ได้กำหนดให้รัฐภาคีต้องดำเนินการทางนิติบัญญัติหรือมาตรการใดๆ และประมวลกฎหมายอาญาของไทยก็มีหลักกฎหมายในเรื่องการกระทำความผิดว่าบุคคลใดกระทำความผิดบุคคลนั้นต้องรับโทษ และกรณีการกระทำความผิดหลายบทหรือหลายกระทงด้วย ข้อบทในส่วนนี้จึงสอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญา

สำหรับข้อบทอื่นๆ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไม่มีข้อสังเกตแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม เนื่องด้วยพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานโดยทางบก ทางทะเล และทางอากาศ เสริมอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรอาจมีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่นตามที่สำนักงานอัยการสูงสุดอ้างถึง ด้วยเวลาที่มีอย่างจำกัดการเปรียบเทียบกฎหมายจึงทำได้ในระดับหนึ่ง เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ เพื่อตรวจสอบพันธกรณีตามพิธีสารฯ ซึ่งจะได้พิจารณาในละเอียดของพิธีสารฯต่อไป

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ในปัจจุบันการดำเนินการยกร่างกฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสารฯ กำลังดำเนินการอยู่ในขั้นตอนการยกร่างกฎหมายโดยสำนักงานอัยการสูงสุด โดยยังไม่มีการกำหนดชื่อกฎหมายไว้แต่อย่างใด ดังนั้นในวิทยานิพนธ์นี้ผู้เขียนจึงใช้คำว่า “กฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ. 2000 (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air 2000) ซึ่งในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการยกร่างกฎหมายโดยสำนักงานอัยการสูงสุด” แทนชื่อกฎหมายฉบับนี้

2.2 เหตุปัจจัยของการย้ายถิ่นฐาน

“เหตุปัจจัยของการย้ายถิ่นฐานมีหลากหลาย รวมถึงการแสวงหาชีวิตที่ดีกว่า ดังจะเห็นได้จากการที่มีคนจากประเทศด้อยพัฒนาหรือกำลังพัฒนาจำนวนไม่น้อยเข้าไปอยู่ในประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า” คำกล่าวของ ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ[15] เหตุปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการย้ายถิ่นฐานของมนุษย์คือโอกาสในชีวิตที่ดีกว่า และยังมีเหตุปัจจัยที่สำคัญอื่นๆอีกมากมาย เช่น ความแตกต่างของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความแตกต่างของโครงสร้างทางประชากร ความแตกต่างของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความขัดแย้งทางการเมือง และนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการย้ายถิ่นฐานข้ามชาติ ฯลฯ[16] แต่ในปัจจุบันกระแสการย้ายถิ่นฐานได้เปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิมมากเนื่องจากเกิดกระแสใหม่ของการย้ายถิ่นฐานคือ การย้ายจากประเทศริมขอบของภูมิภาคสู่ประเทศที่เป็นศูนย์กลางของภูมิภาคเนื่องมาจากการรวมตัวกันระหว่างประเทศในแต่ละภูมิภาคเพื่อสร้างกลยุทธ์ทางเศรษฐกิจเฉพาะขึ้นมาต่อสู้ในระบบตลาดโลกที่แข่งขัน

---

[15] พิศวาท สุคนธพันธุ์, "รายงานสรุปผลการวิจัยเรื่อง มาตรการในการแก้ไขปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่น(พิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ)," หน้า 1.

[16] กฤตยา อาชวนิจกุล, วรรณา จารุสมบูรณ์ และอัญชลี วรางค์รัตน์, ความซับซ้อนและความสับสนเรื่องคนข้ามชาติในประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540), หน้า 5.

กันเข้มข้นขึ้น[17] ทั้งนี้เหตุปัจจัยของการโยกย้ายถิ่นฐานแบ่งตามปัจจัยผลักดัน (push factors) และปัจจัยดึงดูด (pull factors) ได้ดังนี้[18]

2.2.1 ปัจจัยผลักดัน (push factors)

เป็นปัจจัยประเภทสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศต้นทางซึ่งผลักดันให้ประชากรในพื้นที่ที่ประสบปัญหานั้นคิดอยากย้ายไปที่อื่น[19] ปัจจัยผลักดันของการย้ายถิ่นฐานมีหลายประการ ได้แก่

2.2.1.1 ระบอบการเมืองการปกครอง

ประเทศที่มีระบอบการเมืองการปกครองแบบสังคมนิยมหรือปกครองโดยรัฐบาลทหาร ซึ่งมีการผูกขาดอำนาจ จำกัดสิทธิ และมีความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศ เกิดการประท้วง สู้รบ และการปราบปรามกันอยู่เนืองๆ ทำให้ไม่มีความสงบ ไม่มีความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นแรงผลักดันให้ประชาชนแสวงหาเสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดีกว่า ยกตัวอย่างเช่น ประเทศพม่ามีการแบ่งฝ่ายเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายรัฐบาลทหาร ฝ่ายอองซานซูจี และฝ่ายชนกลุ่มน้อยต่างๆ

2.2.1.2 ภาวะเศรษฐกิจในประเทศ

ประเทศที่มีภาวะเศรษฐกิจในประเทศไม่ดี ตลอดจนมีสภาพความผันผวนทางเศรษฐกิจ มีภาวะค่าเงินเฟ้อ เงินตกต่ำ ประชาชนมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ สิ่งเหล่านี้เป็นแรงผลักดันให้ประชาชนย้ายถิ่นฐานไปยังประเทศที่มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีกว่า ยกตัวอย่างเช่น ประเทศพม่าซึ่งยังมีความไม่สงบจากการปราบปรามชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดน และจากความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศ ทำให้ไม่มีความเจริญก้าวหน้าในการลงทุนจากทั้งภายในประเทศและจากต่างประเทศ ทำให้ระบบเศรษฐกิจและเทคโนโลยีต่างๆไม่พัฒนาเท่าที่ควร

---

[17] เรื่องเดียวกัน, หน้า 2-3.

[18] กุศล สุนทรธาดา และ อุมาภรณ์ ภัทรวาณิชย์, กระบวนการจ้างแรงงานข้ามชาติที่ลักลอบเข้าเมืองและความคิดเห็นของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง (นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล, 2540), หน้า 18-24.

[19] พัชราวลัย วงศ์บุญสิน, การย้ายถิ่น: ทฤษฎีและความเป็นไปได้ในเอเชีย, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552), หน้า 19.

2.2.1.3 มาตรการควบคุมการออกนอกประเทศ

ประเทศที่ไม่มีมาตรการควบคุมการเดินทางออกนอกประเทศของประชาชนที่ชัดเจนและเข้มงวดเป็นแรงผลักดันให้ประชาชนย้ายถิ่นฐานออกนอกประเทศ ยกตัวอย่างเช่น ประเทศพม่าไม่ให้ความสนใจประชาชนที่หลบหนีออกนอกประเทศ โดยเฉพาะชนกลุ่มน้อย เพราะพม่าถือว่าทรยศต่อประเทศและถ่วงความเจริญก้าวหน้า

2.2.2 ปัจจัยดึงดูด (pull factors)

เป็นปัจจัยที่ประเทศปลายทางซึ่งมีลักษณะน่าดึงดูดใจ กระตุ้นจูงใจให้มีการย้ายถิ่นฐานเข้าไปยังประเทศนั้น[20] ปัจจัยดึงดูดของการย้ายถิ่นฐานมีหลายประการเช่นเดียวกับปัจจัยผลักดัน ได้แก่

2.2.2.1 ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ประเทศที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ประสบความสำเร็จในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการสื่อสาร สาธารณูปโภค มีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ มีนโยบายผ่อนปรนมาตรการทางการลงทุนและการเงินเพื่อส่งเสริมให้มีการเคลื่อนย้ายทุนอย่างเสรี มีตลาดที่กำลังขยายตัว มีการกระจายความเจริญและอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาคทำให้มีความต้องการแรงงานที่มากขึ้น สิ่งเหล่านี้เป็นแรงดึงดูดให้มีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาหางานเพื่อแสวงหาชีวิตที่ดีกว่า ทั้งนี้ในบรรดาปัจจัยดึงดูดของการย้ายถิ่นฐานนั้น ปัจจัยดึงดูดทางเศรษฐกิจมีความโดดเด่นมากที่สุด[21]

2.2.2.2 ภาวะการขาดแคลนแรงงานอันเนื่องมาจาก

(1) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากร

ประเทศที่มีอัตราการเพิ่มของประชากรมีอัตราลดลงส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางอายุของประชากร สัดส่วนประชากรวัยแรงงานมีการชะลอตัวลง ในขณะที่การผลิตใน

[20] เรื่องเดียวกัน

[21] เรื่องเดียวกัน, หน้า 21.

ระบบเศรษฐกิจกำลังขยายตัวสวนทางกันจึงต้องพึ่งพาแรงงานต่างชาติมาทดแทน จึงเป็นแรงดึงดูดให้มีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาหางาน

(2) การขาดแคลนแรงงานไร้ฝีมือบางประเภท

ประเทศที่มีการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคเพื่อการพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่างๆ (infrastructures) และมีการเพิ่มมาตรการการกระจายการลงทุนสู่ภูมิภาคเพื่อการอำนวยความสะดวกต่อการลงทุน แรงงานกรรมกรที่ใช้ในกิจการต่างๆ โดยเฉพาะภาคการเกษตร การประมง การก่อสร้าง หรือในโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งถือเป็นงานยาก (difficult) งานสกปรก (dirty) และงานที่เสี่ยงอันตราย (danger) หรือที่เรียกว่างานประเภท 3D[22] รวมถึงงานที่หนัก งานที่ต้องใช้ความอดทนสูงแต่ได้ค่าจ้างที่ต่ำ เป็นงานที่แรงงานในประเทศนั้นๆไม่ทำเพราะถือว่าเป็นงานที่ต่ำ จึงเป็นแรงดึงดูดให้มีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาหางานดังกล่าวแทนแรงงานในประเทศนั้นๆ

(3) การไปทำงานต่างประเทศของแรงงานในประเทศนั้นๆ

ประเทศที่มีนโยบายส่งเสริมแรงงานไปทำงานต่างประเทศส่งผลให้เกิดภาวะการขาดแคลนแรงงานในประเทศจำเป็นต้องนำแรงงานต่างชาติมาใช้ทดแทน จึงเป็นแรงดึงดูดให้มีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาหางานดังกล่าวแทนแรงงานในประเทศนั้นๆ

2..1.2.3 มาตรการสกัดกั้นและควบคุมคนเข้าเมืองไม่มีประสิทธิภาพ

ประเทศที่มีมาตรการสกัดกั้นและควบคุมคนเข้าเมืองไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งไม่สามารถสกัดกั้นและควบคุมแรงงานต่างชาติไม่ให้ไหลทะลักเข้าสู่ประเทศได้เป็นแรงดึงดูดให้มีการย้ายถิ่นฐานเข้าประเทศ ยกตัวอย่างเช่น ประเทศที่มีหน่วยงานของรัฐโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองที่มีหน้าที่ควบคุมตรวจคนเข้าเมือง หรือตำรวจที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและจับกุมดำเนินคดีกับผู้ลักลอบเข้าเมือง ขาดความเข้มงวด ทุจริตคอรัปชั่น ทำให้ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

[22] กุศล สุนทรธาดา และ อุมาภรณ์ ภัทรวาณิชย์, กระบวนการจ้างแรงงานข้ามชาติที่ลักลอบเข้าเมืองและความคิดเห็นของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง, หน้า 64.

2.3 รูปแบบและวิธีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน

ประเทศไทยอยู่ในสถานะที่เป็นทั้งประเทศต้นทาง ประเทศปลายทาง และประเทศทางผ่านของการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน เนื่องจากประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้ามากกว่าประเทศใกล้เคียง ทำให้มีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาในประเทศไทย (ประเทศไทยเป็นประเทศปลายทาง) และการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไปประเทศที่สาม (ประเทศไทยเป็นประเทศทางผ่าน) เป็นจำนวนมาก เพราะสามารถทำรายได้ให้กับขบวนการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานซึ่งมักเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเหล่านั้นอย่างมหาศาล จนเป็นเหตุให้ประเทศไทยเสียชื่อเสียง และทำให้ประเทศไทยถูกตำหนิจากนานาประเทศอยู่บ่อยครั้ง[23]

2.3.1 รูปแบบและวิธีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาในประเทศไทย (ประเทศไทยในฐานะประเทศปลายทาง)[24]

รูปแบบและวิธีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาในประเทศไทยในฐานะประเทศปลายทางมีลักษณะเป็นขบวนการ โดยมีนายหน้านำพาผู้ย้ายถิ่นฐานจากประเทศต้นทางเข้ามา และมีการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ แบ่งงานกันทำตั้งแต่การนำพาเข้ามาในประเทศไทย การหาที่พักอาศัย และการจ้างแรงงานต่างด้าว ทำให้ยากต่อการจับกุมและปราบปราม โดยเฉพาะการจ้างแรงงานต่างด้าวซึ่งมีรูปแบบการทำงานโดยใช้ระบบจ้างเหมาช่วง (Subcontract*) ผ่านนายหน้า คือ มีนายหน้าเป็นคนไทยหรือคนต่างด้าวมาเสนอตัวว่าจะหาแรงงานต่างด้าวมาทำงานให้ แล้วก็จะไปรับแรงงานต่างด่าวหลบหนีเข้าเมืองมาทำงานลักษณะเป็นการจ้างเหมาช่วง ทั้งนี้เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงข้อกฎหมาย ทำให้ดำเนินคดีกับนายจ้างได้ยาก เพราะเมื่อนายหน้าถูกตำรวจจับ นายจ้างก็จะสามารถ

---

[23] วัชรพล ประสารราชกิจ, "โลกาภิวัฒน์กับความมั่นคงในความหมายใหม่," ใน เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง โลกาภิวัฒน์กับความมั่นคงในความหมายใหม่, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2544), หน้า 4. อ้างถึงใน พิศวาท สุคนธพันธุ์, "รายงานสรุปผลการวิจัยเรื่อง มาตรการในการแก้ไขปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่น(พิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ)," หน้า 38.

[24] กองแผนงานกิจการพิเศษ สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ, คู่มือโครงการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ตำรวจด้านการปราบปราม จับกุม ดำเนินคดีและผลการบังคับใช้กฎหมายกับนายจ้าง ผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2556 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2556), หน้า 69.

* Subcontract หมายถึง บริการรับจ้างเหมาแรงงาน รับเหมาช่วง เพื่อช่วยในการลดต้นทุนการผลิตของธุรกิจ และสามารถควบคุมกำลังผลิตได้โดยภาระต่างๆจะตกไปอยู่กับบริษัทรับจ้างเหมา (กองแผนงานกิจการพิเศษ สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ, 2556: 7)

อ้างได้ว่าเป็นการจ้างเหมาช่วง ตนเองไม่มีส่วนรู้เห็นในการกระทำผิดข้อหานำพาคนต่างด้าวเข้ามาในประเทศไทยหรือข้อหาจ้างคนต่างด้าวทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาต

ในปัจจุบันการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาในประเทศไทยนิยมให้คนต่างด้าวที่เคยเข้าเมืองมาอย่างถูกต้องตามกฎหมายเป็นนายหน้านำพาผู้ย้ายถิ่นฐานจากประเทศต้นทางเข้ามา เนื่องจากมีความรู้และเข้าใจวิธีการหลีกเลี่ยงการตรวจจับของเจ้าหน้าที่ได้ดีกว่าคนไทยที่จะพาเข้ามาเอง โดยมีวิธีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเข้ามา คือ แยกเดินทางเป็นกลุ่มย่อยๆ คราวละ 5-10 คน เมื่อมีการจับกุมได้ก็จะไม่มีการซัดทอดว่าใครเป็นผู้นำพาเข้ามา และการขยายผลการจับกุมก็ทำได้ยากเพราะมีการนำพาเข้ามาเป็นช่วงๆแต่ละช่วงจะไม่รู้จักกัน เมื่อเข้ามาในราชอาณาจักรแล้วขบวนการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานจะจัดหาที่พักอาศัยใกล้สถานที่ทำงานให้หากมีการจ้างงาน โดยมักจะแยกเช่าพักตามห้องเช่าที่ผู้ให้เช่าไม่ได้พักที่ห้องเช่านั้นด้วย หากมีการชำระค่าห้องเช่าตามเวลาและคนต่างด้าวนั้นไม่ก่อปัญหาความเดือดร้อนกับผู้เช่าพักอื่น ผู้ให้เช่าก็จะไม่รู้ว่าผู้ที่มาพักอยู่เป็นคนต่างดาว แต่ถ้าเป็นงานที่ใช้แรงงานต่างด้าวจำนวนน้อย ขบวนการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานจะให้พักกับนายจ้างที่จ้างแรงงานต่างด้าวนั้นๆ

นายจ้างที่จ้างแรงงานต่างด้าวที่ร่วมขบวนการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมักจะปกปิดข้อมูลและส่วนใหญ่มีการจ้างเหมาช่วง (Subcontract) มาอีกทอดหนึ่ง โดยผู้รับเหมาช่วงหรือนายหน้าเป็นนายจ้างโดยตรงกับแรงงานต่างด้าว เมื่อมีการจับกุมแรงงานต่างด้าวได้ก็มักจะยืนยันว่าผู้จ้างรายใหม่เป็นนายจ้างและนายจ้างรายใหม่ดังกล่าวผู้รับเหมาช่วงก็ไม่ทราบว่าเป็นใคร หากเจ้าหน้าที่สาวถึงตัวนายจ้างได้ นายจ้างก็จะอ้างว่าเป็นการจ้างเหมาช่วงมาอีกทอดหนึ่งตนเองไม่มีส่วนรู้เห็นในการกระทำความผิด ส่วนนายจ้างรายย่อยที่ร่วมขบวนการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานซึ่งจ้างแรงงานต่างด้าวจำนวนน้อยก็มักจะหลบซ่อนตัวตามบ้านพักมักไม่ค่อยปรากฏตัวให้เห็น ทำให้การบังคับใช้กฎหมายและการปราบปรามขบวนการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นไปด้วยความยากลำบาก นอกจากนี้ขบวนการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาในประเทศไทยจะมีเจ้าหน้าที่ภาครัฐให้ความช่วยเหลือทั้งจากประเทศต้นทางและประเทศไทย โดยเจ้าหน้าที่ภาครัฐบางคนมีส่วนเกี่ยวข้องหรือรู้เห็นด้วย ประกอบกับนายจ้างบางคนเป็นผู้มีอิทธิพล หรือรู้จักข้าราชการระดับสูงหรือผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ทำให้ยากต่อการตรวจสอบและจับกุม[25]

[25] เรื่องเดียวกัน, 114.

ตัวอย่างขบวนการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาในประเทศไทย

ตัวอย่างที่ 1 เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2554 หน่วยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 3462 บ้านห้วยกระโหลก ตำบลแม่ปะ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ได้มีการจับกุมผู้นำพาแรงงานต่างด้าวเพื่อลักลอบหลบหนีเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายโดยผู้นำพาได้พาแรงงานต่างด้าวจำนวน 13 คนเพื่อไปส่งต่อให้กับนายจ้างที่อยู่ต่างจังหวัด ในการจับกุมครั้งนี้ได้ตัวผู้นำพา 4 คน พร้อมอาวุธปืนและกระสุนปืน โทรศัพท์มือถือ 4 เครื่อง เอกสารทางราชการ และรถยนต์ทั้งหมด 3 คัน ของกลางทั้งหมดนี้ได้ทำการยึดและดำเนินทางคดีต่อไปกับผู้นำพาทั้งหมด 4 คน และแรงงานต่างด้าวทั้งหมด[26]

ตัวอย่างที่ 2 เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2555 เวลา 4.00 น.เจ้าหน้าที่ ตม.จว.ระนอง ร่วมกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานชายแดนไทยทางทะเลพม่าได้จับกุมนายดำและนายอ่าว สัญชาติพม่า ผู้ถูกจับที่ 1 และ 2 พร้อมพวกรวม 43 คน โดยกล่าวหาผู้ถูกจับที่ 1 และ 2 ในข้อหา “ร่วมกันนำหรือพา หรือให้การช่วยเหลือด้วยประการใดๆ ให้คนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 และเป็นคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต” ผู้ถูกจับที่ 3-43 ในข้อหา “เป็นคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต” เหตุเกิดที่จุดตรวจเกาะหม้อ ม.4 ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ.ระนอง[27]

ตัวอย่างที่ 3 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2557 เวลา 9.00 น. พ.ต.ท.ฉัตรชัยศักดิ์ดี สว.ส.รน.3 กก.8 บก.รน.ได้สั่งการให้ พ.ต.ท.ปัญญา ชัยชนะ นำเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำ ส.รน.3 ไปตรวจสอบคนต่างด้าวที่ท่าเรือรัษฎา จำนวน 4 คน ปรากฏว่ามีเอกสารถูกต้อง จำนวน 3 คน ไม่มีเอกสารการเข้าเมือง จำนวน 1 คน จึงทำการจับกุมพร้อมผู้นำพาเป็นคนไทยอีก 1 คน ส่งพงส.สภ.เมืองภูเก็ตดำเนินคดีต่อไป[28]

---

[26] กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 346, "จับกุมบุคคลนำพาต่างด้าวหลบหนีเข้า" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 20 ธันวาคม 2557. แหล่งที่มา: www.bpp346.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=45:2011-12-01-04-09-23&catid=18:3462&Itemid=26

[27] ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดระนอง, "จับกุมขบวนการนำพาแรงงานต่างด้าว" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 20 ธันวาคม 2557. แหล่งที่มา: www.ranongimmigration.go.th/index.php/news/2012-01-29-15-35-24/116-2012-06-19-04-37-33

[28] กองกำกับการ8 กองบังคับการ ตำรวจน้ำ, "จับกุมคนต่างด้าวพร้อมผู้นำพา" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 20 ธันวาคม 2557. แหล่งที่มา: www.marinepolice8.com/2014/610.html

ตัวอย่างที่ 4 เมื่อวันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2557 พ.ต.อ.ดร.พงษ์นคร นครสันติภาพ ผกก.ด่านตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดตาก (ด่านแม่สอด) ได้สั่งการให้ พ.ต.ท.สมชาย เดชแพ รอง ผกก.ตม.จว.ตาก นำเจ้าหน้าที่ร่วมกับทหารหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารราบที่ 4 แม่สอด จับกุมขบวนการลักลอบขนแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย โดยสามารถจับกุมผู้ต้องหาชาวไทยได้ 8 คน นอกจากนี้ยังจับกุมแรงงานต่างด้าวกะเหรี่ยง-พม่า รวม 75 คน เจ้าหน้าที่ตำรวจ ตม.ตากแจ้งข้อหาคนไทยผู้ถูกจับ รายที่ 1-8 ว่า ร่วมกันให้ที่พักพิง ซ่อนเร้น หรือช่วยด้วยประการใดๆ ให้คนต่างด้าวกะเหรี่ยง-พม่าหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ให้พ้นการจับกุม โดยร่วมกันดูแลคนต่างด้าวสัญชาติพม่าหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจำนวน 75 คน ที่ผู้ต้องหานำมาซ่อนตัวไว้เพื่อเตรียมส่งเข้าพื้นที่ชั้นใน อันเป็นความผิดฐานร่วมกันให้ที่พักพิง ซ่อนเร้น หรือช่วยด้วยประการใดๆให้คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย พ้นการจับกุม สำหรับกลุ่มแรงงานต่างด้าวนั้น เจ้าหน้าที่แจ้งข้อหาเป็นบุคคลต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต[29]

2.3.2 รูปแบบและวิธีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไปประเทศที่สาม (ประเทศไทยในฐานะประเทศทางผ่าน)

ขบวนการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานใช้ประเทศไทยเป็นประเทศทางผ่านไปประเทศที่สามมานานแล้ว โดยมีรูปแบบและวิธีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไปประเทศที่สาม แบ่งตามกลุ่มแก๊งต่างๆได้ดังนี้

2.3.2.1 ขบวนการส่งคนจีนไปยังประเทศที่สาม (แก๊งลูกหมู)[30]

แก๊งลูกหมูมีวิธีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไปประเทศที่สามคือ กลุ่มบุคคลซึ่งเรียกว่า “พ่อหมู” ซึ่งเป็นคนจีนจะเดินทางเข้ามายังประเทศไทยแล้วยื่นขอเปิดบริษัททัวร์ หลังจากนั้นจึงติดต่อคนจีน รวมถึงไต้หวัน ฮ่องกง เกาหลี ที่มีความต้องการจะเดินทางออกจากประเทศไปยัง

---

[29] ผู้จัดการออนไลน์, "รวบแก๊งค้าแรงงานคาชายแดนแม่สอด จับ 8 คนนำพา-ต่างด้าวอีกกว่า 70 คน" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 20 ธันวาคม 2557]. แหล่งที่มา: www.manager.co.th/Local/ViewNews.aspx?NewsID=9570000108517

[30] วัชรพล ประสารราชกิจ, “โลกาภิวัฒน์กับความมั่นคงในความหมายใหม่,” ใน เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง โลกาภิวัฒน์กับความมั่นคงในความหมายใหม่, หน้า 4 อ้างถึงใน พิศวาท สุคนธพันธุ์, "รายงานสรุปผลการวิจัยเรื่อง มาตรการในการแก้ไขปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่น(พิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ)," หน้า 38-39.

ประเทศที่สาม (ลูกหมู) ให้เดินทางมาประเทศไทย ซึ่งวิธีการเดินทางเข้ามาของแก๊งนี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ พวกหนึ่งเดินทางเข้ามาทางท่าอากาศยานกรุงเทพ โดยใช้หนังสือเดินทางและมีวีซ่าถูกต้อง (วีซ่านักท่องเที่ยว) ส่วนอีกพวกหนึ่งเดินทางเข้ามาตามตะเข็บแนวชายแดนไทยในภาคเหนือ เช่น อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ซึ่งพวกนี้จะหลบหนีเข้ามายังประเทศไทยโดยไม่มีหนังสือเดินทาง

หลังจากคนจีนเดินทางเข้ามาพำนักในประเทศไทยแล้ว พ่อหมูจะหาหนังสือเดินทางของประเทศต่างๆ เช่น สิงคโปร์ ญี่ปุ่น ไต้หวัน มาเลเซีย ไทย โดยการซื้อหนังสือเดินทาง (เล่มจริง) มาประมาณเล่มละ 15,000-35,000 บาท (หากเป็นเล่มที่มีวีซ่าจะตกประมาณเล่มละ 100,000-200,000 บาท) แล้วจึงเข้าสู่ขั้นตอนการปลอมแปลงและเปลี่ยนรูป ซึ่งลูกหมูจะต้องเรียนภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น เกาหลี และภาษาอื่นๆ แล้วแต่ว่าจะต้องถือหนังสือเดินทางเล่มไหนของประเทศใด ประมาณ 2-4 สัปดาห์ เมื่อเอกสารพร้อมพ่อหมูจะติดต่อซื้อตั๋วเครื่องบิน และติดต่อเจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมือง (ตม.) และ/หรือเจ้าหน้าที่สายการบินที่ร่วมขบวนการเพื่ออำนวยความสะดวกในการนำออกสู่ประเทศที่สาม โดยจะมีการจ่ายเงินเป็นค่าหัวให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวประมาณหัวละ 5,000-15,000 บาท รวมค่าใช้จ่ายของลูกหมูรวมทุกขั้นตอนแล้วจะต้องเสียค่าใช้จ่ายประมาณหัวละ 75,000-140,000 บาท ต่อคนต่อเที่ยว

ตัวอย่างขบวนการส่งคนจีนไปยังประเทศที่สาม (แก๊งลูกหมู)

<u>ตัวอย่างที่ 1</u> เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2549 เวลา 19.00 น. พล.ต.ต.ปราโมช ปทุมวงศ์ ผบก.น.1, พ.ต.อ.ฉันทวิทย์ รามสูต รอง ผบก.น.1 พร้อมด้วยกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ สน.ห้วยขวาง, สน.ดินแดง, สน.มักกะสัน และกำลังเจ้าหน้าที่อาสาสมัครตำรวจบ้านรวม 50 นาย เข้าตรวจค้นบ้านเดี่ยว 2 ชั้นทรงยุโรปเนื้อที่กว่า 300 ตารางวา และสามารถจับกุมชาวต่างด้าวสัญชาติเกาหลีเหนือได้ทั้งหมด 185 คน จากนั้นได้ส่งไปยังสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเพื่อตรวจสอบและดำเนินคดีต่อไป จากการตรวจสอบเบื้องต้นพบว่า ชาวต่างด้าวทั้งหมดเป็นชาวเกาหลีเหนือมีจุดประสงค์รอทำหนังสือเดินทางไปยังประเทศที่ 3 อย่างไรก็ตาม ในจำนวนนี้มีเพียง 16 คน ที่มีเอกสารรับรองจากยูเอ็นอนุญาตให้ลี้ภัยไปประเทศที่ 3 ในส่วนที่เหลือไม่มีเอกสารใดๆจำนวน 169 คน จะต้องถูกแจ้งข้อหาหลบหนีเข้าเมืองโดยมิได้รับอนุญาต สำหรับเจ้าของบ้านหรือผู้นำพาบุคคลต่างด้าวทั้งหมดเข้ามานั้นอยู่ระหว่างการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งถ้าหากพบว่าบุคคลใดมีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องถูกแจ้งข้อหาให้ที่

พำนักพักพิงแก่บุคคลต่างด้าวโดยไม่ได้รับอนุญาต และนำพาบุคคลต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต[31]

ตัวอย่างที่ 2 เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550 เวลา 14.30 น. พ.ต.อ.เฉลิมพันธุ์ อจลบุญ รอง ผบก.ตม.ทอช. สั่งการให้ พ.ต.ท.ภัคพงศ์ สายอุบล รอง ผกก.ฝ่าย ตม.ขาออก 1 (ปฏิบัติหน้าที่กลุ่มงานสืบสวนปราบปราม) และ พ.ต.ท.โสภณ สารพัฒน์ รอง ผกก.กลุ่มงานสืบสวนปราบปราม ออกตรวจพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิช่วงประตูทางออกต่างประเทศ พบชาวจีนจำนวน 3 คนใช้หนังสือเดินทางประเทศเกาหลีใต้ปลอม ซึ่งจะนำไปใช้เข้าและทำงานที่ประเทศฝรั่งเศส และพบหนังสือเดินทางประเทศจีนซุกซ่อนไว้ในใต้กระเป๋าอีกจำนวน 3 เล่ม จึงทำการจับกุมและแจ้งข้อหาปลอมและใช้เอกสารปลอม และส่งพนักงานสอบสวน สภ.ต.ราชาเทวะ อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายและผลักดันขึ้นบัญชีห้ามเข้าประเทศต่อไป นอกจากนี้ยังได้ตรวจพบชาวจีนจำนวน 7 คน ซึ่งเป็นผู้โดยสารมาเปลี่ยนเครื่องที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และกำลังจะเดินทางไปกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย พบว่าเป็นวีซ่าปลอมและมีพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่อสังคมตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 จึงดำเนินการพิจารณาตามกฎหมายให้เป็นคนต้องห้ามและผลักดันออกนอกประเทศไทยต่อไป[32]

ตัวอย่างที่ 3 เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2553 เวลา 10.30 น. พล.ต.ท.วิบูลย์ บางท่าไม้ ผบช.สตม. และพ.ต.อ.ภัคพงศ์ สายอุบล ผกก.สืบสวนปราบปราม บก.ตม.2 ร่วมกันแถลงผลการจับกุมแก๊งลูกหมูชาวจีน 12 คน พร้อมของกลางแผ่นวีซ่าปลอมซึ่งถูกนำมาแปะในหนังสือเดินทางจำนวน 12 เล่ม โดยสามารถจับกุมตัวได้ขณะที่ผู้ต้องหาทั้งหมดกำลังเช็คอินขึ้นเครื่องบินที่สนามบินสุวรรณภูมิเพื่อมุ่งหน้าไปทำงานที่ประเทศสหรัฐอเมริกา จากการสอบสวนทราบว่าชาวจีนทั้ง 12 คน ถือวีซ่าท่องเที่ยวเข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 27 ธันวาคม จากนั้นได้ติดต่อกับนายหน้าชาวไต้หวันให้นำวีซ่าปลอมมาแปะในหนังสือเดินทางหวังจะมุ่งหน้าไปทำงานในประเทศที่สามโดยให้

---

[31] ผู้จัดการออนไลน์, "บุกบ้านรวบต่างด้าว “เกาหลีเหนือ” ร่วม 200 ข้อหาเข้าเมืองผิดกฎหมาย" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 21 ธันวาคม 2557. แหล่งที่มา: www.manager.co.th/Crime/ViewNews.aspx?NewsID=9490000107104

[32] ศูนย์ข้อมูลคนหายเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ มูลนิธิกระจกเงา, "ตม.สุวรรณภูมิ จับแก๊งค์ลูกหมู ถือพาสปอร์ตปลอมเข้าประเทศฝรั่งเศส" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 21 ธันวาคม 2557. แหล่งที่มา: www.backtohome.org/autopagev4/show_page.php?topic_id=304&auto_id=4&TopicPk=

ค่าตอบแทนไปทั้งสิ้น 720,000 บาท จึงถูกจับแจ้งข้อหาปลอมและใช้เอกสารปลอม ก่อนอายัดตัวดำเนินคดีรอส่งกลับประเทศจีนต่อไป[33]

ตัวอย่างที่ 4 เมื่อวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2554 พล.ต.ท.วิบูลย์ บางท่าไม้ ผบช.สตม. แถลงผลการจับกุมชาวจีนหนึ่งในผู้ต้องหาลักลอบนำคนจีนเข้าประเทศโดยผิดกฎหมาย หรือแก๊งลูกหมู โดยจับกุมได้ขณะเดินทางจากกรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา มายังท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และเตรียมต่อเครื่องไปยังกรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย พร้อมหนังสือเดินทางประเทศสิงคโปร์ปลอมและหนังสือเดินทางประเทศจีน ผู้ต้องหารับสารภาพตลอดข้อกล่าวหา จึงนำตัวส่งพนักงานสอบสวนบก. สส.สตม. เพื่อดำเนินคดีต่อไป[34]

2.3.2.2 ขบวนการส่งแขกไปประเทศที่สาม (แก๊งลูกแพะ)[35]

แก๊งลูกแพะมีวิธีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไปประเทศที่สามคือ กลุ่มบุคคลซึ่งเรียกว่า “พ่อแพะ” ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้จะเดินทางเข้ามายังประเทศไทย หลังจากนั้นจะมีการติดต่อคนสัญชาติอินเดีย ศรีลังกา บังคลาเทศ ปากีสถาน และอิหร่าน ที่มีความต้องการจะเดินทางออกจากประเทศไปยังประเทศที่สาม (ลูกแพะ) ให้เดินทางมาประเทศไทย หลังจากลูกแพะเดินทางเข้ามาพำนักในประเทศไทยแล้วก็จะดำเนินการต่างๆเพื่อนำลูกแพะออกสู่ประเทศที่สาม ทั้งนี้แก๊งลูกแพะเป็นแก๊งที่มีความชำนาญในการปลอมหนังสือเดินทางมากที่สุด เนื่องจากมีมาตรฐานการปลอมแปลงพาสปอร์ตได้แนบเนียนที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักปลอมหนังสือเดินทางชาวปากีสถาน[36]

Chulalongkorn University

---

[33] ตระเวนข่าวออนไลน์, "สตม. รวบแก๊งลูกหมู คาสนามบินสุวรรณภูมิ ขณะเช็คอินขึ้นเครื่องบินไปประเทศที่ 3" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 21 ธันวาคม 2557. แหล่งที่มา: www.patrolnews.net/crime/สตม-รวบแก๊งลูกหมู-คาสนา-2.html

[34] ข่าวสดออนไลน์, "จับแก๊งลูกหมู" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 21 ธันวาคม 2557. แหล่งที่มา: www.khaosod.co.th/view_news.php?newsid=TUROd01EVXpOakl5TURRMU5BPT0=

[35] วัชรพล ประสารราชกิจ, “โลกาภิวัฒน์กับความมั่นคงในความหมายใหม่,” ใน เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง โลกาภิวัฒน์กับความมั่นคงในความหมายใหม่, หน้า 4 อ้างถึงใน พิศวาท สุคนธพันธุ์, รายงานสรุปผลการวิจัยเรื่อง มาตรการในการแก้ไขปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่น(พิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ, หน้า 39.

[36] สำนักข่าวอิศรา, "เปิดตัวแก๊ง"ลูกแพะ"ยึดหัวหาด"ไทย"ฐานผลิตพาสปอร์ตปลอม!" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 21 ธันวาคม 2557. แหล่งที่มา: www.isranews.org/isranews-scoop/item/27825-asyakon.html

แก๊งลูกแพะมีรูปแบบการดำเนินงานแบ่งตามสัญชาติของลูกแพะได้หลายรูปแบบซึ่งแต่ละรูปแบบก็มีขั้นตอนการดำเนินการแตกต่างกันออกไป ดังนี้

(1) กรณีลูกแพะสัญชาติอินเดีย จะเดินทางเข้ามาทางท่าอากาศยานกรุงเทพ โดยมีหนังสือเดินทางและมีวีซ่านักท่องเที่ยวที่ถูกต้อง หลังจากนั้นเอเย่นต์จะนำลูกแพะไปพำนักตามอพาร์ตเมนต์ย่านพาหุรัด ไปรษณีย์กลาง ประตูน้ำ สะพานควาย และจะรวบรวมหนังสือเดินทางของลูกแพะทั้งหมดไปขอวีซ่า หรืออาจปลอมวีซ่าขึ้นเองในบางกรณี เพื่อเดินทางไปยังประเทศที่สาม ซึ่งได้แก่ เกาหลี และญี่ปุ่น

(2) กรณีลูกแพะสัญชาติศรีลังกา ขั้นตอนจะคล้ายกับกรณีคนสัญชาติอินเดีย แต่การเดินทางนั้นจะเดินทางไปยังประเทศแคนาดาเป็นส่วนใหญ่

(3) กรณีลูกแพะสัญชาติบังคลาเทศ เดินทางเข้ามาทางท่าอากาศยานกรุงเทพ โดยใช้หนังสือเดินทางถูกต้อง แต่บางครั้งใช้วีซ่าปลอม หลังจากเดินทางเข้ามาแล้วเอเย่นต์จะพาไปพักบริเวณชายแดนภาคใต้ เช่น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อำเภอสุไหงโกลก จังหวัดนราธิวาส เพื่อลักลอบเดินทางเข้าประเทศมาเลเซีย

(4) กรณีลูกแพะสัญชาติปากีสถาน เดินทางเข้ามาทางท่าอากาศยานกรุงเทพโดยใช้หนังสือเดินทางถูกต้อง และวีซ่านักท่องเที่ยวที่ถูกต้อง หลังจากเข้ามาแล้วเอเย่นต์จะพาเข้ามาพักในเขตกรุงเทพมหานคร และเอเย่นต์จะไปหาหนังสือเดินทางต่างประเทศมาทำการเปลี่ยนรูปถ่าย โดยให้ลูกแพะไปย้อมสีผม และให้ใส่คอนแทคเลนส์สี แล้วจึงเดินทางไปยังประเทศที่สาม ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น เกาหลี ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส และอิตาลี

(5) กรณีลูกแพะสัญชาติอิหร่าน มีขั้นตอนเช่นเดียวกับแขกสัญชาติปากีสถาน

ตัวอย่างขบวนการส่งแขกไปประเทศที่สาม (แก๊งลูกแพะ)

<u>ตัวอย่างที่ 1</u> เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2556 เวลา 2.30 น. พ.ต.ท.ชิดเดชา สองห้อง สวป.สภ.เมืองพัทยาพร้อมกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดป.พิเศษ สภ.เมืองพัทยา ร่วมกันทำการจับกุมขบวนการแก๊งลูกแพะได้ผู้ต้องหา 2 คน ซึ่งเป็นชาวอินเดีย และได้ตรวจสอบพบชายชาวอินเดียจำนวน 3 คน ถูกขังไว้ในห้องพักดังกล่าว สอบสวนให้การว่าได้ถูกผู้ต้องหาทั้ง 2 หลอกพวกตนว่าจะ

ทำหนังสือเดินทางให้ไปทำงานที่ประเทศ ออสเตรเลีย ซึ่งต้องจ่ายเงินเป็นค่าใช้จ่ายคนละ 5 แสน รูปี (ประมาณ 250,000 บาท) ก่อนที่จะพามาขังไว้พร้อมทั้งได้ยึดหนังสือเดินทางของพวกตนไว้ซึ่งทำให้ออกไปไหนไม่ได้ และยังมีการขู่บังคับเรียกเงินจากพวกตนอีก พอไม่มีก็ถูกทำร้าย เบื้องต้นเจ้าหน้าที่ได้ควบคุมผู้ต้องหาทั้ง 2 ไว้ทำการสอบสวนขยายผลเพิ่มเติมว่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนแก๊งลูกแพะหรือไม่ และได้แจ้งข้อกล่าวหาข่มขู่กรรโชกทรัพย์ส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป[37]

ตัวอย่างที่ 2 เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2556 พล.ต.ต.รอย อิงคไพโรจน์ ผู้บังคับการตำรวจท่องเที่ยว แถลงผลการจับกุมชาวเนปาล และภรรยาชาวไทย ซึ่งทำงานเป็นหัวหน้าขบวนการแก๊งลูกแพะลักลอบส่งคนเข้าประเทศที่ 3 เช่น แคนาดา สหรัฐอเมริกา นอร์เวย์ ร่วมกับชาวเนปาลอีก 6 คน โดยมีพฤติกรรมชักชวนชาวเนปาลว่าจะพาไปลงทุนหรือทำงานในร้านอาหารไทยในประเทศอื่นๆที่มีรายได้มาก แต่ต้องเสียค่าใช้จ่ายคนละ 1,080,000 บาท โดยให้ใช้วีซ่านักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในประเทศไทย และจะยึดหนังสือเดินทางไว้จนหมดอายุ แล้วให้ผู้เสียหายกลับประเทศ ซึ่งที่ผ่านมามีผู้เสียหายแจ้งความร้องทุกข์แล้ว 3 คน (รวมมูลค่าความเสียหายกว่า 2.7 ล้านบาท) โดยในเบื้องต้นได้แจ้งข้อหาฉ้อโกงทรัพย์ และจะขยายผลจับกุมผู้ร่วมขบวนการ พร้อมทั้งตรวจสอบว่ามีการค้ามนุษย์ด้วยหรือไม่[38]

ตัวอย่างที่ 3 เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2556 เวลา 15.00 น. พล.ต.ต.ศักดา ชื่นภักดี รองผบช.สตม. พร้อมด้วย พล.ต.ต.รณศิลป์ ภู่สาระ ผบก.สส.สตม. พ.ต.อ.ชาติชาย เอี่ยมแสง รองผบก.สส.สตม. และเจ้าหน้าที่ กก.1 บก.สส.สตม. ร่วมกันแถลงผลการจับกุมแก๊งลูกแพะ ชาวอินเดีย 3 คน พร้อมของกลาง จากการสอบสวนทราบว่าทั้ง 3 คนจะหาลูกค้าที่เป็นชาวอินเดียหรือเนปาล ก่อนจะทำการลักลอบส่งออกไปยังประเทศที่สาม ได้แก่ แอฟริกา ออสเตรเลีย ฝรั่งเศสและแคนาดา เป็นต้น โดยคิดค่าใช้จ่ายประมาณ 600,000 บาท ต่อคน ที่ผ่านมาในการนำส่งลูกค้านั้น หากลูกค้าคนใดเข้ามาพักอาศัยเกินระยะเวลาที่วีซ่ากำหนด ก็จะปลอมแปลงเอกสารและตราประทับปลอมให้กับลูกค้าเพื่อเอาไว้แสดงต่อเจ้าหน้าที่เพิ่มความน่าเชื่อถือของหนังสือเดินทาง เบื้องต้นผู้ต้องหาทั้งหมดให้การ

---

[37] บูรพานิวส์, "ตามรวบขบวนการแก๊งลูกแพะลวงเพื่อนชาติเดียวกันไปทำงานต่างประเทศ" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 21 ธันวาคม 2557. แหล่งที่มา: www.buraphanews.com/index.php?option=com_content&task=view&id=13741&Itemid=1

[38] ผู้จัดการออนไลน์, "ตร.ท่องเที่ยวรวบแก๊งต้มตุ๋นลักลอบส่งคนไปประเทศที่ 3" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 21 ธันวาคม 2557. แหล่งที่มา: www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=9560000076029

ภาคเสธ อ้างว่ามีชาวอินเดียอีกคนเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ได้แจ้งข้อหาและนำตัวส่ง พงส.บก.สส.สตม.เพื่อขยายผลดำเนินคดีต่อไป[39]

ตัวอย่างที่ 4 เมื่อวันที่ 23 มกราคม เวลา 10.00 น. พ.ต.อ.อานนท์ณัฏฐ์ กมลรัตน์ ผกก.ด่านตม.เมืองพัทยา จ.ชลบุรี พร้อมกำลัง ร่วมกันแถลงผลการจับกุมตัวผู้ต้องหา ซึ่งเป็นขบวนการลักลอบพาแรงงานไปทำงานยังประเทศที่ 3 หรือขบวนการแก๊งลูกแพะ ซึ่งเป็นชาวศรีลังกา ได้ผู้ต้องหา 4 คน โดยมีการเรียกเก็บเงินค่าดำเนินการต่างๆรายละ 1 แสนบาท แต่ปรากฏว่ากลับทิ้งลอยแพอยู่ในเมืองพัทยา กลุ่มผู้เสียหายทั้งหมดจึงมาขอความช่วยเหลือกับด่านตม.เมืองพัทยาจนในที่สุดชุดสืบสวนสามารถติดตามจับกุมแก๊งลูกแพะดังกล่าวได้ สำหรับหัวหน้าแก๊งเป็นกลุ่มเครือข่ายแก๊งลูกแพะรายใหญ่ในประเทศศรีลังกา มีหมายจับในคดีฉ้อโกงค่าแรงงานจากประเทศศรีลังกา ซึ่งอยู่ระหว่างหลบหนี โดยทางตำรวจด่านตม.เมืองพัทยาจะได้ส่งตัวกลับไปให้ประเทศศรีลังกาเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย ส่วนเหยื่อทั้งหมดที่ถูกหลอกนั้นจะดำเนินการช่วยเหลือส่งตัวกลับยังประเทศบ้านเกิดต่อไป[40]

2.3.2.3 ขบวนการส่งชาวโรฮีนจาไปประเทศที่สาม[41]

ขบวนการส่งชาวโรฮีนจาไปประเทศที่สามจะมีนายหน้าและเจ้าหน้าที่บางคนของไทยเป็นผู้ให้การสนับสนุนเพื่อแลกกับผลประโยชน์ โดยมีวิธีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไปประเทศที่สาม คือ กลุ่มนี้จะเดินทางเข้าประเทศไทยก่อนไปมาเลเซียและประเทศอื่นๆในกลุ่มมุสลิม โดยมีคนของนายหน้าเป็นคนขับเรือและช่างเครื่อง เมื่อมาถึงน่านน้ำไทยแล้วจะมีนายหน้าที่เป็นชาวบังกลาเทศหรือชาวพม่ารออยู่ในไทยเป็นผู้ประสานงานผ่านทางคนขับเรือและช่างเครื่อง เมื่อกลุ่มโรฮีนจาเข้าฝั่งได้ ก็ให้รอตามจุดต่างๆส่วนใหญ่เป็นเกาะแก่งต่างๆในทะเลอันดามัน หลังจากนั้นจะมีชาวโรฮีนจาในจังหวัดระนองที่หลบหนีเข้ามาก่อนให้ความช่วยเหลือ หรือมีคนของนายหน้ามารับตามนัดหมาย แล้วใช้กลุ่มผู้ค้าแรงงานในพื้นที่เป็นผู้ขนส่งเพื่อเดินทางไปยังจุดหมายปลายทาง ได้แก่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ภูเก็ต หรือจังหวัดใกล้เคียง รวมทั้งอำเภอสุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส ก่อนจะลักลอบเข้าประเทศมาเลเซียอีกทอดหนึ่ง โดยจะมีการเรียกเก็บเงินคนละ 20,000–

---

[39] เดลินิวส์ออนไลน์, "สตม.จับแก๊งลูกแพะชาวอินเดียปลอมพาสปอร์ต" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 21 ธันวาคม 2557. แหล่งที่มา: www.dailynews.co.th/Content/crime/143724/สตม.จับแก๊งลูกแพะชาวอินเดียปลอมพาสปอร์ต

[40] เดลินิวส์ออนไลน์, "ตม.พัทยาจับแก๊งลูกแพะชาวศรีลังกา" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 21 ธันวาคม 2557. แหล่งที่มา: www.thaibizcenter.com/hotnewsdetail.asp?newsid=1483

[41] ปิยะนุช ปี่บัว, ปัญหาโรฮิงยากับแนวทางการแก้ไข, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยทางยุทธศาสตร์สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2552), หน้า 18-21.

50,000 จ๊ัต (หรือประมาณ 1,000 บาท) และในบางกรณีเครือข่ายขบวนการจะได้รับผลประโยชน์จากการขายชาวโรฮีนจาให้กับนายจ้างประเทศปลายทางในราคาระหว่าง 50,000–100,000 บาท (อายุ 12-25 ปี) ซึ่งลักษณะดังกล่าวเข้าข่ายเรื่องผู้ย้ายถิ่นฐานที่ข้ามแดนมาแล้วถูกหลอกลวงในภายหลัง และตกเป็นเหยื่อของกระบวนการค้ามนุษย์ในที่สุด ทั้งนี้ผู้เขียนไม่ขอกล่าวถึงกรณีดังกล่าวที่มีการคาบเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

ขบวนการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานชาวโรฮีนจามีรูปแบบการดำเนินงานแบ่งตามกลุ่มนายหน้าได้ดังนี้[42]

(1) กลุ่มเครือข่ายในจังหวัดระนอง มีหน้าที่รับและส่งผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวโรฮีนจาติดต่อหายานพาหนะทางบกจากกลุ่มเครือข่ายในพื้นที่ กำหนดจุดขึ้นและลงของผู้หลบหนีเข้าเมือง โดยส่วนใหญ่จะเป็นเกาะแก่งต่างๆในน่านน้ำจังหวัดระนอง พร้อมประสานกับนายหน้าทั้งต้นทางและปลายทาง รวมทั้งแบ่งเปอร์เซ็นต์ให้กับผู้ร่วมขบวนการ สำหรับกลุ่มเครือข่ายในจังหวัดระนอง มี 3 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มที่ 1 เจ๊ง้อ ปัจจุบันเสียชีวิตไปแล้วแต่ยังมีน้องชายเข้ามาดำเนินการแทน มีตำรวจยศ จ.ส.ต. ทำหน้าที่เก็บค่าหัว กลุ่มที่ 2 โกชา และกลุ่มที่ 3 โกตี๋ โดยทั้ง 3 กลุ่มจะทำงานประสานกับผู้รับหน้าที่นำพาหรือติดต่อชาวโรฮีนจามาจากพม่า ซึ่งมีผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดพังงาหลายคนรวมทั้งตำรวจยศนายดาบเกี่ยวข้องในขบวนการด้วย โดยจะประสานผ่านนายตำรวจยศ ร.ต.ต. อย่างไรก็ตามหลังจากดำเนินการนำชาวโรฮีนจาขึ้นฝั่งและพักฟื้นจนสภาพร่างกายพร้อมเดินทางต่อ ขบวนการนำพาจะส่งต่อชาวโรฮีนจาไปยังจังหวัดนราธิวาส โดยมีกลุ่มเครือข่ายในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นผู้เคลื่อนย้ายอีกทอดหนึ่ง ทั้งนี้จุดนำชาวโรฮีนจาขึ้นฝั่งที่จังหวัดระนองมีหลายจุด เฉพาะกลุ่มเจ๊ง้อ มี 5 จุด คือ 1.ซอยท่ายาง ม.3 ต.ม่วงกลาง อ.กะปอร์ 2.ท่าอ่าวเคย บ้านสำนัก ม.3 ต.ม่วงกลาง อ.กะปอร์ 3.แหลมพ่อตา ม.3 ต.กำพวน กิ่งอำเภอ สุขสำราญ 4.จุดขั้นสะพาน 4 ทางเข้าอุทยานแห่งชาติแหลมสน บ้านสำนัก ม.3 ต.ม่วงกลาง อ.กะปอร์ และ 5.ท่าวังหอย บ้านนกงาง ม.5 ต.ราชกรูด อ.เมือง

(2) กลุ่มเครือข่ายในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา หรือปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา จะมีลูกน้องในเครือข่ายทำหน้าที่คอยจัดหาแรงงานที่ต้องการหลบหนีเข้าประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย โดยประสานงานกับเครือข่ายเพื่อรอรับการส่งต่อไปยังประเทศมาเลเซีย พร้อม

[42] กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, "เผย '3ตัวการ' จับโรฮิงญาเรียกค่าไถ่" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 4 มิถุนายน 2558. แหล่งที่มา: http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/646083

เก็บเงินและมาแบ่งกันในขบวนการ ซึ่งกลุ่มดังกล่าวเป็นคนไทย-มุสลิมและชาวโรฮีนจาจากยะไข่ร่วมกันดำเนินการ

ตัวอย่างขบวนการส่งชาวโรฮีนจาไปประเทศที่สาม

ตัวอย่างที่ 1 เมื่อวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2557 เวลา 03.30 น. นายประยูร รัตนเสนีย์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา ได้สั่งการให้ นายมานิต เพียรทอง นายอำเภอตะกั่วป่า พร้อมด้วยนายเชิดชาย ปัทม ยุตานนท์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 5 ต.บางม่วง นายบุญส่ง ฉายไสว ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 ต.บางนายสี และกำลังฝ่ายปกครองจำนวน 30 นาย สกัดจับขบวนการลักลอบขนชาวโรฮีนจาที่ใช้เส้นทางผ่านอำเภอตะกั่วป่าขนชาวโรฮีนจาจากจังหวัดระนองนำไปภาคใต้เพื่อจะส่งไปยังประเทศมาเลเซีย โดยจับกุมคนขับรถไว้ได้ ส่วนชาวโรฮีนจาที่หลบหนีเข้าเมืองมาในครั้งนี้ถูกจับกุมรวมทั้งหมด 50 คน มีเด็ก 6 คน ยึดรถยนต์ได้ 3 คัน เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจึงได้ส่งตัวผู้ต้องหาทั้งหมดให้พนักงานสอบสวน สภ.ตะกั่วป่า แจ้งข้อกล่าวหา นำหรือพาบุคคลต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต อุปการะหรือช่วยเหลือด้วยประการใดๆ ให้บุคคลต่างด้าวหลบหนีเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ผ่านการตรวจของพนักงานเจ้าหน้าที่ และเข้ามาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต[43]

ตัวอย่างที่ 2 เมื่อวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2558 ร.ต.ท.สมพร ทองจีน รอง สวป.สภ.หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช นำกำลังสกัดจับรถยนต์ของขบวนการลักลอบขนชาวโรฮีนจาไว้ได้ 5 คัน โดยจับกุมคนขับรถไว้ได้ 2 คน ส่วนอีก 3 คน หลบหนีไปได้ เมื่อตรวจสอบภายในรถยนต์พบว่าชาวโรฮีนจาชายหญิงและเด็กเล็กอัดกันอยู่แน่นรวม 98 คน จากสอบสวนผู้ต้องหาเบื้องต้นทราบว่าเป็นเครือข่ายที่รับจ้างเคลื่อนย้ายชาวโรฮีนจารายใหญ่ใน จ.ระนอง โดยชาวโรฮีนจาเหล่านี้จะถูกส่งไปยังประเทศเพื่อนบ้านทางภาคใต้ของไทยทาง อ.สะเดา จ.สงขลา ผ่านแนวชายแดนตามป่าสวนยางและป่าเขาด้วยการเดินเท้า ทั้งนี้ขบวนการลักลอบขนชาวโรฮีนจาเปลี่ยนเส้นทางจากฝั่งตะวันตกของภาคใต้หรือฝั่งอันดามันอ้อมมายังฝั่งอ่าวไทยเพื่อหลีกเลี่ยงการจับตามองของเจ้าหน้าที่[44]

ตัวอย่างที่ 3 เมื่อวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2558 เวลา 22:15 น. ร.ต.ท.ศักดิ์พศุตม์ พรหมบุญแก้ว รอง สว.กก.6 ภายใต้อำนวยการของ พ.ต.อ.สง่า ธีรศรัณยานนท์ ผกก.6, พ.ต.ท.ศราวุธ ลิจฉวี

---

[43] แนวหน้าออนไลน์, "ผู้ว่าฯพังงาเต้น!สั่งสอบจนท.รัฐ รับส่วยแก๊งขน'โรฮิงญา'" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 4 มิถุนายน 2558. แหล่งที่มา: www.naewna.com/local/138425

[44] ข่าวสดออนไลน์, "จับแก๊ง"เฮียฮ้อ"ภาคใต้ ลอบขน98ชาวโรฮิงยา" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 4 มิถุนายน 2558. แหล่งที่มา: www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=TVRReU1UQXpNREV6TUE9PQ==&sectionid=

ราช รอง ผกก.6 และ พ.ต.ท.อัครเดช เกตุเอี่ยม รอง ผกก.6 ชป.สงขลา ได้ร่วมกันจับกุมขบวนการลักลอบขนชาวโรฮีนจา ได้ผู้ต้องหา 4 คน เป็นคนไทย 2 คน และชาวโรฮีนจา 2 คน พร้อมด้วยของกลาง รถยนต์ 2 คัน และ โทรศัพท์มือถือ 2 เครื่อง ในฐานความผิด “ร่วมกันให้คนต่างด้าวพักอาศัยซ่อนเร้น หรือกระทำการใดๆ เพื่อให้คนต่างด้าวพ้นการจับกุม” และ “เป็นบุคคลต่างด้าวหลบหนีเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต” โดยจับกุมได้ที่ริมถนนรัถการ หน้ามัสยิดปากีสถาน ต.หาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา[45]

ตัวอย่างที่ 4 เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม พลเรือโทสายันต์ ประสงค์สำเร็จ ผู้บัญชาการทัพเรือภาคที่ 3 เปิดเผยว่า หลังจากที่มีการตรวจพบเรือของขบวนการลักลอบขนชาวโรฮีนจาลอยลำใกล้เกาะหลีเป๊ะ จ.สตูล และได้สอบถามชาวโรฮีนจาที่อยู่บนเรือก็ได้ความว่า ผู้นำพาซึ่งเป็นชาวพม่าได้ถอดไดสตาร์ทกับแบตเตอร์รี่โยนทิ้งทะเล ก่อนที่จะมีเรืออีกลำมารับไป ปล่อยให้เรือลำนี้ซึ่งมีชาวโรฮีนจากว่า 300 คน ลอยลำมาตามทิศทางลมที่พัดเข้าหาประเทศไทย ส่วนการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลในปฏิเสธการขึ้นฝั่งของต่างด้าวที่อพยพในน่านน้ำไทยทางอันดามันก็จะยังมีการดำเนินการต่อไป[46]

จากการศึกษารูปแบบและวิธีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานทั้งจากขบวนการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาในประเทศไทย (ประเทศไทยในฐานะประเทศปลายทาง) ขบวนการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเข้าไปประเทศที่สาม (ประเทศไทยในฐานะประเทศทางผ่าน) และจากคดีตัวอย่างขบวนการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาในประเทศไทย ตัวอย่างขบวนการส่งคนจีนไปยังประเทศที่สาม (แก๊งลูกหมู) ตัวอย่างขบวนการส่งแขกไปประเทศที่สาม (แก๊งลูกแพะ) และตัวอย่างขบวนการส่งชาวโรฮีนจาไปประเทศที่สาม พบว่าขบวนการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมักจะเป็นองค์กรอาชญากรรมที่มีเครือข่ายเชื่อมโยงครอบคลุมหลายพื้นที่ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยมีการแบ่งหน้าที่กันทำอย่างเป็นระบบในลักษณะที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปราม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินและทรัพย์สินจากการกระทำความผิดเป็นสำคัญ ซึ่งความเสียหายที่เกิดจากอาชญากรรมประเภทนี้มีมูลค่าความเสียหายมากกว่าอาชญากรรมธรรมดา ก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศอย่างร้ายแรง ทำให้ภาพพจน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศถูกมองในแง่ลบส่งผล

---

[45] หาดใหญ่นิวส์, "รวบ 2 คนไทยให้ที่พักพิงแก่ 2 โรฮิงญาหลบหนีเข้าเมือง" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 4 มิถุนายน 2558. แหล่งที่มา: http://talung.gimyong.com/index.php?topic=371583.0

[46] กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, "แฉ! ผู้นำพา'โรฮิงญา'ถอดไดสตาร์ทเครื่องยนต์ทิ้งทะเล" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 4 มิถุนายน 2558. แหล่งที่มา: http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/647190

กระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนชาวต่างชาติในการตัดสินใจเข้ามาลงทุนในประเทศอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ

ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 จะครอบคลุมการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานแล้ว[47] และถึงแม้ว่ากฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ. 2000 (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air 2000) ซึ่งในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการยกร่างกฎหมายโดยสำนักงานอัยการสูงสุดจะกำหนดให้การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดอาญาไว้เป็นการเฉพาะ ตามพิธีสารฯ ข้อ 6 วรรคหนึ่ง (ก)[48] โทษทางอาญาดังกล่าวก็ไม่อาจทำให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมดังกล่าวประสบความสำเร็จ เนื่องจากการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดเงินได้ตอบแทนจากการกระทำความผิดเป็นจำนวนมหาศาล อาชญากรมีแรงจูงใจในการประกอบอาชญากรรมถึงแม้จะมีการกำหนดโทษทางอาญาไว้แล้วก็ตาม และเนื่องจากการดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานนั้นก็เหมือนคดีอาญาทั่วไปที่โจทก์ต้องพิสูจน์ว่าจำเลยได้กระทำความผิดโดยปราศจากข้อสงสัย ถ้าพยานหลักฐานไม่เพียงพอย่อมไม่สามารถบังคับโทษทางอาญาได้ทั้งที่มีเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายจำนวนมากผิดสังเกตก็ตาม และถึงแม้มีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ก็เป็นเพียงส่วนน้อย ไม่สามารถสาวไปถึงผู้ที่อยู่เบื้องหลังซึ่งเป็นผู้บงการได้

นอกจากนี้การริบทรัพย์สินทางอาญา (Criminal Forfeiture) นั้นก็ไม่ทำให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมดังกล่าวประสบความสำเร็จ เนื่องจากไม่สามารถตัดวงจรเงินได้จากการกระทำความผิดได้อย่างเด็ดขาด เพราะกระบวนการที่จะไปสู่การริบทรัพย์สินจะมีขั้นตอนที่ยุ่งยากส่งผลให้ไม่สามารถริบทรัพย์สินหรือเงินได้ที่ได้จากการกระทำความผิดได้อย่างทันท่วงที อาชญากรก็ยังสามารถที่จะนำเงินได้เหล่านั้นไปเป็นทุนในการก่ออาชญากรรมต่างๆต่อไปเป็นวงจรการประกอบอาชญากรรม

---

[47] สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, "ความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การตรวจสอบพันธกรณีตามพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานโดยทางบก ทางทะเล และทางอากาศ เสริมอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร เรื่องเสร็จที่ 577/2557" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 16 มีนาคม 2558. แหล่งที่มา: http://app-thca.krisdika.go.th/Naturesig/CheckSig?whichLaw=cmd&year=2557&lawPath=c2_0577_2557

[48] โปรดดูภาคผนวก

ดังนั้นเจ้าหน้าที่หลายท่านที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานจึงมีความเห็นตรงกันว่าควรนำมาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่ง (Civil Forfeiture) ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และมาตรกาลงโทษทางอาญาที่รุนแรงมากขึ้นมาจัดการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนี้[49]

1) นายวันชาติ วงษ์ชัยชนะ ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง มีความเห็นว่า ปัญหาการทะลักเข้ามาของแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายจากประเทศพม่าสู่ประเทศไทยทางจังหวัดระนองจนกลายเป็นปัญหาเรื้อรังมานานนั้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะมีกลุ่มขบวนการนำพาคอยให้การสนับสนุนและชักจูงเข้ามา และพบว่าเมื่อกลุ่มผู้นำพาเหล่านี้โดนจับกุมก็จะถูกลงโทษสถานเบาเพียงแค่ปรับเท่านั้น สำหรับโทษอาญาส่วนใหญ่จะได้รับการลดหย่อนเหลือเพียงรอลงอาญา ไม่สามารถหยุดยั้งกลุ่มขบวนการนำพาเหล่านี้ได้ จึงมีแนวคิดเห็นที่จะให้มีการเพิ่มอัตราโทษสำหรับผู้กระทำความผิดโดยเฉพาะในกลุ่มขบวนการนำพา โดยบทลงโทษที่หลายฝ่ายเห็นว่าน่าจะนำมาใช้ คือ มาตรการริบทรัพย์สิน ซึ่งอาจจะมีการเพิ่มความผิดมูลฐาน โดยระบุในพฤติกรรมการนำพาด้วยว่า มีการกระทำผิดบ่อยครั้ง ส่งผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม รวมถึงส่งผลกระทบต่อความมั่นคง จึงเห็นสมควรที่จะเพิ่มบทลงโทษให้สูงขึ้น ทั้งนี้จะมีการทำเป็นบันทึกถึงรายละเอียดของปัญหาที่เกิดขึ้น และพฤติกรรมของกลุ่มขบวนการนำพา รวมถึงอัตราโทษจริงที่กลุ่มเหล่านี้ได้รับเมื่อมีการตัดสินจากศาล เพื่อเป็นข้อมูลให้กับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (คณะกรรมการ ปปง.) เพื่อใช้ดำเนินการในขั้นตอนการเพิ่มความผิดมูลฐาน เพื่อเพิ่มบทลงโทษต่อความผิดมูลฐานดังกล่าวต่อไป

2) พ.อ.พรศักดิ์ พูลสวัสดิ์ ผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารราบที่ 25 ค่ายเทพสตรี มีความเห็นว่า หากไม่มีขบวนการนำพา ปัญหาการทะลักเข้ามาของแรงงานต่างด้าวก็คงจะไม่เกิดขึ้น จึงต้องจัดการกับต้นเหตุคือผู้นำพาก่อนเป็นลำดับแรก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องคิดว่าจะดำเนินการอย่างไร ในส่วนของทหารก็จะมีวิธีการจัดการแบบทหาร ซึ่งในขณะนี้ได้มีการวางแนวทางไว้แล้วคือจะดำเนินมาตรการไม้อ่อนก่อนเป็นลำดับแรกด้วยการเชิญกลุ่มผู้นำพาที่มีฐานข้อมูลทั้งหมดกว่า 10 กลุ่มในจังหวัดระนองเข้ามาพูดคุย จากนั้นจะขอความร่วมมือไม่ให้มีการดำเนินการที่ผิดกฎหมายอีกและปรับบทบาทเป็นให้เข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาแทน หากยังไม่เชื่อฟังก็จะใช้มาตรการที่เด็ดขาดต่อไป รวมถึงเชิญผู้ขับเรือโดยสารชาวพม่าเส้นทางเกาะสอง-ระนอง ซึ่งขึ้นทะเบียนถูกต้องจำนวน 174 ลำ มารับฟังคำชี้แจงรายละเอียดโดยเฉพาะการขอความร่วมมือในเรื่องแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย

[49] ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการค้ามนุษย์ มูลนิธิกระจกเงา, "จี้ยึดทรัพย์แก๊งค้าแรงงานต่างด้าว" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 21 ธันวาคม 2557. แหล่งที่มา:
www.notforsale.in.th/autopagev4/show_page.php?topic_id=624&auto_id=1&TopicPk=

รวมถึงมาตรการการเข้มงวดการเข้าออกที่จะต้องเป็นไปตามเวลาที่กำหนดคือ 06.00-19.00 น. ในแต่ละวัน รวมถึงการนำบทลงโทษที่จะรุนแรงมากขึ้นมาบังคับใช้กับผู้ที่ฝ่าฝืน และขณะนี้ยังได้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ด่านศุลกากรจังหวัดระนอง ด้วยการขอใช้ฐานตรวจเรดาร์เพื่อใช้สแกนตรวจเรือที่จะลักลอบเข้ามาในยามค่ำคืนซึ่งที่ผ่านมาถือเป็นจุดบอดที่สำคัญทำให้มาตรการเฝ้าระวังมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.4 การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

ในยุคโลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีก่อให้เกิดผลกระทบในหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนรูปแบบของอาชญากรรมจาก “อาชญากรรมที่ใช้ความรุนแรงธรรมดา” ไปสู่ “องค์กรอาชญากรรม” และพัฒนาต่อเนื่องไปสู่ “องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” (Transnational Crime) ในที่สุด[50] ปัจจุบันอาชญากรรมข้ามชาติได้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง และมีผลกระทบเป็นวงกว้าง ทั้งด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงระหว่างประเทศ โดยเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาความมั่นคงแบบไม่ปกติ (Unconventional Security) กล่าวคือ เป็นเรื่องอื่นๆที่ไม่เกี่ยวกับการทหารหรือภัยคุกคามอันเกิดจากการใช้กำลังทหาร แต่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงได้ เช่น เรื่องสิ่งแวดล้อม เรื่องการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ เรื่องอาชญากรรมข้ามชาติ เรื่องการหลั่งไหลของแรงงานข้ามชาติที่ผิดกฎหมาย[51] และรวมไปถึงเรื่องการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน

2.4.1 ความหมายขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 (United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000 หรือ UNTOC) ข้อ 2 (a) [52] ได้ให้คำนิยามของอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรไว้ว่า “องค์กร

---

[50] วัชรพล ประสารราชกิจ, "อาชญากรรมข้ามชาติและการบังคับใช้กฎหมายในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ," ใน เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง นโยบายความมั่นคงและปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ : มุมมองไทย ยุโรป และนานาชาติ, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543), หน้า 1.

[51] สุจิต บุญบงการ, "อาชญากรรมข้ามชาติกับความมั่นคงระหว่างประเทศ," ใน เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง นโยบายความมั่นคงและปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ : มุมมองไทย ยุโรป และนานาชาติ, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543), หน้า 1.

[52] โปรดดูภาคผนวก

อาชญากรรม (Organized criminal group) หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีการจัดตั้งร่วมกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป และดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่ง และร่วมกันกระทำความผิดร้ายแรงตั้งแต่หนึ่งฐานความผิดขึ้นไป หรือในการกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางทรัพย์สินอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม”

อนุสัญญาฯ ข้อ 3 วรรค 2[53] ยังได้ระบุให้ลักษณะความผิดต่อไปนี้เป็นอาชญากรรมข้ามชาติ

1) ความผิดนั้นกระทำลงในประเทศมากกว่าหนึ่งประเทศ

2) ความผิดนั้นกระทำลงในประเทศหนึ่ง แต่ส่วนสำคัญของการตระเตรียมการ การวางแผน การสั่งการ หรือการควบคุมได้กระทำในอีกประเทศหนึ่ง

3) ความผิดนั้นกระทำลงในประเทศหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมที่ทำให้เกี่ยวพันกับการกระทำความผิดอาญาในประเทศมากกว่าหนึ่งประเทศ หรือ

4) ความผิดนั้นกระทำลงในประเทศหนึ่งแต่มีผลกระทบที่สำคัญเกิดขึ้นในอีกประเทศหนึ่ง

ดังนั้นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติจึงหมายถึง กลุ่มบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไปที่มีการจัดตั้งขึ้นในรูปแบบองค์กร โดยมีจุดประสงค์เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ร่วมกันไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม และร่วมกันตระเตรียมการ การวางแผน การสั่งการ การพยายามกระทำ และลงมือกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวเนื่องกันตั้งแต่สองประเทศขึ้นไป รวมถึงการลงมือกระทำความผิดลงในประเทศหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมที่ทำให้เกี่ยวพันกับการกระทำความผิดอาญาในประเทศตั้งแต่สองประเทศขึ้นไป หรือการลงมือกระทำความผิดลงในประเทศหนึ่งแต่มีผลกระทบที่สำคัญเกิดขึ้นในอีกประเทศหนึ่ง

2.4.2 ลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

ลักษณะโดยทั่วไปขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมีดังนี้[54]

1) มีการร่วมกันดำเนินการเป็นคณะบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป

2) ยึดการกระทำเช่นนี้เป็นอาชีพ

---

[53] โปรดดูภาคผนวก

[54] Kwan Kanyapat, "อาชญากรรมองค์การ หรือองค์การอาชญากรรม" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 8 ธันวาคม 2557. แหล่งที่มา: www.prezi.com/pxrne0y2frd9/presentation

3) การกระทำความผิดที่มีโทษจำคุกอย่างน้อย 4 ปีขึ้นไป และจะต้องถูกดำเนินการสอบสวนอย่างเคร่งครัด

4) การกระทำมุ่งหวังผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและอำนาจ

5) มีการแบ่งงานกันทำอย่างมีประสิทธิภาพ

6) มีการบริหารควบคุมอย่างมีวินัย

7) ผู้ปฏิบัติการจะกระทำการคุกคามอย่างรุนแรงเพื่อผลสำเร็จของงาน

8) มีการจ้างงานแบบให้ค่าตอบแทนเชิงธุรกิจเป็นเงินเดือน

9) มีการดำเนินการขยายเครือข่ายไปยังต่างประเทศ

10) มีส่วนดำเนินการในลักษณะการฟอกเงิน

11) ผลการกระทำจะกระทบต่อการเมือง การปกครองของประเทศ การบริหารงานยุติธรรม และภาวะเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

2.4.3 ประเภทขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

องค์การสหประชาชาติได้แบ่งประเภทขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเอาไว้ 10 ประเภท ดังนี้[55]

1) การลักลอบค้ายาเสพติด (Illicit Trafficking in Drug)

2) การลักลอบขนคนเข้าเมือง (Smuggling of Illegal Migrants)

3) การค้าอาวุธ (Arms Trafficking)

4) การลักลอบค้าอุปกรณ์นิวเคลียร์ (Trafficking in Nuclear Material)

5) กลุ่มองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย (Transnational Criminal Organized and Terrorism)

6) การค้าหญิงและค้าเด็ก (Trafficking in Women and Children)

7) การลักลอบค้าชิ้นส่วนมนุษย์ (Trafficking in Body Parts)

8) การโจรกรรมและลักลอบค้ายานพาหนะ (Theft and Smuggling of Vehicles)

9) การฟอกเงิน (Money Laundering)

[55] วัชรพล ประสารราชกิจ, “อาชญากรรมข้ามชาติและการบังคับใช้กฎหมายในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ,” ใน เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง นโยบายความมั่นคงและปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ : มุมมองไทย ยุโรป และ นานาชาติ, หน้า 2.

10) การกระทำความผิดอื่นๆ (Other activities) ได้แก่ การโจรกรรมศิลปวัตถุ การให้สินบนเจ้าหน้าที่ตำรวจและข้าราชการอื่นๆ อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ อาชญากรรมสิ่งแวดล้อม อาชญากรรมทรัพย์สินทางปัญญา การฉ้อโกงประกันภัยทางทะเล และการแทรกซึมและครอบงำธุรกิจถูกกฎหมาย เป็นต้น

2.4.4 ประเภทขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่สำคัญในประเทศไทย

ประเภทขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่สำคัญในประเทศไทยมี 7 ประเภท ดังนี้[56]

1) การลักลอบค้ายาเสพติด (Illicit Trafficking in Drug)

2) การลักลอบขนคนเข้าเมือง (Smuggling of Illegal Migrants)

3) การค้าอาวุธ (Arms Trafficking)

4) อาชญากรรมทางเศรษฐกิจและอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ (Economic Crime Organized and Terrorism)

5) การค้าหญิงและค้าเด็ก (Trafficking in Women and Children)

6) การโจรกรรมและลักลอบค้ายานพาหนะ (Theft and Smuggling of Vehicles)

7) การฟอกเงิน (Money Laundering)

การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติประเภทหนึ่งที่สำคัญในประเทศไทย ซึ่งยากแก่การปราบปรามเนื่องจากมีความเกี่ยวพันหลายประเทศ และมีผลกระทบเป็นวงกว้างทั้งด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศ (Unconventional Security) ดังนั้นจึงสมควรศึกษาวิจัยว่าสถานการณ์การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานในปัจจุบันว่ามีความจำเป็นและมีความเป็นไปได้เพียงใดที่จะนำเอามาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับกับการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานโดยการกำหนดให้การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดมูลฐานเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 อันจะทำให้สามารถป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาต่อไป

---

[56] เรื่องเดียวกัน, หน้า 3.

2.5 ความแตกต่างระหว่างการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานกับการค้ามนุษย์

การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานกับการค้ามนุษย์เป็นคนละกรณีกัน และประเทศต่างๆทั่วโลกก็ได้ออกกฎหมายในเรื่องดังกล่าวแยกกันคนละฉบับ อย่างไรก็ตามทั้งสองเรื่องมีความคล้ายกันมากจนบางครั้งก่อให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ การแยกความแตกต่างระหว่างการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานกับการค้ามนุษย์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการแยกที่ถูกต้องและรวดเร็วจะช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถสืบสวนและสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้อย่างถูกต้องในขณะเดียวกันก็สามารถช่วยเหลือเหยื่อได้ทันท่วงที ซึ่งความแตกต่างระหว่างการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานกับการค้ามนุษย์มี 10 ข้อ ได้แก่[57]

2.5.1 การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดต่อรัฐ (crime against state) ในขณะที่การค้ามนุษย์เป็นความผิดต่อบุคคล (crime against person)

การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานทั้งผู้ลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน (smuggler) และผู้ย้ายถิ่นฐานต่างสมประโยชน์ด้วยกันทั้งสองฝ่าย กล่าวคือ ฝ่ายหนึ่งได้เดินทางเข้าประเทศตามที่ต้องการ ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งก็ได้ค่าจ้างตอบแทนที่ได้ตกลงกันไว้ล่วงหน้า ไม่ได้มีการกระทำความผิดต่อผู้ย้ายถิ่นฐาน แต่เป็นการกระทำความผิดต่อรัฐ (crime against state) และเป็นความผิดที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิดโดยมิได้เกี่ยวกับศีลธรรมเลย เป็นการกระทำผิดที่ไม่ปรากฏความชั่วร้ายในตัวเอง หรือที่เรียกว่า mala prohibita ในขณะที่การค้ามนุษย์เป็นการนำตัวเหยื่อมาแสวงหาประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ โดยเหยื่อเหล่านั้นไม่ได้ยินยอมหรือสมัครใจ อันเป็นความผิดต่อบุคคล (crime against person) และเป็นความผิดที่ปรากฏความชั่วร้ายในตัวเอง หรือที่เรียกว่า mala in se

[57] ศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์ระหว่างประเทศ, "เปรียบเทียบการค้ามนุษย์ และ การลักลอบขนย้ายถิ่นฐาน" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 30 ตุลาคม 2557. แหล่งที่มา: www.caht.ago.go.th/index.php/22

2.5.2 ความยินยอมของบุคคลที่ถูกนำพา (consent)[58]

การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเกิดจากความยินยอม (consent) ของผู้ย้ายถิ่นฐาน ผู้ลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน (smuggler) เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกหรือช่วยเหลือให้ผู้ย้ายถิ่นฐานสามารถเดินทางไปยังประเทศปลายทางสำเร็จตามความต้องการ ในขณะที่การค้ามนุษย์เป็นกรณีที่เหยื่อไม่ยินยอมที่จะถูกพามา เป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิชอบของนักค้ามนุษย์ อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีเหยื่ออาจจะยินยอมในครั้งแรกแต่ความยินยอมดังกล่าวเกิดจากการถูกฉ้อฉล หลอกลวงให้หลงเชื่อในเรื่องที่เป็นแรงจูงใจให้ข้ามแดน เช่น เรื่องเกี่ยวกับสภาพของงานที่ต้องทำ สภาพของที่อยู่อาศัย ฯลฯ ซึ่งเมื่อเหยื่อหลงเชื่อแล้วมารู้ว่าถูกหลอกลวงในภายหลังก็สายไปแล้ว เพราะตกอยู่ในภาวะจำยอม ไม่สามารถขัดขืนได้[*]

2.5.3 วัตถุประสงค์ในการนำพา (purpose of movement)

ผู้ลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน (smuggler) มีวัตถุประสงค์ในการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน (purpose of movement) คือ ค่าจ้างตอบแทนที่ได้ตกลงกันไว้ล่วงหน้าเท่านั้น มิได้มีวัตถุประสงค์ที่จะแสวงหาประโยชน์อื่นใดนอกเหนือจากนี้ ในขณะที่การค้ามนุษย์มีวัตถุประสงค์ในการนำพาตั้งแต่แรกว่าจะพาเหยื่อไปยังสถานที่ที่ตั้งเป้าหมายไว้เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากเหยื่อ

2.5.4 จุดหมายปลายทาง (destination)[59]

การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเกิดได้เฉพาะระหว่างประเทศเท่านั้น เนื่องจากการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมีวัตถุประสงค์เพียงอย่างเดียวคือการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานจากประเทศหนึ่งเข้าไปยังอีกประเทศหนึ่งโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย กล่าวคือ ถ้าไม่มีการข้ามแดนก็จะไม่เป็นการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน ในขณะที่การค้ามนุษย์เกิดขึ้นได้ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยเหยื่อไม่สามารถ

---

[58] United Nations Office on Drugs and Crime(UNODC), "Distinguishing between Human Trafficking and People Smuggling," [Online] Accessed: 11 December 2014. Available from: www.unodc.org/documents/human-trafficking/Toolkit-files/08-58296_tool_1-2.pdf

[*] เป็นคนละกรณีกับเรื่องผู้ย้ายถิ่นฐานที่ข้ามแดนมาแล้วถูกหลอกลวงในภายหลัง และตกเป็นเหยื่อของกระบวนการค้ามนุษย์ในที่สุด ซึ่งเป็นอีกปัญหาที่สำคัญในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

[59] Ibid.

เลือกได้ว่าจะไปอยู่ที่ใดหรือทำงานในสถานที่ใด เพราะเหยื่อจะถูกควบคุมให้ตกอยู่ในภาวะจำยอมไม่สามารถขัดขืนได้

2.5.5 การเสาะแสวงหาและการแนะนำชักชวน (recruitment and procurement)

ผู้ลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน (smuggler) ไม่ใช่ฝ่ายที่ออกไปเสาะแสวงหาผู้ย้ายถิ่นฐาน แต่ผู้ย้ายถิ่นฐานติดต่อเข้ามาขอใช้บริการเอง ในขณะที่นักค้ามนุษย์ (trafficker) จะเป็นผู้ออกไปเสาะแสวงหาเหยื่อเอง และเมื่อพบเหยื่อก็จะใช้วิธีการต่างๆ เช่น การใช้อุบายหลอกลวง ชักจูง โน้มน้าว ตลอดจนการใช้กำลังบังคับ เพื่อให้ได้ตัวเหยื่อมาแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

2.5.6 ความสัมพันธ์เชิงธุรกิจ (customer relationship)[60]

การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ความสัมพันธ์เชิงธุรกิจระหว่างผู้ลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน (smuggler) กับผู้ย้ายถิ่นฐานเปรียบเสมือนผู้ให้บริการกับลูกค้า กล่าวคือ เมื่อมีการตกลงกันแล้วผู้รับจ้างมีหน้าที่เพียงประการเดียวคือการพาผู้ย้ายถิ่นฐานข้ามแดนให้สำเร็จเพื่อที่จะได้ค่าจ้าง ในขณะที่การค้ามนุษย์ ความสัมพันธ์เชิงธุรกิจจะเกิดขึ้นเฉพาะระหว่างนักค้ามนุษย์ (trafficker) ด้วยกันเองหรือระหว่างนักค้ามนุษย์กับผู้ที่ต้องการแสวงหาประโยชน์จากเหยื่อ (exploiter) เหยื่อเปรียบเสมือนสินค้า ไม่มีส่วนในความสัมพันธ์เชิงธุรกิจดังกล่าว ไม่อาจต่อรองราคาหรือได้ค่าตอบแทนใดๆ

2.5.7 ความรู้ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ (knowledge and control)

การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน ผู้ย้ายถิ่นฐานยังคงสามารถคิดตัดสินใจหรือสามารถเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขได้ตราบเท่าที่ยังไม่เข้าสู่ขั้นตอนการพาข้ามแดน ในขณะที่การค้ามนุษย์ เหยื่อจะไม่มีอำนาจในการตัดสินใจเลือกหรือต่อรองใดๆเลย อนาคตและชะตาชีวิตของเหยื่อทั้งหมดจะขึ้นอยู่กับนักค้ามนุษย์ (trafficker) ที่จะเป็นผู้กำหนด กล่าวคือ นักค้ามนุษย์เป็นผู้ควบคุมสถานการณ์ทั้งหมดเพียงผู้เดียว

[60] Ibid

2.5.8 ผลประโยชน์ตอบแทนหรือกำไร (profit)[61]

การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน ผู้ลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน (smuggler) ได้รับค่าตอบแทนเพียงจำนวนเดียวจากผู้ย้ายถิ่นฐาน โดยค่าตอบแทนจะมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการเจรจาแต่แรก ในบางกรณีอาจมีค่าใช้จ่ายในการปลอมเอกสาร หรือเงินติดสินบนพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย ในขณะที่การค้ามนุษย์ จะแสวงหาประโยชน์โดยการนำเหยื่อไปขายเป็นทอดๆ และในการขายแต่ละทอดจะมีการบวกค่าใช้จ่ายและกำไรเพิ่มเข้าไป

2.5.9 การใช้ความรุนแรง (violence)

การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานจะไม่มีการใช้ความรุนแรงเนื่องจากไม่มีความจำเป็นใดๆที่จะต้องใช้ความรุนแรง เนื่องจากผู้ลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน (smuggler) มิได้มีความประสงค์จะนำผู้ย้ายถิ่นฐานมาอยู่ภายใต้การควบคุมของตน ในขณะที่การค้ามนุษย์ เมื่อเหยื่อรู้ว่าตัวเองตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์แล้วมักต่อสู้ขัดขืนหรือหาทางหลบหนี นักค้ามนุษย์ (trafficker) จึงต้องใช้ความรุนแรงต่อเหยื่อเพื่อให้เหยื่อเหล่านี้อยู่ภายใต้การควบคุม

2.5.10 ความเป็นไปเมื่อเดินทางถึงที่หมาย (upon the arrival)

การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานนั้นเมื่อถึงที่หมายปลายทางแล้ว ทั้งสองฝ่ายจะไม่มีพันธะผูกพันใดๆต่อกันอีกต่อไป ในขณะที่การค้ามนุษย์ เมื่อเหยื่อถึงที่หมายปลายทาง เหยื่อเหล่านั้นจะถูกขายหรือถูกบังคับให้ทำงานในสถานที่ที่กำหนดไว้ เหยื่อจะไม่มีอิสระเสรีภาพ เอกสารการเดินทางหรือเอกสารสำคัญอื่นๆมักจะถูกริบหรือยึดไป โดยเหยื่อจะถูกควบคุมจากนักค้ามนุษย์ (trafficker) หรือผู้แสวงหาประโยชน์จากเหยื่อ (exploiter)

[61] Ibid

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานกับการค้ามนุษย์[62]

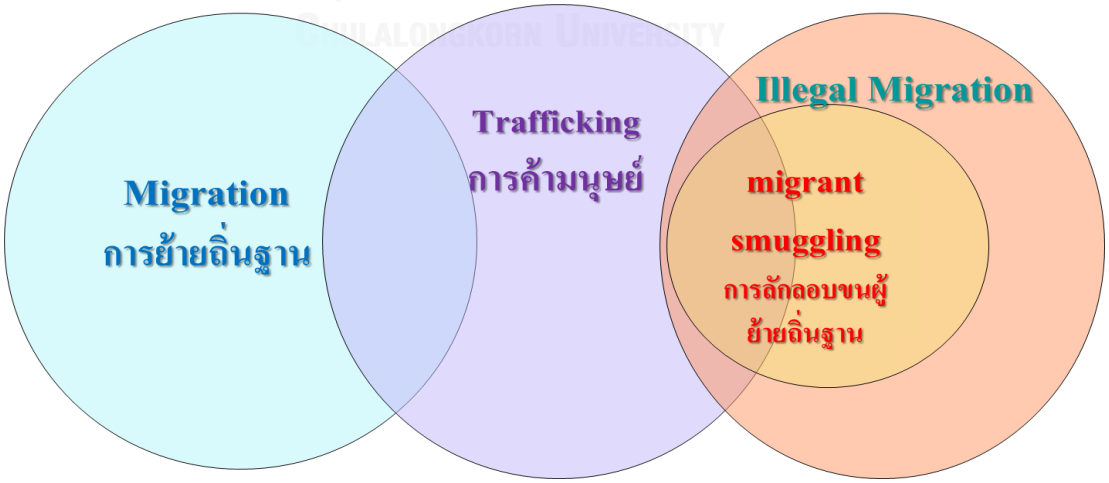
ข้อ	**การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน**	**การค้ามนุษย์**
1	เป็นการกระทำความผิดต่อรัฐ (crime against state) / mala prohibita	เป็นการกระทำความผิดต่อบุคคล (crime against person) / mala in se
2	เกิดจากความยินยอม (consent) ของผู้ย้ายถิ่นฐาน	เป็นกรณีที่เหยื่อไม่ยินยอม หรือแม้เหยื่อจะยินยอมในตอนแรกก็จะเป็นการยินยอมที่เกิดจากการถูกฉ้อฉล หลอกลวง
3	วัตถุประสงค์ในการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน (purpose of movement) คือ ค่าจ้างตอบแทนที่ได้ตกลงกันไว้ล่วงหน้า	มีวัตถุประสงค์ในการนำพาตั้งแต่แรกว่าจะพาเหยื่อไปยังสถานที่ที่ตั้งเป้าหมายไว้เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากเหยื่อ
4	เกิดได้เฉพาะระหว่างประเทศเท่านั้น	เกิดขึ้นได้ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ
5	ผู้ย้ายถิ่นฐานจะติดต่อเข้ามาขอใช้บริการเอง	ใช้วิธีการต่างๆ เช่น การใช้อุบายหลอกลวง ชักจูง โน้มน้าว ตลอดจนการใช้กำลังบังคับ
6	ความสัมพันธ์เชิงธุรกิจระหว่างผู้ลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานกับผู้ย้ายถิ่นฐานเปรียบเสมือนผู้ให้บริการกับลูกค้า	เหยื่อจะไม่มีส่วนในความสัมพันธ์เชิงธุรกิจกับนักค้ามนุษย์ เปรียบเสมือนสินค้า ไม่อาจต่อรองราคาหรือได้ค่าตอบแทนใดๆ
7	ผู้ย้ายถิ่นฐานยังคงสามารถคิดตัดสินใจหรือสามารถเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขได้ตราบเท่าที่ยังไม่เข้าสู่ขั้นตอนการพาข้ามแดน	เหยื่อจะไม่มีอำนาจในการตัดสินใจเลือกหรือต่อรองใดๆเลย
8	ผู้ลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานจะได้รับค่าตอบแทนเพียงจำนวนเดียวจากผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นจำนวนตามที่ได้การเจรจากันไว้แต่แรก	นักค้ามนุษย์จะแสวงหาประโยชน์โดยการนำเหยื่อไปขายเป็นทอดๆ และการขายแต่ละทอดจะมีการบวกค่าใช้จ่ายและกำไรเพิ่มเข้าไป
9	การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไม่มีการใช้ความรุนแรงต่อผู้ย้ายถิ่นฐาน เนื่องจากไม่มีความจำเป็นใดๆที่จะต้องใช้ความรุนแรง	การค้ามนุษย์มีการใช้ความรุนแรงต่อเหยื่อเพื่อให้เหยื่ออยู่ภายใต้การควบคุม
10	เมื่อถึงที่หมายปลายทางแล้ว ทั้งสองฝ่ายจะไม่มีพันธะผูกพันใดๆต่อกันอีกต่อไป	เมื่อถึงที่หมายปลายทางแล้ว เหยื่อจะถูกขายหรือถูกบังคับให้ทำงานในสถานที่ที่กำหนดไว้

[62] ศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์ระหว่างประเทศ, "เปรียบเทียบการค้ามนุษย์ และ การลักลอบขนย้ายถิ่นฐาน" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 30 ตุลาคม 2557. แหล่งที่มา: www.caht.ago.go.th/index.php/22

การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานและการค้ามนุษย์เป็นอาชญากรรมร้ายแรงที่มีความคล้ายกันมาก จนอาจก่อให้เกิดความสับสนได้ จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานกับการค้ามนุษย์ตามตารางที่ 2 ทำให้เห็นได้ว่าการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานกับการค้ามนุษย์นั้นมีความแตกต่างกันหลายข้อ โดยมีข้อที่สำคัญและเห็นถึงความแตกต่างได้อย่างเด่นชัดที่สุด คือข้อ 2 ซึ่งเป็นประเด็นเรื่องความยินยอมของบุคคลที่ถูกนำพา (consent) (หัวข้อที่ 2.5.2) กล่าวคือ บุคคลที่ถูกนำพาโดยขบวนการค้ามนุษย์คือผู้ที่ถูกหลอกหลวง ถูกบังคับ โดยที่บุคคลเหล่านั้นไม่เต็มใจ ในขณะที่คนที่ขบวนการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานพามานั้นคือคนที่ยินยอม สมัครใจ หรือขอให้คนอื่นช่วยพามา ซึ่งบุคคลเหล่านี้รู้อยู่แล้วว่าการเดินทางเข้าประเทศต้องมีขั้นตอนและวิธีการอย่างไร แต่ก็ยังจงใจฝ่าฝืนขั้นตอนและวิธีการเหล่านั้น ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาแก่ประเทศที่บุคคลเหล่านั้นลักลอบเข้าประเทศหลายประการ (จะกล่าวถึงในหัวข้อถัดไป)

อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานและการค้ามนุษย์มีการคาบเกี่ยวกัน กล่าวคือ กรณีผู้ย้ายถิ่นฐานที่ได้ข้ามแดนมาสำเร็จแล้ว ไม่ว่าจะเข้ามาอย่างถูกกฎหมาย ลักลอบเข้ามาเอง หรืออาศัยขบวนการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานก็ตาม ต่อมากลับถูกหลอกลวงในภายหลังและตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ในที่สุด (ดูภาพที่ 1) ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญและควรที่จะหันมาร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวควบคู่กันไปทั้งปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานและการค้ามนุษย์

ภาพที่ 1 แสดงความคาบเกี่ยวกันระหว่างการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานกับการค้ามนุษย์[63]

[63] ประวิทย์ ร้อยแก้ว, "นิยามและความหมายการค้ามนุษย์ และองค์ประกอบของความผิดฐานค้ามนุษย์" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 10 ธันวาคม 2557. แหล่งที่มา: www.m-society.go.th/document/news/news_4551.ppt

ในปัจจุบันความผิดฐานค้ามนุษย์ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ได้ถูกกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว[64] แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมถึงความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานซึ่งมีความคาบเกี่ยวกันอยู่และเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขควบคู่กันไปดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น จึงก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ กล่าวคือ การดำเนินการกับขบวนการค้ามนุษย์ต่างๆ เช่น ขบวนการค้ามนุษย์ชาวโรฮีนจา ในบางกรณีไม่ใช่เป็นการค้ามนุษย์เนื่องจากไม่เข้าองค์ประกอบความผิดฐานค้ามนุษย์ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 มาตรา 6[65] ยกตัวอย่างเช่น ชาวโรฮีนจายินยอมที่จะเข้ามาในประเทศไทยเอง มิใช่การขู่เข็ญ ใช้กำลังบังคับ หรือหลอกลวงแต่อย่างใด อันเป็นความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมิใช่ความผิดฐานค้ามนุษย์ แต่เนื่องจากความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานยังไม่ได้ถูกบัญญัติให้เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 จึงไม่อาจใช้มาตรการพิเศษต่างๆตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาใช้ดำเนินการกับคดีดังกล่าวได้[66]

ดังนั้นเจ้าหน้าที่จึงต้องไปสืบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเพื่อให้เข้าองค์ประกอบความผิดฐานค้ามนุษย์ มิฉะนั้นก็มิอาจดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กับคดีดังกล่าวได้ ก่อให้เกิดความยุ่งยากในทางปฏิบัติ แต่ถ้าหากมีการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว การดำเนินการกับขบวนการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานและขบวนการค้ามนุษย์ย่อมเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ[67] เนื่องจากโทษทางอาญาอย่างเดียวไม่สามารถแก้ไขปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานได้ ทำให้การแก้ไขปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานและการค้ามนุษย์สามารถดำเนินการควบคู่กันไปได้ และทำให้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

---

[64] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 มาตรา 14 ให้ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

[65] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 มาตรา 6 ผู้ใดเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) เป็นธุระจัดหา ซื้อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัยหรือรับไว้ซึ่งบุคคลใดโดยข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้นเพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแล หรือ

(2) เป็นธุระจัดหา ซื้อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งเด็กผู้นั้นกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

[66] สัมภาษณ์ สุวัฒน์ สัจจะประภา, ผอ.ส่วนฯ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการพิเศษ), 3 พฤษจิกายน 2557.

[67] เรื่องเดียวกัน

ของประเทศไทยมีความเป็นสากลสอดคล้องกับข้อแนะนำ 40 ประการของ FATF ซึ่งกำหนดให้ทั้งการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานและการค้ามนุษย์เป็นความผิดมูลฐานตามอภิธานศัพท์ของข้อแนะนำ 40 ประการ (40 Recommendations) ของ FATF[68]

2.6 ผลกระทบที่เกิดจากการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน

ปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ จนเกิดความวิตกกังวลถึงผลกระทบที่จะตามมาจากปัญหาดังกล่าว เพราะทำให้เกิดผลกระทบหลายประการในประเทศปลายทาง และผลกระทบบางด้านอาจสะท้อนกลับไปยังประเทศต้นทางด้วย ทั้งนี้ปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานยิ่งมีจำนวนมากผลกระทบก็ยิ่งสูงตามไปด้วย ผลกระทบที่จะตามมาจากปัญหาดังกล่าวแบ่งออกเป็นผลกระทบด้านการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ด้านประชากร ด้านแรงงานและอัตราการมีงานทำ ด้านสังคม ด้านสาธารณสุข และด้านความมั่นคงภายในประเทศ ดังนี้[69]

2.6.1 ผลกระทบด้านการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประเทศต้นทาง ประเทศปลายทาง และประเทศที่เป็นทางผ่าน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การติดต่อการค้า และการช่วยเหลือต่อกัน ซึ่งอาจก่อให้เกิดความตึงเครียดของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศขึ้นได้ และอาจส่งผลต่อความมั่นคงของภูมิภาคนั้นๆตามไปด้วย

2.6.2 ผลกระทบด้านประชากร

ปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงขนาดและโครงสร้างประชากร ทั้งในแง่อัตราการเกิด อัตราการตาย อัตราการแออัดของประชากร อัตราการพึ่งพิงทางประชากร

---

[68] FATF, "The Fatf Recommendations," [Online] Accessed: 27 October 2014. Available from: www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.pdf

[69] กฤตยา อาชวนิจกุล, สถานะความรู้เรื่องแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย และทิศทางการวิจัยที่พึงพิจารณา, พิมพ์ครั้งที่ 1 (นครปฐม: สถาบันสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2545), หน้า 3-4.

อายุและเพศ อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับจำนวนและลักษณะของผู้ย้ายถิ่นฐาน เช่น เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ฯลฯ

2.6.3 ผลกระทบด้านแรงงานและอัตราการมีงานทำ

ปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานส่งผลกระทบต่อประเทศปลายทางด้านแรงงานและอัตราการมีงานทำ ทั้งในด้านบวกและด้านลบดังนี้

2.6.3.1 ผลกระทบด้านบวก

แรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาอาจมาทำงานทดแทนแรงงานที่ขาดแคลนในภาคการผลิตต่างๆ โดยเฉพาะงานระดับล่างที่เป็นงานยาก (difficult) งานสกปรก (dirty) และงานที่เสี่ยงอันตราย (danger) หรือที่เรียกว่างานประเภท 3D[70] ซึ่งคนท้องถิ่นหลีกเลี่ยงที่จะทำ

2.6.3.2 ผลกระทบด้านลบ

แรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาทำงานมักจะเข้ามาแย่งอาชีพของแรงงานท้องถิ่นของประเทศปลายทาง ส่งผลให้แรงงานท้องถิ่นต้องตกงานเป็นจำนวนมาก ทำให้กระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศปลายทางอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และการมีแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามามากเกินไปทำให้เกิดภาวะการกดค่าแรงของแรงงานท้องถิ่น เนื่องจากอำนาจในการต่อรองของแรงงานท้องถิ่นน้อยลง เพราะนายจ้างมีตัวเลือกมาก ซึ่งอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการทำงานและการจ้างงานในทางลบด้วย

2.6.4 ผลกระทบด้านสังคม

ปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องค่าใช้จ่ายสวัสดิการสังคมที่ประเทศปลายทางต้องแบกรับภาระจากการศึกษาของเด็กที่ติดตามเข้ามาหรือเด็กที่เกิดใหม่ จากการใช้บริการรักษาพยาบาลที่เพิ่มขึ้น (จากผลกระทบด้านสาธารณสุข หัวข้อที่ 2.6.5) และจากผลการ

[70] กุศล สุนทรธาดา และ อุมาภรณ์ ภัทรวาณิชย์, กระบวนการจ้างแรงงานข้ามชาติที่ลักลอบเข้าเมืองและความคิดเห็นของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง, หน้า 64.

เปลี่ยนแปลงในด้านอัตราการเกิดหรือการเพิ่มขึ้นของจำนวนเด็กไร้สัญชาติ (จากผลกระทบด้านประชากร หัวข้อที่ 2.6.2) ซึ่งค่าใช้จ่ายสวัสดิการสังคมเหล่านี้มาจากระบบภาษีของประชาชนในประเทศปลายทาง

2.6.5 ผลกระทบด้านสาธารณสุข

ปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานทำให้ประเทศปลายทางจะต้องรับภาระค่าใช้จ่ายด้านสาธารณะสุขเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่าใช้จ่ายในการควบคุมโรคติดต่อที่ผู้ย้ายถิ่นฐานอาจนำเชื้อโรคที่แพร่หรือระบาดอยู่ในประเทศของตนเข้ามาแพร่หรือระบาดในประเทศปลายทาง เช่น โรคมาลาเรีย โรคเท้าช้าง โรคเรื้อน โรคไวรัสตับอักเสบ วัณโรค ฯลฯ ทำให้ต้องสูญเสียเงินงบประมาณจำนวนมากในการป้องกันและรักษาโรคติดต่อดังกล่าว ในขณะเดียวกันผู้ย้ายถิ่นฐานก็อาจติดโรคจากคนท้องถิ่นด้วย และถ้าผู้ย้ายถิ่นฐานเดินทางกลับก็อาจไปแพร่โรคติดต่อในประเทศของตนต่อไป ดังนั้นผลกระทบด้านนี้จึงอาจสะท้อนกลับไปยังประเทศต้นทางด้วย

2.6.6 ผลกระทบด้านความมั่นคงภายในประเทศ

ปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นของจำนวนคนที่รัฐตรวจสอบไม่ได้ เพราะไม่มีระบบควบคุมจำนวนและที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นความกังวลใจหลักของประเทศปลายทาง เนื่องจากส่งผลกระทบต่อความมั่นคงภายในประเทศ กล่าวคือจำนวนคนที่รัฐตรวจสอบไม่ได้ดังกล่าวจำนวนไม่น้อยที่เข้ามาประกอบอาชญากรรมที่เป็นภัยต่อสังคมและประเทศชาติ ทั้งที่ร้ายแรงและไม่ร้ายแรง ซึ่งยากต่อการควบคุม และอาจก่อให้เกิดกิจกรรมนอกระบบอย่างอื่น เช่น การจ้างงานเถื่อน การรับรักษาเถื่อนโดยคลีนิคเถื่อน ฯลฯ

2.7 สถิติและตัวอย่างคดีที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดฐานลักลอบขนคนเข้าเมืองของประเทศไทย

2.7.1 สถิติคดี

2.7.1.1 สถิติการจับกุมผู้กระทำผิดฐานลักลอบขนคนเข้าเมืองในชั้นตำรวจ

ผลการปราบปรามจับกุม ดำเนินคดี นายจ้าง/ผู้ประกอบการ ผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551-2556 มีดังนี้

(1) ปี 2551[71]

ผลการจับกุมนายจ้าง/ผู้ประกอบการ ผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง รวมทั้งหมด จำนวน 6,262 คน

(2) ปี 2552[72]

ผลการจับกุมนายจ้าง/ผู้ประกอบการ ผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง รวมทั้งหมด จำนวน 4,634 คน

(3) ปี 2553[73]

ก. ผลการจับกุมนายจ้าง/ผู้ประกอบการ ผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง รวมทั้งหมด จำนวน 4,386 คน แบ่งเป็น

1) นายจ้าง/ผู้ประกอบการ จำนวน 938 คน
2) ผู้นำพา จำนวน 1,542 คน
3) ผู้ให้ที่พักพิง จำนวน 1,906 คน

---

[71] กองแผนงานกิจการพิเศษ สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ, คู่มือการปฏิบัติในการตรวจสอบ ปราบปราม จับกุม ดำเนินคดีกับนายจ้าง/ผู้ประกอบการ ผู้นำพา ผู้ให้ที่พักพิง และแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง (เมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2556 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2556), หน้า 9.

[72] เรื่องเดียวกัน

[73] กองแผนงานกิจการพิเศษ สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ, คู่มือโครงการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ตำรวจด้านการปราบปราม จับกุม ดำเนินคดีและผลการบังคับใช้กฎหมายกับนายจ้าง ผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2556, หน้า 24.

ข. ผลการดำเนินคดีกับนายจ้าง/ผู้ประกอบการ ผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง รวมทั้งหมด จำนวน 3,110 ราย แบ่งเป็น

1) เป็นนายจ้าง/ผู้ประกอบการ จำนวน 865 ราย
2) ผู้นำพา จำนวน 1,358 ราย
3) ผู้ให้ที่พักพิง จำนวน 887 ราย

(4) ปี 2554[74]

ก. ผลการจับกุมนายจ้าง/ผู้ประกอบการ ผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง รวมทั้งหมด จำนวน 3,951 คน แบ่งเป็น

1) นายจ้าง/ผู้ประกอบการ จำนวน 1,115 คน
2) ผู้นำพา จำนวน 1,877 คน
3) ผู้ให้ที่พักพิง จำนวน 959 คน

ข. ผลการดำเนินคดีกับนายจ้าง/ผู้ประกอบการ ผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง รวมทั้งหมด จำนวน 3,631 ราย แบ่งเป็น

1) เป็นนายจ้าง/ผู้ประกอบการ จำนวน 991 ราย
2) ผู้นำพา จำนวน 1,728 ราย
3) ผู้ให้ที่พักพิง จำนวน 912 ราย

(5) ปี 2555[75]

ก. ผลการจับกุมนายจ้าง/ผู้ประกอบการ ผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง รวมทั้งหมด จำนวน 2,783 คน แบ่งเป็น

1) นายจ้าง/ผู้ประกอบการ จำนวน 596 คน
2) ผู้นำพา จำนวน 1,479 คน
3) ผู้ให้ที่พักพิง จำนวน 708 คน

ข. ผลการดำเนินคดีกับนายจ้าง/ผู้ประกอบการ ผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง รวมทั้งหมด จำนวน 2,596 ราย แบ่งเป็น

1) เป็นนายจ้าง/ผู้ประกอบการ จำนวน 570 ราย
2) ผู้นำพา จำนวน 1,351 ราย

---

[74] เรื่องเดียวกัน

[75] เรื่องเดียวกัน

3) ผู้ให้ที่พักพิง จำนวน 675 ราย

(6) ปี 2556[76]

ก. ผลการจับกุมนายจ้าง/ผู้ประกอบการ ผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง รวมทั้งหมด จำนวน 2,921 คน แบ่งเป็น

1) นายจ้าง/ผู้ประกอบการ จำนวน 783 คน

2) ผู้นำพา จำนวน 1,374 คน

3) ผู้ให้ที่พักพิง จำนวน 783 คน

ข. ผลการดำเนินคดีกับนายจ้าง/ผู้ประกอบการ ผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง รวมทั้งหมด จำนวน 3,103 ราย แบ่งเป็น

1) เป็นนายจ้าง/ผู้ประกอบการ จำนวน 980 ราย

2) ผู้นำพา จำนวน 1,342 ราย

3) ผู้ให้ที่พักพิง จำนวน 781 ราย

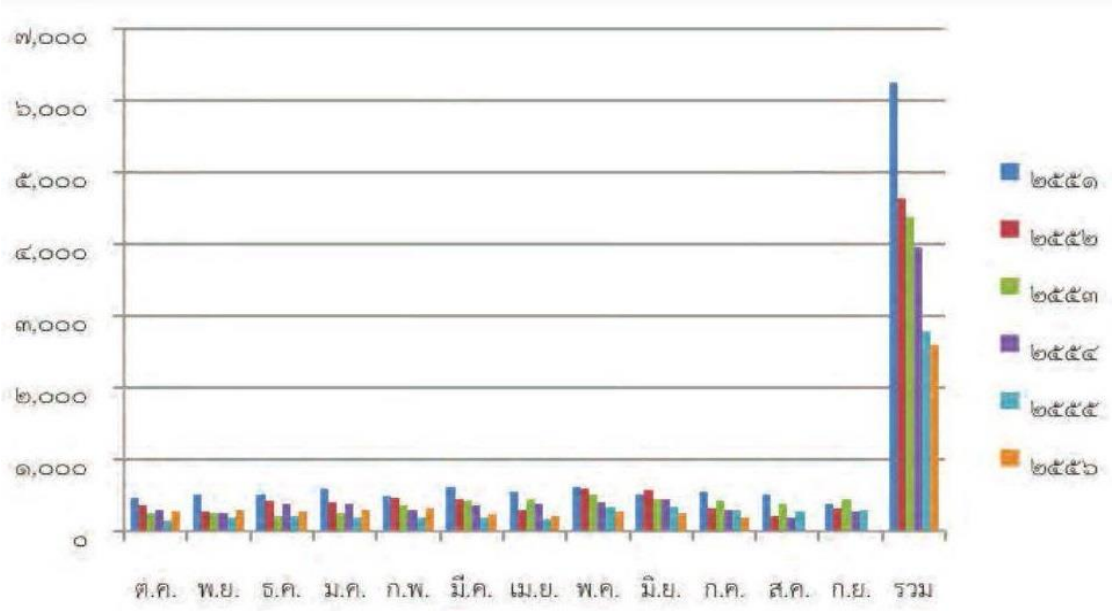
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

[76] เรื่องเดียวกัน

ตารางที่ 3 สถิติการจับกุมและการดำเนินคดีกับนายจ้าง ผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ : ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2553-2556[77]

ปีงบประมาณ	ผลการจับกุม (คน)				ผลการดำเนินคดี (ราย)			
	นายจ้าง	ผู้นำพา	ผู้ให้ที่พักพิง	รวม	นายจ้าง	ผู้นำพา	ผู้ให้ที่พักพิง	รวม
2553	938	1,542	1,906	4,386	865	1,358	887	3,110
2554	1,115	1,877	959	3,951	991	1,728	912	3,631
2555	596	1,479	708	2,783	570	1,351	675	2,596
2556	783	1,374	783	2,921	980*	1,342	781	3,103

ภาพที่ 2 แสดงสถิติการจับกุมนายจ้าง ผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ : ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2551-2556[**78]

[77] เรื่องเดียวกัน

[*] กรณีผลการดำเนินคดีกับนายจ้างมีจำนวนมากกว่าผลการจับกุม เนื่องจากบางส่วนเป็นผลการดำเนินคดีรายที่ถูกจับกุมในปีงบประมาณ พ.ศ.2555

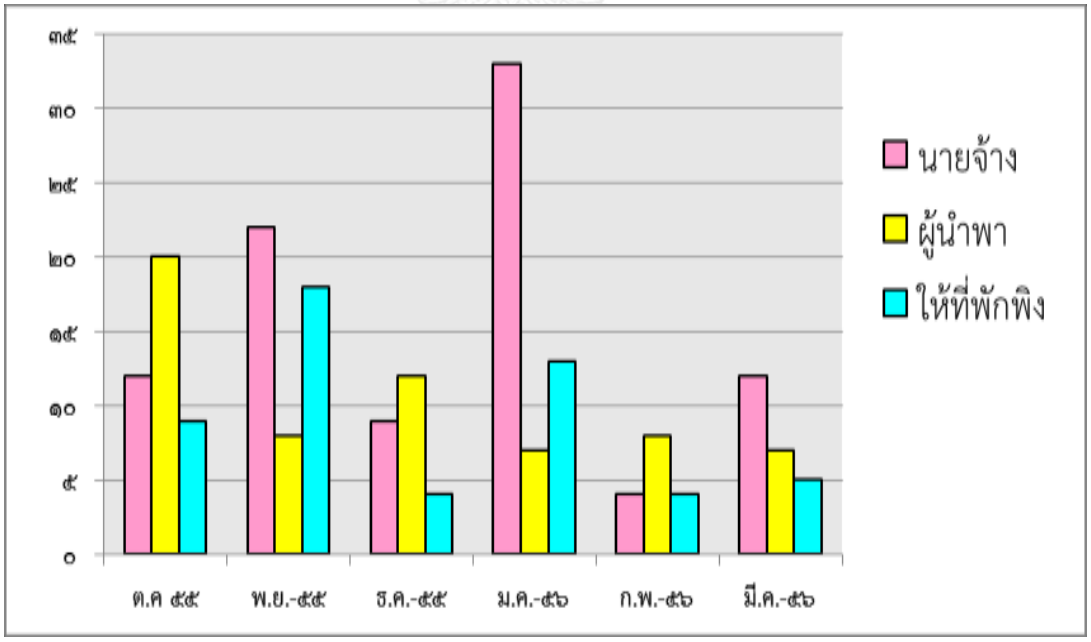
[**] ปีงบประมาณ 2556 ผลการจับกุมรวม 2604 คน (ข้อมูลระหว่างเดือน ต.ค.-ก.ค.) มิใช่ 2,921 คน ตามตารางที่ 3

[78] กองแผนงานกิจการพิเศษ สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ, คู่มือการปฏิบัติในการตรวจสอบ ปราบปราม จับกุม ดำเนินคดีกับนายจ้าง/ผู้ประกอบการ ผู้นำพา ผู้ให้ที่พักพิง และแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง (เมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2556, หน้า 8.

ตารางที่ 4 สถิติการจับกุมนายจ้าง ผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองของกองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง 3 : ระหว่างเดือน ต.ค. 2555-มี.ค. 2556[79]

เดือน	ผลการจับกุมของกองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง 3		
	นายจ้าง	ผู้นำพา	ให้ที่พักพิง
ต.ค. 2555	12	20	9
พ.ย. 2555	22	8	18
ธ.ค. 2555	9	12	4
ม.ค. 2556	33	7	13
ก.พ. 2556	4	8	4
มี.ค. 2556	12	7	5
รวม	92	62	53

ภาพที่ 3 แสดงสถิติการจับกุมนายจ้าง ผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองของกองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง 3 : ระหว่างเดือน ต.ค. 2555-มี.ค. 2556[80]

[79] กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง 3, "ผลการปฏิบัติงาน ของ บก.ตม.3 ปี 2553 - 2556" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 28 ธันวาคม 2557. แหล่งที่มา: http://division3.immigration.go.th/yeae53-55/Year%202553-2555.pdf

[80] เรื่องเดียวกัน

ตารางที่ 5 สถิติการจับกุมนายจ้าง ผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองของหน่วยงานในความรับผิดชอบของกองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง 3 : ระหว่างเดือน ต.ค. 2556–ก.ย. 2557[81]

หน่วยงาน	นายจ้าง	ผู้นำพา	ให้ที่พักพิง
ตม.จว.กาญจนบุรี (ติดพม่า)	1	2	14
ตม.จว.ชลบุรี	20	0	2
ตม.จว.สระแก้ว (ติดกัมพูชา)	8	192	4
ตม.จว.ระยอง	18	2	12
ตม.จว.ประจวบคีรีขันธ์	5	0	4
ตม.จว.สมุทรสาคร	28	1	21
ตม.จว.สมุทรปราการ	8	0	4
ตม.จว.ตราด	10	0	5
ตม.จว.จันทบุรี (ติดกัมพูชา)	8	8	20
ตม.จว.พระนครศรีอยุธยา	29	0	3
ตม.จว.ฉะเชิงเทรา (ติดอ่าวไทย)	13	7	3
ตม.จว.ลพบุรี	26	0	1
ตม.จว.นนทบุรี	25	0	14
ตม.จว.ปทุมธานี	19	1	1
ตม.จว.นครปฐม	7	0	5
กก.บคด.บก.ตม.3	18	0	4
รวม	243	213	117

[81] กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง 3, "สถิติเป้าหมายจับกุม นายจ้าง ผู้นำพา ผู้ให้ที่พักพิง" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 28 ธันวาคม 2557. แหล่งที่มา: http://division3.immigration.go.th/year2557/เป้าหมายจับกุม%20นายจ้าง%20ผู้นำพา%20ผู้ให้ที่พักพิง%20ปีงบประมาณ%2057.pdf

2.7.1.2 สถิติการดำเนินคดีกับกระทำผิดฐานลักลอบขนคนเข้าเมืองในชั้นอัยการ

ตารางที่ 6 สรุปผลการดำเนินคดีของอัยการจังหวัดตราด : ระหว่าง พ.ศ. 2537-2545[82]

พ.ศ.	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	รวม
ม.63	11	11	11	8	16	12	4	1	5	79
ม.64	10	17	18	9	23	38	41	46	41	243
รวม										322

2.7.2 ตัวอย่างคดี

2.7.2.1 คำพิพากษาฎีกาที่ 7188/2540

การลักลอบนำคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการสร้างปัญหา ให้แก่ประเทศชาติทั้งทางตรงและทางอ้อมหลายด้านหลายประการเป็นต้นว่า ทางด้านสาธารณสุข โดยที่คนต่างด้าวเหล่านั้นอาจนำเชื้อโรคที่แพร่หรือระบาดอยู่ในประเทศของคนต่างด้าวดังกล่าวเข้ามาแพร่หรือระบาดในประเทศไทย จนยากที่จะควบคุมและทำให้ประเทศชาติต้องสูญเสียเงินงบประมาณจำนวนมากในการป้องกันและรักษาโดยใช่เหตุ ทางด้านความมั่นคง คนต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามามีจำนวนไม่น้อยที่เข้ามาประกอบอาชญากรรมที่เป็นภัยต่อสังคมและประเทศชาติ ทั้งที่ร้ายแรงและไม่ร้ายแรง ซึ่งยากต่อการที่จะป้องกันและปราบปราม หากปล่อยปละละเลยนับวันแต่จะเพิ่มมากขึ้น และทางด้านสังคม คนต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาในราชอาณาจักรมักจะเข้ามาแย่งอาชีพของคนไทยผู้เป็นเจ้าของประเทศในด้านแรงงานทั้งภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ส่งผลให้คนไทยต้องกลายเป็นผู้ไม่มีอาชีพหรือตกงานเป็นจำนวนมาก กระทบกระเทือนต่อสภาพเศรษฐกิจของประเทศโดยส่วนรวม พฤติกรรมของจำเลยที่ 1 เป็นเรื่องร้ายแรงไม่สมควรที่ศาลจะรอการลงโทษ

[82] ข้อมูลจากสรุปรายงานการทำคดีของสำนักงานอัยการจังหวัดตราด ประกอบการสัมภาษณ์ผู้แทนอัยการจังหวัดตราด วันที่ 6 เดือนพฤศจิกายน 2545 อ้างถึงใน พิศวาท สุคนธพันธุ์, "รายงานสรุปผลการวิจัยเรื่อง มาตรการในการแก้ไขปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่น(พิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ)," หน้า 31.

2.7.2.2 คำพิพากษาฎีกาที่ 7244/2541

การที่จำเลยทั้งห้ากับพวกร่วมกันชักชวนและนำพาบุคคลต่างด้าว 22 คน ให้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต แล้วร่วมกันจัดหาพาหนะให้บุคคลต่างด้าวเหล่านั้นโดยสารเดินทางไปยังกรุงเทพมหานคร อันเป็นการอุปการะช่วยเหลือและให้ความสะดวกแก่คนต่างด้าวให้เข้ามาในราชอาณาจักร รวมถึงการร่วมกันช่วยเหลือ ซ่อนเร้นเพื่อให้คนต่างด้าวพ้นจากการถูกจับกุม ล้วนเป็นการกระทำความผิดที่เป็นภัยอันตรายต่อประเทศชาติทั้งในด้านความมั่นคงและด้านสังคมอย่างมาก เพราะนอกจากจะเป็นช่องทางให้คนต่างด้าวเข้ามาปลอมตัวเป็นคนสัญชาติไทยและเข้ามาก่ออาชญากรรมทั้งที่ร้ายแรงและไม่ร้ายแรงอยู่เนืองๆแล้ว ยังเปิดโอกาสให้คนต่างด้าวเข้ามาแย่งอาชีพของคนไทย สร้างความเสียหายทางด้านเศรษฐกิจให้แก่คนไทยโดยใช่เหตุ ยิ่งกว่านั้นคนต่างด้าวบางรายยังนำโรคติดต่อที่ยากต่อการบำบัดรักษา สร้างปัญหาทางด้านสาธารณสุขให้แก่คนในชาติอีกด้วย ลักษณะการกระทำความผิดของจำเลยทั้งห้ากับพวกถือเป็นการกระ ทำความผิดที่ร้ายแรง ไม่มีเหตุที่จะรอการลงโทษ

2.7.2.3 คำพิพากษาฎีกาที่ 3451/2554

โจทก์ฟ้องจำเลยที่ 1 และที่ 3 ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 63 เพียงข้อหาเดียว เมื่อจำเลยที่ 1 และที่ 3 ให้การปฏิเสธในชั้นศาล โจทก์จึงมีหน้าที่ต้องนำสืบว่าจำเลยที่ 1 และที่ 3 ร่วมกันนำหรือพาคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย โดยใช้รถยนต์บรรทุกสิบล้อบรรทุกคนต่างด้าวจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เข้ามาในราชอาณาจักรด้านอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ไม่มีหนังสือหรือเอกสารใช้แทนหนังสืออันถูกต้อง ไม่ผ่านเข้ามาทางช่องทางด่านตรวจคนเข้าเมืองตามที่กำหนด จะนำคำให้การรับสารภาพในชั้นจับกุมมาฟังลงโทษจำเลยที่ 1 และที่ 3 หาได้ไม่

ทางนำสืบของโจทก์เจือสมกับจำเลยที่ 1 และที่ 3 นำสืบต่อสู้ว่า จำเลยที่ 1 และที่ 3 รับคนต่างด้าวมาจากอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย โดย ด. ชาวโพนพิสัยติดต่อหาคนงานให้ ม. ภริยาของจำเลยที่ 3 ตามที่ ม. พยานโจทก์เบิกความยืนยัน แม้จะฟังว่าจำเลยที่ 1 และที่ 3 รู้อยู่แล้วว่าคนงานที่บรรทุกมาจากจังหวัดหนองคายเป็นคนต่างด้าว แต่เมื่อมิใช่นำหรือพาคนต่างด้าวดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักร จึงลงโทษจำเลยที่ 1 และที่ 3 ตามฟ้องไม่ได้

2.7.2.4 คำพิพากษาศาลชั้นตน คดีหมายเลขดำที่ 4168/2551

ตามที่โจทก์ฟ้องว่า จำเลยทั้งสี่กับพวกอีกสองคนที่หลบหนีและนายหน้าค้าแรงงานต่างชาติร่วมกันนำหรือพาคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมาร์รวม 120 คน เข้ามาในราชอาณาจักร ที่จังหวัดระนอง โดยไม่ได้เดินทางเข้ามาตามช่องทางด่านตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งเป็นการกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการอุปการะหรือช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกแก่คนต่างด้าวให้เข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ต่อมาได้ให้คนต่างด้าวขึ้นรถยนต์บรรทุกสิบล้อตู้ห้องเย็นเดินทางไปจังหวัดภูเก็ตอันเป็นการซ่อนเร้นหรือช่วยด้วยประการใดๆ เพื่อให้คนต่างด้าวทั้ง 120 คน พ้นจากการจับกุม โดยจำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวกอีกสองคนกระทำโดยประมาท กล่าวคือ รู้อยู่แล้วว่ารถยนต์บรรทุกสิบล้อตู้ห้องเย็นมิใช่เป็นรถที่ออกแบบสำหรับใช้บรรทุกคนโดยสาร ไม่มีช่องระบายอากาศ ใช้เครื่องทำความเย็นเพื่อรักษาคุณภาพของสินค้า ซึ่งเป็นการใช้รถยนต์บรรทุกสิบล้อตู้ห้องเย็นผิดประเภท อีกทั้งก่อนนำรถยนต์คันดังกล่าวไปใช้งาน ไม่ตรวจสอบระบบเครื่องทำความเย็นให้ดีก่อนว่าอยู่ในสภาพใช้งานได้ตามปกติหรือไม่ ปรากฏว่าเครื่องทำความเย็นให้แก่ตู้ห้องเย็นไม่อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตามปกติจึงทำให้อากาศภายในห้องเย็นไม่เพียงพอสำหรับการหายใจ เป็นเหตุให้คนต่างด้าวที่อยู่ในห้องเย็นขาดอากาศหายใจและถึงแก่ความตายจำนวน 54 คน

ศาลพิพากษาว่า จำเลยที่ 1 มีความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย จำคุก 6 ปี และมีความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 64 จำคุก 4 ปี รวมจำคุกจำเลยที่ 1 มีกำหนด 10 ปี จำเลยที่ 2 มีความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย จำคุก 6 ปี และมีความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 63 วรรคหนึ่ง, 64 วรรคหนึ่ง ให้ลงโทษตามมาตรา 63 วรรคหนึ่ง ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุด จำคุก 6 ปี ในความผิดฐานนี้ จำเลยที่ 2 ให้การรับสารภาพ ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุก 3 ปี รวมจำคุกจำเลยที่ 2 มีกำหนด 9 ปี จำเลยที่ 3 และที่ 4 มีความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 63 วรรคหนึ่ง, 64 วรรคหนึ่ง ให้ลงโทษตามมาตรา 63 วรรคหนึ่ง ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุด จำคุกจำเลยที่ 3 และที่ 4 คนละ 6 ปี ในความผิดฐานนี้ จำเลยที่ 4 ให้การรับสารภาพ ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุกจำเลยที่ 4 มีกำหนด 3 ปี ค่าเสียหายแก่โจทก์ร่วม ให้จำเลยที่ 1 และที่ 2 ร่วมกันชดใช้ รวมเป็นเงิน 653,134 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี

บทที่ 3
ความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

3.1 ความรู้ทั่วไปของการฟอกเงิน

ในยุคโลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ก่อให้เกิดการเปลี่ยนรูปแบบของอาชญากรรมจาก “อาชญากรรมที่ใช้ความรุนแรงธรรมดา” ไปสู่ “องค์กรอาชญากรรม”[1] โดยมีปัจจัยสำคัญในการดำรงอยู่หรือการเจริญเติบโตขององค์กรอาชญากรรม คือ การมีเงินทุนไหลเวียนเพื่อใช้สนับสนุนการปกปิดการกระทำความผิดหรือเพื่อใช้ขยายเขตอิทธิพลของการประกอบอาชญากรรมให้มั่นคงและพัฒนาต่อเนื่องไปสู่ “อาชญากรรมข้ามชาติ” ที่มีการดำเนินการข้ามประเทศ และมีความแพร่หลายมากขึ้นทั้งปริมาณและความรุนแรง ก่อให้เกิดความยากลำบากในการปราบปรามของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยเงินทุนไหลเวียนดังกล่าวคือเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดนั่นเอง แต่เงินดังกล่าวย่อมต้องถูกเจ้าหน้าที่รัฐเพ่งเล็ง ผู้กระทำความผิดจึงต้องดำเนินการด้วยวิธีการต่างๆให้เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเปลี่ยนเป็นเงินหรือทรัพย์สินซึ่งบุคคลทั่วไปหลงเชื่อว่าได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งเราเรียกวิธีการดังกล่าวว่า “การฟอกเงิน” การฟอกเงินได้กลายเป็นรูปแบบที่นิยมกันแพร่หลายของผู้กระทำความผิดในการใช้เป็นเครื่องมือเพื่อปกปิดการกระทำความผิดและเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากการกระทำความผิด นอกจากนี้การฟอกเงินยังก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เนื่องจากเงินที่นำมาฟอกนั้นเป็นเงินนอกระบบ อันไม่ได้เกิดจากผลผลิตทางเศรษฐกิจ และเงินดังกล่าวยังถูกนำไปใช้ในการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและนักการเมืองเพื่อขยายเครือข่ายของการประกอบอาชญากรรมออกไป[2]

---

[1] วัชรพล ประสารราชกิจ, “อาชญากรรมข้ามชาติและการบังคับใช้กฎหมายในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ,” ใน เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง นโยบายความมั่นคงและปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ : มุมมองไทย ยุโรป และนานาชาติ, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543), หน้า 1.

[2] ไชยยศ เหมะรัชตะ, "มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน" (เอกสารวิจัยส่วนบุคคลลักษณะวิชาการทางการเมือง วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 9, 2539-2540), หน้า ก-ข.

3.1.1 ความหมายของการฟอกเงิน

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “การฟอกเงิน” ไว้ดังนี้

1) การเปลี่ยนเงินได้ที่ได้มาโดยไม่ถูกกฎหมายหรือไม่สุจริตให้กลายเป็นเงินที่ได้มาโดยสุจริต หรือพิสูจน์ว่าไม่ได้ทุจริต กล่าวโดยทั่วไปก็คือ กระบวนการที่ทำให้เงินสกปรกกลายเป็นเงินสะอาด หรือกลายเป็นเงินที่สามารถอ้างอิงได้ว่ามาอย่างไร[3]

2) การกระทำใดๆ ที่มีวัตถุประสงค์ทำให้เงินหรือทรัพย์สินใดๆ ซึ่งมีที่มาจากการกระทำความผิดต่างๆ เปลี่ยนสภาพเป็นเงินหรือทรัพย์สินซึ่งบุคคลทั่วไปหลงเชื่อว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย[4]

3) เปลี่ยนเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำที่ผิดกฎหมายโดยตรงเป็นสิ่งอื่น แล้วนำสิ่งนั้นไปเปลี่ยนต่อโดยทำให้ถูกกฎหมาย ก็จะได้ “เงินใหม่” ที่มิใช่เงิน “ก้อนเดียวกัน” กับเงินที่ได้มาแต่แรกซึ่งได้มาจากการกระทำที่ผิดกฎหมาย[5]

4) การนำเงินที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายจากการประกอบอาชญากรรมต่างๆ หรือที่มักเรียกกันโดยทั่วไปว่า “เงินสกปรก” (Dirty Money) มาผ่านกระบวนการทางพาณิชยกรรมหรือธุรกรรม เพื่อให้กลายเป็นเงินที่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือที่เรียกว่า “เงินสะอาด” (Clean Money) หรืออีกนัยหนึ่งเป็นการขจัดร่องรอยของผลประโยชน์ที่เกิดจากการกระทำอันผิดกฎหมาย โดยผ่าน

---

[3] วีระพงษ์ บุญโญภาส, อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด บี.เจ.เพลท โปรเซ็สเซอร์, 2544), หน้า 318. อ้างถึงใน วีระพงษ์ บุญโญภาส, กระบวนการยุติธรรมกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2547), หน้า 34.

[4] ไชยยศ เหมะรัชตะ, “มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน,” หน้า 10.

[5] ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, "สิ่งที่ควรคำนึงเกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงิน," ใน รวมบทความและสาระน่ารู้เกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงิน, (กรุงเทพมหานคร: กองนิติการ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2542), หน้า 87. อ้างถึงใน วีระพงษ์ บุญโญภาส, "รายงานสรุปผลการวิจัยเรื่อง การกำหนดความผิดมูลฐานฟอกเงินที่ผู้กระทำเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและมาตรการ รวมทั้งความร่วมมือระหว่างประเทศในการปราบปรามการฟอกเงินแบะมาตรการยึด อายัด และริบทรัพย์สิน" (สถาบันกฎหมายอาญาสำนักงานอัยการสูงสุด, 2548), หน้า 7.

ขั้นตอนการโอนและธุรกิจต่างๆเพื่อให้จำนวนผลประโยชน์เดียวกันดังกล่าวกลายเป็นรายได้ที่ชอบด้วยกฎหมายในที่สุด[6]

5) การเปลี่ยน แปรสภาพเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายหรือโดยมิชอบด้วยกฎหมายให้เสมือนหนึ่งว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบ หรืออาจจะกล่าวอีกนัยว่าการฟอกเงินเป็นกระบวนการซึ่งกระทำโดยบุคคลต่อทรัพย์สิน เพื่อปกปิดแหล่งที่มาของรายได้ที่ผิดกฎหมาย และทำให้รายได้นั้นมีที่มาโดยชอบด้วยกฎหมาย และยังหมายรวมไปถึงการเปลี่ยนเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่สุจริต ให้กลายสภาพเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย[7]

6) การกระทำใดๆที่ทำให้เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิดมูลฐานแปรสภาพเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยเสมือนหนึ่งถูกต้องด้วยกฎหมาย หรืออาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการเปลี่ยนเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่สุจริตให้กลายสภาพเป็นทรัพย์สินที่ดูเหมือนได้มาโดยถูกกฎหมายหรือพิสูจน์ไม่ได้ว่าทุจริต[8]

7) การเปลี่ยนสภาพเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายให้ดูเสมือนว่าได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย เพราะผู้กระทำผิดกฎหมายไม่ต้องการให้ผู้อื่นทราบที่มาของทรัพย์สิน จึงจำเป็นต้องใช้วิธีปิดบังหรือซุกซ่อนทรัพย์สิน อันจะช่วยปิดบังการกระทำความผิดของตนได้อีกด้วย นอกจากนี้ทรัพย์สินอื่นที่ได้กลายเป็นเงินสะอาดแล้ว ผู้กระทำผิดกฎหมายก็สามารถใช้เป็นทุนในการขยายเครือข่ายอาชญากรรมและคุ้มครองความมั่นคงให้กับอาชญากรรมของตนด้วย[9]

---

[6] วัชรพล ประสารราชกิจ, "อาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย : รูปแบบ ขอบเขต ความรุนแรงและแนวทางแก้ไขปัญหา" (เอกสารวิจัยหลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง วิทยาลัยยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, 2541), หน้า 14. อ้างถึงใน วีระพงษ์ บุญโญภาส, "รายงานสรุปผลการวิจัยเรื่อง การกำหนดความผิดมูลฐานฟอกเงินที่ผู้กระทำเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและมาตรการ รวมทั้งความร่วมมือระหว่างประเทศในการปราบปรามการฟอกเงินแบะมาตรการยึด อายัด และริบทรัพย์สิน," หน้า 7.

[7] สีหนาท ประยูรรัตน์, คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เอเชียเพลส, 2542), หน้า 61.

[8] อรรณพ ลิขิตจิตถะ, ถาม-ตอบ เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (กรุงเทพมหานคร: กองนิติการ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542), หน้า 1.

[9] สุรพล ไตรเวทย์, "การฟอกเงินและกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงิน," รพีสาร ปีที่2 6, มกราคม-มีนาคม 2537: 13-14. อ้างถึงใน สุรพล ไตรเวทย์, คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2548), หน้า 25.

8) การนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดหรือได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมาเปลี่ยนสภาพให้เป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาอย่างถูกต้อง หรือเรียกได้ว่า กระบวนการทำ “เงินสกปรก” ให้เปลี่ยนสภาพเป็น “เงินสะอาด”[10]

สำหรับความหมายของการฟอกเงินของประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นั้นมิได้กำหนดไว้โดยเฉพาะ แต่ได้ระบุถึงการกระทำความผิดฐานฟอกเงินไว้ในมาตรา 5 ดังนี้

> มาตรา 5 บัญญัติว่า *“ผู้ใด*
>
> *(1) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อซุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อนขณะ หรือหลังการกระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ*
>
> *(2) กระทำด้วยประการใดๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดๆซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฟอกเงิน”*

จากบทบัญญัติดังกล่าวเห็นได้ว่า นอกจากการโอน รับโอน หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อซุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้นๆจะถือว่าเป็นการกระทำความผิดมูลฐานฟอกเงินแล้ว การช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อนการกระทำความผิด ขณะกระทำความผิด หรือหลังการกระทำความผิดเพื่อมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐานก็ถือว่าเป็นความผิดฐานฟอกเงินด้วย[11]

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การฟอกเงิน หมายถึง การกระทำใดๆที่ทำให้เงินสกปรกที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรมมาแปรสภาพ เป็นเงินที่สะอาดเสมือนได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือพิสูจน์แหล่งที่มาของเงินไม่ได้ว่าได้มาโดยทุจริต

---

[10] สหัส สิงหวิริยะ, คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2547), หน้า 3.

[11] วีระพงษ์ บุญโญภาส, "รายงานสรุปผลการวิจัยเรื่อง การกำหนดความผิดมูลฐานฟอกเงินที่ผู้กระทำเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและมาตรการ รวมทั้งความร่วมมือระหว่างประเทศในการปราบปรามการฟอกเงินแบะมาตรการยึด อายัดและริบทรัพย์สิน," หน้า 8.

3.1.2 แนวคิดและทฤษฎีในการกำหนดความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการฟอกเงิน

แนวคิดและทฤษฎีในการกำหนดความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการฟอกเงินของนักกฎหมายสหรัฐอเมริกา มีดังนี้[12]

3.1.2.1 ทฤษฎีการสมคบกัน (Conspiracy Theory)

ทฤษฎีการสมคบกันเป็นไปตามหลักกฎหมายความผิดพื้นฐานของการสมคบกันกระทำความผิดอาญาตาม Pinkerton Rule ของ George P. Fletcher คือ[13]

> *"บุคคลที่ร่วมสมคบกันถือว่าร่วมกระทำความผิดในการกระทำของผู้ที่ร่วมสมคบกัน (co-conspirators) เนื่องจากการสมคบกันกระทำความผิดทำให้กลายเป็นกลุ่มบุคคลที่ก่อตั้งโดยมีที่มาจากการสมคบกัน (membership in the conspiracy) และก่อให้เกิดความรับผิดเช่นเดียวกับตัวการในการกระทำความผิดตามที่ได้สมคบกันนั้น"*[14]

ในกรณีมีการสมคบกันกระทำความผิดต่อสหรัฐหรือฉ้อฉลสหรัฐ การกระทำความผิดที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปสมคบกันกระทำความผิดต่อสหรัฐหรือฉ้อฉลสหรัฐให้ถือว่าสหรัฐเป็นผู้เสียหาย และเพื่อพิสูจน์ความผิดต้องแสดงให้เห็นสองประการ คือ บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปสมคบกันหรือตกลงกันกระทำความผิดต่อสหรัฐหรือฉ้อฉลสหรัฐ และอย่างน้อยที่สุดผู้ที่ได้สมคบกันมีการกระทำที่แสดงออกเพื่อจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการสมคบกัน

ดังนั้นการสมคบกันจึงต้องมีการตกลงที่จะกระทำความผิด โดยการกระทำนั้นต้องมีการแสดงออกมากกว่าประการหนึ่งหรือสองประการอันนำไปสู่การบรรลุข้อตกลง จึงจะเป็นสิ่งที่นำมา

---

[12] ปิยะพันธุ์ สารากรบริรักษ์, "การกำหนดความผิดอาญาฐานเกี่ยวกับการฟอกเงิน" (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534), หน้า 52-53.

[13] George P. Fletcher, Rethinking Criminal Law (Oxford: Oxford University Press, 2000), p. 674.

[14] "...the Pinkerton rule in crimes committed by co-conspirators. Because the doctrine of conspiratorial complicity collapses the distinction between accessories and perpetrators, the effect of finding membership in the conspiracy is to make the defendant a co-perpetrator of substantive offenses committed in furtherance of the conspiracy."

ฟ้องคดีได้ อย่างไรก็ตาม หากไม่สามารถฟ้องร้องในความผิดฐานฟอกเงิน ก็อาจฟ้องในข้อหาสมคบกันกระทำความผิดได้ เพราะการสมคบกันไม่ต้องมีการกระทำถึงขั้นสำเร็จ แต่ต้องมีการกระทำการอันเป็นความผิด

3.1.2.2 ทฤษฎีการช่วยเหลือและสนับสนุน (Aiding and abetting theory)

ทฤษฎีการช่วยเหลือและสนับสนุนนำมาใช้ประกอบกับการดำเนินคดีฐานฟอกเงิน เนื่องจากการฟอกเงินถือเป็นการกระทำเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนอาชญากรให้สามารถนำเงินสกปรกที่ได้มาจากการกระทำความผิดมาแปรสภาพเป็นเงินที่สะอาดที่สามารถนำไปใช้จ่ายโดยบุคคลทั่วไปหลงเชื่อว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย การพิสูจน์ความผิดจึงต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าจำเลยรู้ว่าเงินดังกล่าวได้มาจากการกระทำความผิด และจำเลยได้กระทำไปโดยเจตนาที่จะช่วยให้มีการกระทำความผิดต่อไป

ดังนั้นการฟอกเงินจึงเป็นการสมคบกันประกอบอาชญากรรมรูปแบบหนึ่ง อันเป็นการช่วยเหลือสนับสนุนให้องค์กรอาชญากรรมคงอยู่ต่อไปเป็นวัฏจักร[15]

3.1.3 วัตถุประสงค์ของการฟอกเงิน

การฟอกเงินจะประสบความสำเร็จได้ต่อเมื่อสามารถนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรมนั้นไปใช้จ่าย โดยบุคคลทั่วไปหลงเชื่อว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายและแหล่งที่มาของเงินไม่ถูกเปิดเผย ดังนั้นวัตถุประสงค์ของการฟอกเงินจึงมีดังนี้[16]

3.1.3.1 เพื่อปกปิดเจ้าของที่แท้จริงของเงินหรือทรัพย์สินนั้น เพื่อไม่ให้บุคคลอื่นทราบว่าเป็นเงินได้ของผู้กระทำความผิด

3.1.3.2 เพื่อปกปิดแหล่งที่มาของเงินเพื่อหลบเลี่ยงมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถติดตามร่องรอยและทราบว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด เนื่องจากเงินที่ได้รับ

---

[15] วีระพงษ์ บุญโญภาส, "รายงานสรุปผลการวิจัยเรื่อง การกำหนดความผิดมูลฐานฟอกเงินที่ผู้กระทำเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและมาตรการ รวมทั้งความร่วมมือระหว่างประเทศในการปราบปรามการฟอกเงินแบะมาตรการยึด อายัดและริบทรัพย์สิน," หน้า 11.

[16] ไชยยศ เหมะรัชตะ, “มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน,” หน้า 7-8.

มาจากการกระทำความผิดนั้นมักจะได้รับมาเป็นเงินสดในรูปของธนบัตรเป็นส่วนมาก จึงมีความจำเป็นที่ต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบของเงินให้อยู่ในรูปของธนบัตรให้น้อยที่สุด

3.1.3.3 เพื่อเพิ่มพูนผลประโยชน์หรือกำไรจากการฟอกเงินดังกล่าวเพื่อใช้สนับสนุนในการกระทำความผิด หรือเพื่อขยายขอบเขตเครือข่ายของการกระทำความผิดต่อไป อันเป็นการสร้างฐานอำนาจทางอาชญากรรมให้แข็งแกร่ง จนยากแก่การปราบปรามจากเจ้าหน้าที่รัฐ (วัตถุประสงค์ข้อนี้มีผลต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมากที่สุด)

3.1.4 ลำดับขั้นตอนการฟอกเงิน

กระบวนการฟอกเงินสามารถจัดเป็นระดับ (Stage) ของการฟอกเงินได้เป็น 3 ระดับ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีความยากลำบากในการตรวจสอบเป็นลำดับกันไปดังนี้[17]

3.1.4.1 ขั้นตอนการยักย้ายถ่ายเทเงินเข้าไปอยู่ในระบบเงินปกติ (Placement)

ขั้นตอนนี้เป็นระดับขั้นต้นของกระบวนการฟอกเงิน เป็นขั้นตอนการเก็บเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดไว้ในที่ซ่อนเร้นที่ปลอดภัยที่สุดเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะเก็บไว้เองหรือที่ใดก็ได้ เช่น เก็บไว้ในบ้าน ฝังดินไว้ ฯลฯ ในปัจจุบันนอกจากจะเก็บไว้เองแล้วยังนิยมนำไปฝากธนาคาร หรือสถาบันการเงินโดยใช้ชื่อที่อยู่จริงหรือใช้ชื่อยี่ห้อ ชื่อที่ตั้งลอยๆ ชื่อคนอื่นถ้าทำได้ ขั้นตอนนี้เป็นการปูพื้นฐานในการฟอกเงิน (เป็นขั้นตอนที่เจ้าหน้าที่สามารถตรวจสอบพบได้ง่าย เพราะเป็นลักษณะเป็นรูปธรรม และเห็นได้ชัดเจน)

3.1.4.2 ขั้นตอนการจัดทำรายการทางการเงินเป็นหลายช่วงหรือหลายชั้น (Layering)

ขั้นตอนนี้จะมีการพยายามในการปกปิดซ่อนเร้นแหล่งที่มาหรือความเป็นเจ้าของเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิด โดยการนำเงินไปเปลี่ยนสภาพ เช่น ไปซื้อทรัพย์สินที่มีค่ามีราคาแพง เช่น ทองคำแท่ง ทองรูปพรรณ ซื้อรถยนต์ ซื้อหุ้น ส่วนทรัพย์สินที่จะต้องจดทะเบียนการถือกรรมสิทธิ์

[17] วาทิน คำทรงศรี, การฟอกเงิน, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2539), หน้า 83-85.

อาจใช้ชื่อที่อยู่คนอื่นที่ไว้ใจได้ หรืออาจขายให้คนอื่นที่ไว้ใจได้ หรือทำเป็นยกมรดกให้คนอื่น หรืออาจนำเงินไปฝากไว้กับคนอื่นที่ไว้ใจได้ หรืออาจนำไปฝากธนาคารหรือสถาบันการเงินโดยใช้ชื่อที่อยู่ของคนที่ไว้ใจ ซึ่งสามารถดำเนินการได้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้การติดตามตรวจสอบทำได้ยากลำบาก

3.1.4.3 ขั้นตอนการผสมผสานระหว่างรายได้จากการค้าที่ผิดกฎหมายเป็นการค้าปกติ (Integration)

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการฟอกเงินซึ่งเงินจะถูกหลอมรวมเข้าไปในระบบเศรษฐกิจ โดยการนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดก้อนใหญ่ไปผสมกับเงินส่วนน้อยที่ได้จากรายได้ส่วนอื่นที่ไปลงทุนอย่างถูกต้อง มีการจดทะเบียนจัดตั้งเป็นห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทเพื่อประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจขึ้นหลายๆกิจการ เช่น ปล่อยเงินกู้ รับเหมาก่อสร้าง ซื้อขายหุ้น ลงทุนข้ามชาติ โอนเงินเข้าหรือโอนเงินออกนอกประเทศ เมื่อถึงขั้นตอนนี้แล้วเงินเหล่านั้นจะดูเหมือนเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย และเป็นเรื่องยากที่จะสามารถเห็นความแตกต่างระหว่างเงินที่ได้มาถูกต้องตามกฎหมายกับเงินที่ได้มาโดยการประกอบอาชญากรรม (เป็นขั้นตอนที่มีความยากลำบากในการตรวจสอบมากที่สุด)

3.1.5 รูปแบบและวิธีการฟอกเงิน

การฟอกเงินนั้นมักเกี่ยวข้องกับเงินจำนวนมหาศาลที่นำมาฟอก ทำให้ผู้ฟอกเงินต้องจัดสรรแบ่งเป็นหลายๆส่วนและใช้วิธีการฟอกเงินในหลายๆรูปแบบเพื่อมิให้เป็นที่สงสัย วิธีการของการฟอกเงินในปัจจุบันจึงได้ถูกปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ สิ่งแวดล้อม ความรู้ความสามารถ เทคนิคของผู้ประกอบการ และการใช้ตำแหน่งหน้าที่เป็นช่องทางในการดำเนินงาน ซึ่งสามารถแบ่งวิธีการของการฟอกเงินได้เป็น 5 รูปแบบ ดังนี้[18]

[18] สีหนาท ประยูรรัตน์, คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, พิมพ์ครั้งที่ 1, หน้า 62-63.

3.1.5.1 การนำเงินสดติดตัวออกนอกประเทศ

เป็นวิธีการที่นิยมกันมากในสมัยก่อน โดยอาชญากรจะนำเงินสดที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายพกติดตัวไปนอกประเทศ แต่เนื่องจากปัจจุบันประเทศต่างๆเริ่มมีมาตรการควบคุมและจำกัดการนำเงินตราออกนอกประเทศ ประกอบกับในปัจจุบันเงินสดที่ได้จากการกระทำความผิดมีจำนวนมากทำให้การนำเงินสดจำนวนมากออกนอกประเทศทำได้ยากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำธุรกรรมขององค์กรอาชญากรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์จำนวนมหาศาล จึงทำให้การฟอกเงินในรูปแบบนี้ไม่เป็นที่นิยมในปัจจุบัน แต่ยังเป็นวิธีที่ใช้กันอยู่ในประเทศที่ยังล้าหลังทางเศรษฐกิจ[19]

3.1.5.2 การส่งเงินสดหรือการโอนเงินออกนอกประเทศ

เป็นวิธีการที่นิยมกันมากในประเทศที่ไม่มีการควบคุมระบบธนาคารหรือสถาบันการเงินที่เข้มงวด โดยอาชญากรจะนำเงินสดที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไปฝากไว้กับธนาคารหรือสถาบันการเงินในประเทศใดประเทศหนึ่งที่ไม่มีการควบคุมระบบธนาคารหรือสถาบันการเงินที่เข้มงวดเพื่อให้เงินที่ผิดกฎหมายไหลเวียนอยู่ในระบบทางการเงินของประเทศดังกล่าว และให้โอนกลับมายังอาชญากร ซึ่งจะทำให้เงินนั้นแปรสภาพกลายเป็นเงินที่ชอบด้วยกฎหมายทันที

3.1.5.3 การฝากเงินกับสถาบันการเงิน

เป็นวิธีการที่นิยมกันมากในประเทศที่ไม่มีระบบการควบคุมหรือตรวจสอบการทำธุรกรรมเงินสดและการฝากหรือถอนเงินสามารถใช้นามแฝงหรือชื่อปลอมเพื่อไม่ให้สามารถสืบหาเจ้าของบัญชีได้ โดยอาชญากรจะนำเงินสดที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไปฝากไว้กับสถาบันการเงินโดยใช้นามแฝงหรือชื่อปลอม ทั้งนี้ประเทศเหล่านั้นจะมีข้อได้เปรียบคือจะมีเงินสดจำนวนมากหลั่งไหลเข้าสู่ประเทศ แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นจุดอ่อนเนื่องจากเป็นการสะดวกในการใช้สถาบันการเงินเป็นแหล่งฟอกเงิน

[19] ไชยยศ เหมะรัชตะ, “มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน,” หน้า 11.

3.1.5.4 การจัดตั้งบริษัทหรือกิจการขึ้นบังหน้า

เป็นวิธีการที่นิยมกันมากในเหล่าองค์กรอาชญากรรม โดยอาชญากรจะตั้งบริษัทหรือกิจการที่ถูกกฎหมายขึ้นมาบังหน้า หรือนำเงินไปซื้อกิจการที่มีผลขาดทุนและมีรายรับเป็นเงินสดเพื่อยักย้ายเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเข้าไปลงทุนในกิจการดังกล่าวทำให้กิจการค่อยๆฟื้นตัวขึ้นโดยการดำเนินธุรกิจบังหน้าเช่นนี้ทำให้มีรายได้เพิ่มพูน[20] และสามารถนำผลกำไรออกมาใช้ซึ่งดูเหมือนว่าเป็นการได้เงินมาโดยสุจริต การฟอกเงินดังกล่าวจึงเกิดขึ้นโดยผ่านทางการดำเนินงานของบริษัทหรือกิจการนั้นๆ ยกตัวอย่างเช่น การซื้อกิจการในต่างประเทศ แล้วให้กิจการของตนเองในประเทศสั่งซื้อสินค้าจากกิจการในต่างประเทศดังกล่าวโดยใช้ “ใบส่งสินค้า (Invoice)” เพื่อแสดงว่าได้มีการสั่งซื้อสินค้าเข้ามาจากต่างประเทศ ทั้งที่ไม่ได้มีการส่งมอบสินค้าหรือมีการแจ้งมูลค่าของสินค้าที่สั่งซื้อในราคาที่สูงกว่าความเป็นจริงเพื่อให้เงินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายถูกฟอกด้วยวิธีการโอนเงินระหว่างกิจการทั้งสองแห่ง

3.1.5.5 วิธีการฟอกเงินในรูปแบบอื่นๆ

นอกจากวิธีการข้างต้นแล้วยังมีวิธีการฟอกเงินในรูปแบบอื่นๆอีก ดังนี้

(1) การซื้อกิจการที่มีผลขาดทุนแต่เป็นกิจการที่มีรายรับเป็นเงินสด ทำให้ธุรกิจดังกล่าวค่อยๆฟื้นตัวขึ้นมาโดยอาศัยดอกผลจากการประกอบธุรกิจดังกล่าว

(2) การนำเงินสดไปซื้อตราสารการเงินที่เปลี่ยนมือได้ ซึ่งอาจจะไม่มีการควบคุมจากสถาบันการเงินผู้ออก

(3) การซื้ออสังหาริมทรัพย์ เช่น การซื้อที่ดิน อาคาร ฯลฯ

(4) การซื้อทรัพย์สินที่มีค่า เช่น การซื้ออัญมณี การซื้อศิลปวัตถุ การซื้อวัตถุโบราณ พระเครื่อง ฯลฯ

(5) การซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์

(6) การแลกเปลี่ยนเงินตรา

(7) การลงทุนประกอบธุรกิจขนาดเล็กที่สามารถทำให้มูลค่าเพิ่มขึ้นมาได้ เช่น ธุรกิจแกลเลอรี่ขายภาพ ธุรกิจร้านอาหาร ฯลฯ

---

[20] เรื่องเดียวกัน

3.1.6 แหล่งที่มาของการฟอกเงิน

เงินที่ได้มาจากการกระทำผิดก่อนเข้าสู่กระบวนการฟอกเงินนั้นได้มาจากหลายๆแหล่ง ซึ่งสามารถแบ่งแหล่งที่มาของการฟอกเงินแหล่งสำคัญๆได้ 12 แหล่ง ดังนี้[21]

3.1.6.1 เงินจากการค้ายาเสพติด

ในปัจจุบันอาชญากรรมทางด้านการค้ายาเสพติดถือว่าเป็นแหล่งที่มาที่ใหญ่ที่สุดของการฟอกเงิน เนื่องจากเป็นอาชญากรรมที่เกิดขึ้นอย่างง่ายดาย ร้ายแรง และแพร่หลายในทุกประเทศ เนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงทางด้านวัตถุนิยม ซึ่งเงินจำนวนมหาศาลจากการค้ายาเสพติดได้ก่อให้เกิดรูปแบบและวิธีการฟอกเงินเพื่อปกปิดความผิด และนำมาใช้ขยายเครือข่ายเป็นองค์กรอาชญากรรมเพื่อการเพิ่มพูนรายได้และความมั่นคงเพื่อให้รอดพ้นจากการปราบปรามของรัฐ[22] (ถือเป็นแหล่งเงินที่สกปรกที่สุด)

3.1.6.2 เงินจากการทุจริตในวงราชการ

การทุจริตในวงราชการหรือการคอรัปชั่นเกิดขึ้นในทุกระดับของข้าราชการประจำตลอดจนข้าราชการการเมือง เงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดส่วนใหญ่มาจากการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินที่ได้มาจากการกระทำทุจริตในทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติซึ่งอาจเป็นผลประโยชน์ที่มิใช่ตัวเงิน และที่เป็นเงินหรือทรัพย์สินจำนวนมหาศาล[23] นอกจากนี้ เงินสินบนบางอย่างก็เป็นเงินได้ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายจึงมีการนำเงินสินบนมาฟอกเช่นเดียวกัน

3.1.6.3 เงินจากการทุจริตในภาคเอกชน

การทุจริตในภาคเอกชนเป็นสิ่งหนึ่งที่มักจะไม่ค่อยมีการกล่าวถึงนัก เช่น การสั่งซื้อสินค้าหรือการจ้างบริการในราคาที่สูงเกินกว่าความเป็นจริง การยักยอก ฉ้อโกงเงินหรือทรัพย์สินใน

---

[21] สีหนาท ประยูรรัตน์, คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, พิมพ์ครั้งที่ 1, หน้า 64-66.

[22] ไชยยศ เหมะรัชตะ, “มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน,” หน้า 8-9.

[23] เรื่องเดียวกัน, หน้า 9.

กิจการธุรกิจของพนักงาน หรือผู้บริหารกิจการนั้นๆทำให้องค์กรธุรกิจนั้นต้องประสบภาวะขาดทุนแต่สร้างความร่ำรวยให้กับตัวเอง

3.1.6.4 เงินจากการฉ้อโกงประชาชน

บุคคลหรือนิติบุคคลบางรายอาจหาผลประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายหลายวิธี เช่น การหลอกลวงให้ประชาชนนำเงินมาร่วมลงทุนในกิจการใดๆเพื่อหวังกำไรที่เป็นไปไม่ได้ การหลอกประชาชนให้มาเล่นแชร์ลูกโซ่ หรือหลอกลวงให้มาร่วมลงทุนในสถาบันการเงินและนำเงินที่ได้มานั้นไปแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน หรือทำการยักยอกยักย้ายถ่ายเทเงินไปยังต่างประเทศ[24]

3.1.6.5 เงินจากการเรียกค่าคุ้มครอง

การเรียกค่าคุ้มครองโดยผิดกฎหมายจากผู้ประกอบธุรกิจ หรือประชาชน ทำให้เกิดความหวาดระแวงและเป็นที่สะเทือนขวัญประชาชน ถึงแม้ว่าจะทำให้ได้มาซึ่งรายได้เป็นจำนวนมาก แต่ก็ต้องนำเงินที่ได้มาฟอกเพื่อให้เป็นเงินที่สะอาดเสมือนว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยถูกกฎหมาย

3.1.6.6 เงินจากวงการพนัน

ในวงการพนันทั้งที่ถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมายมีเงินเดินสะพัดเป็นจำนวนมาก แต่ก็ต้องนำเงินที่ได้จากวงการพนันมาฟอกเช่นเดียวกัน เนื่องจากเป็นกรณีที่ไม่ต้องการเปิดเผยว่ามีจำนวนเท่าใดและได้มาจากแหล่งเงินที่ใด มิได้หมายความว่าเป็นเงินที่ผิดกฎหมายทั้งหมดแต่อย่างใด

3.1.6.7 เงินจากการดำเนินธุรกิจบางอย่าง

บางบริษัทที่มีรายได้มหาศาลจากการดำเนินธุรกิจอันชอบด้วยกฎหมาย เช่น กิจการสัมปทานทรัพยากรธรรมชาติจากรัฐบาล และการดำเนินธุรกิจข้ามชาติ แต่ธุรกิจนั้นตั้งอยู่ในประเทศที่ไม่มีความมั่นคงทางการเมืองและเศรษฐกิจ เช่น ประเทศแถบลาตินอเมริกา หรือประเทศที่ด้อยพัฒนาในแอฟริกาบางประเทศ จึงต้องนำเงินออกนอกประเทศไปยังแหล่งอื่นที่มีความมั่นคงกว่าเพื่อปิดบังที่มาและจำนวนเงิน หรือบางบริษัทต้องการปกปิดฐานะทางการเงินมิให้คู่แข่งหรือรัฐบาล

[24] เรื่องเดียวกัน

ทราบ[25] นอกจากนี้ ธุรกิจบางประเภทที่ก่อให้เกิดรายได้จำนวนมากในระยะเวลาอันสั้น เช่น ธุรกิจสถานบริการ สถานบันเทิง ธุรกิจนายหน้าที่ดิน จำเป็นต้องนำเงินที่ได้มาฟอกเพื่อเลี่ยงการเสียภาษีสรรพากร และเงินที่ได้มาจากการนำเข้าส่งออกที่มีการลักลอบหนีศุลกากร เช่น การแจ้งราคาสินค้าที่นำเข้าและส่งออกเท็จเพื่อเลี่ยงการเสียภาษีอากรก็ต้องนำเงินมากฟอกเช่นกัน

3.1.6.8 เงินจากการค้าทางเพศ สิ่งลามก อนาจาร

เป็นเงินที่ได้จากการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเพศ เช่น การประกอบกิจการสถานการค้าประเวณี การลักลอบนำหญิงหรือชายไปให้บริการทางเพศซึ่งสร้างรายได้ให้กับกลุ่มอาชญากรเป็นจำนวนมาก รวมถึงเงินที่ได้จากการค้าสิ่งลามกอนาจาร ภาพ หรือสื่อลามกอนาจาร ก็สร้างรายได้จำนวนมากจึงจำเป็นต้องมีการฟอกเงินเช่นกัน

3.1.6.9 เงินส่วนตัวที่ประสงค์จะปกปิด

เงินส่วนตัวที่ประสงค์จะปกปิดนั้นก็เพื่อเหตุผลบางประการ เช่น มรดกหรือเงินรางวัลจากสลากกินแบ่งรัฐบาล ซึ่งได้มาและต้องการปกปิดไม่ให้ญาติพี่น้องหรือบุคคลอื่นทราบ เพราะเกรงว่าจะมาขอยืม และเงินสินบนอันชอบด้วยกฎหมายจากการนำจับผู้กระทำความผิดบางลักษณะซึ่งต้องปกปิดเพื่อความปลอดภัยของผู้รับสินบน[26]

3.1.6.10 เงินจากการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่ผิดกฎหมาย

เป็นเงินที่ได้มาอย่างผิดกฎหมายโดยการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เช่น เงินที่ได้มาจากการตัดไม้ทำลายป่า การทำเหมืองหิน เป็นต้น

---

[25] เรื่องเดียวกัน, หน้า 10.

[26] เรื่องเดียวกัน

3.1.6.11 เงินของรัฐ

เงินของรัฐบางประเภทซึ่งทางราชการกำหนดไว้เพื่อใช้ในกิจการอันเป็นความลับหรือที่เรียกว่า “ราชการลับ” อันไม่สามารถเปิดเผยแก่สาธารณชนได้ เพื่อความมั่นคงของชาติ[27] เช่น เงินค่าสัมปทานต่างๆ

3.1.6.12 อื่น ๆ

เงินที่ได้มาจากแหล่งอื่นทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมายนอกจากที่กล่าวมายังมีอีกหลายประการ

3.1.7 สถานที่สำหรับฟอกเงิน

สถานที่สำหรับฟอกเงินนั้นมีทั้งในและนอกประเทศขึ้นอยู่กับผู้ที่จะนำเงินไปฟอกว่าจะเลือกสถานที่ใด ซึ่งสามารถแบ่งสถานที่สำหรับฟอกเงินได้ดังนี้[28]

3.1.7.1 ธนาคารในบางประเทศ

ธนาคารในบางประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครองความลับของลูกค้า เช่น ธนาคารในประเทศสวิสเซอร์แลนด์ การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของลูกค้ากระทำได้ยากมาก กล่าวคือ ต้องได้รับการร้องขอจากรัฐบาลของประเทศอันเป็นแหล่งที่มาของเงินที่นำมาฝากในธนาคารนั้น[29] ทำให้เป็นสถานที่ที่นิยมใช้ฟอกเงินกันอย่างแพร่หลาย

3.1.7.2 สถาบันการเงินในประเทศแถบหมู่เกาะแคริบเบียน

สถาบันการเงินในประเทศแถบหมู่เกาะแคริบเบียน เช่น หมู่เกาะเคย์แมน เป็นแหล่งใหญ่แห่งหนึ่งของการฟอกเงินเพราะอยู่ใกล้กับประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นศูนย์กลางทางการเงินของ

---

[27] เรื่องเดียวกัน

[28] สีหนาท ประยูรรัตน์, คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, พิมพ์ครั้งที่ 1, หน้า 66-68.

[29] ไชยยศ เหมะรัชตะ, “มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน,” หน้า 12.

โลก[30] และเป็นแหล่งบริการฟอกเงิน หรือเอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจที่ผิดกฎหมาย เช่น มีธนาคารที่มีการรักษาความลับของลูกค้าอย่างเข้มงวดและเปิดเสรีทางการเงิน สามารถโอนเงินผ่านเข้าออกได้โดยสะดวก

3.1.7.3 ประเทศเล็กๆในยุโรปที่ไม่มีรายได้หลักเป็นที่แน่นอน

ประเทศเล็กๆในยุโรปที่ไม่มีรายได้หลักเป็นที่แน่นอน เช่น โมนาโค ลักซัมเบอร์ก ไลบีเลีย ลิกเคนสไตน์ ไม่มีผลิตผลและทรัพยากรธรรมชาติเพียงพอที่จะนำมาพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้ จึงต้องพึ่งพารายได้จากการให้เป็นแหล่งฟอกเงินไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เช่น บ่อนการพนัน และรับจดทะเบียนตั้งบริษัทต่างๆซึ่งไม่ประกอบกิจการอย่างจริงจังเพื่อหนีภาษี[31] อย่างไรก็ตามการฟอกเงินในประเทศเหล่านี้บางครั้งถูกกฎหมาย ไม่ได้เป็นการฟอกเงินอย่างจริงจัง เป็นเพียงการปิดบังแหล่งที่มาของผู้ฝากและจำนวนเงินเท่านั้น

3.1.7.4 ประเทศแถบศูนย์กลางการเงินข้ามชาติ

ประเทศแถบศูนย์กลางการเงินซึ่งสะดวกในการยักย้ายถ่ายเทเงินหรือทรัพย์สินจากแหล่งการเงินแห่งหนึ่งไปสู่อีกแห่งหนึ่ง เช่น ประเทศในแถบแปซิฟิกตอนใต้และเกาะเล็กๆหลายแห่งใกล้ชายฝั่งประเทศฝรั่งเศส หรือประเทศอังกฤษ ซึ่งเรียกว่า เกาะไอร์แลนด์ออฟมันต์ รวมทั้งเกาะในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน[32] และประเทศที่มีฐานะเป็นอิสระบางประเทศที่เดิมเคยเป็นอาณาจักรนิคม เช่น ยิบรัลตา มอลต้า ฯลฯ

3.1.7.5 บ่อนการพนันที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย

บ่อนการพนันเกิดขึ้นตามแหล่งที่ไม่สามารถพัฒนา หรือสถานที่ซึ่งเศรษฐกิจซบเซา บ่อนการพนันทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมายมีการหมุนเวียนของเงินสดเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งบ่อนการพนันที่ได้รับอนุญาตให้เปิดกิจการได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายในบางประเทศเป็นแหล่งที่อาชญากรใช้เป็นเครื่องมือในการฟอกเงิน โดยการสมคบกับเจ้าของบ่อนฟอกเงินโดยเจ้าของบ่อนได้รับผลตอบแทน หรือการที่องค์กรอาชญากรรมได้ลงทุนขออนุญาตเปิดกิจการบ่อนการพนันบัง

---

[30] เรื่องเดียวกัน

[31] เรื่องเดียวกัน

[32] เรื่องเดียวกัน

หน้าเพื่อใช้เป็นแหล่งฟอกเงินเสียเอง[33] นอกจากนี้ทางบ่อนการพนันยังไม่มีการตรวจสอบหรือควบคุมในเรื่องแหล่งที่มาของเงินอีกด้วย

3.1.7.6 ตลาดหุ้น

ในแต่ละวันมีการซื้อขายหลักทรัพย์หรือหุ้นกันเป็นจำนวนมหาศาล จึงมีเงินเปลี่ยนมือระหว่างผู้ลงทุนจำนวนมาก และผู้ลงทุนไม่ค่อยคำนึงถึงพื้นฐานประวัติของผู้ซื้อและผู้ขายจึงยากต่อการตรวจสอบโดยเฉพาะในช่วงที่มีปริมาณการซื้อขายเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้การที่มีเงินทุนหมุนเวียนและมีการเปลี่ยนมือของตราสารหุ้นในตลาดอย่างรวดเร็วอันเป็นช่องทางในการเปลี่ยนสภาพเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดได้ง่าย[34] จึงเป็นที่นิยมมากสำหรับการฟอกเงิน

3.1.7.7 การค้าขายที่ดิน

การค้าขายที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นนั้น แม้จะเป็นการฟอกเงินเป็นจำนวนครั้งละไม่มาก แต่ก็เป็นวิธีที่สะดวกรวดเร็วและยากต่อการตรวจสอบ เนื่องจากราคาการซื้อขายนั้นขึ้นอยู่กับความพอใจของทั้งสองฝ่าย จึงสามารถฟอกเงินได้ด้วยการดำเนินการกันเองโดยกำหนดราคาที่สูงเพื่อจะฟอกเงินได้เป็นจำนวนมาก

3.1.7.8 การแลกเปลี่ยนเงินตรา

การแลกเปลี่ยนเงินตราในปัจจุบันเกิดขึ้นอย่างมากมายจึงเป็นการยากต่อการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตรา[35] และการเปิดเสรีทางการเงินของประเทศต่างๆในปัจจุบันทำให้มีการลดการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตรา ส่งผลให้การฟอกเงินโดยการแลกเงินตราเพื่อส่งไปยังต่างประเทศนั้นทำได้ง่ายขึ้น

---

[33] เรื่องเดียวกัน, หน้า 13.

[34] เรื่องเดียวกัน

[35] เรื่องเดียวกัน, หน้า 13-14.

3.2 ความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทย

จากการศึกษาความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยซึ่งปรากฏในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 3 (21 มูลฐาน) และกฎหมายอื่นอีก 4 ฉบับ พบว่าในปัจจุบันความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยมีความผิดมูลฐานรวมทั้งสิ้น 25 มูลฐาน ซึ่งถือได้ว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของต่างประเทศ

3.2.1 ความหมายของความผิดมูลฐาน

ความผิดมูลฐาน หมายถึง ความผิดอาญาที่เป็นมูลเหตุที่มา หรือเป็นฐานก่อให้เกิด ให้ได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สินจากการกระทำความผิด และหลังจากนั้นก็มีการนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดอาญาดังกล่าวไปเข้าสู่กระบวนการฟอกเงินโดยการโอน เปลี่ยนสภาพ หรือกระทำด้วยประการใดๆเพื่อปกปิดอำพรางที่มาของเงินหรือทรัพย์สินนั้นๆ[36] เพื่อให้ผู้กระทำความผิดและทรัพย์สินดังกล่าวรอดพ้นจากการจับกุมของเจ้าหน้าที่รัฐ

ความผิดมูลฐานจึงเปรียบเสมือนสะพานเชื่อมโยงไปสู่การที่จะเป็นความผิดฐานฟอกเงิน แต่คำว่า “ความผิดมูลฐาน” (Predicate Offences) นั้น ยังไม่มีการให้ความหมายหรือคำจำกัดความกำหนดไว้โดยเฉพาะ ทั้งในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ออกโดยองค์การสหประชาชาติเพื่อให้แต่ละประเทศนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมายภายในที่เรียกกันว่า UN MODEL LAW และในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทย แต่ก็มีการกล่าวถึงประเภทความผิดมูลฐานไว้ในมาตรา 3 ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยระบุเพียงว่าความผิดอาญาใดเป็นความผิดมูลฐาน (หัวข้อที่ 3.2.3)

การกำหนดความผิดมูลฐานมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพราะการกำหนดให้ความผิดอาญาฐานใดเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นย่อมส่งผลกระทบต่อประชาชนและการประกอบธุรกิจที่จะต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรการที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ดังนั้นการ

[36] สีหนาท ประยูรรัตน์, คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, พิมพ์ครั้งที่ 1, หน้า 71.

กำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงต้องมีการพิจารณาให้รอบคอบว่าจะให้มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการกับเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดอาญาฐานใดบ้าง[37] และครอบคลุมถึงการกระทำความผิดมากน้อยเพียงใด

3.2.2 แนวความคิดในการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทย[38]

จากการศึกษากฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของต่างประเทศ และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 3 ของประเทศไทย พบว่าลักษณะความผิดมูลฐานที่ควรกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีดังนี้

3.2.2.1 ความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินงานมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม

อาชญากรรมเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกประเทศและเป็นปัญหาที่ยิ่งทวีความรุนแรงและก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมหาศาล สำหรับในประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน กล่าวคือ คดีอาชญากรรมมีปริมาณเพิ่มขึ้นและทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ แม้ว่าจะมีกฎหมายที่มีบทลงโทษรุนแรงก็ตาม เนื่องจากอาชญากรได้ผลตอบแทนที่สูงคุ้มค่าความเสี่ยง และเมื่ออาชญากรถูกปราบปรามอย่างหนักก็มีการวางแผนที่สลับซับซ้อนมากขึ้น จากการกระทำความผิดด้วยตนเองเป็นการกระทำความผิดในรูปแบบ “องค์กรอาชญากรรม” (Organized Crime) และพัฒนาต่อเนื่องไปเป็น“องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” (Transnational Crime) ในที่สุด ซึ่งเป็นความร่วมมือกันก่ออาชญากรรมและมีการกระทำในหลายประเทศ มีการวางแผนที่ดี ทำให้ยากที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด ก่อให้เกิดการกระทำความผิดร้ายแรงต่างๆที่กระทบต่อสังคมในวงกว้างมากขึ้น

---

[37] เรื่องเดียวกัน, หน้า 72.

[38] ชัยนันท์ แสงปุตตะ, "กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดมูลฐาน" (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541), หน้า 24-27.

องค์กรอาชญากรรม คือ กลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันจัดตั้งเป็นองค์กร มีการจัดการบริหารองค์กรอย่างเป็นระบบ มีอำนาจการบังคับบัญชา มีการดำเนินงานเป็นเครือข่ายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และเกี่ยวข้องกับนักการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยมีเป้าหมายร่วมกันเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์จำนวนมหาศาลจากการกระทำความผิด เพราะเงินเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรอาชญากรรมสามารถคงอยู่ต่อไปได้ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงนำมาใช้ในการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมและจัดการกับเงินหรือทรัพย์สิน ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดดังกล่าวได้ เนื่องจากมีมาตรการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด รวมทั้งการขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน ดังนั้น การกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงมุ่งกำหนดความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินงานมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมเป็นอย่างแรก

3.2.2.2 ความผิดที่โดยลักษณะของการประกอบอาชญากรรมทำให้มีผลตอบแทนที่สูง

ปัจจุบันการประกอบอาชญากรรมมีเป้าหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งผลตอบแทนจำนวนมหาศาลจากการกระทำความผิดและมีการสร้างความร่ำรวยจากการประกอบอาชญากรรมทางธุรกิจมากขึ้น เนื่องจากอิทธิพลทางการเงินที่ทำให้คนในองค์กรอาชญากรรมได้รับผลตอบแทนในวงเงินที่สูง ประกอบกับค่านิยมทางสังคมที่วัดความสำเร็จจากความร่ำรวย ทำให้คนหันมาประกอบอาชญากรรม รวมถึงการมีส่วนช่วยให้คนเหล่านั้นไม่ถูกลงโทษเมื่อถูกจับกุม หรือถึงแม้ถูกจับกุมและลงโทษเงินที่สะสมไว้ก็จะเป็นทุนสำรองเพื่อเลี้ยงตัวหรือกลับมากระทำความผิดอีกเมื่อพ้นโทษ รัฐบาลจึงเล็งเห็นความสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการปราบปรามอาชญากรรมตามความผิดมูลฐานดังกล่าว เพื่อให้การปราบปรามมีประสิทธิภาพมายิ่งขึ้นจึงได้กำหนดให้นำกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาบังคับใช้เพื่อทำลายแรงจูงใจในการกระทำความผิด

ผู้กระทำความผิดในลักษณะนี้มักเป็นผู้มีการศึกษาที่ดี ทำงานในระดับสูง หรือที่เรียกว่า “White collar crime” มักจะเกิดกับผู้ประกอบวิชาชีพ เช่น ผู้จัดการ กรรมการ ธนาคาร หรือบริษัทต่างๆ อาศัยตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบของตนกระทำความผิด ซึ่งล้วนแล้วแต่ได้ผลตอบแทนที่สูงจากการกระทำความผิด และผลประโยชน์เหล่านี้ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรอาชญากรรมคงอยู่ต่อไปได้และมีความแข็งแกร่งขึ้น ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐในการจับกุมและปราบปราม กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นกฎหมายที่มุ่งตัดโอกาสมิให้ผู้ประกอบอาชญากรรมนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำ

ความผิดไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนหรือเพื่อเพิ่มการกระทำความผิดขึ้นอีก ดังนั้นการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงมุ่งกำหนดความผิดที่มีลักษณะของการประกอบอาชญากรรมทำให้ได้รับผลตอบแทนสูงเป็นลักษณะหนึ่งของความผิดอาญาที่กำหนดให้เป็นความผิดมูลฐาน

3.2.2.3 ความผิดที่มีลักษณะการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปราม

การประกอบอาชญากรรมได้มีการพัฒนารูปแบบของการกระทำความผิดและมีการเปลี่ยนรูปแบบไปเป็น “องค์กรอาชญากรรม” (Organized Crime) ที่มีความรุนแรงในการกระทำความผิดมากขึ้นและยากต่อการปราบปรามมากขึ้น เนื่องจากมาตรการริบทรัพย์ตามความผิดมูลฐานเป็นมาตรการทางอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เว้นแต่จะมีกฎหมายฉบับอื่นได้บัญญัติใช้เป็นพิเศษ เช่น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งได้บัญญัติให้ริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดไว้โดยเฉพาะ แต่มาตรการทางอาญาดังกล่าวไม่สามารถที่จะทำลายแรงจูงใจในการกระทำความผิดในคดีอาชญากรรมทางธุรกิจได้ จึงเป็นการยากที่จะปราบปราม ทั้งนี้มาตรการทางกฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญที่มีผลต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพราะเป็นตัวกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานและวิธีในการปฏิบัติกับอาชญากรรมในลักษณะนี้ เช่น ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์กรของรัฐ

นอกจากนี้ การก่ออาชญากรรมที่สลับซับซ้อนดังกล่าวมักกระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติโดยอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพในการกระทำความผิด มีวิธีการทำลายพยานหลักฐานที่แนบเนียนเพื่อให้เหลือหลักฐานมัดตัวน้อยที่สุด และมุ่งผลตอบแทนมหาศาลและยังนำมาเป็นทุนในการประกอบอาชญากรรมต่างๆต่อไป ทำให้ยากต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จึงมีการนำเอามาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้กับองค์กรอาชญากรรมเพื่อตัดวงจรทางการเงินขององค์กรอาชญากรรม มีการนำเอาหลักเกณฑ์การลงโทษผู้สมคบกันเพื่อกระทำความผิดมาใช้บังคับ และมีการนำเอามาตรการพิเศษต่างๆมาใช้เพื่อเข้าถึงข้อมูลหรือหลักฐานต่างๆในการกระทำความผิดให้มากขึ้น ดังนั้นในการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงมุ่งกำหนดความผิดที่มีลักษณะการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปรามเป็นลักษณะหนึ่งของ ความผิดอาญาที่กำหนดให้เป็นความผิดมูลฐาน

3.2.2.4 ความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ

ความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจมักเป็นคดีที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ หรือคดีอาชญากรรมทั่วๆไปที่มีผลกระทบกับความนั่นคงทางเศรษฐกิจ เช่น ความผิดฐานกู้ยืมเงินอันเป็นการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลงเงินตรา ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นมีมูลค่ามหาศาล จำนวนผู้เสียหายในแต่ละครั้งมีจำนวนมาก หากมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นหลายคดีย่อมทำให้จำนวนความเสียหายเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้ประกอบธุรกิจชาวต่างชาติในการตัดสินใจเข้ามาลงทุนในประเทศ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องกำหนดให้ความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวมีมาตรการที่มุ่งตัดวงจรทางเศรษฐกิจของอาชญากรรม โดยจัดการกับเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.3 ความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ปัจจุบันความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2556 มีทั้งสิ้น 21 มูลฐาน (เพิ่มเติม 12 มูลฐาน) ปรากฏตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 3 ดังนี้

3.2.3.1 ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(1) ตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

(2) ตาม พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518

(3) ตาม พ.ร.ก. ป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

(4) ตาม พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

3.2.3.2 ความผิดเกี่ยวกับเพศ

(1) ตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหาล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารหญิงและเด็ก เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น และความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์

(2) ตาม พ.ร.บ. มาตรการในการป้องกัน และปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540

(3) ตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือชักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดการกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี

3.2.3.3 ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน

(1) ตามประมวลกฎหมายอาญา

(2) ตาม พ.ร.ก. การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527

3.2.3.4 ความผิดเกี่ยวกับการยักยอกหรือฉ้อโกงหรือประทุษร้ายต่อทรัพย์หรือกระทำโดยทุจริต โดยกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบหรือมีประโยชน์เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของสถาบันการเงินนั้น

(1) ตาม พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551

(2) ตาม พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

Chulalongkorn University

3.2.3.5 ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

(1) ตามประมวลกฎหมายอาญา

(2) ตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ

(3) ตามกฎหมายอื่น

3.2.3.6 ความผิดเกี่ยวกับการกรรโชก หรือรีดเอาทรัพย์ที่กระทำโดยอ้างอำนาจอั้งยี่ หรือซ่องโจร ตามประมวลกฎหมายอาญา

3.2.3.7 ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากร ตาม พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. 2469

3.2.3.8 ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย ตามประมวลกฎหมายอาญา

3.2.3.9 ความผิดเกี่ยวกับการพนัน ตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 เฉพาะความผิดเกี่ยวกับการเป็นผู้จัดให้มีการเล่นการพนันโดยไม่ได้รับอนุญาต และมีจำนวนผู้เข้าเล่นหรือเข้าพนันในการเล่นแต่ละครั้งเกินกว่าหนึ่งร้อยคน หรือมีวงเงินในการกระทำความผิดรวมกันมีมูลค่าเกินกว่าสิบล้านบาทขึ้นไป

3.2.3.10 ความผิดเกี่ยวกับ

(1) **การเป็นสมาชิกอั้งยี่** ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือ

(2) **การมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม**ที่มีกฎหมายกำหนดเป็นความผิด

3.2.3.11 ความผิดเกี่ยวกับการรับของโจร ตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการช่วยจำหน่าย ซื้อ รับจำนำ หรือรับไว้ด้วยประการใดซึ่งทรัพย์ที่ได้มาโดยการกระทำความผิดอันมีลักษณะเป็นการค้า

3.2.3.12 ความผิดเกี่ยวกับการปลอมหรือการแปลงเงินตรา ดวงตรา แสตมป์และตั๋ว ตามประมวลกฎหมายอาญา อันมีลักษณะเป็นการค้า

3.2.3.13 ความผิดเกี่ยวกับ

(1) **การค้า** ตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการปลอม หรือการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของสินค้า หรือ

(2) **ความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา** อันมีลักษณะเป็นการค้า

3.2.3.14 ความผิดเกี่ยวกับการปลอมเอกสารสิทธิ บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือหนังสือเดินทาง ตามประมวลกฎหมายอาญา อันมีลักษณะเป็นปกติธุระหรือเพื่อการค้า

3.2.3.15 ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม โดยการใช้ ยึดถือหรือครอบครองทรัพยากรธรรมชาติ หรือกระบวนการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ โดยมิชอบด้วยกฎหมาย อันมีลักษณะเป็นการค้า

3.2.3.16 ความผิดเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อชีวิตหรือร่างกายจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายสาหัส ตามประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้ได้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สิน

3.2.3.17 ความผิดเกี่ยวกับการหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่น ตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะกรณีเพื่อเรียกหรือรับผลประโยชน์ หรือเพื่อต่อรองให้ได้รับผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง

3.2.3.18 ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ กรรโชก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกงหรือยักยอก ตามประมวลกฎหมายอาญา อันมีลักษณะเป็นปกติธุระ

3.2.3.19 ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นโจรสลัด ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด

3.2.3.20 ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

3.2.3.21 ความผิดเกี่ยวกับอาวุธหรือเครื่องมืออุปกรณ์ของอาวุธ ที่ใช้หรืออาจนำไปใช้ ในการรบหรือการสงคราม ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์

นอกจากความผิดมูลฐานทั้ง 21 มูลฐานดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีความผิดมูลฐานตามกฎหมายอื่นอีก 4 ฉบับ รวมเป็น 25 มูลฐาน ดังต่อไปนี้

3.2.3.22 ความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550

มาตรา 53 บัญญัติว่า *“ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ตนเอง หรือผู้สมัครอื่นหรือพรรคการเมืองใด หรือให้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด ด้วยวิธีการต่อไปนี้*

(1) จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ แก่ผู้ใด

(2) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม แก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด สถาบันการศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใด

(3) ทำการโฆษณาหาเสียงด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่างๆ

(4) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด

(5) หลอกลวง บังคับ ขู่เข็ญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด

ความผิดตาม (1) หรือ (2) ให้ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้"

3.2.3.23 ความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551

มาตรา 14 บัญญัติว่า *"ให้ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542"*

3.2.3.24 ความผิดฐานสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย พ.ศ. 2556

มาตรา 16 บัญญัติว่า *"ผู้ใดจัดหา รวบรวม หรือดำเนินการทางการเงินหรือทรัพย์สินหรือดำเนินการด้วยประการใดๆ โดยรู้อยู่แล้วว่าผู้ได้รับประโยชน์ทางการเงินหรือทรัพย์สินหรือจากการดำเนินการนั้นเป็นบุคคลที่ถูกกำหนด หรือโดยเจตนาให้เงินหรือทรัพย์สินหรือการดำเนินการนั้นถูกนำไปใช้เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมใดๆ ของบุคคลที่ถูกกำหนดหรือของบุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายผู้นั้นกระทำความผิดฐานสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ*

ผู้ใดเป็นผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน หรือสมคบกันในการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในการกระทำความผิดนั้น

ผู้ใดพยายามกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ผู้นั้นต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่ได้กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

นิติบุคคลใดกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสามต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงสองล้านบาท

ในกรณีที่การกระทำความผิดของนิติบุคคลตามวรรคสี่เกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของบุคคลใดหรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายในการดำเนินงานของ

นิติบุคคลนั้น บุคคลดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปีหรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ให้ความผิดตามมาตรานี้ เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน”

3.2.3.25 ความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556

มาตรา 22 บัญญัติว่า *“ให้การกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน”*

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ดังนั้นความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานจึงยังไม่เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ถึงแม้ว่าความผิดฐานค้ามนุษย์ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ได้ถูกกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว แต่ก็ไม่ครอบคลุมความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน เพราะการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานกับการค้ามนุษย์เป็นคนละกรณีกัน (ดูหัวข้อที่ 2.5) และแม้ว่าความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 ได้ถูกกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว แต่ก็เป็นเรื่องยากที่จะนำมาใช้กับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน แม้ว่าโดยส่วนใหญ่แล้วการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมักกระทำในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติก็ตาม กล่าวคือ การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานโดยกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติจะมีการแบ่งงานแยกต่างหาก

จากกันอย่างชัดเจนตั้งแต่การนำพาเข้ามาในประเทศไทย การหาที่พักอาศัย และการจ้างแรงงานต่างด้าว ทำให้การพิสูจน์ถึง “การตกลงกัน” หรือ “การเข้ามีส่วนร่วมด้วยวิธีการต่างๆ” กระทำได้ยากเพราะมีลักษณะเป็นเรื่องลับที่รู้กันเฉพาะในหมู่ผู้ที่เข้าตกลงหรือเข้ามีส่วนร่วมเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาด้วยวิธีการแยกเดินทางเป็นกลุ่มย่อยๆ คราวละ 5-10 คน โดยมีการนำพาเข้ามาเป็นช่วงๆแต่ละช่วงจะไม่รู้จักกัน และเมื่อมีการจับกุมได้ก็จะไม่มีการซัดทอดว่าใครเป็นผู้นำพาเข้ามา ดังนั้นประเทศไทยจึงมีความจำเป็นต้องกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เนื่องจากโทษอาญาเพียงอย่างเดียวไม่อาจจัดการกับการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานได้

3.3 ความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของต่างประเทศ

แนวคิดในการกำหนดความผิดมูลฐานของประเทศต่างๆจะแตกต่างกันออกไป เนื่องมาจากบทบาทของอาชญากรรมทางการเงินในประเทศนั้นๆ โดยมีการออกกฎหมายเกี่ยวกับความผิดมูลฐานขึ้นใช้บังคับแตกต่างกันออกไป มีจำนวนฐานความผิดมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความรุนแรงของอาชญากรรมนั้นๆจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ ทั้งนี้แต่ละประเทศก็มีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม สภาพภูมิประเทศ และทรัพยากรธรรมชาติแตกต่างกันออกไป การกำหนดความผิดมูลฐานในประเทศหนึ่งจึงไม่อาจนำไปใช้กำหนดความผิดมูลฐานในอีกประเทศหนึ่งได้ แต่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดความผิดมูลฐานได้ ในที่นี้จะขอกล่าวถึงการกำหนดความผิดมูลฐานของบางประเทศเท่านั้น[39]

3.3.1 ข้อแนะนำของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force หรือ FATF)

การประชุมในกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมทั้งเจ็ด (G7) ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี แคนาดา และญี่ปุ่น เพื่อกำหนดกรอบทางกฎหมาย กรอบทางปกครอง กรอบปฏิบัติการ และการบังคับใช้กฎหมายต่อต้านการฟอกเงินให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ได้พัฒนาไปเป็นกลุ่มเฉพาะกิจเพื่อปฏิบัติการทางการเงิน หรือ Financial Action Task Force (FATF) เมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1989 ซึ่งเป็นโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อป้องกันการฟอกเงิน โดยออกข้อแนะนำ 40 ประการ (40 Recommendations) เมื่อเดือนเมษายน ค.ศ. 1990 โดยให้ความสำคัญ

[39] เรื่องเดียวกัน, หน้า 29-30.

กับความร่วมมือระหว่างประเทศ และประเทศต่างๆควรกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา ซึ่งต่อมาก็มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเพื่อขยายขอบเขตของข้อแนะนำให้ครอบคลุมไปไกลกว่าเรื่องการฟอกเงินที่ได้จากยาเสพติด และดำเนินการจัดทำข้อแนะนำพิเศษ 9 ข้อ ว่าด้วยการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (Eight Special Recommendations on Terrorist Financing)

ข้อแนะนำดังกล่าวของ FATF ได้รับการยอมรับว่าเป็นมาตรฐานสากลในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน การต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการแพร่ขยายอาวุธ มีการกำหนดรายละเอียดอย่างครอบคลุม ครบถ้วน และสอดคล้องกับมาตรการทางกฎหมายอาญา กฎหมายเกี่ยวกับธนาคาร มาตรการและข้อปฏิบัติต่างๆของสถาบันการเงิน รวมทั้งข้อกำหนดเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อเป็นนโยบายแบบอย่างให้แต่ละประเทศนำไปปรับใช้กับกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ของประเทศนั้นๆ นอกจากนี้ยังมีหลักการสอดคล้องกับอนุสัญญาเวียนนาในเรื่องการกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา การยึดและอายัดทรัพย์สินที่ได้มาจากการฟอกเงิน และหน้าที่ของสถาบันการเงินในการรายงานและเปิดเผยข้อมูลของลูกค้าอันเกี่ยวกับธุรกรรม[40]

สมาชิกของ FATF แบ่งเป็นสองประเภท คือ 1. สมาชิกโดยตรง และ 2. สมาชิกสมทบ (Associate Member) รวมถึงกลุ่มประเทศผู้สังเกตการณ์ (observers) ปัจจุบันมีสมาชิก 36 ประเทศ สำหรับประเทศไทยมีฐานะเป็นสมาชิกสมทบ (Associate Member) เนื่องจาก ประเทศไทยเป็นสมาชิกผู้ร่วมก่อตั้ง Asia Pacific Group on Money Laundering หรือ APG ที่ได้มีการจัดตั้งขึ้นที่ประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2540 ซึ่งตามข้อบังคับ (Terms of References) ของ APG กำหนดให้สมาชิกของกลุ่มต้องปฏิบัติตามข้อแนะนำของ FATF และต้องปฏิบัติตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติในการปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย UNSCR ที่ 1617 (United Nations Security Council Resolution 1617)[41]

---

[40] ไชยยศ เหมะรัชตะ, "มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน," ใน รวมบทความและสาระน่ารู้เกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงิน, (กรุงเทพมหานคร: กองนิติการ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542), หน้า 9-10.

[41] ธนิต โสรัตน์, "รายงานการศึกษา เรื่อง ปัญหาและผลกระทบของประเทศไทยจากกรณี FATF ขึ้นบัญชีดำ" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 24 เมษายน 2558. แหล่งที่มา: www.tanitsorat.com/view.php?id=570

สำหรับการจำแนกประเภทความผิดของ FATF ตามอภิธานศัพท์ของข้อแนะนำ 40 ประการ (40 Recommendations)[42] ที่ควรกำหนดเป็นความผิดมูลฐาน มีดังนี้[43]

1) ความผิดเกี่ยวกับการเข้าร่วมองค์กรอาชญากรรม

2) ความผิดฐานก่อการร้าย รวมทั้งความผิดฐานสนับสนุนทางการเงินแก่ผู้ก่อการร้าย

* 3) การค้ามนุษย์และการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน

4) ความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณีหญิงและเด็ก

5) ความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

6) ความผิดเกี่ยวกับการค้าอาวุธ

7) ความผิดเกี่ยวกับการค้าของโจรและสินค้าอื่น

8) ความผิดเกี่ยวกับการคอร์รัปชั่นและการรับสินบน

9) ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกง

---

[42] FATF, "The Fatf Recommendations," [Online] Accessed: 27 October 2014. Available from: www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.pdf

[43] Designated categories of offences means:

1. participation in an organised criminal group and racketeering;
2. terrorism, including terrorist financing;
* 3. trafficking in human beings and migrant smuggling;
4. sexual exploitation, including sexual exploitation of children;
5. illicit trafficking in narcotic drugs and psychotropic substances;
6. illicit arms trafficking;
7. illicit trafficking in stolen and other goods;
8. corruption and bribery;
9. fraud;
10. counterfeiting currency;
11. counterfeiting and piracy of products;
12. environmental crime;
13. murder, grievous bodily injury;
14. kidnapping, illegal restraint and hostage-taking;
15. robbery or theft;
16. smuggling; (including in relation to customs and excise duties and taxes);
17. tax crimes (related to direct taxes and indirect taxes);
18. extortion;
19. forgery;
20. piracy; and
21. insider trading and market manipulation.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

10) ความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลงเงินตรา

11) ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของสินค้า

12) ความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

13) ความผิดเกี่ยวกับการฆาตกรรมและการทำร้ายร่างกายจนทำให้เกิดอันตรายสาหัส

14) ความผิดเกี่ยวกับการลักพาตัว การกักขังหน่วงเหนี่ยว และการจับตัวประกัน

15) ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์หรือปล้นทรัพย์

16) ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบนำเข้าสินค้า (รวมถึงในแง่ที่เกี่ยวกับศุลกากร ภาษีสรรพสามิต และภาษีทั่วไป)

17) ความผิดอาญาเกี่ยวกับภาษีอากร (เกี่ยวกับภาษีโดยตรงและทางอ้อม) (เพิ่มเติมเข้ามาล่าสุด)

18) ความผิดเกี่ยวกับการขู่กรรโชก

19) ความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลงเอกสาร

20) ความผิดเกี่ยวกับโจรสลัด

21) ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ (การซื้อขายหุ้นด้วยข้อมูลภายในและการปั่นหุ้น)

จะเห็นได้ว่า FATF ได้กำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นหนึ่งในความผิดมูลฐานตามอภิธานศัพท์ของข้อแนะนำ 40 ประการ (40 Recommendations) ซึ่งอย่างน้อยที่สุดแต่ละประเทศควรจะกำหนดให้ความผิดประเภทต่างๆตามข้อแนะนำดังกล่าวเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทั้งนี้แต่ละประเทศจะพิจารณาจากกฎหมายภายในประเทศของตนว่าจะกำหนดหรือนิยามการกระทำความผิดเหล่านั้นอย่างไร และพิจารณาประกอบลักษณะขององค์ประกอบความผิดแต่ละประเภทความผิดในการกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศตน สำหรับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินประเทศไทยได้กำหนดให้ความผิดมูลฐานตามอภิธานศัพท์ของข้อแนะนำ 40 ประการของ FATF เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เกือบทั้งหมดแล้ว ภายหลังจากที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2556 ซึ่งเพิ่มเติมความผิดมูลฐานตามข้อแนะนำของ FATF มากถึง 12 มูลฐาน อย่างไรก็ตามความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานและความผิดอาญาเกี่ยวกับภาษีอากรยังมิได้ถูกบัญญัติให้เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 (ดูการเปรียบเทียบในตารางที่ 1)

เนื่องจากประเทศไทยมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามข้อแนะนำของ 40 ประการของ FATF ดังกล่าวด้วยตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติในการปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย UNSCR ที่ 1617 (United Nations Security Council Resolution 1617)[44] โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นเรื่องการกำหนดความผิดมูลฐาน ดังนั้นหากประเทศไทยมีการกำหนดความผิดมูลฐานไม่ครบถ้วนตามอภิธานศัพท์ของข้อแนะนำ 40 ประการของ FATF และไม่ผ่านการประเมินโดย FATF จะเกิดผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างมาก กล่าวคือ การติดต่อทำมาค้าขายและลงทุนกับชาติสมาชิกจะล่าช้า ต้องใช้เอกสารมากขึ้น การขออนุญาตเข้าลงทุนหรือทำมาค้าขายกับประเทศใหม่ๆหรือเปิดบัญชีใหม่ในต่างประเทศอาจจะดำเนินการนานขึ้น มีขั้นตอนรับรองเอกสารที่เข้มงวดขึ้น และบางประเทศอาจจะไม่อนุญาตให้เข้าลงทุน ส่วนในกรณีที่มีการเปิดบัญชีไว้แล้ว บางสถาบันการเงินหรือคู่ค้าอาจมีการเรียกเอกสารเพิ่มเติมเพื่อให้ทางธนาคารผู้รับโอนเงินทราบถึงแหล่งที่มาของเงินทำให้ต้องใช้เวลาในการทำธุรกรรมมากขึ้น หรือขอทบทวนสถานการณ์อนุญาต ทำให้ต้นทุนในการดำเนินธุรกิจการทำธุรกรรมสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อการค้าการลงทุนอย่างมาก รวมถึงอาจถูกจำกัดในการทำธุรกรรมประเภทต่างๆ ซึ่งเรียกว่า Financial sanctions เช่น ถูกจำกัดการใช้บัตรเครดิตในต่างประเทศ ส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของประเทศ และส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างรุนแรง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

3.3.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา

จากการศึกษาความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งถือได้ว่าเป็นต้นแบบในเรื่องการกำหนดให้มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการฟอกเงินขึ้นในประเทศต่างๆทั่วโลก พบว่ากฎหมายที่ออกมาใช้ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา มีดังนี้[45]

---

[44] UNSCR 1617 (Adopted by the Security Council at its 5244th meeting, on 29 July 2005)

Acting under Chapter VII of the Charter of the United Nations,... .

7. Strongly urges all Member States to implement the comprehensive, international standards embodied in the Financial Action Task Force's (FATF) Forty Recommendations on Money Laundering and the FATF Nine Special Recommendations on Terrorist Financing;

[45] ไชยยศ เหมะรัชตะ, "มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน," หน้า 27-30.

3.3.2.1 Federal Crimes and Criminal Procedure

กฎหมายฉบับนี้เป็นบทบัญญัติที่มีลักษณะเป็นหลักกฎหมายเบื้องต้นในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา ดังนี้

1) การกระทำหรือพยายามกระทำการ

1.1) สนับสนุน หรือช่วยเหลือในการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเงิน

1.2) ปกปิด หรือซ่อนเร้นในการกระทำความผิด

1.3) หลีกเลี่ยงไม่รายงานการโอนเงิน

ให้ระวางโทษปรับไม่เกิน 500,000 เหรียญ หรือสองเท่าของมูลค่าทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ขึ้นอยู่ที่ว่าจำนวนใดจะสูงกว่ากัน หรือจำคุกไม่เกิน 20 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

2) การกระทำ หรือพยายามนำเข้า หรือนำออกไปซึ่งตราสารหรือเอกสารทางการเงิน (Monetary Instrument) เช่น เงินตรา เช็คเดินทางของทุกประเทศ เช็คธนาคาร ตั๋วเงิน และตั๋วสัญญาใช้เงิน ให้ระวางโทษปรับไม่เกิน 500,000 เหรียญ หรือสองเท่าของมูลค่านั้น ทั้งนี้แล้วแต่ว่าจำนวนใดจะสูงกว่ากัน หรือจำคุกไม่เกิน 20 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

3) ผู้กระทำความผิดทั้งสองกรณีข้างต้นต้องรับผิดทางแพ่งไม่เกินมูลค่าของทรัพย์สินนั้น หรือไม่เกิน 10,000 เหรียญ

จากสาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นบทบัญญัติที่มีลักษณะเป็นบทกำหนดโทษเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการเงิน รวมถึงการนำเข้าหรือการนำออกเงินตั๋วเงิน ฯลฯ โดยเฉพาะ ซึ่งยังไม่เป็นข้อบ่งชี้ของความผิดมูลฐานอย่างชัดเจน[46]

3.3.2.2 Bank Secrecy Act 1970 (BSA)

ใน ค.ศ. 1970 รัฐบาลกลางของสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายเกี่ยวกับการรายงานการหมุนเวียนของเงินตราและการโอนเงินตราต่างประเทศ ซึ่งบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแห่งสหรัฐ (The United States Code) บรรพ 31 โดยเรียกกันว่า Bank Secrecy Act ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการพิสูจน์ทราบแหล่งที่มาของเงิน ปริมาณเงิน และความเคลื่อนไหวของกระแสการเงินที่นำเข้าหรือออกนอกประเทศ หรือที่ฝากไว้ในธนาคารหรือสถาบันการเงิน เพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ

[46] ชัยนันท์ แสงปุตตะ, "กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดมูลฐาน", หน้า 32.

สามารถตรวจสอบและสืบสวนผู้กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายอาญา กฎหมายภาษีอากร และกฎหมายอื่นๆ ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ

1) ให้สถาบันการเงินภายในประเทศรายงานการโอนเงิน การจ่ายเงิน และการรับเงินตั้งแต่ 10,000 เหรียญขึ้นไป ที่ผ่านทางสถาบันการเงิน

2) ให้บุคคลผู้ใดหรือบุคคลผู้ได้รับมอบหมายให้นำเข้าหรือนำออกซึ่งเงินเกินกว่า 5,000 เหรียญ ต้องรายงานต่อทางการ

หากสถาบันการเงินหรือผู้ใดฝ่าฝืนกฎหมายที่กล่าวมานี้ จะต้องรับโทษทางอาญาซึ่งมีโทษทั้งจำคุกและปรับ

การที่รัฐตรากฎหมายฉบับนี้ก็เพื่อเป็นการตรวจสอบการฝากเงินยังสถาบันการเงิน และเพื่อช่วยเหลือเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องในการสกัดกั้นและสืบสวนเกี่ยวกับเรื่องความลับทางธนาคาร และยังเป็นประโยชน์ต่อการสืบสวน การดำเนินคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมภาษี และกฎระเบียบต่างๆ โดยสมมติฐานนี้อยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงที่รัฐสภาพบว่า “การต่อสู้ต่ออาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยมาตรการที่เหมาะสมและถูกต้องในการเก็บข้อมูลของสถาบันการเงิน”[47]

อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้กฎหมายเรื่องนี้ยังไม่สามารถปราบปรามการกระทำความผิดได้ เนื่องจาก

1) แม้จะสามารถติดตามร่องรอยทางบัญชี จากที่มีการแจ้งการโอนเงินของบุคคลใดและทราบว่าเงินจำนวนนั้นเป็นเงินที่ได้มาจากธุรกรรมผิดกฎหมายก็ตาม แต่หากว่าไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอ ก็ไม่อาจทำการจับกุมบุคคลนั้นได้

2) หากบุคคลนั้นนำเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดไปทำธุรกรรมอันชอบด้วยกฎหมาย ย่อมทำให้เงินที่ได้มากลายเป็นเงินที่ชอบด้วยกฎหมาย

3) หากมีการตรวจพบร่องรอยการโอนเงินหรือย้ายเงินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ก็ไม่สามารถยึดเงินจำนวนนั้นได้ อันเป็นผลให้บุคคลนั้นสามารถนำเงินไปทำธุรกรรมที่ผิดกฎหมายต่อไปได้

4) ไม่มีการกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดทางอาญาหรือทางแพ่ง

---

[47] เรื่องเดียวกัน, หน้า 35.

กฎหมายฉบับนี้กำหนดความผิดมูลฐานไว้โดยเฉพาะ มีที่มาจากการไม่ได้รับความร่วมมือจากธนาคารต่างประเทศในการสืบสวนพฤติการณ์ของผู้ฝ่าฝืนกฎหมายโดยเฉพาะการหลีกเลี่ยงภาษีและการค้ายาเสพติด จึงมีการออกกฎหมายฉบับนี้โดยรัฐมีเจตจำนง (Will) เพื่อพิสูจน์ทราบแหล่งที่มาของเงิน ปริมาณ และความเคลื่อนไหวของกระแสการเงินที่นำเข้าหรือนำออกนอกประเทศ โดยความผิดมูลฐานของกฎหมายฉบับนี้ คือ กฎหมายเกี่ยวกับความลับทางธนาคารโดยเฉพาะเจาะจง[48]

3..3.2.3 Money Laundering Control Act 1986 (MLCA)

ด้วยเหตุที่กฎหมายที่บังคับใช้อยู่ยังมีช่องโหว่ เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม ค.ศ. 1986 จึงได้มีการประกาศใช้กฎหมาย Anti-Drug Act of 1986 ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า กฎหมายควบคุมการฟอกเงิน (Money Laundering Control Act 1986 หรือ MLCA) โดยบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแห่งสหรัฐ (The United States Code) บรรพ 18 มาตรา 1956 (18 U.S.C. Section 1956) มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการต่อต้านอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และเป็นกฎหมายที่กำหนดความผิดมูลฐานเพื่อควบคุมการฟอกเงิน โดยมีหลักเกณฑ์ตามมาตรา 1956 (a) ดังนี้

มาตรา 1956 (a) บัญญัติว่า *"(1) บุคคลใดก็ตามดำเนินการหรือพยายามที่จะดำเนินธุรกรรมทางการเงิน (Financial transaction) อันเกี่ยวเนื่องกับเงินที่ได้มาจากการกระทำอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย (unlawful activity) โดยรู้ถึงที่มาของเงินในการดำเนินธุรกรรมดังกล่าว ไม่ว่าจะโดยเจตนาช่วยเหลือในการกระทำอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือรู้ว่าธุรกรรมทั้งหมดหรือบางส่วนซึ่งกระทำดังกล่าวนั้นมีขึ้นเพื่อ*

ก. ปกปิด หรือลวงสภาพ ที่ตั้ง แหล่งที่มา ความเป็นเจ้าของ หรือการควบคุมรายได้ของการกระทำอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือ

ข. หลีกเลี่ยงการรายงานธุรกรรมซึ่งกำหนดไว้ภายใต้กฎหมายของมลรัฐหรือกฎหมายของสหรัฐอเมริกา

จะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500,000 เหรียญ หรือปรับเป็นจำนวนสองเท่าของมูลค่าทรัพย์สินซึ่งเกี่ยวกับธุรกรรม แล้วแต่ว่าจำนวนใดมากกว่ากัน หรือจำคุกไม่เกินยี่สิบปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

[48] เรื่องเดียวกัน, หน้า 40.

(2) บุคคลใดก็ตามทำการส่งหรือพยายามที่จะส่งตราสารทางการเงิน (Monetary instrument) หรือเงินทุน (funds) ภายในสหรัฐอเมริกา ออกหรือผ่านไปยังสถานที่แห่งใดภายนอกสหรัฐอเมริกา หรือนำเข้าซึ่งตราสารหรือเงินทุนใดๆยังสหรัฐอเมริกา จากหรือผ่านสถานที่แห่งใดภายนอกสหรัฐอเมริกา ไม่ว่าจะโดยเจตนาช่วยเหลือในการกระทำอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือรู้ว่าตราสารทางการเงินหรือเงินทุนดังกล่าวเกี่ยวข้องกับเงินซึ่งได้มาจากการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายและรู้ว่าการส่งหรือนำเข้าเงินทั้งหมดหรือบางส่วนดังกล่าวนั้นมีขึ้นเพื่อ

ก. ปกปิด หรือลวงสภาพ ที่ตั้ง แหล่งที่มา ความเป็นเจ้าของ หรือการควบคุมรายได้ของการกระทำอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือ

ข. หลีกเลี่ยงการรายงานธุรกรรมซึ่งกำหนดไว้ภายใต้กฎหมายของมลรัฐหรือกฎหมายของสหรัฐอเมริกา

จะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500,000 เหรียญ หรือปรับเป็นจำนวนสองเท่าของมูลค่าทรัพย์สินซึ่งเกี่ยวกับธุรกรรม แล้วแต่ว่าจำนวนใดมากกว่ากัน หรือจำคุกไม่เกินยี่สิบปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

(3) บุคคลใดก็ตามดำเนินการหรือพยายามดำเนินธุรกรรมดังที่กล่าวมาในข้อ (1) หรือส่งหรือนำเข้าหรือพยายามส่งหรือนำเข้าดังที่กล่าวในข้อ (2) จะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500,000 เหรียญ หรือปรับเป็นจำนวนสองเท่าของมูลค่าทรัพย์สินซึ่งเกี่ยวกับธุรกรรม แล้วแต่ว่าจำนวนใดมากกว่ากัน หรือจำคุกไม่เกินยี่สิบปี หรือทั้งจำทั้งปรับ"[49]

CHULALONGKORN UNIVERSITY

[49] 18 U.S. Code § 1956 - Laundering of monetary instruments

(a) (1) Whoever, knowing that the property involved in a financial transaction represents the proceeds of some form of unlawful activity, conducts or attempts to conduct such a financial transaction which in fact involves the proceeds of specified unlawful activity—

(A) (i) with the intent to promote the carrying on of specified unlawful activity; or

(ii) with intent to engage in conduct constituting a violation of section 7201 or 7206 of the Internal Revenue Code of 1986; or

(B) knowing that the transaction is designed in whole or in part—

(i) to conceal or disguise the nature, the location, the source, the ownership, or the control of the proceeds of specified unlawful activity; or

(ii) to avoid a transaction reporting requirement under State or Federal law,

shall be sentenced to a fine of not more than $500,000 or twice the value of the property involved in the transaction, whichever is greater, or imprisonment for not more than twenty years, or both.

กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้เฉพาะเจาะจงเน้นเรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่จะกำหนดความผิดมูลฐานในลักษณะกว้างๆ เพื่อให้ครอบคลุมในเรื่องของการโอนเงินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรม โดยผู้กระทำนั้นต้องมีเจตนาที่จะสนับสนุนการกระทำที่มิชอบด้วยกฎหมาย (Specified Unlawful Activity) หรือรู้ว่าการโอนเงินได้กระทำโดยมีเจตนาที่จะปกปิดแหล่งที่มาหรือเจ้าของเงินหรือการ

For purposes of this paragraph, a financial transaction shall be considered to be one involving the proceeds of specified unlawful activity if it is part of a set of parallel or dependent transactions, any one of which involves the proceeds of specified unlawful activity, and all of which are part of a single plan or arrangement.

(2) Whoever transports, transmits, or transfers, or attempts to transport, transmit, or transfer a monetary instrument or funds from a place in the United States to or through a place outside the United States or to a place in the United States from or through a place outside the United States—

(A) with the intent to promote the carrying on of specified unlawful activity; or

(B) knowing that the monetary instrument or funds involved in the transportation, transmission, or transfer represent the proceeds of some form of unlawful activity and knowing that such transportation, transmission, or transfer is designed in whole or in part—

(i) to conceal or disguise the nature, the location, the source, the ownership, or the control of the proceeds of specified unlawful activity; or

(ii) to avoid a transaction reporting requirement under State or Federal law,

shall be sentenced to a fine of not more than $500,000 or twice the value of the monetary instrument or funds involved in the transportation, transmission, or transfer, whichever is greater, or imprisonment for not more than twenty years, or both. For the purpose of the offense described in subparagraph (B), the defendant's knowledge may be established by proof that a law enforcement officer represented the matter specified in subparagraph (B) as true, and the defendant's subsequent statements or actions indicate that the defendant believed such representations to be true.

(3) Whoever, with the intent—

(A) to promote the carrying on of specified unlawful activity;

(B) to conceal or disguise the nature, location, source, ownership, or control of property believed to be the proceeds of specified unlawful activity; or

(C) to avoid a transaction reporting requirement under State or Federal law,

conducts or attempts to conduct a financial transaction involving property represented to be the proceeds of specified unlawful activity, or property used to conduct or facilitate specified unlawful activity, shall be fined under this title or imprisoned for not more than 20 years, or both. For purposes of this paragraph and paragraph (2), the term "represented" means any representation made by a law enforcement officer or by another person at the direction of, or with the approval of, a Federal official authorized to investigate or prosecute violations of this section.

ควบคุมการเงินหรือหลบเลี่ยงการรายงานการโอนเงิน[50] กฎหมายฉบับนี้จึงเน้นที่เจตนาของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ และมีมาตรา 1956 (C) (7)[51] ได้ระบุฐานความผิดต่างๆไว้ซึ่งถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฉบับนี้

---

[50] ชัยนันท์ แสงปุตตะ, "กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดมูลฐาน", หน้า 40.

[51] 18 U.S. Code § 1956 - Laundering of monetary instruments

(c) As used in this section—

(7) the term "specified unlawful activity" means—

* (A) any act or activity constituting an offense listed in section 1961 (1) of this title except an act which is indictable under subchapter II of chapter 53 of title 31; (section 1961 (1) คือ "กิจกรรมที่ผิดกฎหมาย" (racketeering activity) ตามกฎหมาย RICO)

(B) with respect to a financial transaction occurring in whole or in part in the United States, an offense against a foreign nation involving—

(i) the manufacture, importation, sale, or distribution of a controlled substance (as such term is defined for the purposes of the Controlled Substances Act);

(ii) murder, kidnapping, robbery, extortion, destruction of property by means of explosive or fire, or a crime of violence (as defined in section 16);

(iii) fraud, or any scheme or attempt to defraud, by or against a foreign bank (as defined in paragraph 7 of section 1(b) of the International Banking Act of 1978);

(iv) bribery of a public official, or the misappropriation, theft, or embezzlement of public funds by or for the benefit of a public official;

(v) smuggling or export control violations involving—

(I) an item controlled on the United States Munitions List established under section 38 of the Arms Export Control Act (22 U.S.C. 2778); or

(II) an item controlled under regulations under the Export Administration Regulations (15 C.F.R. Parts 730–774);

(vi) an offense with respect to which the United States would be obligated by a multilateral treaty, either to extradite the alleged offender or to submit the case for prosecution, if the offender were found within the territory of the United States; or

(vii) trafficking in persons, selling or buying of children, sexual exploitation of children, or transporting, recruiting or harboring a person, including a child, for commercial sex acts;

(C) any act or acts constituting a continuing criminal enterprise, as that term is defined in section 408 of the Controlled Substances Act (21 U.S.C. 848);

(D) an offense under section 32 (relating to the destruction of aircraft), section 37 (relating to violence at international airports), section 115 (relating to influencing, impeding, or retaliating against a Federal official by threatening or injuring a family member), section 152 (relating to concealment of assets; false oaths and claims; bribery), section 175c (relating to the variola virus), section 215 (relating to commissions or gifts for procuring loans), section 351 (relating to congressional or Cabinet officer

assassination), any of sections 500 through 503 (relating to certain counterfeiting offenses), section 513 (relating to securities of States and private entities), section 541 (relating to goods falsely classified), section 542 (relating to entry of goods by means of false statements), section 545 (relating to smuggling goods into the United States), section 549 (relating to removing goods from Customs custody), section 554 (relating to smuggling goods from the United States), section 555 (relating to border tunnels), section 641 (relating to public money, property, or records), section 656 (relating to theft, embezzlement, or misapplication by bank officer or employee), section 657 (relating to lending, credit, and insurance institutions), section 658 (relating to property mortgaged or pledged to farm credit agencies), section 666 (relating to theft or bribery concerning programs receiving Federal funds), section 793, 794, or 798 (relating to espionage), section 831 (relating to prohibited transactions involving nuclear materials), section 844 (f) or (i) (relating to destruction by explosives or fire of Government property or property affecting interstate or foreign commerce), section 875 (relating to interstate communications), section 922 (l) (relating to the unlawful importation of firearms), section 924 (n) (relating to firearms trafficking), section 956 (relating to conspiracy to kill, kidnap, maim, or injure certain property in a foreign country), section 1005 (relating to fraudulent bank entries), 1006 (relating to fraudulent Federal credit institution entries), 1007 (relating to Federal Deposit Insurance transactions), 1014 (relating to fraudulent loan or credit applications), section 1030 (relating to computer fraud and abuse), 1032 (relating to concealment of assets from conservator, receiver, or liquidating agent of financial institution), section 1111 (relating to murder), section 1114 (relating to murder of United States law enforcement officials), section 1116 (relating to murder of foreign officials, official guests, or internationally protected persons), section 1201 (relating to kidnaping), section 1203 (relating to hostage taking), section 1361 (relating to willful injury of Government property), section 1363 (relating to destruction of property within the special maritime and territorial jurisdiction), section 1708 (theft from the mail), section 1751 (relating to Presidential assassination), section 2113 or 2114 (relating to bank and postal robbery and theft), section 2252A (relating to child pornography) where the child pornography contains a visual depiction of an actual minor engaging in sexually explicit conduct, section 2260 (production of certain child pornography for importation into the United States), section 2280 (relating to violence against maritime navigation), section 2281 (relating to violence against maritime fixed platforms), section 2319 (relating to copyright infringement), section 2320 (relating to trafficking in counterfeit goods and services), section 2332 (relating to terrorist acts abroad against United States nationals), section 2332a (relating to use of weapons of mass destruction), section 2332b (relating to international terrorist acts transcending national boundaries), section 2332g (relating to missile systems designed to destroy aircraft), section 2332h (relating to radiological dispersal devices), section 2339A or 2339B (relating to providing material support to terrorists), section 2339C (relating to financing of terrorism), or section 2339D (relating to receiving military-type training from a foreign terrorist organization) of this title, section 46502 of title 49, United States Code, a felony violation of the Chemical Diversion and Trafficking Act of 1988 (relating to precursor and essential chemicals), section 590 of the Tariff Act of 1930 (19 U.S.C. 1590) (relating to aviation smuggling), section 422 of the Controlled Substances Act (relating to transportation of drug paraphernalia), section 38 (c) (relating to criminal violations) of the Arms Export Control Act, section 11 (relating to violations) of the Export Administration Act of 1979, section 206 (relating to penalties) of the

3.3.2.4 Racketeer Influenced and Corrupt Organizations (RICO)[52]

เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม ค.ศ. 1970 รัฐบาลกลางของสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมาย Racketeer Influenced and Corrupt Organizations (RICO) ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรม โดยบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแห่งสหรัฐ (The United States Code) บรรพ 18 มาตรา 1961-1968 (18 U.S.C. Section 1961-1968) เรียกกันเป็นภาษาไทยว่า "กฎหมายปราบปรามองค์กรนอกกฎหมายและองค์กรอิทธิพลที่เป็นอั้งยี่" (จิรศักดิ์ พรหมทอง และพนัส ทัศนียานนท์, 2524: 88) มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมมาตรฐานกฎหมายควบคุมองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime Control Act ค.ศ. 1970)

กฎหมายปราบปรามองค์กรนอกกฎหมายและองค์กรอิทธิพลที่เป็นอั้งยี่ หรือ RICO ได้ให้ความหมายของคำว่า "กิจกรรมที่ผิดกฎหมาย" (racketeering activity) ไว้ในมาตรา 1961 (1) ดังนี้

มาตรา 1961 (1) บัญญัติว่า *"กิจกรรมที่ผิดกฎหมาย (racketeering activity) หมายถึง*

(A) การกระทำใดๆ หรือการข่มขู่คุกคามที่เกี่ยวข้องกับการฆาตกรรม, การลักพาตัว, การพนัน, การวางเพลิง, การปล้น, การให้สินบน, การขู่กรรโชก, ความผิด

International Emergency Economic Powers Act, section 16 (relating to offenses and punishment) of the Trading with the Enemy Act, any felony violation of section 15 of the Food and Nutrition Act of 2008 (relating to supplemental nutrition assistance program benefits fraud) involving a quantity of benefits having a value of not less than $5,000, any violation of section 543(a)(1) of the Housing Act of 1949 (relating to equity skimming), any felony violation of the Foreign Agents Registration Act of 1938, any felony violation of the Foreign Corrupt Practices Act, or section 92 of the Atomic Energy Act of 1954 (42 U.S.C. 2122) (relating to prohibitions governing atomic weapons) environmental crimes

(E) a felony violation of the Federal Water Pollution Control Act (33 U.S.C. 1251 et seq.), the Ocean Dumping Act (33 U.S.C. 1401 et seq.), the Act to Prevent Pollution from Ships (33 U.S.C. 1901 et seq.), the Safe Drinking Water Act (42 U.S.C. 300f et seq.), or the Resources Conservation and Recovery Act (42 U.S.C. 6901 et seq.); or

(F) any act or activity constituting an offense involving a Federal health care offense;

[52] คันฉัตร ปรีชาณเสฏฐ์, "ความจำเป็นในการกำหนดความผิดฐานองค์กรอาชญากรรมเป็นความผิดมูลฐานในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542" (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), หน้า 89-93.

เกี่ยวกับวัตถุลามก, หรือเกี่ยวกับยากล่อมประสาท หรือสารเสพติดอื่นที่เป็นอันตราย ซึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายของมลรัฐ และมีโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป

(B) การกระทำใดๆซึ่งสามารถฟ้องร้องได้ภายใต้บรรพ 18 ของประมวลกฎหมายแห่งสหรัฐ (The United States Code) ได้แก่ มาตรา 201 (เกี่ยวกับการให้สินบน), มาตรา 224 (เกี่ยวกับการให้สินบนในเกมกีฬา), มาตรา 471,472 และ 473 (เกี่ยวกับการปลอมแปลง), มาตรา 659 (การโจรกรรมสินค้าระหว่างมลรัฐ), มาตรา 664 (เกี่ยวกับการยักยอกเงินบำเหน็จบำนาญหรือเงินทองทุนเพื่อสวัสดิภาพ), มาตรา 891-894 (เกี่ยวการดำเนินการธุรกิจอย่างไม่เป็นธรรม), มาตรา 1028 (เกี่ยวกับการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับเอกสารประจำตัวประชาชน), มาตรา 1029 (เกี่ยวกับการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการเชื่อมต่อเข้าถึงกับอุปกรณ์), มาตรา 1084 (เกี่ยวกับการกระจายข้อมูลเกี่ยวกับการเล่นการพนัน), มาตรา 1341 (เกี่ยวกับการฉ้อฉลทางไปรษณีย์), มาตรา 1343 (เกี่ยวกับการฉ้อฉลทางโทรศัพท์หรือทางโทรเลข), มาตรา 1344 (เกี่ยวกับการทุจริตในสถาบันการเงิน), มาตรา 1351 (เกี่ยวกับการทุจริตในการทำสัญญาแรงงานต่างชาติ), มาตรา 1425 (เกี่ยวกับการจัดซื้อความเป็นพลเมืองหรือสัญชาติโดยผิดกฎหมาย), มาตรา 1426 (เกี่ยวข้องกับการปลอมแปลงเอกสารแสดงสัญชาติ), มาตรา1427 (เกี่ยวข้องกับการขายความเป็นพลเมืองหรือเอกสารสัญชาติ), มาตรา 1461-1465 (เกี่ยวกับวัตถุลามก เช่น การผลิตสื่อลามก), มาตรา 1503 (เกี่ยวกับการขัดขวางความยุติธรรม), มาตรา 1510 (เกี่ยวกับการขัดขวางการสอบสวนคดีอาญา), มาตรา 1511 (เกี่ยวกับการขัดขวางการใช้บังคับกฎหมายของมลรัฐหรือกฎหมายท้องถิ่น),ส่วน 1512 (เกี่ยวกับการยุ่งเกี่ยวกับพยาน เหยื่อ หรือผู้แจ้งเหตุ), มาตรา 1513 (เกี่ยวกับการแก้แค้นพยาน เหยื่อ หรือผู้แจ้งเหตุ), มาตรา 1542 (เกี่ยวกับการทำคำสั่งปลอมและใช้หนังสือเดินทาง), มาตรา 1543 (เกี่ยวกับการปลอมแปลงหนังสือเดินทางหรือการใช้หนังสือเดินทางปลอม), มาตรา 1544 (เกี่ยวกับการใช้หนังสือเดินทางผิดวัตถุประสงค์), มาตรา 1546 (เกี่ยวกับการทุจริตและการใช้วีซ่า, ใบอนุญาต และเอกสารอื่นๆ ผิดวัตถุประสงค์), มาตรา 1581-1592 (เกี่ยวกับการค้าทาส และการค้ามนุษย์), มาตรา 1951 (เกี่ยวกับการแทรกแซงทางการค้า การปล้นและการขู่กรรโชก), มาตรา 1952 (เกี่ยวกับการประกอบมิจฉาชีพ), มาตรา 1953 (เกี่ยวกับการขนส่งทรัพย์สินที่ได้จากการพนันขันต่อระหว่างรัฐ), มาตรา 1954 (เกี่ยวกับการจ่ายเงินกองทุนสวัสดิภาพโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย), มาตรา 1955 (เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจการพนันโดยฝ่าฝืนข้อห้ามของกฎหมาย), มาตรา 2312 และ 2313 (เกี่ยวกับการขโมย

ยานพาหนะ), มาตรา 2314 และ 2315 (เกี่ยวกับการขโมยทรัพย์ระหว่างมลรัฐ), มาตรา 2320 (เกี่ยวกับการลักลอบขายยานพาหนะหรือชิ้นส่วนยานพาหนะ), มาตรา 2341-2346 (การลักลอบค้าบุหรี่เถื่อน), มาตรา 2421-2424 (เกี่ยวกับการค้าทาส), มาตรา 175–178 (เกี่ยวกับอาวุธชีวภาพ), มาตรา 229–229F (เกี่ยวกับอาวุธเคมี), มาตรา 831 (เกี่ยวกับวัสดุนิวเคลียร์)

(C) การกระทำใดที่สามารถฟ้องร้องได้ภายใต้บรรพ 29 ของประมวลกฎหมายแห่งสหรัฐ (The United States Code) ได้แก่ มาตรา 186 (เกี่ยวกับการจ่ายเงินหรือให้สินบนแก่สหภาพแรงงาน), มาตรา 501 (c) (เกี่ยวกับการยักยอกเงินกองทุนสหภาพแรงงาน)

(D) การผิดใดๆที่เกี่ยวข้องกับการฉ้อโกงภายใต้บรรพ 11 ของประมวลกฎหมายแห่งสหรัฐ (The United States Code) ได้แก่ การฉ้อโกงเกี่ยวกับหลักทรัพย์ หรือความผิดอาญาอุกฉกรรจ์เกี่ยวกับการผลิต นำเข้า รับไว้ บรรจุหีบห่อ ซื้อขาย หรือเกี่ยวข้องในทางใดทางหนึ่งกับยากล่อมประสาทหรือสารเสพติดอื่นที่เป็นอันตรายซึ่งสามารถลงโทษได้ภายใต้กฎหมายมลรัฐ

(E) การกระทำใดๆซึ่งสามารถลงโทษได้ตาม Currency and Foreign Transactions Reporting Act

[*] *(F) การกระทำใดๆซึ่งสามารถลงโทษได้ตาม the Immigration and Nationality Act, มาตรา 274[53] (เกี่ยวกับการนำคนต่างด้าวเข้ามาในประเทศสหรัฐอเมริกาและให้ที่พักอาศัย), มาตรา 277[54] (เกี่ยวกับการสนับสนุนหรือ*

Chulalongkorn University

[*] เป็นความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานถ้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน

[53] section 274 [8 U.S.C. 1324] - BRINGING IN AND HARBORING CERTAIN ALIENS

(a) Criminal Penalties.-

(1)(A) Any person who-

(i) knowing that a person is an alien, brings to or attempts to bring to the United States in any manner whatsoever such person at a place other than a designated port of entry or place other than as designated by the Commissioner, regardless of whether such alien has received prior official authorization to come to, enter, or reside in the United States... .

[54] section 277 [8 U.S.C. 1327] - AIDING OR ASSISTING CERTAIN ALIENS TO ENTER THE UNITED STATES

Any person who knowingly aids or assists any alien inadmissible under section 212(a)(2) (insofar as an alien inadmissible under such section has been convicted of an aggravated felony) or 212(a)(3) (other than subparagraph (E) thereof) to enter the United States, or who connives or conspires with any person or persons to allow, procure, or permit any such alien to enter the United States, shall be fined under title 18, United States Code, or imprisoned not more than 10 years, or both.

ช่วยเหลือคนต่างด้าวในการเข้ามาในประเทศสหรัฐอเมริกา), หรือ มาตรา 278[55] *(เกี่ยวกับการนำคนต่างด้าวเข้ามาในประเทศสหรัฐอเมริกาเพื่อวัตถุประสงค์ที่ผิดศีลธรรม) ถ้าการกระทำตามมาตราและพระราชบัญญัติดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน หรือ*

(G) การกระทำใดๆซึ่งสามารถลงโทษได้ตามมาตรา 2332b(g)(5)(B) (เกี่ยวกับการการก่อการร้าย)"[56]

---

[55] section 278 [8 U.S.C. 1328] - IMPORTATION OF ALIEN FOR IMMORAL PURPOSE

The importation into the United States of any alien for the purpose of prostitution, or for any other immoral purpose, is hereby forbidden. Whoever shall, directly or indirectly, import, or attempt to import into the United States any alien for the purpose of prostitution or for any other immoral purpose, or shall hold or attempt to hold any alien for any such purpose in pursuance of such illegal importation, or shall keep, maintain, control, support, employ, or harbor in any house or other place, for the purpose of prostitution or for any other immoral purpose, any alien, in pursuance of such illegal importation, shall be fined under title 18, United States Code, or imprisoned not more than 10 years, or both. The trial and punishment of offenses under this section may be in any district to or into which such alien is brought in pursuance of importation by the person or persons accused, or in any district in which a violation of any of the provisions of this section occurs. In all prosecutions under this section, the testimony of a husband or wife shall be admissible and competent evidence against each other.

[56] 18 U.S. Code § 1961 - Definitions

As used in this chapter—

(1) "racketeering activity" means

(A) any act or threat involving murder, kidnapping, gambling, arson, robbery, bribery, extortion, dealing in obscene matter, or dealing in a controlled substance or listed chemical (as defined in section 102 of the Controlled Substances Act), which is chargeable under State law and punishable by imprisonment for more than one year;

(B) any act which is indictable under any of the following provisions of title 18, United States Code: Section 201 (relating to bribery), section 224 (relating to sports bribery), sections 471, 472, and 473 (relating to counterfeiting), section 659 (relating to theft from interstate shipment) if the act indictable under section 659 is felonious, section 664 (relating to embezzlement from pension and welfare funds), sections 891–894 (relating to extortionate credit transactions), section 1028 (relating to fraud and related activity in connection with identification documents), section 1029 (relating to fraud and related activity in connection with access devices), section 1084 (relating to the transmission of gambling information), section 1341 (relating to mail fraud), section 1343 (relating to wire fraud), section 1344 (relating to financial institution fraud), section 1351 (relating to fraud in foreign labor contracting), section 1425 (relating to the procurement of citizenship or nationalization unlawfully), section 1426 (relating to the reproduction of naturalization or citizenship papers), section 1427 (relating to the sale of naturalization or citizenship papers), sections 1461–1465 (relating to obscene matter), section 1503 (relating to obstruction of justice), section 1510 (relating to

obstruction of criminal investigations), section 1511 (relating to the obstruction of State or local law enforcement), section 1512 (relating to tampering with a witness, victim, or an informant), section 1513 (relating to retaliating against a witness, victim, or an informant), section 1542 (relating to false statement in application and use of passport), section 1543 (relating to forgery or false use of passport), section 1544 (relating to misuse of passport), section 1546 (relating to fraud and misuse of visas, permits, and other documents), sections 1581–1592 (relating to peonage, slavery, and trafficking in persons), section 1951 (relating to interference with commerce, robbery, or extortion), section 1952 (relating to racketeering), section 1953 (relating to interstate transportation of wagering paraphernalia), section 1954 (relating to unlawful welfare fund payments), section 1955 (relating to the prohibition of illegal gambling businesses), section 1956 (relating to the laundering of monetary instruments), section 1957 (relating to engaging in monetary transactions in property derived from specified unlawful activity), section 1958 (relating to use of interstate commerce facilities in the commission of murder-for-hire), section 1960 (relating to illegal money transmitters), sections 2251, 2251A, 2252, and 2260 (relating to sexual exploitation of children), sections 2312 and 2313 (relating to interstate transportation of stolen motor vehicles), sections 2314 and 2315 (relating to interstate transportation of stolen property), section 2318 (relating to trafficking in counterfeit labels for phonorecords, computer programs or computer program documentation or packaging and copies of motion pictures or other audiovisual works), section 2319 (relating to criminal infringement of a copyright), section 2319A (relating to unauthorized fixation of and trafficking in sound recordings and music videos of live musical performances), section 2320 (relating to trafficking in goods or services bearing counterfeit marks), section 2321 (relating to trafficking in certain motor vehicles or motor vehicle parts), sections 2341–2346 (relating to trafficking in contraband cigarettes), sections 2421–24 (relating to white slave traffic), sections 175–178 (relating to biological weapons), sections 229–229F (relating to chemical weapons), section 831 (relating to nuclear materials),

(C) any act which is indictable under title 29, United States Code, section 186 (dealing with restrictions on payments and loans to labor organizations) or section 501(c) (relating to embezzlement from union funds),

(D) any offense involving fraud connected with a case under title 11 (except a case under section 157 of this title), fraud in the sale of securities, or the felonious manufacture, importation, receiving, concealment, buying, selling, or otherwise dealing in a controlled substance or listed chemical (as defined in section 102 of the Controlled Substances Act), punishable under any law of the United States,

(E) any act which is indictable under the Currency and Foreign Transactions Reporting Act,

* (F) any act which is indictable under the Immigration and Nationality Act, section 274 (relating tobringing in and harboring certain aliens), section 277 (relating to aiding or assisting certain aliens to enter the United States), or section 278 (relating to importation of alien for immoral purpose) if the actindictable under such section of such Act was committed for the purpose of financial gain, or

(G) any act that is indictable under any provision listed in section 2332b(g)(5)(B) [federal crimes of terrorism];

การกระทำที่เป็นความผิดตามกฎหมายปราบปรามองค์กรนอกกฎหมายและองค์กรอิทธิพลที่เป็นอั้งยี่ หรือ RICO ต้องประกอบไปด้วย “กิจกรรมที่ผิดกฎหมาย” (racketeering activity) ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 1961 (1) ตั้งแต่ 2 ฐานความผิดขึ้นไป ซึ่งเรียกว่า “รูปแบบของกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย” (pattern of racketeering activity) ตามมาตรา 1961 (5) ดังนี้

> มาตรา 1961 (5) บัญญัติว่า *“รูปแบบของกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย (pattern of racketeering activity) หมายถึง การกระทำกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย (racketeering activity) อย่างน้อย 2 ฐานความผิด โดยการกระทำความผิดฐานหนึ่งต้องเกิดขึ้นภายหลังจากกฎหมาย RICO มีผลบังคับใช้ และอีกฐานหนึ่งต้องเกิดขึ้นภายใน 10 ปี หลังจากที่มีการกระทำความผิดลักษณะแรกแล้ว”*[57]

ดังนั้นในการฟ้องคดีความผิดตามกฎหมาย RICO พนักงานอัยการต้องพิสูจน์ให้เห็นเสียก่อนว่าจำเลยได้มีส่วนร่วมในรูปแบบของกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย (pattern of racketeering activity) ระหว่างที่เข้าไปร่วมในองค์กรนอกกฎหมายและองค์กรอิทธิพลที่เป็นอั้งยี่

กฎหมาย RICO ได้บัญญัติกิจกรรมที่เป็นความผิด (Prohibited activities) ตามกฎหมาย RICO ไว้ในมาตรา 1962 ดังนี้[58]

---

[57] 18 U.S. Code § 1961 - Definitions

As used in this chapter—

(5) “pattern of racketeering activity” requires at least two acts of racketeering activity, one of which occurred after the effective date of this chapter and the last of which occurred within ten years (excluding any period of imprisonment) after the commission of a prior act of racketeering activity;

[58] 18 U.S. Code § 1962 - Prohibited activities

(a) It shall be unlawful for any person who has received any income derived, directly or indirectly, from a pattern of racketeering activity or through collection of an unlawful debt in which such person has participated as a principal within the meaning of section 2, title 18, United States Code, to use or invest, directly or indirectly, any part of such income, or the proceeds of such income, in acquisition of any interest in, or the establishment or operation of, any enterprise which is engaged in, or the activities of which affect, interstate or foreign commerce... .

(b) It shall be unlawful for any person through a pattern of racketeering activity or through collection of an unlawful debt to acquire or maintain, directly or indirectly, any interest in or control of any enterprise which is engaged in, or the activities of which affect, interstate or foreign commerce.

(c) It shall be unlawful for any person employed by or associated with any enterprise engaged in, or the activities of which affect, interstate or foreign commerce,... .

1) การนำเงินที่ได้มาจากการดำเนินธุรกิจผิดกฎหมายไปลงทุนในธุรกิจที่ชอบด้วยกฎหมายโดยตรงหรือโดยอ้อม ซึ่งกระทบต่อการค้าการพาณิชย์

2) การนำเงินผิดกฎหมายมาใช้ดำเนินการโดยตรงหรือโดยอ้อมเพื่อแสวงหากำไรอันไม่ควรได้ และเพื่อควบคุมการประกอบการใดๆของผู้อื่นที่ถูกกฎหมาย ซึ่งกระทบต่อการค้าการพาณิชย์

3) การนำกลไกธุรกิจที่ถูกกฎหมายมาใช้บังหน้าหรือเป็นเครื่องมือในการดำเนินการธุรกิจผิดกฎหมาย ซึ่งกระทบต่อการค้าการพาณิชย์

4) การสมคบกันกระทำผิด ตามข้อ 1) ถึง 3) ของมาตรานี้

นอกจากนี้ “กิจกรรมที่ผิดกฎหมาย” (racketeering activity) ตามกฎหมายฉบับนี้ มาตรา 1961 (1) ยังถือเป็น “กิจกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย” (specified unlawful activity) ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน Money Laundering Control Act of 1986 (MLCA) ตามมาตรา 1956(c)(7)(A)[59] ทำให้สามารถนำกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้กับ“กิจกรรมที่ผิดกฎหมาย” (racketeering activity) ตามกฎหมายฉบับนี้ได้ และเนื่องจาก “กิจกรรมที่ผิดกฎหมาย” (racketeering activity) ตามกฎหมายฉบับนี้ รวมถึงความผิดตาม the Immigration and Nationality Act section 274, 277, 278 ซึ่งเป็นความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานถ้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน ตามมาตรา 1961(1)(F)[60] ทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาสามารถนำกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

(d) It shall be unlawful for any person to conspire to violate any of the provisions of subsection (a), (b), or (c) of this section.

[59] 18 U.S. Code § 1956 - Laundering of monetary instruments

(c) As used in this section—

(7) the term “specified unlawful activity” means—

(A) any act or activity constituting an offense listed in section 1961 (1) of this title except an act which is indictable under subchapter II of chapter 53 of title 31;

[60] 18 U.S. Code § 1961 - Definitions

As used in this chapter—

(1) “racketeering activity” means

(F) any act which is indictable under the Immigration and Nationality Act, section 274 (relating tobringing in and harboring certain aliens), section 277 (relating to aiding or assisting certain aliens to enter the United States), or section 278 (relating to importation of alien for immoral purpose) if the actindictable under such section of such Act was committed for the purpose of financial gain, or... .

ปราบปรามการฟอกเงินมาใช้กับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานได้ผ่าน“กิจกรรมที่ผิดกฎหมาย” (racketeering activity) ตามกฎหมายฉบับนี้อีกทอดหนึ่ง

3.3.2.5 Continuing Criminal Enterprise Act (CCE)[61]

เมื่อ ค.ศ. 1970 รัฐบาลกลางของสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมาย Continuing Criminal Enterprise Act (CCE) ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรม โดยบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแห่งสหรัฐ (The United States Code) บรรพ 21 มาตรา 848 (21 U.S.C. Section 848) มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและปราบปรามการประกอบอาชญากรรมที่เกี่ยวกับยาเสพติดเป็นสำคัญ เนื่องจากการค้ายาเสพติดมักมีองค์กรอาชญากรรมเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง จึงแตกต่างจากกฎหมายปราบปรามองค์กรนอกกฎหมายและองค์กรอิทธิพลที่เป็นอั้งยี่ หรือ RICO ซึ่งครอบคลุมองค์กรอาชญากรรมหลากหลายกว่า เนื่องจากกฎหมาย Continuing Criminal Enterprise Act (CCE) ครอบคลุมองค์กรค้ายาเสพติดรายใหญ่เท่านั้น

กฎหมาย Continuing Criminal Enterprise Act (CCE) ซึ่งมีสาระสำคัญคือการนำอัตราส่วนของผลประโยชน์และรายได้ที่เพิ่มขึ้นในการเข้าร่วมในกิจกรรมที่ผิดกฎหมายมากำหนดความรับผิดของบุคคลด้วย กล่าวคือ ตำแหน่งในองค์กรอาชญากรรมเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณาความรับผิดตามกฎหมาย ดังนี้[62]

---

[61] คันฉัตร ปรีชารณเสฏฐ์, "ความจำเป็นในการกำหนดความผิดฐานองค์กรอาชญากรรมเป็นความผิดมูลฐานในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542," หน้า 93-95.

[62] 21 U.S. Code § 848 - Continuing criminal enterprise

(a) Penalties; forfeitures

Any person who engages in a continuing criminal enterprise shall be sentenced to a term of imprisonment which may not be less than 20 years and which may be up to life imprisonment, to a fine not to exceed the greater of that authorized in accordance with the provisions of title 18 or $2,000,000 if the defendant is an individual or $5,000,000 if the defendant is other than an individual,... .

(b) Life imprisonment for engaging in continuing criminal enterprise

Any person who engages in a continuing criminal enterprise shall be imprisoned for life and fined in accordance with subsection (a) of this section, if—

(1) such person is the principal administrator, organizer, or leader of the enterprise or is one of several such principal administrators, organizers, or leaders; and

(2) (A) the violation referred to in subsection (c)(1) of this section involved at least 300 times the quantity of a substance described in subsection 841(b)(1)(B) of this title, or

1) ริบทรัพย์สิน

ผู้ที่เข้าร่วมดำเนินการต่อเนื่องในกิจการที่เป็นความผิดอาญา ต้องระวางโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 20 ปี หรือสูงสุดจำคุกตลอดชีวิต โดยในกรณีที่จำเลยเป็นผู้กระทำผิดรายเดียว ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000,000 ดอลลาร์ ส่วนกรณีที่จำเลยมิได้เป็นผู้กระทำผิดรายเดียว ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000,000 ดอลลาร์

2) โทษจำคุกตลอดชีวิตสำหรับการมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างต่อเนื่องในกิจการที่เป็นความผิดอาญา

บุคคลที่ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างต่อเนื่องของกิจการที่เป็นความผิดอาญาจะต้องได้รับโทษจำคุกตลอดชีวิตและโทษปรับ ถ้า

ก. บุคคลดังกล่าวเป็นผู้ควบคุมสั่งการ ผู้จัดการ หรือผู้นำขององค์กร หรือรัฐวิสาหกิจและ

ข. ผู้ดูแลระบบจัดการหรือผู้นำขององค์กรอาชญากรรมที่อาจเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจำนวนมาก (ปริมาณขั้นต่ำอย่างน้อย 300 ครั้ง ในความผิดเกี่ยวกับการครอบครองยาเสพติดซึ่งมีโทษขั้นต่ำ 5 ปี) หรือสร้างเงินให้กับองค์กรอาชญากรรมจำนวนมาก (อย่างน้อย 10,000,000 ดอลลาร์ ในรอบ 1 ปี) ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต โดยไม่รอลงอาญา

กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่มาเสริมหลักตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน ตามประมวลกฎหมายอาญาทั่วไปและกฎหมาย RICO รวมถึงช่วยเสริมหลักการริบทรัพย์สินทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา และหลักการริบทรัพย์สินทางแพ่ง ตามกฎหมาย RICO[63]

Chulalongkorn University

จากการศึกษาการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าการกำหนดความผิดมูลฐานมีพื้นฐานมาจากอาชญากรรมทางการเงินแทบทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังพบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายไว้เป็นจำนวนมากกว่า 200 มูลฐาน โดยพิจารณาจากความผิดที่เงินเป็นปัจจัยสำคัญ คือ ความผิดทางเศรษฐกิจ และผลร้ายดังกล่าวจะมีส่วนในการทำลาย

(B) the enterprise, or any other enterprise in which the defendant was the principal or one of several principal administrators, organizers, or leaders, received $10 million dollars in gross receipts during any twelve-month period of its existence for the manufacture, importation, or distribution of a substance described in section 841 (b)(1)(B) of this title.

[63] ปกรณ์ ไพรอังกูร, "มาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามยาเสพติดให้โทษ," วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม 7, 1 (2554): 47.

สังคม เศรษฐกิจ ดังนั้นกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกาจึงมีความผิดมูลฐานมากกว่าประเทศอื่นๆ เนื่องจากเป็นประเทศที่มีอิสระเสรีภาพ ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ที่ผลักดันให้รัฐบาลต้องออกกฎหมายมาให้ครอบคลุมการกระทำความผิดให้มากที่สุดนั่นเอง[64]

3.3.2.6 การนำมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้กับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานในประเทศสหรัฐอเมริกา

ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา หรือ Money Laundering Control Act of 1986 (MLCA) ที่มีการกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแห่งสหรัฐ (The United States Code) บรรพ 18 มาตรา 1956 ได้กำหนดให้ “กิจกรรมที่ผิดกฎหมาย” (racketeering activity) ตามกฎหมาย RICO มาตรา 1961 (1) เป็นความผิดฐานหนึ่งในนิยามศัพท์ คำว่า “กิจกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย” (specified unlawful activity) ตามมาตรา 1956(c)(7)(A)[65] ทำให้สามารถนำกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้กับ“กิจกรรมที่ผิดกฎหมาย” (racketeering activity) ตามกฎหมาย RICO ได้ และเนื่องจาก“กิจกรรมที่ผิดกฎหมาย” (racketeering activity) ตามกฎหมาย RICO รวมถึงความผิดตาม the Immigration and Nationality Act section 274, 277, 278 ซึ่งเป็นความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานถ้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน ตามมาตรา 1961(1)(F)[66] ทำให้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

[64] นวลน้อย ตรีรัตน์ และคณะ, "โครงการศึกษาวิจัยเรื่อง ธุรกิจนอกกฎหมาย ความผิดมูลฐาน และการฟอกเงิน" (คณะเศรษฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), หน้า 325.

[65] 18 U.S. Code § 1956 - Laundering of monetary instruments

(c) As used in this section—

(7) the term “specified unlawful activity” means—

(A) any act or activity constituting an offense listed in section 1961 (1) of this title except an act which is indictable under subchapter II of chapter 53 of title 31;

[66] 18 U.S. Code § 1961 - Definitions

As used in this chapter—

(1) “racketeering activity” means

(F) any act which is indictable under the Immigration and Nationality Act, section 274 (relating to bringing in and harboring certain aliens), section 277 (relating to aiding or assisting certain aliens to enter the United States), or section 278 (relating to importation of alien for immoral purpose) if the act indictable under such section of such Act was committed for the purpose of financial gain, or... .

ประเทศสหรัฐอเมริกาสามารถนำกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้กับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานได้

ดังนั้นการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา จึงเป็นการกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (มาตรา 1956(c)(7)(A)) แต่กำหนดผ่าน “กิจกรรมที่ผิดกฎหมาย” (racketeering activity) ตามกฎหมาย RICO อีกทอดหนึ่ง

3.3.3 ประเทศเดนมาร์ก

3.3.3.1 the Danish Act on Measures to Prevent Money Laundering and Financing of Terrorism 2013

ประเทศเดนมาร์กได้มีการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรียกว่า the Danish Act on Measures to Prevent Money Laundering and Financing of Terrorism 2004 โดยการรับหลักการตามข้อแนะนำของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force หรือ FATF) และมีการแก้ไขเพิ่มเติมอีก 2 ครั้ง คือ the Danish Act on Measures to Prevent Money Laundering and Financing of Terrorism 2007 และ 2013 ตามลำดับ มีสาระสำคัญคือการบัญญัติให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา โดยความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินมีบัญญัติไว้ในมาตรา 4 (1) ดังนี้[67]

[67] Danish Act on Measures to Prevent Money Laundering and Financing of Terrorism 2013 4.-(1) For the purposes of this Act "money laundering" shall mean,

1) unlawfully to accept or acquire for oneself or others a share in profits, which are obtained by a punishable violation of the law,

2) unlawfully to conceal, keep, transport, assist in disposal or in a similar manner subsequently serve to ensure, for the benefit of another person, the profits of a punishable violation of the law, or

3) attempting or participating in such actions.

การกระทำที่เป็นความผิดฐานฟอกเงิน ได้แก่

1) การกระทำความผิดเกี่ยวกับการรับหรือได้มาซึ่งทรัพย์สินสำหรับตนเองหรือผู้อื่นในผลประโยชน์ที่ได้มาจากการละเมิดต่อกฎหมาย

2) การกระทำความผิดเกี่ยวกับการปกปิด การยักย้าย ช่วยซ่อนเร้นหรืออำพรางทรัพย์สิน การจำหน่ายหรือแปรสภาพทรัพย์สิน หรือการกระทำเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่นอันเป็นการละเมิดต่อกฎหมาย

3) การพยายาม หรือมีส่วนร่วมในการกระทำข้างต้น

จากการศึกษาการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศเดนมาร์ก พบว่าการกำหนดความผิดมูลฐานมีพื้นฐานมาจากการที่ประเทศเดนมาร์กเป็นประเทศที่มีอิสระเสรีภาพ ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ผลักดันให้รัฐบาลต้องออกกฎหมายมาให้ครอบคลุมการกระทำความผิดให้มากที่สุด การกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงได้กำหนดไว้อย่างกว้างๆว่าทรัพย์สินที่ได้มาจากการละเมิดต่อกฎหมาย โดยไม่ได้ระบุความผิดฐานต่างๆที่ชัดเจน หากเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการละเมิดต่อกฎหมายก็มีความผิดฐานฟอกเงินแล้ว ทั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมความผิดจำนวนมาก

3.3.3.2 การนำมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้กับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานในประเทศเดนมาร์ก[68]

ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศเดนมาร์ก หรือ the Danish Act on Measures to Prevent Money Laundering and Financing of Terrorism 2013 ได้กำหนดให้ความผิดอาญาเกือบทุกประเภทเป็นความผิดมูลฐาน[69] โดยจะไม่ระบุ

[68] International Monetary Fund, "Denmark: Detailed Assessment of Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism," IMF Country Report 07/2 (2007): 43-44.

[69] Predicate Offences Denmark has adopted an all crimes approach by making its ML statute applicable in the case of any punishable violation of law. There are no limitations on the term “punishable violation of law.” Profits from any violation, whether that be a violation of a Criminal Code provision or a violation of a provision in other legislation that sets forth a punishment however minor, come within the ambit of section 290 (1). Denmark has offences (set forth in the Criminal Code and other acts) that relate to each of the designated categories of offences, and accordingly they may serve as predicate offences to the ML offence. For most of the offences, there is a range of offences:

- Participation in an organized criminal group and racketeering: See “Question 6” below. Racketeering is covered by Sections 285-287, cf. Section 281, of the Criminal Code.

- Terrorism, including terrorist financing: Sections 114-114 e of the Criminal Code.

* - Trafficking in human beings and migrant smuggling: Trafficking in human beings is covered by Section 262 a of the Criminal Code. Migrant smuggling is covered by Section 59 (7) of the Act no. 826 of 24 August 2005 (consolidation) on Aliens; under particularly aggravating circumstances, for the purpose of profits, by Section 125a of the Criminal Code.

- Sexual exploitation, including sexual exploitation of children: Chapter 24 of the Criminal Code.

- Illicit trafficking in narcotic drugs and psychotropic substances: Order of 31 August 1993 on Euphorant Substances (as amended); under particularly aggravating circumstances, Section 191 of the Criminal Code.

- Illicit arms trafficking: Act no. 918 of 10 September 2004 (consolidation (as amended)) on Weapons and Explosives; for weapons and explosives that are particularly dangerous and capable of causing serious damage,

- illicit arms trafficking is covered by Section 192a of the Criminal Code.

- Illicit trafficking in stolen and other goods: Section 290 of the Criminal Code.

- Corruption and bribery: Active bribery, Section 122 of the Criminal Code, passive bribery, Section 144 and bribery in private affairs by Section 299, no. 2; bribery in arbitration, Section 304a of the Criminal Code.

- Fraud: Sections 285-287, cf. Section 279 of the Criminal Code, and cf. Section 279 for computer fraud.

- Counterfeiting currency: Chapter 18 of the Criminal Code.

- Counterfeiting and piracy of products: Cultural products, Act no. 725 of 7 June 2005 (consolidation (as amended)) on Copyrights; under particularly aggravating circumstances by Section 299 b of the Criminal Code. Non-cultural products, Act no. 1136 of 16 November 2004 (consolidation (as amended)) on Patents, Act no. 782 of 30 August 2001 (consolidation (as amended)) on Trade Marks, Act no. 1259 of 20 December 2000 (as amended) on Designs, Act no. 367 of 9 June 1998 (consolidation (as amended)) on Utility Models and Act no. 778 of 9 December 1987 (as amended) on the Rights on Topographies of a Semi-conductor Product.

- Environmental crime: Several (about 200) laws and orders on environmental issues. Under aggravating circumstances by Section 196 of the Criminal Code.

- Murder, grievous bodily injury: Murder Section 237 and grievous bodily injury by Sections 245 and 246 of the Criminal Code.

- Kidnapping, illegal restraint and hostage-taking: Section 261 of the Criminal Code.

- Robbery or theft: Robbery (Section 288 of the criminal Code); theft (Sections 285-287, cf. Section 276 of the Criminal Code).

- Smuggling: Act no. 867 of 13 September 2005 (consolidation) on Customs; under particularly aggravating circumstances, Section 289 a of the Criminal Code.

ฐานความผิดแยกออกมาโดยเฉพาะ แต่จะระบุในลักษณะที่กว้างๆเพื่อให้ครอบคลุมความผิดหลากหลายประเภท รวมถึงความผิดตาม Aliens (Consolidation) Act section 59 (7)[70] ซึ่งเป็นความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานถ้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน[71] ประเทศเดนมาร์กจึงสามารถนำกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้กับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานได้

ดังนั้นการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศเดนมาร์ก จึงเป็นการกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

- Extortion: Sections 285-287, cf. Section 281, of the Criminal Code.

- Forgery: Sections 172, cf. Section 171, of the Criminal Code.

- Piracy: Section 183 a of the Criminal Code and references in Counterfeiting and piracy of products.

- Insider trading and market manipulation: Act no. 843 of 7 September 2005 (consolidation (as amended)) on Securities Trading etc.

[70] Aliens (Consolidation) Act section 59 (7)

Any person is liable to a fine or imprisonment for up to 2 years, if he: -

(i) intentionally assists an alien in unlawfully entering or transiting Denmark;

(ii) intentionally assists an alien in unlawfully staying in Denmark;

(iii) intentionally assists an alien in entering Denmark for the purpose of entering another country unlawfully from Denmark;

(iv) intentionally assists an alien in unlawfully entering or unlawfully transiting another country;

(v) for the purpose of financial gain assists an alien in staying unlawfully in another country; or

(vi) by making shelter or means of transport available to an alien, intentionally assists the alien in working in Denmark without the requisite permit.

[71] ...Migrant smuggling is covered by Section 59 (7) of the Act no. 826 of 24 August 2005 (consolidation) on Aliens; under particularly aggravating circumstances, for the purpose of profits, by Section125a of the Criminal Code.

3.3.4 เขตปกครองพิเศษฮ่องกง[72]

3.3.4.1 Drug Trafficking Ordinance 1989

เมื่อวันที่ 1 กันยายน ค.ศ. 1989 เขตปกครองพิเศษฮ่องกงได้มีการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฉบับแรก เรียกว่า กฎหมายว่าด้วยการลักลอบค้ายาเสพติด ค.ศ. 1989 (Drug Trafficking Ordinance 1989) เพื่อให้อำนาจรัฐในการติดตามและริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด และเพื่อกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการสนับสนุนผู้อื่นในการปกปิดทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด (ความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน)

กฎหมายฉบับนี้มีความผิดมูลฐานเพียงฐานเดียว คือ ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบค้ายาเสพติด โดยถือเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน นอกจากนี้กฎหมายฉบับดังกล่าวยังสอดคล้องกับ UN Model Law ที่กำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และสอดคล้องกับ Vienna Convention (อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988) ที่กำหนดให้การฟอกเงินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดเป็นความผิดอาญา

3.3.4.2 Organised and Serious Crime Ordinance 1995

เมื่อวันที่ 2 กันยายน ค.ศ. 1994 เขตปกครองพิเศษฮ่องกงได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพิ่มอีกฉบับ เรียกว่า กฎหมายว่าด้วยองค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมร้ายแรง ค.ศ. 1995 (Organization and Serious Crime Ordinance 1995) และเริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 ธันวาคม ค.ศ. 1994 มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มอำนาจสืบสวนสอบสวนการกระทำอันเป็นองค์กรอาชญากรรมและความผิดอื่นที่ร้ายแรง ให้อำนาจริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดอาญา กำหนดบทลงโทษผู้กระทำความผิดบางประเภท และเพื่อกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการกระทำการช่วยเหลือผู้อื่นในการปกปิดทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำ

---

[72] ชัยนันท์ แสงปุตตะ, "กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดมูลฐาน," หน้า 46-51.

ความผิดอาญา (การฟอกเงินที่ได้มาจากคดีอาญา) โดยความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินมีบัญญัติไว้ในมาตรา 25 ดังนี้

การกระทำที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินซึ่งตนรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดก็จะมีความผิดฐานฟอกเงิน มีโทษทั้งจำคุกและปรับ โดยการกระทำที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน ได้แก่

1) การรับหรือได้มาซึ่งทรัพย์สิน

2) การปกปิดหรืออำพรางทรัพย์สิน เช่น การซ่อนเร้นหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การยักย้าย หรือการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์หรือสิทธิใดๆที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน

3) การจำหน่ายหรือแปรสภาพทรัพย์สิน

4) การนำทรัพย์สินเข้าหรือออกนอกเขตปกครองพิเศษฮ่องกง หรือ

5) การใช้ทรัพย์สินค้ำประกันการกู้ยืมเงิน หรือใช้เป็นทรัพย์ประกัน

จากการศึกษาการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของเขตปกครองพิเศษฮ่องกง พบว่าการกำหนดความผิดมูลฐานมีพื้นฐานมาจากการที่เขตปกครองพิเศษฮ่องกงมีอาชญากรรมเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก การกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงกำหนดไว้อย่างกว้างๆว่าทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด โดยไม่ได้ระบุความผิดฐานต่างๆที่ชัดเจน หากเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดก็มีความผิดฐานฟอกเงินแล้ว ทั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมความผิดที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก

Chulalongkorn University

3.3.4.2 การนำมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้กับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานในเขตปกครองพิเศษฮ่องกง

ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของเขตปกครองพิเศษฮ่องกง หรือ กฎหมายว่าด้วยองค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมร้ายแรง ค.ศ. 1995 (Organised and Serious Crime Ordinance 1995) ได้กำหนดให้ความผิดอาญาเกือบทุกประเภทเป็นความผิดมูลฐาน โดยจะไม่ระบุฐานความผิดแยกออกมาโดยเฉพาะ แต่จะระบุในลักษณะที่กว้างๆเพื่อให้ครอบคลุมความผิดหลากหลายประเภท รวมถึงความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามกฎหมาย

Immigration Ordinance Section 37D (1)[73] และความผิดดังกล่าวยังเป็นความผิดฐานหนึ่งในบัญชี 1 (ความผิดอันเป็นองค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมร้ายแรง)[74] ซึ่งทำให้ความผิดดังกล่าว

---

[73] Immigration Ordinance Section 37D - Arranging passage to Hong Kong of unauthorized entrants

(1) Subject to subsection (2), any person who, on his own behalf or on behalf of any other person, whether or not such other person is in Hong Kong-

(a) arranges or assists the passage to, or within, Hong Kong;

(b) offers to arrange or assist the passage to, or within, Hong Kong; or

(c) does or offers to do an act preparatory to or for the purpose of arranging or assisting the passage to, or within, Hong Kong,

of a person who is, or of a conveyance which carries, an unauthorized entrant, commits an offence and is liable-

(i) on conviction on indictment to a fine of $5000000 and to imprisonment for 14 years; (Amended 82 of 1993 s. 8)

(ii) on summary conviction to a fine of $350000 and to imprisonment for 3 years. (Amended L.N. 25 of1996)

[74] Schedule Number 1 : OFFENCES RELEVANT TO DEFINITIONS OF "ORGANIZED CRIME" AND "SPECIFIED OFFENCE"

Common law offences

1. murder
2. kidnapping
3. false imprisonment
4. conspiracy to pervert the course of justice

Statutory offences

5. Import and Export Ordinance (Cap 60)
   section 6A import of certain prohibited articles
   section 6C export of certain prohibited articles
   section 6D(1) and (2) carriage, etc. of prescribed articles in Hong Kong waters
   section 6E importing or exporting unmanifested cargo
   section 18 import or export of strategic commodities
6. Immigration Ordinance (Cap 115)
   * section 37D(1) arranging passage to Hong Kong of unauthorized entrants
   section 38(4) carrying an illegal immigrant
   section 42(1) and (2) false statements, forgery of documents and use and possession of forged documents
7. Dangerous Drugs Ordinance (Cap 134)
   section 4(1) trafficking in dangerous drugs
   section 4A(1) trafficking in purported dangerous drugs
   section 6(1) manufacturing a dangerous drug

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

8. Gambling Ordinance (Cap 148)

section 5 operating, managing or controlling gambling establishment

section 7(1) bookmaking

9. Societies Ordinance (Cap 151)

section 19 penalties on an office-bearer, etc. of an unlawful society

section 21 allowing a meeting of an unlawful society to be held on premises

section 22 inciting etc., a person to become a member of an unlawful society

10. Money Lenders Ordinance (Cap 163)

section 24(1) lending money at an excessive interest rate

11. Crimes Ordinance (Cap 200)

section 24 threatening a person with intent

section 25 assaulting with intent to cause certain acts to be done or omitted

section 53 causing explosion likely to endanger life or property

section 54 attempt to cause explosion, or making or keeping explosive with intent to endanger life or property

section 55 making or possession of explosive

section 60 destroying or damaging property

section 61 threats to destroy or damage property

section 71 forgery

section 75(1) possessing a false instrument with intent

section 98(1) counterfeiting notes and coins with intent

section 100(1) custody or control of counterfeit notes and coins with intent

section 105 importation and exportation of counterfeit notes and coins

section 118 rape

section 119 procurement of person by threats

section 120 procurement of person by false pretences

section 129 trafficking to or from Hong Kong in persons

section 130 control over person for purpose of unlawful sexual act or prostitution

section 131 causing prostitution of person

section 134 detention of person for unlawful sexual act or in vice establishment

section 137 living on earnings of prostitution

section 139 keeping a vice establishment

12. Theft Ordinance (Cap 210)

section 9 theft

section 10 robbery

section 11(1) burglary

section 16A fraud (Added 45 of 1999 s. 6)

section 17 obtaining property by deception

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

เป็นความผิดตามนิยามศัพท์ คำว่า “ความผิดที่ระบุ (อาชญากรรมร้ายแรง)” (specified offence) (**指明的罪行**)[75] ตามกฎหมาย Organised and Serious Crime Ordinance 1995 Section 2 (1)

---

section 18 obtaining a pecuniary advantage by deception

section 18D procuring false entry in certain records

section 19 false accounting

section 23(1) and (4) blackmail

section 24(1) handling stolen goods

13. Offences against the Person Ordinance (Cap 212)

section 17 shooting or attempting to shoot, or wounding or striking with intent to do grievous bodily harm

14. Firearms and Ammunition Ordinance (Cap 238)

section 13 possession of arms or ammunition without licence

section 14 dealing in arms or ammunition without a licence

14A. Trade Descriptions Ordinance (Cap 362)

section 9(1) and (2) offences in respect of infringement of trade mark rights

section 12 import or export of goods bearing forged trade mark

section 22 being accessory to certain offences committed outside HongKong (Added L.N. 11 of 2000)

15. Drug Trafficking (Recovery of Proceeds) Ordinance (Cap 405)

section 25(1) dealing with property known or believed to represent proceeds of drug trafficking (Replaced 26 of 2002 s. 3)

16. Organized and Serious Crimes Ordinance (Cap 455)

section 25(1) dealing with property known or believed to represent proceeds of indictable offence (Replaced 26 of 2002 s. 3)

17. Weapons of Mass Destruction (Control of Provision of Services) Ordinance (Cap 526)

section 4 providing services that assist the development, production, acquisition or stockpiling of weapons of mass destruction (Added 90 of 1997 s. 15)

18. Copyright Ordinance (Cap 528)

section 118(1), (4) and (8) offences relating to making or dealing with infringing copies

section 120(1), (2), (3) and (4) offences relating to making infringing copies outside HongKong (Added L.N. 11 of 2000)

19. Chemical Weapons (Convention) Ordinance (Cap 578)

section 5 prohibition against using, developing or producing, acquiring, stockpiling, retaining, participating in the transfer of, engaging in military preparations, or in preparations of a military nature, intending to use, chemical weapons, or assisting, encouraging or inducing anyone to engage in any activity prohibited by the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling and Use of Chemical Weapons and on their Destruction, signed at Paris on 13 January 1993 (Added 26 of 2003 s. 44)

[75] Organised and Serious Crime Ordinance 1995 Section: 2 - Interpretation

เขตปกครองพิเศษฮ่องกงจึงสามารถนำกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้กับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานได้

ดังนั้นการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของเขตปกครองพิเศษฮ่องกง จึงเป็นการกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

จากการศึกษาความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของต่างประเทศข้างต้น พบว่าทั้งข้อแนะนำของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force หรือ FATF) ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเดนมาร์ก และเขตปกครองพิเศษฮ่องกง ได้มีการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแทบทั้งสิ้น โดย FATF ได้กำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นหนึ่งในความผิดมูลฐานตามอภิธานศัพท์ของข้อแนะนำ 40 ประการ (40 Recommendations) ประเทศเดนมาร์กและเขตปกครองพิเศษฮ่องกงมีการกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกามีการกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเช่นกัน แต่กำหนดผ่าน “กิจกรรมที่ผิดกฎหมาย” (racketeering activity) ตามกฎหมาย RICO อีกทอดหนึ่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

---

(1) In this Ordinance, unless the context otherwise requires- ...

"specified offence" (**指明的罪行**) means-

* (a) any of the offences specified in Schedule 1 or Schedule 2;

(b) conspiracy to commit any of those offences;

(c) inciting another to commit any of those offences;

(d) attempting to commit any of those offences;

(e) aiding, abetting, counselling or procuring the commission of any of those offences. ...

บทที่ 4
แนวทางในการนำมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้ดำเนินการกับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน

จากการศึกษาความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของต่างประเทศ พบว่าทั้งข้อแนะนำของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force หรือ FATF) ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเดนมาร์ก และเขตปกครองพิเศษฮ่องกง ได้มีการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแทบทั้งสิ้น ในบทนี้ผู้เขียนจึงจะวิเคราะห์แนวทางในการนำมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้ดำเนินการกับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน โดยการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามฟอกเงินของประเทศไทย ดังนี้

4.1 เหตุผลและความจำเป็นในการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

จากการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน รูปแบบและวิธีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน ความรู้ทั่วไปของการฟอกเงิน แนวความคิดในการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของต่างประเทศ ได้แก่ ข้อแนะนำของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force หรือ FATF) ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเดนมาร์ก และเขตปกครองพิเศษฮ่องกง ตลอดจนอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 (United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000 – UNTOC) พบว่ามีเหตุผลและความจำเป็นในการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ดังนี้

4.1.1 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน

ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นปัญหาสำคัญที่ประเทศไทยจะต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เนื่องจากเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงในประเทศ ในปัจจุบันปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานทวีความรุนแรงมากขึ้น ประเทศต่างๆทั่วโลกรวมถึงประเทศไทยต่างได้รับผลกระทบจากการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน แม้ว่าพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 จะครอบคลุมการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานแล้ว [1] และถึงแม้ว่ากฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ. 2000 (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air 2000) ซึ่งในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการยกร่างกฎหมายโดยสำนักงานอัยการสูงสุดจะกำหนดให้การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดอาญาไว้เป็นการเฉพาะ ตามพิธีสารฯ ข้อ 6 วรรคหนึ่ง (ก)[2] โทษทางอาญาดังกล่าวก็ไม่อาจทำให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมดังกล่าวประสบความสำเร็จ เนื่องจากการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดเงินได้ตอบแทนจากการกระทำความผิดเป็นจำนวนมหาศาล อาชญากรมีแรงจูงใจในการประกอบอาชญากรรมถึงแม้จะมีการกำหนดโทษทางอาญาไว้แล้วก็ตาม และเนื่องจากการดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานนั้นก็เหมือนคดีอาญาทั่วไปที่โจทก์ต้องพิสูจน์ว่าจำเลยได้กระทำความผิดโดยปราศจากข้อสงสัย ถ้าพยานหลักฐานไม่เพียงพอย่อมไม่สามารถบังคับโทษทางอาญาได้ทั้งที่มีเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายจำนวนมากผิดสังเกตก็ตาม และถึงแม้มีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ก็เป็นเพียงส่วนน้อย ไม่สามารถสาวไปถึงผู้ที่อยู่เบื้องหลังซึ่งเป็นผู้บงการได้

นอกจากนี้การริบทรัพย์สินทางอาญา (Criminal Forfeiture) นั้นก็ไม่ทำให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมดังกล่าวประสบความสำเร็จ เนื่องจากไม่สามารถตัดวงจรเงินได้จากการกระทำความผิดได้อย่างเด็ดขาด เพราะกระบวนการที่จะไปสู่การริบทรัพย์สินจะมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก

---

[1] สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, "ความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การตรวจสอบพันธกรณีตามพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานโดยทางบก ทางทะเล และทางอากาศ เสริมอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร เรื่องเสร็จที่ 577/2557" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 16 มีนาคม 2558. แหล่งที่มา: http://app-thca.krisdika.go.th/Naturesig/CheckSig?whichLaw=cmd&year=2557&lawPath=c2_0577_2557

[2] โปรดดูภาคผนวก

ส่งผลให้ไม่สามารถริบทรัพย์สินหรือเงินได้ที่ได้จากการกระทำความผิดได้อย่างทันท่วงที อาชญากรก็ยังสามารถที่จะนำเงินได้เหล่านั้นไปเป็นทุนในการก่ออาชญากรรมต่างๆต่อไปเป็นวงจรการประกอบอาชญากรรม

จากการศึกษาพบว่าความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมีลักษณะที่สอดคล้องกับแนวความคิดในการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้แก่ เป็นความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินการที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม ได้รับผลตอบแทนจากการกระทำความผิดสูง มีลักษณะการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปราม และเป็นภัยต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ (จะกล่าวถึงในหัวข้อถัดไป) คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force หรือ FATF) จึงได้กำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นหนึ่งในความผิดมูลฐานตามอภิธานศัพท์ของข้อแนะนำ 40 ประการ (40 Recommendations) ซึ่งอย่างน้อยที่สุดแต่ละประเทศควรจะกำหนดให้ความผิดประเภทต่างๆตามข้อแนะนำดังกล่าวเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แต่ในปัจจุบันความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ยังไม่ครอบคลุมถึงความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน ทำให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมดังกล่าวยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องหามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมมาใช้บังคับกับการกระทำความผิดดังกล่าว

ผู้เขียนจึงเห็นว่าควรกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 อันจะทำให้สามารถใช้มาตรการพิเศษตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาใช้กับความผิดดังกล่าวได้ เช่น การยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดดังกล่าว รวมถึงการตรวจสอบรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมในทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อเป็นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมของขบวนการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน อย่างไรก็ตามในการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นั้นจะต้องดำเนินการแก้ไขบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน ไม่ว่าจะเป็น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 หรือ กฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ. 2000 (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air 2000) ซึ่ง

ในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการยกร่างกฎหมายโดยสำนักงานอัยการสูงสุดเสียก่อน เพื่อให้มีบทบัญญัติที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาวการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบันอันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4.1.2 เพื่อให้สอดรับกับพันธกรณีของประเทศไทยที่จะต้องปฏิบัติตามข้อแนะนำของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force หรือ FATF) ตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติในการปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย UNSCR ที่ 1617

เนื่องจากปัญหาการฟอกเงินเป็นปัญหาทั้งระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศอันต้องอาศัยความร่วมมือในระดับระหว่างประเทศ นานาประเทศจึงมีความพยายามในการหาทางคิดรูปแบบวิธีการร่วมกันป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และได้พัฒนาไปเป็นกลุ่มคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force หรือ FATF) เมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1989 ซึ่งเป็นโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อป้องกันการฟอกเงิน โดยออกข้อแนะนำ 40 ประการ (The 40 Recommendations) เมื่อเดือนเมษายน ค.ศ. 1990 ทั้งนี้ประเทศไทยมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามข้อแนะนำ 40 ประการของ FATF ตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติในการปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย UNSCR ที่ 1617 (United Nations Security Council Resolution 1617)[3] โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นเรื่องการกำหนดความผิดมูลฐาน ดังนั้นหากประเทศไทยไม่กำหนดความผิดมูลฐานตามอภิธานศัพท์ของข้อแนะนำ 40 ประการของ FATF อาจไม่ผ่านการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนดไว้โดย FATF ซึ่งประเทศไทยเคยถูก FATF ประกาศให้เป็น 1 ใน 5 ประเทศ ที่มีความบกพร่องทางยุทธศาสตร์และไม่มีความคืบหน้าในการออกกฎหมายต่อต้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย กลุ่มประเภทที่ 2 หรือ Dark Grey List เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555 โดยอยู่ร่วมในบัญชีร่วมกับอีก 4 ประเทศ ได้แก่ ปากีสถาน อินโดนีเซีย กานา และแทนซาเนีย โดยก่อนหน้านี้มีประเทศที่ถูกขึ้นบัญชีดำของ FATF จำนวน 12 ประเทศ ได้แก่

[3] UNSCR 1617 (Adopted by the Security Council at its 5244th meeting, on 29 July 2005)

Acting under Chapter VII of the Charter of the United Nations,... .

7. Strongly urges all Member States to implement the comprehensive, international standards embodied in the Financial Action Task Force's (FATF) Forty Recommendations on Money Laundering and the FATF Nine Special Recommendations on Terrorist Financing;

โบลิเวีย คิวบา เอธิโอเบีย อิหร่าน เคนยา พม่า ไนจีเรีย เกาหลีเหนือ เซาตูเมและปรินซิปี ศรีลังกา ซีเรีย และตุรกี ทั้งนี้การจัดลำดับกลุ่มประเทศความเสี่ยงของ FATF ดังกล่าว แบ่งเป็น 3 ลำดับ ประกอบด้วย[4]

1) กลุ่ม Super Black List เป็นประเทศที่มีความเสี่ยงสูงสุด โดยเข้าสู่กระบวนการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ (Sanction Major) ห้ามไม่ให้มีการทำธุรกรรมโดยทั้งสิ้น ปัจจุบันมี 2 ประเทศ คือ อิหร่าน และเกาหลีเหนือ

2) กลุ่ม Dark Grey List เป็นประเภทที่ได้รับการเตือนแล้วแต่ขาดความคืบหน้าในการปรับปรุงตามมาตรการ ของ FATF ประเทศที่อยู่ในกลุ่มนี้ อาจถูกมาตรการอ่อนสุด เช่น การกล่าวเตือนให้มีการปรับปรุงกฎหมายและออกมาตรการที่จำเป็นจนไปถึงระดับที่ต้องมีกระบวนการตรวจสอบการทำธุรกรรมต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันมีประเทศอยู่ในกลุ่มนี้จำนวน 15 ประเทศ ประกอบด้วย ปากีสถาน อินโดนีเซีย กานา แทนซาเนีย โบลิเวีย คิวบา เอธิโอเบีย เคนยา พม่า ไนจีเรีย เซาตูเมและปรินซิปี ศรีลังกา ซีเรีย ตุรกี และไทย

3) กลุ่ม Grey List เป็นประเภทที่มีการถูกเตือนเบื้องต้น หรือต้องถูกเฝ้าระวัง เป็นลักษณะกลุ่มประเทศที่มีความคืบหน้าและมีความพยายามที่เป็นรูปธรรมในเรื่องมาตรการป้องกันตามมาตรฐานของ FATF เช่น ประเทศฟิลิปปินส์ (เดิมอยู่ในกลุ่ม Dark Grey List)

ในการประเมินเพื่อจัดอันดับประเทศซึ่งมีความเสี่ยงของ FATF ดังกล่าว มีวิธีการประเมินดังนี้[5]

1) การประเมินมาตรฐานด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย โดยจะพิจารณาว่าประเทศใดมีความเสี่ยงในด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

2) แนวทางในการพิจารณาจากผลประเมินของแต่ละประเทศว่าได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามข้อแนะนำหลักและข้อแนะนำสำคัญของ FATF ซึ่งมีทั้งสิ้น 16 ข้อหรือไม่

3) หากประเทศใดไม่สามารถที่จะดำเนินการให้สอดคล้องกับข้อแนะนำหลักและข้อแนะนำสำคัญของ FATF เกินกว่า 10 ข้อ ประเทศดังกล่าวจะถูกจัดให้เป็นประเทศที่มีความบกพร่องเชิงยุทธศาสตร์และมีความเสี่ยงต่อการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

---

[4] ธนิต โสรัตน์, "รายงานการศึกษา เรื่อง ปัญหาและผลกระทบของประเทศไทยจากกรณี FATF ขึ้นบัญชีดำ" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 24 เมษายน 2558. แหล่งที่มา: www.tanitsorat.com/view.php?id=570

[5] เรื่องเดียวกัน

สาเหตุที่ประเทศไทยไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินของ FATF ทำให้ถูกจัดเป็นประเทศมีความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย เนื่องจากไม่ผ่านเกณฑ์ตามมาตรฐานสากลซึ่งประกอบด้วยการไม่สามารถปฏิบัติตามข้อแนะนำหลัก (Core Recommendation) จำนวน 6 ข้อ และข้อแนะนำสำคัญ (Key Recommendations) จำนวน 7 ข้อ รวม 13 ข้อ ดังนี้[6]

[*] 1) ความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยไม่ครอบคลุมถึงความผิดที่ FATF กำหนด และไม่ได้บัญญัติความผิดมูลฐานที่กระทำในต่างประเทศ

2) ประเทศไทยไม่มีกฎหมายหรือระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินมาตรการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า

3) ประเทศไทยไม่มีกฎหมายให้สถาบันการเงินเก็บรักษาข้อมูลการแสดงตนและข้อธุรกรรมของลูกค้าหรือหลักฐานอื่นๆเป็นเวลาอย่างน้อยห้าปี เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินคดี

4) กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยยังไม่ครอบคลุมถึงสถาบันการเงินตามที่ FATF กำหนด

5) กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปรามปรามการฟอกเงินของไทยไม่ได้กำหนดให้สถาบันการเงินต้องรายงานกรณีมีความพยายามที่จะทำธุรกรรม รวมทั้งไม่มีการประเมินความเสี่ยงเรื่องการฟอกเงินในส่วนของธุรกรรมที่ได้รับยกเว้นจากหน้าที่ในการรายงาน

6) ความผิดฐานสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามกฎหมายไทยยังไม่ครอบคลุมถึง

6.1) การสนับสนุนทางการเงินแก่การกระทำที่ระบุในอนุสัญญาตามภาคผนวกของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

6.2) ผู้ก่อการร้ายหรือองค์การก่อการร้ายที่ไม่ถูกขึ้นบัญชี

6.3) การจัดหารือรวบรวมทรัพย์สินหรือจัดหาทรัพย์สินโดยเจตนาไม่สุจริตเพื่อให้ทรัพย์นั้นถูกใช้หรือโดยรู้ว่าทรัพย์นั้นจะถูกนำไปใช้โดยองค์การก่อการร้ายหรือผู้ก่อการร้าย

7) ประเทศไทยไม่มีการกำหนดอย่างชัดเจนว่าหน่วยงานใดรับผิดชอบการติดตามและควบคุมให้สถาบันการเงินปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ไม่มีมาตรการป้องกันมิให้อาชญากรเป็นผู้รับประโยชน์ของสถาบันการเงิน และไม่มีมาตรการติดตามหรือตรวจสอบการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการโอนเงินที่ไม่มีการขอใบอนุญาตหรือจดทะเบียน

---

[6] เรื่องเดียวกัน

[*] ในปัจจุบัน การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน และความผิดอาญาเกี่ยวกับภาษีอากร ยังมิได้ถูกบัญญัติให้เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 (ดูการเปรียบเทียบในตารางที่ 1)

8) ต้องมีหน่วยข่าวกรองทางการเงิน (FIU) ทำหน้าที่เป็นศูนย์รับข้อมูล วิเคราะห์ และส่งต่อรายงานธุรกรรมต้องสงสัยและข้อมูลอื่น

9) ประเทศไทยต้องให้สัตยาบันอนุสัญญากรุงเวียนนา อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ อนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และอนุสัญญาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

10) การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางกฎหมาย (Mutual Legal Assistance)

11) มาตรา 135/2 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของไทยยังไม่ครอบคลุมถึงการสนับสนุนทางการเงินแก่การกระทำความผิดภายใต้กรอบของอนุสัญญาเกี่ยวกับการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

12) การไม่มีมาตรการยึดหรืออายัดทรัพย์สินและเงินทุนของผู้ก่อการร้ายหรือทรัพย์สินที่ใช้สนับสนุนการก่อการร้ายโดยไม่ชักช้า และไม่มีกฎหมายหรือวิธีการเฉพาะในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ก่อการร้ายที่ถูกขึ้นบัญชีโดยประเทศต่างๆ

13) ความผิดฐานการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ ทำให้ประเทศไทยไม่สามารถให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายหรือส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้

ข้อบกพร่องของประเทศไทย 13 ข้อ ดังกล่าวจึงเป็นที่มาให้ FATF ได้ประกาศเพิ่มรายชื่อประเทศไทยเข้าเป็น“ประเทศในฐานะเป็นประเทศที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการสกัดการฟอกเงิน” (Dark Grey List) เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555

ผลกระทบซึ่งเกิดขึ้นในปัจจุบันและอาจจะเกิดขึ้นในอนาคตหากประเทศไทยยังไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขของ FATF มีดังนี้[7]

1) ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการอยู่ในลำดับบัญชีดำ Dark Grey List (Black List) ประกอบด้วย

1.1) ประเทศไทยเคยถูก FATF เตือนอย่างเป็นทางการ 1-2 ครั้ง ก่อนที่จะมาถูกจัดอยู่ในกลุ่ม Dark Grey List เข้าสู่มาตรการตอบโต้ที่รุนแรงมากขึ้น เช่น กักเงิน (Hold) จากธนาคารคู่ค้าในต่างประเทศหรือในประเทศไทย ส่งผลต่อการทำธุรกรรม ไม่สามารถโอนเงินระหว่างประเทศได้ แต่ก็ไม่น่าจะไปถึงขั้นระดับที่ 1 ซึ่งจะต้องถูก Sanction Major

1.2) ผลด้านภาพลักษณ์ของประเทศ กระทบความหน้าเชื่อถือของประเทศ ส่งผลต่อโอกาสในการเป็นศูนย์กลางทางการเงินในภูมิภาค โดยเฉพาะการเปิด AEC ในวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558

[7] เรื่องเดียวกัน

1.3) การทำธุรกรรมทางการเงินในระหว่างประเทศอาจเกิดความล่าช้าและไม่คล่องตัว เพราะต้องมีการตรวจสอบเอกสารมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อตลาดเงินและตลาดทุนที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศ รวมถึงการแลกเปลี่ยนกู้ยืมเงินของบริษัทข้ามชาติจะมีขั้นตอนยุ่งยากและใช้เวลานาน

1.4) ผลกระทบจะมีต่อตลาดเงิน โดยเฉพาะความไม่สะดวกในการทำธุรกรรมทางการโอนเงินจะมีการทำการตรวจสอบการทำธุรกรรมระหว่างประเทศ (Enhanced Due Diligence หรือ EDD) หรือการตรวจสอบข้อมูลรายละเอียดการโอนเงินไม่ว่าจะเป็นการส่งออกและการนำเข้า ตลอดจนการทำธุรกรรมในตลาดทุน กล่าวคือ จะต้องมีการระบุที่อยู่ผู้ทำธุรกรรม แหล่งที่มาของเงินในการทำธุรกรรม ฯลฯ จากเดิมที่แค่แสดงชื่อเลขที่บัญชีในการทำธุรกรรมต่างๆ

1.5) ภาคการลงทุนและนำเข้า-ส่งออก (FDI) ได้รับผลกระทบ อาจถูกทำ Customer Due Diligence หรือ CDD โดยถูกตรวจสอบจากธนาคารพาณิชย์ ซึ่งหากข้อมูลไม่ชัดเจนอาจถูก Hold เงินไว้ อีกทั้ง Correspondent Bank ที่จะลงทุนต่างประเทศมีความยุ่งยากมากขึ้น

1.6) ระยะเวลาโอนเงินระหว่างประเทศใช้ระยะเวลานานขึ้น เนื่องจากมีการตรวจสอบที่มาที่ไปของเงินทำให้จากเดิมใช้ระยะเวลา 3 วันทำการ เป็น 5 วันทำการ ลดความคล่องตัวในการโอนเงินระหว่างประเทศของภาคธุรกิจ

1.7) อาจถูกกักหรือ Hold เงินไว้ระยะหนึ่ง ซึ่งการถูกทำ Customer Due Diligence หรือ CDD หากผู้โอนไม่สามารถให้ข้อมูลตามมาตรฐานของ FATF อาจถูกธนาคาร Correspondent Bank Hold เงินไว้ระยะหนึ่งหากไม่สามารถทำให้กระจาง (Clarify) ในแหล่งที่มาของเงิน การอาจถูกโอนเงินกลับมา ทำให้ไม่สามารถทำการค้าระหว่างประเทศได้ เช่น การชำระค่าสินค้า

2) ผลกระทบเฉพาะด้านธุรกรรมของธนาคารพาณิชย์ไทยซึ่งเกิดจากมาตรการของ FATF ประกอบด้วย

2.1) ภาคส่งออก แจ้งว่ากลุ่มนักลงทุนตะวันออกกลางเริ่มไม่ชำระราคาสินค้าหรือไม่จ่ายหนี้ เนื่องจากอ้างว่าประเทศไทยเป็นกลุ่มประเทศเสี่ยง และการโอนเงินชำระเงินค่าสินค้าส่งออกในยุโรปถูกธนาคารบางแห่งระงับการทำธุรกรรม

2.2) ภาคธนาคารพาณิชย์ สมาคมธนาคารไทยแจ้งว่า ธนาคารตัวแทนซึ่งเป็นคู่ค้าในต่างประเทศมองธนาคารในไทยว่ามีความเสี่ยงในการฟอกเงินสูง ขณะที่ลูกค้าซึ่งเป็นนักธุรกิจชาวไทยก็ถูกจัดระดับความเสี่ยงในระดับสูงเช่นกัน

2.2.1) ผลกระทบต่อธนาคารในไทย ในปัจจุบันธนาคารตัวแทนเริ่มสอบถามข้อมูลของลูกค้าเพิ่มขึ้นและยังขอหลักฐานลูกค้าเพิ่มเติม เช่น เลขบัตรประจำตัวประชาชน

หรือหนังสือเดินทางของลูกค้าที่ทำธุรกรรมในไทยด้วย เพราะการโอนเงินระหว่างประเทศต้องมีการให้ข้อมูลส่วนตัวของลูกค้า

2.2.2) ธนาคารพาณิชย์ไทยมีความยุ่งยากมากขึ้นในการโอนเงินข้ามประเทศ ปัจจุบันต้องตอบคำถามกับธนาคารตัวแทนในต่างประเทศแทบทุกวันบางรายถึงกับบอกว่าหากไม่ให้ข้อมูลลูกค้าจะตัดความสัมพันธ์กับธนาคารของไทยเพราะเรื่องนี้เป็นกฎข้อบังคับของประเทศของฝ่ายเขา

2.2.3) ธนาคารตัวแทนในต่างประเทศ (Correspondent Bank) บางแห่งเริ่มมีความไม่พอใจและอาจต้องเสียค่าธุรกรรมเพื่อการโอนเงินเพิ่มขึ้น

2.2.4) ธนาคารตัวแทนบางแห่งที่เคยติดต่อกันมานานก็ทราบดีว่ามาตรฐานของประเทศไทยเป็นอย่างไร แต่เพราะเขาถูกบังคับให้ดำเนินการจึงต้องทำ ถ้าไม่ทำก็ผิดกฎหมายของประเทศเขา

2.3) ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว สภาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีความวิตกเพราะได้รับการสอบถามจากเอเยนต์ในต่างประเทศ และหากถูกเลื่อนอันดับไปสู่กลุ่ม 1 นักท่องเที่ยวอาจจะไม่เดินทางมาประเทศไทย และจะกระทบกับเศรษฐกิจอย่างมาก

2.4) ผลกระทบตลาดทุน สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทยได้รับผลกระทบอาจเกิดปัญหากรณีที่ลูกค้าใหม่มีวัตถุประสงค์จะไปลงทุนในต่างประเทศ หรือกรณีลูกค้าต่างประเทศจะซื้อขายหลักทรัพย์ในประเทศไทยก็จะประสบปัญหา เพราะการโอนเงินเข้ามาที่ประเทศไทยทำได้ยาก บางธนาคารของบางประเทศไม่โอนเงินให้ ซึ่งทางตลาดหลักทรัพย์เกรงผลกระทบระยะยาว เพราะการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์มีเงินทุนจากต่างประเทศไหลเข้ามามาก หากประเทศไทยมีความเสี่ยงสูง การโอนเงินจากต่างประเทศมาลงทุนก็จะหยุดชะงัก ทำให้ตลาดหลักทรัพย์มีปัญหาเรื่องเงินทุนได้ อย่างไรก็ตามนักลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศหรือการเปิดบัญชีกับบริษัทหลักทรัพย์ที่มีสำนักงานอยู่ในต่างประเทศ ทางตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแจ้งว่ายังไม่ได้รับผลกระทบจากมาตรการดังกล่าว และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือ กลต. ซึ่งที่ผ่านมาตลาดหลักทรัพย์มีการรายงานธุรกรรมที่เกินกว่า 2 ล้านบาท ต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอยู่ก่อนหน้านี้แล้ว

การดำเนินงานของรัฐบาลไทยภายหลังจากไทยถูกจัดอันดับชั้นอยู่ในบัญชีดำ Dark Grey List (Black List) อันนำไปสู่การถอดรายชื่อประเทศไทยออกจากบัญชีดำ มีดังนี้[8]

[8] เรื่องเดียวกัน

1) การเร่งออกกฎหมายและกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2556 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย พ.ศ. 2556 โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 เป็นต้นมา รวมถึงกฎกระทรวงว่าด้วยการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (CCD) ซึ่งครม.ได้ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 ให้เข้าคณะรัฐมนตรี และส่งให้คณะกรรมการกฤษฎีกาจัดทำเป็นร่างกฎหมายส่งให้รัฐสภาทั้ง ส.ส. และ ส.ว. ผ่านออกมาเป็นกฎหมาย และการปรับปรุงโครงสร้างสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทั้งนี้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555

2) การแจ้งกรอบระยะเวลาในการออกกฎหมายให้ FATF โดยสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต้องรายงานความคืบหน้าการดำเนินงานและกรอบระยะเวลาในการออกกฎหมายและแก้กฎหมายของไทยไปยังคณะทำงานประเมินความเสี่ยงนานาชาติ (ICRG) เพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ FATF อีกครั้งหนึ่ง แต่การที่ไทยจะถูก FATF ถอดรายชื่อออกจากบัญชีประเทศกลุ่มเสี่ยงต่อการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายจะต้องมีการออก พ.ร.บ.ทั้ง 2 ฉบับดังกล่าว

3) มาตรการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินร่วมกับกระทรวงการคลังพิจารณานำกฎหมายการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ามาใช้ เพื่อให้ธนาคารจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าในเชิงลึกกว่าปกติในการทำธุรกรรมการเงินระหว่างประเทศ จะได้แก้ปัญหากรณีที่ต่างประเทศขอข้อมูลลูกค้า เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ไทยมีข้อมูลส่งให้ทันทีว่าลูกค้าเป็นใคร

4) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะต้องมีการตรวจสอบข้อมูลการโอนเงินของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งสถาบันการเงินหรือภาคธนาคารพาณิชย์ของไทยจะต้องมีการตรวจสอบข้อมูลของเงินเข้าออก และจำเป็นที่ต้องได้รับความร่วมมือจากลูกค้าธนาคาร ซึ่งโดยทั่วไปจะมีการแบ่งกลุ่มลูกค้าที่ธนาคารต้องเฝ้าระวัง ประกอบด้วย 3 กลุ่มดังนี้

4.1) กลุ่มความเสี่ยงต่ำ เป็นลูกค้าทั่วไปของธนาคาร อาจมีการสุ่มตรวจธุรกรรมทางการเงินขึ้นอยู่กับแต่ละมาตรฐานของธนาคาร โดยเฉพาะบัญชีที่มียอดเงินฝาก ณ สิ้นเดือนที่มียอดเงินคงเหลือในบัญชี 2 ล้านบาท หรือ ต่ำกว่า 5 ล้านบาท

4.2) กลุ่มระดับความเสี่ยงปานกลาง เป็นบุคคลหรือนิติบุคคลที่มีรายได้เป็นเงินสดหรือเป็นการโอนเงินเข้ามาในประเทศที่มีความเสี่ยง

4.3) กลุ่มลูกค้าที่ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ เป็นกลุ่มลูกค้าที่มีธุรกรรมที่เป็นเงินสดหรือเกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ที่เปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย เช่น ร้านทอง เป็นต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

จากการดำเนินงานของรัฐบาลไทยภายหลังจากไทยถูกจัดอันดับชั้นอยู่ในบัญชีดำ Dark Grey List (Black List) ดังกล่าว ส่งผลให้ในการประชุม FATF ระหว่างวันที่ 16 – 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ที่ประชุมมีมติให้ถอดชื่อประเทศไทยพ้นจากความเป็นประเทศที่มีความเสี่ยงร้ายแรงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ประเทศไทยจึงออกจาก Black List ได้สำเร็จ แต่อย่างไรก็ตามในกระบวนการที่จะถอดถอนประเทศไทยจาก Public Statement อย่างสมบูรณ์นั้น FATF จะส่งคณะผู้เชี่ยวชาญมาตรวจสอบเพื่อยืนยันว่าประเทศไทยดำเนินการใช้บังคับกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด รวมทั้งมีการดำเนินการอื่นๆเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะต้องมีการดำเนินการดังนี้[9]

1) ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าฉบับใหม่ที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลอย่างเต็มที่

2) การตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5) เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในสาระสำคัญที่ยังคงอยู่บางส่วนให้มีความคืบหน้าอย่างเป็นรูปธรรม

3) ใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายอย่างจริงจัง ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรม และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการตรากฎหมายดังกล่าว

4) เสริมสร้างการกำกับดูแลสถาบันการเงินและภาคการเงินให้ปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวและอนุบัญญัติอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น เหตุผลและความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตามมาตรการของ FATF ในการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เพื่อให้สอดรับกับพันธกรณีของประเทศไทยที่จะต้องปฏิบัติตามข้อแนะนำของ FATF ตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติในการปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย UNSCR ที่ 1617 ถึงแม้จะไม่ได้เป็นสมาชิกโดยตรง เป็นแต่เพียงสมาชิกสมทบ (Association Member) ก็ตาม มีดังนี้[10]

1) ประเทศส่วนใหญ่ของสมาชิก FATF เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว และอยู่ในประเทศ G20 เช่น สหภาพยุโรป (EU) สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นคู่ค้าที่สำคัญของประเทศไทย

---

[9] ไทยรัฐออนไลน์, "ปปง.ขออนุมัติแผนบังคับใช้ 2 ก.ม.ปลดพ้นบัญชีดำฟอกเงิน" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 24 เมษายน 2558. แหล่งที่มา: www.thairath.co.th/content/354231

[10] ธนิต โสรัตน์, "รายงานการศึกษา เรื่อง ปัญหาและผลกระทบของประเทศไทยจากกรณี FATF ขึ้นบัญชีดำ" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 24 เมษายน 2558. แหล่งที่มา: www.tanitsorat.com/view.php?id=570

2) หากประเทศไทยไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานของ FATF จะขาดความน่าเชื่อถือและเป็นข้อกีดกันทางการค้าและมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (Non Tariff Barrier)

3) กลุ่มประเทศคู่ค้าซึ่งเป็นสมาชิก FATF อาจใช้เป็นมาตรการในการกีดกันทางการค้ากับประเทศไทย ในฐานะที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐาน FATF ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยผูกผันกับการค้าระหว่างประเทศ มูลค่าการส่งออกและนำเข้าของประเทศไทยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 140 ของ GDP

4) หากประเทศไทยไม่ผ่านการประเมินโดย FATF จะมีผลกระทบในการทำธุรกรรมเกี่ยวกับการโอนเงินเข้าและออก ส่งผลกระทบกับความน่าเชื่อถือและภาพลักษณ์ของประเทศไทย ก่อให้เกิดความยุ่งยากกับธนาคารพาณิชย์ของประเทศไทยในการทำธุรกรรมการเงินกับธนาคารพาณิชย์ในต่างประเทศ และเกิดผลกระทบอื่นๆอีกหลายประการดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น

4.1.3 เพื่อให้สอดรับกับความตกลงระหว่างประเทศ

อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 (United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000 หรือ UNTOC) เป็นความต้องการร่วมกันของภาคีสมาชิกในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและปราบปรามการฟอกเงิน โดยอนุสัญญาฯ ข้อ 2 (b) ได้กำหนดความผิดอาญาร้ายแรง (Serious crime) ไว้ว่า หมายถึง ความผิดที่มีโทษจำคุกอย่างน้อย 4 ปี หรือโทษที่ร้ายแรงกว่านั้น[11] อนุสัญญาฯ ข้อ 6 วรรค 1 ได้กำหนดให้การฟอกเงินหรือทรัพย์สินเป็นความผิดอาญา[12] ซึ่งส่วนนี้มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยนำมาตรการตามกฎหมายดังกล่าวมาใช้เฉพาะกับการกระทำความผิดมูลฐานที่ระบุไว้เท่านั้น และอนุสัญญาฯ ข้อ 6 วรรค 2 ได้กำหนดให้รัฐภาคีจะต้องหาหนทางที่จะใช้บังคับกับการฟอกเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการก่ออาชญากรรมที่เป็นความผิดตามอนุสัญญาฯ ข้อ 6 วรรค 1 ให้ครอบคลุมความผิดมูลฐานให้กว้างที่สุด และรัฐภาคีต้องกำหนดให้ความผิดร้ายแรงทั้งหมดตามที่ระบุในอนุสัญญาฯ ข้อ 2 (b) (โทษจำคุกอย่างน้อย 4 ปี) เป็นความผิดมูลฐานด้วย[13] ดังนั้นประเทศไทยในฐานะที่เป็นภาคีสมาชิกจึงควรที่จะอนุวัติกฎหมายให้ไปเป็นไปตามอนุสัญญาฯดังกล่าว โดยการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน

[11] โปรดดูภาคผนวก

[12] โปรดดูภาคผนวก

[13] โปรดดูภาคผนวก

ซึ่งเป็นความผิดอาญาร้ายแรง มีโทษจำคุกสูงกว่า 4 ปี ตามอนุสัญญาฯ ข้อ 2 (b) เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

นอกจากนี้ประเทศไทยยังเป็นภาคีสมาชิกพิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ. 2000 (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air 2000) ซึ่งเป็นอนุบัญญัติของอนุสัญญาดังกล่าว ทำให้ประเทศไทยมีภารกิจที่จะต้องดำเนินการแก้ไขกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับพิธีสารฯด้วย โดยการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

4.1.4 เพื่อให้สอดรับกับกฎหมายต่างประเทศที่เป็นสากล

จากการพิจารณากฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศต่างๆ (หัวข้อที่ 3.3) จะเห็นได้ว่าแต่ละประเทศมีแนวทางในการดำเนินการกำหนดความผิดมูลฐานแตกต่างกัน แต่มีหลักการใกล้เคียงกันคือความผิดนั้นต้องเป็นความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินการที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม ได้รับผลตอบแทนจากการกระทำความผิดสูง มีลักษณะการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปราม และเป็นภัยต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ โดยแต่ละประเทศจะกำหนดความผิดมูลฐานโดยระบุความผิดจำนวนมาก ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา หรือไม่ระบุฐานความผิดแต่จะระบุไว้กว้างๆครอบคลุมความผิดหลายประเภท ได้แก่ ประเทศเดนมาร์ก และเขตปกครองพิเศษฮ่องกง ดังนั้นเมื่อประเทศไทยใช้วิธีการระบุฐานความผิดแล้วตามที่ปรากฏในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 3 จึงควรที่จะระบุความผิดให้เป็นจำนวนมากและครอบคลุมความผิดหลายประเภท

ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าควรกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ด้วย ดังที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเดนมาร์ก และเขตปกครองพิเศษฮ่องกงได้กำหนดให้ความผิดดังกล่าวเป็นความผิดมูลฐาน ทั้งนี้เพื่อให้สอดรับกับกฎหมายต่างประเทศที่เป็นสากล และจะได้ไม่มีปัญหาในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน เนื่องจากความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้นั้นต้องเป็นความผิดทางอาญาที่มีโทษประหารชีวิต หรือมีโทษ

จำคุกหรือโทษจำกัดเสรีภาพในรูปแบบอื่นตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป ตามกฎหมายทั้งในประเทศผู้ร้องขอให้ส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนและประเทศผู้รับคำร้องขอ[14]

4.2 เปรียบเทียบหลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน

4.2.1 ความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินงานมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม

จากการศึกษารูปแบบและวิธีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน (หัวข้อที่ 2.3) พบว่าปัจจุบันการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานได้มีการปรับเปลี่ยน รูปแบบ และพฤติกรรมในการกระทำความผิดไปในรูปของขบวนการกระทำความผิดหรือที่เรียกว่าองค์กรอาชญากรรม ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ประกอบกิจการผู้ลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน นักการเมือง ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนที่ทุจริต โดยมีการแบ่งหน้าที่กันทำอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินงานเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงครอบคลุมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์จำนวนมหาศาลจากการกระทำความผิด ทำให้เป็นการยากต่อการดำเนินการจับกุมและปราบปราม นอกจากนี้ในบางขบวนการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมีความมั่นคงและมีผลกำไรจำนวนมหาศาลจากการกระทำความผิดแล้วก็มักจะขยายเครือข่ายของตนและขยายขอบเขตการกระทำความผิดให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นจนกลายเป็นปัญหาสำคัญที่ประเทศไทยจะต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

จะเห็นได้ว่ารูปแบบและวิธีการดำเนินการในการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานนั้นมีลักษณะที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดมูลฐานเนื่องจากเป็นความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินการที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมเพราะมีผู้กระทำความผิดตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป และ

---

[14] พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มาตรา 7 ความผิดที่จะส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ต้องเป็นความผิดอาญาซึ่งกฎหมายของประเทศผู้ร้องขอและกฎหมายไทยกำหนดให้เป็นความผิดอาญาซึ่งมีโทษประหารชีวิตหรือมีโทษจำคุกหรือโทษจำกัดเสรีภาพในรูปแบบอื่นตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นความผิดที่ได้กำหนดไว้ในหมวดเดียวกัน หรือเรียกชื่อความผิดเป็นอย่างเดียวกันของทั้งสองประเทศหรือไม่ก็ตาม

การกระทำความผิดอาญาอื่นซึ่งมีโทษจำคุกหรือโทษจำกัดเสรีภาพในรูปแบบอื่นน้อยกว่าหนึ่งปีอาจร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ หากเป็นความผิดเกี่ยวพันกับความผิดที่ให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนตามคำร้องขอแล้ว ไม่ว่าจะร้องขอพร้อมคำร้องขอในครั้งแรกหรือภายหลัง

กระทำอย่างเป็นกิจจะลักษณะโดยสมัครใจ เพื่อร่วมกันประกอบอาชญากรรมโดยมุ่งประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สิน และโทษสำหรับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมีโทษจำคุกสูงกว่า 4 ปี ซึ่งถือว่าเป็นความผิดร้ายแรง (Serious crime) เพราะคำว่า “ความผิดร้ายแรง” ในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 (United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000 หรือ UNTOC) ข้อ 2 (b)[15] ได้นิยามว่าหมายถึงความผิดที่มีโทษจำคุกอย่างน้อย 4 ปี หรือโทษที่ร้ายแรงกว่านั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม อันเข้าลักษณะสำคัญในการกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สมควรที่จะกำหนดให้การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานโดยกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรข้ามชาติซึ่งได้รับผลประโยชน์ทางการเงินหรือทางวัตถุอื่นสำหรับการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน[16]

4.2.2 ความผิดที่โดยลักษณะของการประกอบอาชญากรรมทำให้มีผลตอบแทนที่สูง

จากการศึกษารูปแบบและวิธีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน (หัวข้อที่ 2.3) พบว่าผู้ลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานได้รับผลประโยชน์ตอบแทนสูง ซึ่งผลประโยชน์ตอบแทนนั้นมาจากผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นจำนวนตามที่ได้การเจรจากันไว้แต่แรก และเนื่องจากประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้ามากกว่าประเทศใกล้เคียง ทำให้มีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาในประเทศไทย (ประเทศไทยเป็นประเทศปลายทาง) และการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไปประเทศที่สาม (ประเทศไทยเป็นประเทศทางผ่าน) เป็นจำนวนมาก เพราะสามารถทำรายได้ให้กับขบวนการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานซึ่งเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอย่างมหาศาล

ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานถือเป็นอาชญากรรมเศรษฐกิจประเภทหนึ่ง เนื่องมาจากเป็นความผิดซึ่งสร้างผลตอบแทนให้กับผู้กระทำความผิดเป็นจำนวนมาก ซึ่งผู้กระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานก็จะนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดเหล่านี้กลับไปเป็นต้นทุนในการประกอบอาชญากรรมขึ้นมาใหม่อีก และอาจนำไปติดสินบนเจ้าพนักงาน จึงทำให้เกิดเป็นวงจร

---

[15] โปรดดูภาคผนวก

[16] พิศวาท สุคนธพันธุ์, "รายงานสรุปผลการวิจัยเรื่อง มาตรการในการแก้ไขปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่น(พิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ)" (สถาบันกฎหมายอาญาสำนักงานอัยการสูงสุด, 2548), หน้า 73.

การประกอบอาชญากรรมที่ยากต่อการจับกุมและปราบปราม หากมีการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จะทำให้สามารถนำมาตรการต่างๆ เช่น มาตรการริบทรัพย์ทางแพ่งซึ่งสามารถตัดโอกาสที่ผู้กระทำความผิดจะนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดดังกล่าวไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนหรือเพื่อกระทำความผิดซ้ำอีก เป็นการตัดวงจรเงินได้จากการประกอบอาชญากรรม อันจะส่งผลให้อาชญากรหมดแรงจูงใจที่จะกระทำความผิดต่อไป จึงอาจกล่าวได้ว่าความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมีลักษณะของการกระทำความผิดที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเนื่องจากเป็นความผิดที่โดยลักษณะของการประกอบอาชญากรรมทำให้ได้รับผลตอบแทนสูง

4.2.3 ความผิดที่มีลักษณะการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปราม

ปัจจุบันรูปแบบและวิธีการในการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมีการพัฒนาให้มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยมีการดำเนินงานที่เป็นระบบและเป็นขบวนการมากขึ้น และมีเครือข่ายเชื่อมโยงครอบคลุมหลายพื้นที่ สำหรับรูปแบบและวิธีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาในประเทศไทยในฐานะประเทศปลายทางมีลักษณะเป็นขบวนการโดยมีนายหน้านำพาผู้ย้ายถิ่นฐานจากประเทศต้นทางเข้ามา และมีการทำงานโดยแบ่งงานกันทำตั้งแต่การนำพาเข้ามาในประเทศไทย การหาที่พักอาศัย และการจ้างแรงงานต่างด้าว ทำให้ยากต่อการจับกุมและปราบปราม โดยนิยมให้คนต่างด้าวที่เคยเข้าเมืองมาอย่างถูกต้องตามกฎหมายเป็นนายหน้านำพาผู้ย้ายถิ่นฐานจากประเทศต้นทางเข้ามา เนื่องจากมีความรู้และเข้าใจวิธีการหลีกเลี่ยงการตรวจจับของเจ้าหน้าที่ได้ดีกว่าคนไทยที่จะพาเข้ามาเอง ซึ่งวิธีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเข้ามา คือ แยกเดินทางเป็นกลุ่มย่อยๆ คราวละ 5-10 คน เมื่อมีการจับกุมได้ก็จะไม่มีการซัดทอดว่าใครเป็นผู้นำพาเข้ามา การขยายผลการจับกุมก็ทำได้ยาก เพราะมีการนำพาเข้ามาเป็นช่วงๆแต่ละช่วงจะไม่รู้จักกัน นอกจากนี้การจ้างแรงงานต่างด้าวของขบวนการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานจะใช้รูปแบบการทำงานโดยใช้ระบบจ้างเหมาช่วง (Subcontract) ผ่านนายหน้า คือ มีนายหน้าเป็นคนไทยหรือคนต่างด้าวมาเสนอตัวว่าจะหาแรงงานต่างด้าวมาทำงานให้ แล้วก็จะไปรับแรงงานต่างด่าวหลบหนีเข้าเมืองมาทำงานลักษณะเป็นการจ้างเหมาช่วง ทั้งนี้เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงข้อกฎหมาย ทำให้ดำเนินคดีกับนายจ้างได้ยากเพราะเมื่อมีการจับกุมแรงงานต่างด้าวได้ก็มักจะยืนยันว่าผู้จ้างรายใหม่เป็นนายจ้างและนายจ้างรายใหม่ดังกล่าวผู้รับเหมาช่วงก็ไม่ทราบว่าเป็นใคร หากเจ้าหน้าที่สาวถึงตัวนายจ้างได้ นายจ้างก็จะอ้างว่าเป็นการจ้างเหมาช่วงมาอีกทอดหนึ่ง ตนเองไม่มีส่วนรู้เห็นในการกระทำความผิด ทำให้การบังคับใช้กฎหมายและการปราบปรามขบวนการ

ลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นไปด้วยความยากลำบาก ส่วนรูปแบบและวิธีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไปประเทศที่สาม (ประเทศไทยในฐานะประเทศทางผ่าน) มีรูปแบบและวิธีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานแตกต่างกันออกไปตามกลุ่มแก๊งต่างๆ ได้แก่ ขบวนการส่งคนจีนไปยังประเทศที่สาม (แก๊งลูกหมู) ขบวนการส่งแขกไปประเทศที่สาม (แก๊งลูกแพะ) และขบวนการส่งชาวโรฮีนจาไปประเทศที่สาม ซึ่งล้วนแล้วแต่มีรูปแบบและวิธีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปรามทั้งสิ้น

จึงอาจกล่าวได้ว่าความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานนั้นมีลักษณะของการกระทำความผิดที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเนื่องจากเป็นความผิดที่มีลักษณะของการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปราม และมาตรการทางกฎหมายในปัจจุบันยังมีข้อบกพร่องและข้อจำกัดหลายประการ ไม่สามารถป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่อาจสาวไปถึงผู้ที่อยู่เบื้องหลังซึ่งเป็นผู้บงการได้

4.2.4 ความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ

ประเทศไทยอยู่ในสถานะที่เป็นทั้งประเทศต้นทาง ประเทศปลายทาง และประเทศทางผ่านของการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน เนื่องจากประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้ามากกว่าประเทศใกล้เคียง ทำให้มีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาในประเทศไทย (ประเทศไทยเป็นประเทศปลายทาง) และการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไปประเทศที่สาม (ประเทศไทยเป็นประเทศทางผ่าน) ขึ้นเป็นจำนวนมาก ทำให้ประเทศไทยเสียชื่อเสียงและถูกตำหนิจากนานาประเทศ ทำให้ภาพพจน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศถูกมองในแง่ลบ ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนชาวต่างชาติในการตัดสินใจเข้ามาลงทุนในประเทศ การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินและทรัพย์สินจากการกระทำความผิดจึงเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งความเสียหายที่เกิดจากอาชญากรรมประเภทนี้มีมูลค่าความเสียหายมากกว่าอาชญากรรมธรรมดา และยากต่อการจับกุมและปราบปราม ก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศอย่างร้ายแรง ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องหามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมมาใช้บังคับกับการกระทำความผิดดังกล่าว

จะเห็นได้ว่าความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ แม้ว่าพฤติกรรมในการกระทำความผิดจะไม่รุนแรง ไม่มีการใช้กำลังทำร้าย แต่ก็เป็นการกระทำความผิดที่มีผู้เสียหายโดยตรงคือรัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินหรือ

ทรัพย์สินจำนวนมหาศาลอันเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานยังก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นของจำนวนคนที่รัฐตรวจสอบไม่ได้ เพราะไม่มีระบบควบคุมจำนวนและที่อยู่อาศัยส่งผลกระทบต่อความมั่นคงภายในประเทศ กล่าวคือจำนวนคนที่รัฐตรวจสอบไม่ได้ดังกล่าวจำนวนไม่น้อยที่เข้ามาประกอบอาชญากรรมที่เป็นภัยต่อสังคมและประเทศชาติทั้งที่ร้ายแรงและไม่ร้ายแรงซึ่งยากต่อการควบคุม และก่อให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจนอกระบบ เช่น การจ้างงานเถื่อน การรับรักษาเถื่อนโดยคลีนิคเถื่อน ฯลฯ จึงอาจกล่าวได้ว่าความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานที่มีลักษณะทำลายความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจเนื่องจากผลกระทบและความเสียหายจากอาชญากรรมประเภทนี้มีมากมายมหาศาล

ดังนั้นการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานจึงมีลักษณะของการกระทำความผิดที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้แก่ เป็นความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินการที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม มีลักษณะของการประกอบอาชญากรรมที่ทำให้ได้รับผลตอบแทนสูง เป็นความผิดที่มีลักษณะของการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปราม และเป็นความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ ซึ่งหากกำหนดให้การกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว ย่อมสามารถนำเอามาตรการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นมาตรการทางอาญาหรือมาตรการทางแพ่งของกฎหมายดังกล่าวที่มุ่งตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมและมุ่งจัดการกับเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมาใช้บังคับการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานได้ ทั้งนี้เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายและการแก้ไขปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเนื่องจากอาชญากรจะหมดแรงจูงใจในการประกอบอาชญากรรม เพราะตนไม่ได้รับประโยชน์อันใดจากการกระทำความผิด ทั้งยังเป็นการช่วยป้องกันมิให้มีการฟอกเงินจากการกระทำความผิดดังกล่าว

4.3 วิเคราะห์แนวทางในการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไว้เป็นการเฉพาะมีแต่พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 63 ที่กำหนดความผิดและโทษสำหรับผู้นำหรือพาคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ต้องมีเจตนาพิเศษหรือมูลเหตุจูงใจเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอื่น ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม แตกต่าง

จากการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air 2000) ทำให้ความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มีขอบเขตกว้างกว่าและครอบคลุมการกระทำความผิดดังกล่าวทั้งที่มีเจตนาพิเศษและไม่มีเจตนาพิเศษ ทั้งนี้ได้มีการดำเนินการยกร่างกฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสาร ฯ ซึ่งในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการยกร่างกฎหมายโดยสำนักงานอัยการสูงสุด ดังนั้นผู้เขียนจึงวิเคราะห์แนวทางในการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้ดังนี้

4.3.1 วิเคราะห์แนวทางในการแก้ไขกฎหมายเพื่อกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไว้เป็นการเฉพาะจึงยังไม่มีกฎหมายฉบับใดให้คำนิยามของคำว่าการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไว้อย่างเฉพาะเจาะจง อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ก็มิได้กำหนดคำนิยามอันเฉพาะเจาะจงของแต่ละความผิดมูลฐาน หากแต่ระบุประเภทของความผิดที่ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินก็เพียงพอแล้ว ดังนั้นเมื่อจะกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐาน ผู้เขียนจึงเห็นว่าควรที่จะระบุลักษณะของการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไว้ให้ครอบคลุมก็น่าจะเป็นการเพียงพอแล้ว ไม่จำเป็นจะต้องกำหนดคำนิยามของความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไว้โดยเฉพาะเจาะจงแต่อย่างใด โดยระบุลงในบทนิยามของคำว่า “ความผิดมูลฐาน” ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

อย่างไรก็ตาม หากกฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ. 2000 (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air 2000) ซึ่งในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการยกร่างกฎหมายโดยสำนักงานอัยการสูงสุด มีผลบังคับใช้แล้ว ก็อาจกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยการกำหนดไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสาร ฯ ดังกล่าวเลยก็ได้

4.3.2 วิเคราะห์การกำหนดกรอบและขอบเขตของการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานที่เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไว้เป็นการเฉพาะจึงยังไม่มีกฎหมายฉบับใดให้คำนิยามของคำว่าการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไว้อย่างเฉพาะเจาะจง ดังนั้นหากประเทศไทยได้กำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 จึงอาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติในเรื่องกรอบและขอบเขตความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานที่เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542[17] ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าควรที่จะกำหนดกรอบและขอบเขตของการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานที่เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยการเพิ่มเติมวรรคสองของมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ดังนี้

“ความผิดตาม (...) จะต้องเป็นความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินงานมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมที่ได้รับผลตอบแทนสูง มีลักษณะการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปรามและเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ”

การกำหนดกรอบและขอบเขตของการกระทำความผิดมูลฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานที่เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ดังกล่าวจะเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยคำนึงถึงขนาดของความร้ายแรงที่จะต้องถึงขนาดตามที่ได้กำหนดไว้ ทำให้ความผิดบางลักษณะที่เป็นความผิดเล็กน้อยจะไม่ถูกกำหนดให้นำมาตรการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาใช้บังคับได้ ทั้งนี้เพื่อที่จะนำมาตรการในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้ในการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

[17] สัมภาษณ์ อรรณพ ลิขิตจิตถะ, อดีตรองเลขาธิการ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, 23 กุมภาพันธ์ 2558.

4.4 การนำมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้เมื่อมีการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

เมื่อมีการกำหนดให้การกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว ผู้ที่กระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานก็จะต้องตกอยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยจะมีการนำมาตรการพิเศษต่างๆมาใช้บังคับกับผู้ที่กระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าวมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถช่วยยับยั้งการนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดไปแสวงหาประโยชน์หรือนำไปผ่านกระบวนการฟอกเงินอันเป็นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรม และเป็นการตัดแรงจูงใจในการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน ซึ่งมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่นำมาใช้บังคับมีดังนี้

4.4.1 มาตรการด้านการลงโทษทางอาญา

4.4.1.1 การกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดทางอาญา

การกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดในทางอาญานั้นเป็นการกำหนดความผิดเพื่อลงโทษแก่ผู้ที่กระทำความผิดฐานฟอกเงินโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นการลงโทษผู้ที่กระทำการใดๆกับเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานโดยการโอน รับโอน เปลี่ยนสภาพ หรือกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ทั้งนี้เนื่องจากข้อกำหนดและบทลงโทษตามกฎหมายอื่นๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันไม่สามารถที่จะเอาผิดและลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดในลักษณะนี้ได้ ประกอบกับเป็นลักษณะของฐานความผิดที่สอดคล้องกับมาตรการทางกฎหมายที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาเวียนนา 1988 (Vienna Convention 1988) ที่ให้ประเทศภาคีกำหนดให้การกระทำความผิดฐานฟอกเงินเป็นความผิดอาญาตามกฎหมายแต่ละประเทศ[18] โดย

[18] สีหนาท ประยูรรัตน์, คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เอเชียเพลส, 2542), หน้า 95.

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 5, มาตรา 60 และมาตรา 61 ได้กำหนดลักษณะของการกระทำความผิดฐานฟอกเงินและบทลงโทษในทางอาญาไว้ ดังนี้

มาตรา 5 บัญญัติว่า *“ผู้ใด*

(1) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อซุกซ่อน หรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ไม่ว่าก่อน ขณะหรือหลังการกระทำความผิดทำให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ

(2) กระทำด้วยประการใดๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริงของการได้มาแหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฟอกเงิน”

มาตรา 60 บัญญัติว่า *“ผู้ใดกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีหรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”*

มาตรา 61 บัญญัติว่า *“นิติบุคคลใดกระทำความผิดตามมาตรา 5 มาตรา 7 มาตรา 8 หรือมาตรา 9 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท*

กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลตามวรรคหนึ่ง กระทำความผิด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น”

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการกระทำความผิดฐานฟอกเงินจะเกิดขึ้นเมื่อมีการกระทำความผิดอันเป็นความผิดมูลฐานก่อน สังเกตจากคำว่า “ทำให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน” ตามมาตรา 5 ดังนั้นหากการกระทำความผิดของบุคคลนั้นมิใช่ความผิดมูลฐานตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้วก็ไม่มีความผิดฐานฟอกเงินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และไม่

สามารถบังคับใช้มาตรการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กับบุคคลนั้นได้

นอกจากนี้ ผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินต้องมีเจตนาหรือต้องรู้หรือควรจะรู้ว่าทรัพย์สินนั้นเป็น “ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด”[19] เนื่องจากบทบัญญัติในมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีเจตนารมณ์มุ่งที่จะเอาผิดกับผู้กระทำความผิดในเรื่องทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเป็นหลัก โดยมีบทลงโทษในทางอาญาที่รุนแรงทั้งเรื่องจำคุกและปรับ

การกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานนั้นมีความเกี่ยวพันกับการฟอกเงิน โดยผู้กระทำความผิดต้องนำเงินที่ได้ไปเข้าสู่กระบวนการฟอกเงินเพื่อให้เงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายกลายเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้นหากความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานถูกกำหนดเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว ผู้ใดที่กระทำการต่อทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามขอบเขตที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 5 ย่อมถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 60 หรือ มาตรา 61 แล้วแต่กรณี

4.4.1.2 การกระทำความผิดฐานฟอกเงินนอกราชอาณาจักร

ความผิดฐานฟอกเงินเป็นความผิดที่นิยมกระทำระหว่างประเทศ โดยมักจะยักย้ายถ่ายโอนเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อปิดบังอำพรางแหล่งที่มาของเงินหรือ

---

[19] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 3

“ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด” หมายความว่า

(1) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินหรือจากการสนับสนุนหรือช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน หรือความผิดฐานฟอกเงิน และให้รวมถึงเงินหรือทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้หรือสนับสนุนการกระทำความผิดมูลฐานตาม (8) ของบทนิยามคำว่า “ความผิดมูลฐาน” หรือการกระทำความผิดฐานสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายด้วย

(2) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอนด้วยประการใดๆ ซึ่งเงินหรือทรัพย์สินตาม (1) หรือ

(3) ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินตาม (1) หรือ (2) ทั้งนี้ ไม่ว่าทรัพย์สินตาม (1) (2) หรือ (3) จะมีการจำหน่าย จ่าย โอน หรือเปลี่ยนสภาพไปกี่ครั้งและไม่ว่าจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลใด โอนไปเป็นของบุคคลใด หรือปรากฏหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลใด

ทรัพย์สิน เช่น การโอนเงินระหว่างประเทศ ประกอบกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงินมักจะกระทำในรูปขององค์กรอาชญากรรมที่มีเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างประเทศทั่วโลก จึงเป็นการยากที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะทำการจับกุมและปราบปรามได้อย่างมีประสิทธิภาพ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 6 จึงได้กำหนดให้ผู้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักรต้องรับโทษในราชอาณาจักรภายใต้เงื่อนไขดังนี้

มาตรา 6 บัญญัติว่า *"ผู้ใดกระทำความผิดฐานฟอกเงิน แม้จะกระทำนอกราชอาณาจักรผู้นั้นจะต้องรับโทษในราชอาณาจักรตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ถ้าปรากฏว่า*

(1) ผู้กระทำความผิดหรือผู้ร่วมกระทำความผิดคนใดคนหนึ่งเป็นคนไทย

(2) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และได้กระทำโดยประสงค์ให้ความผิดเกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย หรือ

(3) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐที่การกระทำเกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐนั้น หากผู้นั้นได้ปรากฏตัวอยู่ในราชอาณาจักร และมีการส่งตัวผู้นั้นออกไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ทั้งนี้ ให้นำมาตรา 10 แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม"

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้ที่ฟอกเงินนอกราชอาณาจักรแม้จะไม่ได้กระทำความผิดมูลฐานแต่ได้กระทำกับเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐานก็ต้องรับโทษในราชอาณาจักร (ขยายเขตอำนาจศาล) ถ้าปรากฏว่า[20]

(1) ผู้ที่กระทำความผิดหรือร่วมกระทำความผิดคนใดคนหนึ่งเป็นคนไทยหรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ตามมาตรา 6 (1) เช่น นาย ก. เป็นบุคคลสัญชาติไทยนำเงินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดของนาย ข. ในต่างประเทศ ไปซื้อที่ดินในต่างประเทศเพื่อเป็นการซุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของเงินดังกล่าว อันเป็นการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน นาย ก. จะต้องได้รับโทษในประเทศไทย

(2) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และได้กระทำโดยประสงค์ให้ความผิดเกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย ตามมาตรา 6 (2) เช่น นาย A. ซึ่งเป็นคนสัญชาติอื่นโอนเงินที่ได้มาจากการจำหน่ายยาเสพติดของผู้อื่นจากต่างประเทศมาให้นาย ข. ในประเทศไทย

[20] สีหนาท ประยูรรัตน์, คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, หน้า 107-108.

(3) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐที่การกระทำเกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐนั้น หากผู้นั้นได้ปรากฏตัวอยู่ในราชอาณาจักรและมิได้มีการส่งตัวผู้นั้นออกไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ตามมาตรา 6 (3) เช่น นาย A. เป็นคนสัญชาติอื่น กระทำความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายของประเทศนั้น ได้เดินทางหลบหนีเข้ามาในประเทศไทย และประเทศนั้นๆไม่ได้ร้องขอให้ประเทศไทยส่งตัวนาย A. ข้ามแดนไปดำเนินคดี ในกรณีดังกล่าว นาย A. อาจถูกจับกุมและดำเนินคดีในข้อหาฟอกเงินในประเทศไทยได้

และจากวรรคท้ายของบทบัญญัติดังกล่าวที่ให้นำเอาหลักการของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 10[21] มาใช้บังคับโดยอนุโลมนั้นหมายความว่าหากการกระทำความผิดฐานฟอกเงินเกิดขึ้นนอกประเทศไทยและมีการดำเนินคดีลงโทษกับผู้กระทำความผิดนั้นโดยมีคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศอันถึงที่สุดให้ปล่อยตัวผู้นั้น หรือศาลในต่างประเทศพิพากษาให้ลงโทษและผู้นั้นได้พ้นโทษแล้ว ห้ามมิให้ลงโทษผู้นั้นในราชอาณาจักรเพราะการกระทำนั้นอีก หรือถ้าหากผู้ต้องคำพิพากษาได้รับโทษสำหรับการกระทำนั้นตามคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศมาแล้วแต่ยังไม่พ้นโทษ ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ หรือจะไม่ลงโทษเลยก็ได้ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงโทษที่ผู้นั้นได้รับมาแล้ว

ดังนั้นหากความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานได้ถูกกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว ผู้ใดที่กระทำการต่อทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานอันเป็นการฟอกเงินดังที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 5 แม้ได้กระทำลงนอกราชอาณาจักรผู้นั้นจะต้องรับโทษในราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 6 อันเป็นประโยชน์ต่อการจัดการกับผู้กระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานในกรณีที่ไม่สามารถเอาผิดกับผู้กระทำความผิดได้เพราะเป็นการกระทำความผิดนอกราชอาณาจักรซึ่งยากแก่การจับกุม เพราะหากเจ้าหน้าที่รัฐมีข้อมูลว่าผู้กระทำผิดดังกล่าวกระทำการ

---

[21] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 10 ผู้ใดกระทำการนอกราชอาณาจักรซึ่งเป็นความผิดตามมาตราต่างๆ ที่ระบุไว้ในมาตรา 7 (2) และ (3) มาตรา 8 และมาตรา 9 ห้ามมิให้ลงโทษผู้นั้นในราชอาณาจักรเพราะการกระทำนั้นอีก ถ้า

(1) ได้มีคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศอันถึงที่สุดให้ปล่อยตัวผู้นั้น หรือ

(2) ศาลในต่างประเทศพิพากษาให้ลงโทษ และผู้นั้นได้พ้นโทษแล้ว

ถ้าผู้ต้องคำพิพากษาได้รับโทษสำหรับการกระทำนั้นตามคำพิพากษา ของศาลในต่างประเทศมาแล้ว แต่ยังไม่พ้นโทษ ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ หรือจะไม่ลงโทษเลยก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงโทษที่ผู้นั้นได้รับมาแล้ว

ต่อทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานก็สามารถดำเนินการกับผู้กระทำผิดดังกล่าวได้แม้ว่าอยู่นอกราชอาณาจักรก็ตาม

4.4.1.3 การลงโทษผู้สนับสนุนหรือผู้ช่วยเหลือ ผู้พยายามกระทำความผิด และผู้สมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน

การกระทำความผิดฐานฟอกเงินมักเป็นขบวนการเครือข่ายซึ่งมีผู้ร่วมกระทำการมากกว่า 2 คนขึ้นไป เพื่อหลบเลี่ยงจากการตรวจสอบและการจับกุมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยการแบ่งหน้าที่กันทำ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 จึงได้กำหนดบทลงโทษในความผิดฐานฟอกเงินให้ครอบคลุมไปถึงบุคคลต่างๆที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ หรือทำการสมคบกันเพื่อกระทำความผิด ตลอดจนผู้พยายามกระทำความผิดด้วย ดังนั้นผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินในทุกสถานะต่างก็มีผลเป็นผู้กระทำผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และมีบทลงโทษหนักกว่ากฎหมายอาญาดังนี้

(1) การลงโทษผู้สนับสนุนหรือผู้ช่วยเหลือในการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน (Aiding or Abetting)

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 7 กำหนดให้ผู้สนับสนุนหรือผู้ช่วยเหลือในการกระทำความผิดฐานฟอกเงินต้องรับโทษเช่นเดียวกับตัวการที่กระทำความผิด ดังนี้

> มาตรา 7 บัญญัติว่า *“ในความผิดฐานฟอกเงินผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น*
>
> *(1) สนับสนุนการกระทำความผิดหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด*
>
> *(2) จัดหา หรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่ หรือวัตถุใดๆ หรือกระทำการใดๆ เพื่อช่วยให้ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ หรือเพื่อให้ได้รับประโยชน์ในการกระทำความผิด*

ผู้ใดจัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่พำนัก หรือที่ซ่อนเร้น เพื่อช่วยบิดา มารดา บุตร สามี หรือภริยาของตนให้พ้นจากการถูกจับกุม ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้น หรือลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดสำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้"

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้ที่สนับสนุนการกระทำความผิดหรือผู้ช่วยเหลือผู้กระทำความผิดไม่ว่าก่อนหรือขณะกระทำความผิด ตามมาตรา 7 (1) หรือจัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่ หรือวัตถุใดๆ หรือกระทำการใดๆ เพื่อช่วยให้ผู้กระทำความผิดหลบหนี หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ หรือเพื่อให้ได้รับประโยชน์ในการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ตามมาตรา 7 (2) ต้องรับโทษเช่นเดียวกับตัวการที่กระทำความผิด ถือว่ามีบทลงโทษหนักกว่าการสนับสนุนหรือช่วยเหลือการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86[22] ที่ต้องรับโทษเพียงสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น ทั้งนี้เนื่องจากความผิดฐานฟอกเงินเป็นความผิดที่เกี่ยวเนื่องมาจากความผิดอาญาที่มีผลกระทบร้ายแรงต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การสนับสนุนและการช่วยเหลือความผิดฐานฟอกเงินจึงสมควรรับโทษสูงกว่าการสนับสนุนและการช่วยเหลือความผิดอาญาทั่วไป

อย่างไรก็ตาม ในวรรคท้ายของบทบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้ดุลพินิจในการลงโทษแก่ศาลในกรณีที่บุคคลซึ่งจัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่พำนัก หรือที่ซ่อนเร้น เพื่อช่วยบิดา มารดา บุตร สามีหรือภริยาของตนให้พ้นจากการถูกจับกุม ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้นหรือลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ ทั้งนี้เนื่องด้วยเหตุผลในทางศีลธรรม หรือความสัมพันธ์ทางสายโลหิต กฎหมายจึงกำหนดบทบัญญัติให้มีการผ่อนปรนได้เช่นนี้

(2) การลงโทษผู้พยายามกระทำความผิดฐานฟอกเงิน (Attempt)

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 8 กำหนดให้ผู้พยายามกระทำความผิดฐานฟอกเงินต้องรับโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จ ดังนี้

[22] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86 ผู้ใดกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะมิได้รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น

มาตรา 8 บัญญัติว่า *"ผู้ใดพยายามกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จ"*

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้พยายามกระทำความผิดฐานฟอกเงินต้องรับโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จ ถือว่ามีบทลงโทษหนักกว่าการพยายามกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 80[23] ที่ต้องรับโทษเพียงสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ทั้งนี้เนื่องจากความผิดฐานฟอกเงินเป็นความผิดที่เกี่ยวเนื่องมาจากความผิดอาญาที่มีผลกระทบร้ายแรงต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และอาจก่อให้เกิดอาชญากรรมประเภทอื่นๆ ตามมา

(3) การลงโทษผู้สมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน (Association or Conspiracy)

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 9 กำหนดให้ผู้สมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงินต้องรับโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นดังนี้

มาตรา 9 บัญญัติว่า *"ผู้ใดสมคบโดยตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น*

ถ้าได้มีการกระทำผิดฐานฟอกเงินเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันตามวรรคหนึ่ง ผู้สมคบกันนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ในกรณีที่ความผิดได้กระทำถึงขั้นลงมือกระทำความผิด แต่เนื่องจากการเข้าขัดขวางของผู้สมคบทำให้การกระทำนั้นกระทำไปไม่ตลอดหรือกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล ผู้สมคบที่กระทำการขัดขวางนั้น คงได้รับโทษตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งเท่านั้น

---

[23] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 80 ผู้ใดลงมือกระทำความผิดแต่กระทำไปไม่ตลอดหรือกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล ผู้นั้นพยายามกระทำความผิด

ผู้ใดพยายามกระทำความผิด ผู้นั้นต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งกลับใจให้ความจริงแห่งการสมคบต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนที่จะมีการกระทำความผิดตามที่ได้สมคบกัน ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้นหรือลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้"

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้สมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงินถือเป็นความผิดอีกฐานหนึ่งที่แยกต่างหากจากความผิดฐานฟอกเงินโดยไม่จำเป็นต้องให้เกิดการกระทำความผิดตามที่ได้คบคิดและตกลงกันเสียก่อน ดังนั้นแม้จะไม่มีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินตามที่ได้คบคิดและตกลงกัน ผู้สมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงินก็ต้องรับโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น เนื่องจากความผิดฐานสมคบนี้เป็นมาตรการที่ช่วยให้สืบทราบไปถึงผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดหรือผู้เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทั้งหมดซึ่งมักจะไม่มีพยานหลักฐานโยงไปถึงและเป็นการยากที่บุคคลเหล่านี้จะถูกลงโทษตามกฎหมายอาญาทั่วไป

อย่างไรก็ตาม ถ้าได้มีการกระทำผิดฐานฟอกเงินเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกัน ผู้สมคบกันเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงินต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ถือว่ามีบทลงโทษเท่ากับผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกัน (ตัวการร่วม) ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83[24] ที่ต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ดังนั้นหากความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานได้ถูกกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว ผู้ใดที่สนับสนุนหรือช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิด หรือสมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงินที่มาจากการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน ผู้นั้นต้องรับโทษตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 7, มาตรา 8 หรือมาตรา 9 แล้วแต่กรณี ซึ่งมีโทษที่รุนแรงกว่าประมวลกฎหมายอาญา ย่อมทำให้ผู้กระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเกิดความยำเกรงมากขึ้น การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าวจึงมีประสิทธิภาพมากขึ้น

[24] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

4.4.1.4 การลงโทษหนักขึ้นสำหรับผู้มีตำแหน่งหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิด

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินพ.ศ. 2542 มีบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่มีตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือหน้าที่ในการยุติธรรม หรือมีหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ โดยบัญญัติให้ต้องรับโทษหนักขึ้นหากกระทำความผิดฐานฟอกเงินและความผิดที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากบุคคลดังกล่าวสามารถใช้อำนาจหน้าที่หรืออิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ของตนเอื้ออำนวยให้การกระทำความผิดมีความสะดวกและง่ายกว่าการกระทำความผิดของประชาชนทั่วไป ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 10 และมาตรา 11 ดังนี้

มาตรา 10 บัญญัติว่า *“เจ้าพนักงาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ กรรมการหรือผู้บริหารหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการจัดการของสถาบันการเงิน หรือกรรมการขององค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญผู้ใดกระทำความผิดตามหมวดนี้ ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น*

กรรมการ อนุกรรมการ กรรมการธุรกรรม เลขาธิการ รองเลขาธิการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ใดกระทำความผิดตามหมวดนี้ ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น”

มาตรา 11 บัญญัติว่า *“กรรมการ อนุกรรมการ กรรมการธุรกรรม เลขาธิการ รองเลขาธิการ พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน หรือข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา อันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดตามหมวดนี้ ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น*

ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดร่วมในการกระทำความผิดกับบุคคลตามวรรคหนึ่ง

ไม่ว่าในฐานะตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง”

ดังนั้นหากความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานได้ถูกกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว เมื่อใดที่เจ้าพนักงานหรือข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือหน้าที่ในการยุติธรรม หรือหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ ได้กระทำความผิดฐานฟอกเงินที่มาจากการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน บุคคลดังกล่าวต้องรับโทษตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 10 หรือมาตรา 11 แล้วแต่กรณี

โดยสรุปแล้ว มาตรการด้านการลงโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานทั้งในด้านการข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดและการป้องกันการฟอกเงินจากรายได้ที่ได้มาจากการกระทำความผิดดังกล่าว เนื่องจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 สามารถลงโทษผู้ที่กระทำความผิดฐานฟอกเงินที่ได้รับจากการกระทำความผิดมูลฐานได้โดยโทษที่กำหนดไว้นั้นเป็นโทษทางอาญาซึ่งมีบทลงโทษหนักกว่าโทษในทางอาญาทั่วไป ทำให้สามารถใช้ข่มขู่ผู้กระทำความผิดมิให้กล้าที่จะกระทำความผิดได้ดีกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดที่อยู่ในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม ซึ่งหากใช้หลักกฎหมายอาญาทั่วไปจะไม่สามารถเอาผิดกับบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือสมคบกันในการกระทำความผิดได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

4.4.2 มาตรการดำเนินการกับทรัพย์สิน

นอกจากการนำมาตรการทางอาญาที่มีความรุนแรงมาบังคับใช้กับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินแล้ว พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ยังได้บัญญัติมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สิน เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 คือการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมและมุ่งจัดการกับเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิด เพื่อเป็นการตัดแรงจูงใจของผู้กระทำความผิดไม่ให้มีการนำเอาเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดไปฟอกเงินแล้วนำกลับมาใช้เป็นทุนในการกระทำความผิดครั้งต่อไป อันเนื่องมาจากมาตรการลงโทษผู้กระทำผิดทางอาญาแต่เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะยับยั้งหรือหยุดวงจรการประกอบอาชญากรรมดังกล่าวได้ เพราะองค์กรอาชญากรรมนั้นอยู่ได้ด้วยเงินทุนที่ได้มาโดย

ผิดกฎหมาย พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 จึงได้บัญญัติมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินไว้ในหมวด 6 มาตรา 48–59 ซึ่งเป็นมาตรการที่แตกต่างจากมาตรการยึดทรัพย์ทางอาญา และพิเศษกว่ากฎหมายอื่นๆ เพื่อจัดการกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ดังนี้

4.4.2.1 การยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 48 ได้บัญญัติให้นำมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมาใช้ คือ การยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไว้ชั่วคราวมีกำหนดไม่เกินเก้าสิบวัน ดังนี้

มาตรา 48 บัญญัติว่า *“ในการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวมีกำหนดไม่เกินเก้าสิบวัน*

ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขาธิการจะสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งไปก่อนแล้วรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรม

การตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ทำธุรกรรมซึ่งถูกสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินจะแสดงหลักฐานว่าเงินหรือทรัพย์สินในการทำธุรกรรมนั้นมิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อให้มีคำสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี สั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นแล้ว ให้คณะกรรมการธุรกรรมรายงานต่อคณะกรรมการ”

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าคณะกรรมการธุรกรรมจะทำหน้าที่ตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามที่ได้รับรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมมาแล้วนั้น และหากคณะกรรมการมีเหตุอันควรเชื่อว่า

อาจจะมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราว มีกำหนดไม่เกินเก้าสิบวัน ตามมาตรา 48 วรรคหนึ่ง ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปก่อนแล้วรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรมก็ได้ ตามมาตรา 48 วรรคสอง และเมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการแล้วแต่กรณีได้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้แล้ว ผู้ทำธุรกรรมซึ่งถูกสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินดังกล่าวก็ยังสามารถแสดงหลักฐานเพื่อพิสูจน์ว่าเงินหรือทรัพย์สินในการทำธุรกรรมนั้นมิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อให้มีคำสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดก็ได้ ตามมาตรา 48 วรรคสี่

มาตรการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไว้ชั่วคราวดังกล่าวจึงมีความแตกต่างจากมาตรการยึดทรัพย์ทางอาญา กล่าวคือ มาตรการยึดทรัพย์ทางอาญานั้น จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อศาลพิพากษาว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้กระทำผิดจริงตามฟ้องโดยปราศจากข้อสงสัย แต่ในทางปฏิบัติกว่าขั้นตอนในชั้นศาลจะเสร็จสิ้นลงผู้กระทำความผิดก็ได้ยักย้ายถ่ายเททรัพย์ไปจนหมดและยากแก่การติดตามยึดทรัพย์ ในขณะที่การยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไว้ชั่วคราวดังกล่าวไม่ต้องพิจารณาว่าเจ้าของทรัพย์สินนั้นจะถูกลงโทษในการกระทำความผิดอันเป็นความผิดมูลฐานหรือไม่ ก็สามารถยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวไว้ก่อนได้ มีกำหนดไม่เกินเก้าสิบวัน ดังนั้นหากความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานได้ถูกกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว เมื่อใดที่คณะกรรมการธุรกรรมมีเหตุอันควรเชื่อว่าอาจจะมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นไว้ชั่วคราวได้เลยโดยไม่ต้องมีคำพิพากษาว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้กระทำผิดจริงตามฟ้องเสียก่อน ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 48 วรรคหนึ่ง

4.4.2.2 การขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้นำมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมาใช้ คือ มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่ง (Civil Forfeiture) โดยบัญญัติให้ศาลแพ่งมีอำนาจสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

ตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่งเป็นกระบวนวิธีพิจารณาที่แยกจากการดำเนินคดีทางอาญากับบุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สิน โดยไม่พิจารณาว่าเจ้าของทรัพย์สินนั้นจะถูกลงโทษในการกระทำความผิดอันเป็นความผิดมูลฐานหรือไม่ หากเจ้าของทรัพย์สินไม่สามารถพิสูจน์ที่มาของทรัพย์สินหรือพิสูจน์ได้ว่าตนได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยถูกกฎหมาย ศาลก็สามารถริบทรัพย์ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามที่อัยการร้องขอได้ อันเป็นวิธีการผลักภาระการพิสูจน์ให้จำเลย ดังนี้

มาตรา 49 บัญญัติว่า *“ภายใต้บังคับมาตรา 48 วรรคหนึ่ง ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยเร็ว*

ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าเรื่องดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์พอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนตกเป็นของแผ่นดินได้ ให้พนักงานอัยการรีบแจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน

ให้เลขาธิการรีบดำเนินการตามวรรคสองแล้วส่งเรื่องเพิ่มเติมไปให้พนักงานอัยการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง หากพนักงานอัยการยังเห็นว่าไม่มีเหตุพอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนตกเป็นของแผ่นดิน ให้พนักงานอัยการรีบแจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด ให้คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่ได้รับเรื่องจากเลขาธิการ และเมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดเป็นประการใดให้พนักงานอัยการและเลขาธิการปฏิบัติตามนั้น หากคณะกรรมการมิได้วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ปฏิบัติตามความเห็นของพนักงานอัยการ

เมื่อคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยชี้ขาดไม่ให้ยื่นคำร้องหรือไม่วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดระยะเวลาและได้ปฏิบัติตามความเห็นของพนักงานอัยการตามวรรคสามแล้ว ให้เรื่องนั้นเป็นที่สุด และห้ามมิให้มีการดำเนินการเกี่ยวกับบุคคลนั้นในทรัพย์สินเดียวกันนั้นอีก เว้นแต่จะได้พยานหลักฐานใหม่อันสำคัญซึ่งน่าจะทำให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินของบุคคลนั้นตกเป็นของแผ่นดินได้ และในกรณีเช่นว่านี้ถ้าไม่มีผู้ใดขอรับคืนทรัพย์สินดังกล่าวภายในสองปีนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยชี้ขาดไม่ให้ยื่นคำร้องหรือไม่วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดระยะเวลา ให้สำนักงานดำเนินการนำทรัพย์สินนั้นส่งเข้ากองทุนและในกรณีที่มีผู้มาขอรับคืนโดยใช้สิทธิ์

ขอรับคืนตามกฎหมายอื่นซึ่งสามารถทำได้ถึงแม้จะเกินกว่ากำหนดสองปี ให้สำนักงานส่งคืนทรัพย์สินนั้นแก่ผู้มาขอรับคืน หากไม่อาจส่งคืนทรัพย์สินได้ให้คืนเป็นเงินจากกองทุนแทน หากยังไม่มีผู้มารับคืนเมื่อล่วงพ้นยี่สิบปี ให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของกองทุน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ การเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินหรือเงินในระหว่างที่ยังไม่มีผู้มารับคืนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อศาลรับคำร้องที่พนักงานอัยการยื่นต่อศาลแล้ว ให้ศาลสั่งให้ปิดประกาศไว้ที่ศาลนั้น และประกาศอย่างน้อยสองวันติดต่อกันในหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายแพร่หลายในท้องถิ่นเพื่อให้ผู้ซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของหรือมีส่วนได้เสียในทรัพย์สินมายื่นคำร้องขอก่อนศาลมีคำสั่งกับให้ศาลสั่งให้ส่งสำเนาประกาศไปยังเลขาธิการเพื่อปิดประกาศไว้ที่สำนักงานและสถานีตำรวจท้องที่ที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ และถ้ามีหลักฐานแสดงว่าผู้ใดอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของหรือมีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน ก็ให้เลขาธิการมีหนังสือแจ้งให้ผู้นั้นทราบ เพื่อใช้สิทธิดังกล่าว การแจ้งนั้นให้แจ้งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับตามที่อยู่ครั้งหลังสุดของผู้นั้นเท่าที่ปรากฏในหลักฐาน

ในกรณีตามวรรคหนึ่งถ้ามีเหตุสมควรที่จะดำเนินการเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนดความผิดฐานนั้นดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายก่อน”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

มาตรา 50 บัญญัติว่า *“ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา 49 อาจยื่นคำร้องก่อนศาลมีคำสั่งตามมาตรา 51 โดยแสดงให้ศาลเห็นว่า*

(1) ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือ

(2) ตนเป็นผู้รับโอนโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ

ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา 49 อาจยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของตนก่อนศาลมีคำสั่ง โดยแสดงให้ศาลเห็นว่าตนเป็นผู้รับประโยชน์โดยสุจริตและมีค่าตอบแทน

หรือได้มาซึ่งประโยชน์โดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ”

มาตรา 51 บัญญัติว่า *“เมื่อศาลทำการไต่สวนคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา 49 แล้ว หากศาลเชื่อว่าทรัพย์สินตามคำร้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด และคำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้รับโอนทรัพย์สินตามมาตรา 50 วรรคหนึ่ง ฟังไม่ขึ้น ให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน*

ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งที่เป็นเงิน ให้สำนักงานส่งเข้ากองทุนกึ่งหนึ่งและส่งให้กระทรวงการคลังอีกกึ่งหนึ่ง ถ้าเป็นทรัพย์สินอื่น ให้ดำเนินการตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ หากผู้อ้างว่าเป็นเจ้าของหรือผู้รับโอนทรัพย์สินตามมาตรา 50 วรรคหนึ่ง เป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือได้รับโอนมาโดยไม่สุจริต แล้วแต่กรณี”

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ในการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม หากปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดจริง เลขาธิการจะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ตามมาตรา 49 วรรคหนึ่ง เมื่อศาลรับคำร้องที่พนักงานอัยการยื่นตามมาตรา 49 วรรคห้าแล้ว ถ้ามีเหตุสมควรที่จะดำเนินการเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะส่งเรื่องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนดความผิดฐานนั้นดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายก่อน ตามมาตรา 49 วรรคท้าย

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ตามมาตรา 51 วรรคหนึ่ง เจ้าของทรัพย์อาจยื่นคำร้องก่อนศาลมีคำสั่งโดยแสดงให้ศาลเห็นว่าตนเป็นเจ้าของที่แท้จริงและทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือตนเป็นผู้รับโอนทรัพย์สินดังกล่าวโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศล

สาธารณะ ตามมาตรา 50 วรรคหนึ่ง ทั้งนี้หากอัยการมีพยานบุคคลหรือพยานเอกสารเพื่อมาสืบพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าทรัพย์สินที่เจ้าของทรัพย์สินร้องขอคืนนั้นเป็นทรัพย์ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ผู้ที่อ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์ก็ต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าตนเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ถูกต้องและทรัพย์สินนั้นไม่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เมื่อทั้งสองฝ่ายนำพยานหลักฐานเข้าสืบแล้ว ศาลจะพิจารณาชั่งน้ำหนักพยานทั้งสองฝ่าย หากศาลเชื่อว่าทรัพย์สินตามคำร้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด และคำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้รับโอนทรัพย์สิน ตามมาตรา 50 วรรคหนึ่ง ฟังไม่ขึ้น ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ตามมาตรา 51 วรรคหนึ่ง ในทางกลับกันหากศาลเชื่อว่าทรัพย์สินนั้นไม่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือผู้อ้างตนเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้นได้ทรัพย์มาโดยสุจริต ศาลจะมีคำสั่งยกคำร้องของอัยการและคืนทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ร้องไป

นอกจากนี้ จากบทบัญญัติดังกล่าวยังมีบทสันนิษฐานเบื้องต้นในมาตรา 51 วรรคท้าย คือ ถ้าหากผู้อ้างว่าเป็นเจ้าของหรือผู้รับโอนทรัพย์สินตามมาตรา 50 วรรคหนึ่ง เป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือได้รับโอนมาโดยไม่สุจริต แล้วแต่กรณี

การขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินดังกล่าวจึงถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่เป็นอิสระแยกต่างหากจากการดำเนินคดีอาญากับบุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สิน ซึ่งหากไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษหรือไม่มีคำพิพากษาลงโทษจำเลยว่าเป็นผู้กระทำความผิด แต่มีทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดก็อาจตกเป็นของแผ่นดินได้หากปรากฏพยานหลักฐานซึ่งเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดนั้นเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด และเจ้าของทรัพย์สินไม่สามารถพิสูจน์ที่มาของทรัพย์สินหรือไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าตนได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยถูกกฎหมาย ศาลก็สามารถริบทรัพย์ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามที่อัยการร้องขอได้ ดังนั้นหากความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานได้ถูกกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว หากปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน เลขาธิการจะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ตามมาตรา 49 วรรคหนึ่ง และเมื่อศาลทำการไต่สวนคำร้องของพนักงานอัยการแล้ว หากศาลเชื่อว่าทรัพย์สินตามคำร้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน และคำร้องของผู้ซึ่งอ้าง

ว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้รับโอนทรัพย์สินฟังไม่ขึ้น ศาลก็จะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 49-51

4.4.3 มาตรการสืบสวนพิเศษ

นอกจากการนำมาตรการด้านการลงโทษทางอาญาและมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินมาบังคับใช้กับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินแล้ว พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ยังได้บัญญัติมาตรการสืบสวนพิเศษ เนื่องจากในการฟอกเงินมักมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เป็นเครื่องมือในการฟอกเงินทำให้ติดตามร่องรอยได้ยาก รวดเร็ว แน่นอน และไม่มีข้อจำกัดทางพรมแดนของประเทศ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 จึงได้บัญญัติมาตรการสืบสวนพิเศษซึ่งมีความมุ่งหมายในการช่วยเหลือสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถตรวจสอบผู้กระทำความผิด รวมทั้งติดตามเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเพื่อริบให้ตกเป็นของแผ่นดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีมาตรการดังนี้

4.4.3.1 การเข้าถึงบัญชีลูกค้าของสถาบันการเงิน เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร หรือเครื่องคอมพิวเตอร์

ในการสั่งงานหรือติดต่อประสานงานระหว่างผู้กระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานด้วยกันต้องใช้เครื่องมือสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการกระทำความผิด ทั้งนี้เนื่องจากความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมักกระทำกันเป็นขบวนการ ในลักษณะองค์กรอาชญากรรม ดังนั้นการดักฟังทางโทรศัพท์ (Wiretapping) ตลอดจนการเข้าถึงบัญชีหรือเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้กระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 46 จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำมาใช้เพื่อแสวงหาหลักฐานเอาผิดกับผู้กระทำความผิด เนื่องจากการกระทำความผิดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมเหล่านี้มักแบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบและมักไม่ทิ้งพยานหลักฐานใดๆให้ติดตามร่องรอยได้

มาตรา 46 บัญญัติว่า *“ในกรณีที่มีพยานหลักฐานตามสมควรว่าบัญชีลูกค้าของสถาบันการเงิน เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ใดถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายเป็นหนังสือจะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลแพ่งเพื่อมี*

คำสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าถึงบัญชี ข้อมูลทางการสื่อสาร หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลดังกล่าวนั้นก็ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ศาลจะสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ยื่นคำขอดำเนินการโดยใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใดๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ทั้งนี้ให้อนุญาตได้คราวละไม่เกินเก้าสิบวัน

เมื่อศาลได้สั่งอนุญาตตามความในวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ผู้เกี่ยวข้องกับบัญชีข้อมูลทางการสื่อสาร หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามคำสั่งดังกล่าว จะต้องให้ความร่วมมือเพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรานี้"

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจำกัดเพียงบัญชี ข้อมูลทางการสื่อสาร หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ ที่ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดฐานฟอกเงินเท่านั้น ทั้งนี้ต้องมีพยานหลักฐานตามสมควรว่าบัญชีลูกค้าของสถาบันการเงิน เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ดังกล่าวถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายเป็นหนังสือจึงจะสามารถยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลแพ่งเพื่อขอให้มีคำสั่งอนุญาตให้เข้าถึงบัญชี ข้อมูลทางการสื่อสาร หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ได้ และเมื่อศาลแพ่งสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ยื่นคำขอดำเนินการโดยใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใดๆตามที่เห็นสมควรแล้ว ข้อมูลที่ได้จากมาตรการสืบสวนพิเศษนี้สามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในศาลได้ อย่างไรก็ตาม มีการจำกัดการเข้าถึงครั้งละไม่เกิน 90 วัน ตามมาตรา 46 วรรคสอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ดังนั้นหากความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานได้ถูกกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว หากมีพยานหลักฐานตามสมควรว่าบัญชีลูกค้าของสถาบันการเงิน เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการฟอกเงินที่รับมาจากกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถใช้มาตรการสืบสวนพิเศษดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 46 เพื่อแสวงหาหลักฐานเอาผิดกับผู้กระทำความผิดได้

4.4.3.2 การค้นโดยไม่มีหมายค้น

ในการรวบรวมและแสวงหาพยานหลักฐานในคดีความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานซึ่งมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นงานที่เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็วและถูกต้อง แม้ว่าเจ้าหน้าที่อาจจะใช้อำนาจในการเข้าถึงบัญชี ข้อมูลทางการสื่อสาร หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์แล้วทราบข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐานก็ตาม แต่หากเจ้าหน้าที่ต้องขออนุญาตต่อศาลเพื่อขอหมายค้นเพื่อเข้าทำการตรวจค้นสถานที่ซึ่งเก็บข้อมูลอันเป็นพยานหลักฐานสำคัญนั้นก็อาจเป็นการเนิ่นช้าเกินไป ทำให้ข้อมูลสำคัญถูกโยกย้าย หรือถูกทำลายก่อนที่เจ้าหน้าที่จะเข้าทำการตรวจค้นได้ เช่น ในคดีความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน ข้อมูลเกี่ยวกับรายชื่อผู้ย้ายถิ่นฐาน รายชื่อผู้ร่วมขบวนการ และข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดดังกล่าวมักจะเก็บรวบรวมอยู่ในลักษณะของข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งผู้กระทำความผิดสามารถลบหรือทำลายข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ได้โดยง่ายและใช้เวลาไม่นาน เจ้าหน้าที่ก็ไม่สามารถติดตามร่องรอยการกระทำความผิดได้ ดังนั้นการค้นโดยไม่มีหมายค้น ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 38 (3) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำมาใช้เพื่อให้การรวบรวมและการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อเอาผิดกับผู้กระทำความผิดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

> มาตรา 38 (3) บัญญัติว่า *“เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการซุกซ่อน หรือเก็บรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน เพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ ยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือพยานหลักฐาน เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ทรัพย์สินหรือพยานหลักฐานดังกล่าวนั้นจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลายหรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม”*

มาตรการดังกล่าวให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากเลขาธิการสามารถเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการซุกซ่อน หรือเก็บรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงินโดยไม่ต้องมีหมายค้น ซึ่งจะทันท่วงทีกว่าเหตุในการค้นโดยไม่มีหมายค้นตามประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 92 (4)[25] ซึ่งกำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่จะเข้าทำการค้นเคหสถานโดยไม่มีหมายค้น ต้องมีพยานหลักฐานตามสมควรว่ามีสิ่งของที่มีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิดหรือได้ใช้หรือมีไว้เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรืออาจเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์การกระทำความผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินก็ได้กำหนดตัวบุคคลที่จะเข้าไปดำเนินการโดยเคร่งครัด โดยมีเลขาธิการเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เป็นผู้กำกับดูแล นอกจากนี้ มาตรา 38 วรรคสองยังได้กำหนดว่าในการเข้าไปค้นในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใดๆนั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากเลขาธิการ แสดงเอกสารมอบหมายและบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ครอบครองเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะที่จะต้องทำการตรวจค้นนั้นเสียก่อน

ดังนั้นหากความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานได้ถูกกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว หากมีเหตุอันควรสงสัยว่าเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใดๆ มีการซุกซ่อน หรือเก็บรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน หรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถใช้มาตรการสืบสวนพิเศษดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 38 (3) เพื่อเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการซุกซ่อน หรือเก็บรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน หรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงินได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น เพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ ยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือพยานหลักฐาน หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ทรัพย์สินหรือพยานหลักฐานดังกล่าวนั้นจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลายหรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม

จากมาตรการด้านการลงโทษทางอาญา มาตรการดำเนินการกับทรัพย์สิน และมาตรการสืบสวนพิเศษตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีขึ้นเพื่อปราบปรามการกระทำความผิดที่กระทำกันเป็นเครือข่ายขบวนการ มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม ซึ่งยากที่จะ

---

[25] ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 92 (4) เมื่อมีพยานหลักฐานตามสมควรว่าสิ่งของที่มีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิดหรือได้ใช้หรือมีไว้เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรืออาจเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์การกระทำความผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าเนื่องจากการเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายหรือทำลายเสียก่อน

ปราบปรามด้วยมาตรการทางกฎหมายทั่วไปที่ใช้บังคับอยู่เดิม ผู้เขียนจึงเห็นว่าควรนำมาตรการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาใช้ดำเนินการกับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน โดยการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เพื่อจะได้นำมาตรการทั้งด้านการลงโทษทางอาญา มาตรการดำเนินการกับทรัพย์สิน และมาตรการสืบสวนพิเศษตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาใช้ปราบปรามการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานให้หมดสิ้นไป

4.5 วิเคราะห์ประโยชน์และผลกระทบจากการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

4.5.1 ประโยชน์จากการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

การกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศไทยหลายประการ ดังนี้

4.5.1.1 การป้องกันและปราบปรามการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เนื่องจากการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดที่มักจะกระทำในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ และก่อให้เกิดเงินได้จำนวนมหาศาล ซึ่งผู้กระทำความผิดมักจะนำเงินได้ที่ผิดกฎหมายดังกล่าวมาผ่านกระบวนการฟอกเงินให้เหมือนกับเป็นเงินได้ที่ชอบด้วยกฎหมาย แล้วอาชญากรก็จะนำเงินได้เหล่านั้นไปใช้เป็นต้นทุนในการก่ออาชญากรรมในรูปแบบอื่นๆต่อไปเป็นวงจรการประกอบอาชญากรรม การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมประเภทนี้จึงต้องทำลายเงินได้จากการประกอบอาชญากรรม ดังนั้นหากประเทศไทยได้กำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 จะทำให้การป้องกันและปราบปรามการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ สามารถนำมาตรการที่มีประสิทธิภาพทั้งมาตรการด้านการลงโทษทางอาญา มาตรการดำเนินการกับทรัพย์สิน

และมาตรการสืบสวนพิเศษตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาใช้ดำเนินการกับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเพื่อปราบปรามการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานให้หมดสิ้นไป และเพื่อจัดการกับเงินได้จากการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานซึ่งเป็นการตัดแรงจูงใจและโอกาสของอาชญากรไม่ให้ประกอบอาชญากรรมอย่างต่อเนื่อง เพราะทำให้อาชญากรขาดเงินทุนหมุนเวียนที่จะนำไปประกอบอาชญากรรมอื่นๆต่อไป อันเป็นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรม นอกจากนี้ยังทำให้การดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมีความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เนื่องจากมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินเป็นการผลักภาระการพิสูจน์ให้จำเลย ซึ่งต่างจากการพิสูจน์ความผิดในทางอาญาที่กำหนดให้ภาระการพิสูจน์เป็นของฝ่ายโจทก์เท่านั้นอันส่งผลให้การดำเนินคดีเป็นไปอย่างล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพ

4.5.1.2 ก่อให้เกิดความมั่นคงในระบบเศรษฐกิจ

การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดที่สร้างรายได้ให้อาชญากรเป็นจำนวนมหาศาล และอาชญากรเหล่านั้นมักจะนำเงินได้ที่ผิดกฎหมายดังกล่าวมาผ่านกระบวนการฟอกเงินให้เหมือนกับเป็นเงินได้ที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากเงินได้ที่ผิดกฎหมายเหล่านั้นเมื่อไหลเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจแล้วจะเปลี่ยนสภาพไปเป็นเงินที่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้เกิดการคลาดเคลื่อนในข้อมูลทางเศรษฐกิจของประเทศ กระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ และทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ ดังนั้นหากประเทศไทยได้กำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 จะก่อให้เกิดความมั่นคงในระบบเศรษฐกิจ กล่าวคือ สามารถนำมาตรการที่มีประสิทธิภาพต่างๆมาใช้เพื่อจัดการกับเงินได้ที่ผิดกฎหมายเหล่านั้น ทำให้มีเงินที่ถูกกฎหมายเท่านั้นที่หมุนเวียนอยู่ในระบบเศรษฐกิจของประเทศ ก่อให้เกิดเสถียรภาพและความมั่นคงในระบบเศรษฐกิจ เมื่อข้อมูลทางเศรษฐกิจของประเทศไม่เกิดการคลาดเคลื่อนเพราะไม่มีเงินนอกระบบไหลเข้ามาในระบบเศรษฐกิจ ย่อมทำให้การกำหนดนโยบายและการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อนานาประเทศให้มีความมั่นใจในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เพิ่มความเชื่อมั่นแก่นักลงทุนในการตัดสินใจเข้ามาลงทุนในประเทศไทยเพิ่มขึ้น อันเป็นการสร้างงานสร้างรายได้และส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการค้าและการเงินในอนาคตต่อไป

4.5.1.3 ประเทศไทยจะกลายเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศในการให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน

ประเทศไทยอยู่ในสถานะที่เป็นทั้งประเทศต้นทาง ประเทศปลายทาง และประเทศทางผ่านของการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน มีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาในประเทศไทย (ประเทศไทยเป็นประเทศปลายทาง) และการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไปประเทศที่สาม (ประเทศไทยเป็นประเทศทางผ่าน) เป็นจำนวนมาก จนเป็นเหตุให้ประเทศไทยเสียชื่อเสียง และทำให้ประเทศไทยได้ถูกตำหนิจากนานาประเทศอยู่บ่อยครั้ง อันส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงของประเทศเป็นอย่างยิ่ง และอาจถูกประเทศมหาอำนาจต่างๆ ใช้มาตรการกดดัน เช่น มาตรการกีดกันทางการค้า เพื่อให้ประเทศไทยแสดงท่าทีและบทบาทในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนั้นหากประเทศไทยได้กำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 จะเป็นการแสดงจุดยืนที่ชัดเจนว่าประเทศไทยมีนโยบายในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานอย่างจริงจัง นอกจากนี้ยังเป็นการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับพิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ. 2000 (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air 2000) ซึ่งเป็นอนุบัญญัติของอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 (United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000 หรือ UNTOC) และเป็นการปฏิบัติตามข้อแนะนำของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force หรือ FATF) ที่เป็นมาตรฐานสากลในการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐาน อันเป็นการแสดงว่าประเทศไทยให้ความร่วมมือกับนานาประเทศเพื่อกำจัดการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานให้หมดสิ้นไป และยังเป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์อันดีของประเทศไทยให้เป็นที่ยอมรับของนานาประเทศในการให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน

4.5.1.4 การก่อให้เกิดการพัฒนามาตรการทางกฎหมายเพื่อการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน

ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไว้เป็นการเฉพาะ มีแต่พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ที่กำหนดความผิดและโทษสำหรับผู้นำหรือพาคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งยังไม่ถูกกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตาม

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 จึงไม่สามารถที่จะจัดการกับเงินได้ที่มาจากการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน ทำให้อาชญากรสามารถนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นทุนในการประกอบอาชญากรรมต่างๆต่อไปเป็นวงจรการประกอบอาชญากรรม ดังนั้นหากประเทศไทยได้กำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 จะก่อให้เกิดการพัฒนามาตรการทางกฎหมายเพื่อการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน กล่าวคือ จะมีการบทบัญญัติเฉพาะว่าด้วยความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน และนำความผิดดังกล่าวมากำหนดเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เพื่อนำกฎหมายดังกล่าวมาจัดการกับเงินได้ที่มาจากการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานอันเป็นการพัฒนาด้านกฎหมายของประเทศไทย อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันได้มีการดำเนินการยกร่างกฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ. 2000 (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air 2000) ซึ่งในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการยกร่างกฎหมายโดยสำนักงานอัยการสูงสุด

4.5.1.5 ก่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเพิ่มมากขึ้น

หากประเทศไทยได้กำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 จะก่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ สามารถนำมาตรการที่มีประสิทธิภาพตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาใช้จัดการกับเงินได้ที่มาจากการประกอบอาชญากรรม ทำให้อาชญากรขาดเงินทุนหมุนเวียนที่จะนำไปประกอบอาชญากรรมอื่นๆต่อไป อันเป็นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรม และทำให้อาชญากรขาดเงินที่จะนำมาบริหารองค์กร ทำให้เครือข่ายการประกอบอาชญากรรมลดน้อยลง อาชญากรก็จะลดน้อยลงด้วย ประชาชนจึงมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพิ่มมากขึ้นเพราะอาชญากรขาดเงินหมุนเวียนที่จะนำไปประกอบอาชญากรรมอื่นๆ และอาชญากรมีจำนวนลดน้อยลง

4.5.2 ผลกระทบจากการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

การกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นอกจากจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติแล้ว ยังส่งผลกระทบหลายประการ ดังนี้

4.5.2.1 ผลกระทบต่อหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย

การป้องกันและปราบปรามการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นเรื่องที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐหลายฝ่าย ดังนั้นหากประเทศไทยได้กำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ย่อมมีผลกระทบต่อหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย กล่าวคือ หากนำมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ไปใช้กับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในกฎหมายอื่นได้ อาจทำให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายซ้ำซ้อนกันระหว่างหน่วยงาน และอาจส่งผลให้เกิดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบ จึงจำเป็นที่จะต้องให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดดังกล่าว นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่และค่าใช้จ่ายในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีย่อมรับภาระเพิ่มขึ้นในการตรวจสอบว่าการกระทำความผิดว่าเข้าข่ายการกระทำในลักษณะเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอื่น ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม อันเป็นความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานหรือไม่ และอยู่ในกรอบและขอบเขตของการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานที่เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 (หัวข้อที่ 4.3.2) หรือไม่

4.5.2.2 ผลกระทบต่อประชาชน

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจแก่ผู้บังคับใช้กฎหมายค่อนข้างสูง ดังนั้นหากประเทศไทยได้กำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

ย่อมมีผลกระทบต่อประชาชน เพราะก่อให้เกิดการจำกัดสิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชนบางประการ นอกจากนี้ การกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นอกจากจะดำเนินการเพื่อเหตุผลในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานแล้ว ยังเป็นการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับพิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ. 2000 (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air 2000) ซึ่งเป็นอนุบัญญัติของอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 (United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000 หรือ UNTOC) และเป็นการปฏิบัติตามข้อแนะนำของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force หรือ FATF) ดังนั้น ในการดำเนินการดังกล่าวหากไม่กระทำอย่างค่อยเป็นค่อยไปและขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจถึงเหตุผลและความจำเป็นต่างๆอย่างเพียงพอ จะทำให้ประชาชนมีอคติหรือมีกระแสต่อต้านเนื่องจากคิดว่าการดำเนินการดังกล่าวเป็นการดำเนินตามแบบอย่างประเทศตะวันตก หรือเอาใจประเทศตะวันตกมากเกินไป ประชาชนก็จะไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ส่งผลให้การแก้ไขกฎหมายไม่สัมฤทธิผลตามที่มุ่งหวังไว้

4.5.2.3 ผลกระทบด้านสังคม

หากประเทศไทยได้กำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 อาจทำให้มีกลุ่มบุคคลที่สูญเสียผลประโยชน์จากการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน ทำการต่อต้านไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ตลอดจนหาวิธีการหลีกเลี่ยงหรือหาช่องว่างของกฎหมายเพื่อให้ได้รับประโยชน์เช่นเดิม ซึ่งอาจเป็นวิธีการที่รบกวนความสงบสุขของสังคมจนทำให้ประเทศไทยได้รับความเสียหายอย่างรุนแรงได้

จะเห็นได้ว่าการกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศไทยหลายประการ ในขณะเดียวกันก็ส่งผลกระทบหลายประการเช่นเดียวกัน แต่เมื่อชั่งน้ำหนักแล้วประโยชน์มีมากกว่า เพราะเป็นการขยายขอบเขตของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ให้ครอบคลุมการกระทำความผิดได้กว้างมากยิ่งขึ้น และสามารถช่วยตัดวงจรการประกอบอาชญากรรม และยังเป็นการจัดการกับเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐาน

ลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทำให้การป้องกันและปราบปรามการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4.6 แนวทางการประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

ในการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจำต้องอาศัยความร่วมมือและการประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจะทำเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อกำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน การสนับสนุน การดำเนินการ การประสานราชการ และการดำเนินการอื่นใด ซึ่งนโยบายในการทำข้อตกลงนี้ เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544 เพื่อมุ่งหมายให้การดำเนินการตามกฎหมายของหน่วยงานต่างๆ มีความสะดวก รวดเร็ว และมีความเข้าใจอันดีในการร่วมมือประสานงาน ดังนี้

4.6.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544 บัญญัติขึ้นเนื่องจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรม เลขาธิการสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในลักษณะที่ต้องประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงาน และบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การปฏิบัติการเป็นไปตามกฎหมาย หลักการสำคัญของระเบียบดังกล่าวจึงเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อให้การดำเนินงานตามกฎหมายของส่วนราชการ หน่วยงาน และบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจที่ตรงกัน มีความสะดวกรวดเร็ว และร่วมมือประสานงานกันในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ ดังนี้

ข้อ 4 บัญญัติว่า *“ในกรณีที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษหรือจับกุมดำเนินคดีในความผิดมูลฐานให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหน่วยงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวนในความผิดดังกล่าวดำเนินการสืบสวนสอบสวนว่ามีหรือมีเหตุอันควรเชื่อว่ามีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ด้วยหรือไม่ หากปรากฏว่ามีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินฐานใดฐานหนึ่งดังกล่าวให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสืบสวนสอบสวนในความผิดฐานนั้นๆด้วย แล้วให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหน่วยงานนั้นรีบรายงานสำนักงานตามแบบท้ายระเบียบนี้*

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ใดหรือหน่วยงานใด ได้ทำการสืบสวนสอบสวนในความผิดฐานฟอกเงินฐานใดฐานหนึ่งอยู่แล้วก็ให้ถือปฏิบัติตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

นอกจากการรายงานตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว เมื่อมีเหตุผลและความจำเป็นในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานอาจขอให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหน่วยงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวนแจ้งหรือรายงานข้อเท็จจริงเพิ่มเติมภายในกำหนดเวลาอีกก็ได้

ลักษณะคดีที่ต้องรายงานตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามข้อตกลงที่ทำขึ้นตามข้อ 16 แห่งระเบียบนี้”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อ 8 บัญญัติว่า *“เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการได้มีคำสั่งตามมาตรา 35 มาตรา 36 หรือมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหน่วยงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวนในคดีความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินนั้นส่งสำเนาสำนวนการสอบสวนให้สำนักงานโดยเร็ว”*

ข้อ 9 บัญญัติว่า *“เลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายอาจแจ้งให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหน่วยงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวน ทำการสืบสวนสอบสวนในคดีความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินก็ได้*

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายอาจขอเข้าไปสอบถามหรือตรวจสอบยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในคดี หรือเข้าไปซักถามผู้ต้องหาหรือผู้ต้องขังในสถานที่ควบคุมหรือเรือนจำ โดยแจ้งให้หัวหน้าสถานที่นั้นทราบก่อน”

จากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯดังกล่าวได้กำหนดแนวทางการดำเนินการสืบสวนสอบสวนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติไว้ กล่าวคือ เมื่อมีการร้องทุกข์ หรือกล่าวโทษ หรือจับกุมดำเนินคดีตามความผิดมูลฐาน พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหน่วยงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวนในความผิดดังกล่าวทำการสืบสวนสอบสวนว่ามีหรือมีเหตุอันควรเชื่อว่ามีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินด้วยหรือไม่ ซึ่งถ้ามีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินไม่ว่าฐานใดก็ตาม ก็ให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนในความผิดฐานนั้นๆด้วย แล้วให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหน่วยงานนั้นรีบรายงานสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งรายงานที่ทำต้องเป็นไปตามแบบที่กำหนดในท้ายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯฉบับนี้ และถ้าสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีเหตุผลและความจำเป็นที่จะขอรายละเอียดในการสอบสวนเพื่อนำไปปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ก็อาจขอให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนในท้องที่หรือหน่วยงานที่ทำการสอบสวน แจ้งหรือรายงานข้อเท็จจริงเพิ่มเติมภายในกำหนดเวลาอีกก็ได้ และเมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการได้มีคำสั่งตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 35[26] มาตรา 36[27] หรือมาตรา 48[28] ให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหน่วยงานซึ่ง

---

[26] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 35 ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยและมีพยานหลักฐานอันสมควรว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือยับยั้งการทำธุรกรรมนั้นไว้ก่อนได้ภายในเวลาที่กำหนดแต่ไม่เกินสามวันทำการ

ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขาธิการจะสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามวรรคหนึ่งไปก่อนก็ได้แล้วรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรม

[27] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 36 ในกรณีที่มีพยานหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือยับยั้งการทำธุรกรรมนั้นไว้ชั่วคราวภายในเวลาที่กำหนดแต่ไม่เกินสิบวันทำการ

[28] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 48 ในการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวมีกำหนดไม่เกินเก้าสิบวัน

ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขาธิการจะสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งไปก่อนแล้วรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรม

มีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวนในคดีความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินนั้นส่งสำเนาสำนวนการสอบสวนให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยเร็ว นอกจากนี้เลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายอาจแจ้งให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหน่วยงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวน ทำการสืบสวนสอบสวนในคดีความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินก็ได้

> ข้อ 12 บัญญัติว่า *“เมื่อส่วนราชการ องค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ได้รับแจ้งเป็นหนังสือขอความร่วมมือจากสำนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายให้เก็บรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่าด้วยการเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด ในการเก็บรักษาทรัพย์สินดังกล่าวให้ทำหลักฐานการส่งมอบและรับมอบทรัพย์สินนั้นไว้เป็นสองฉบับมีข้อความตรงกัน และให้มอบให้ฝ่ายเก็บรักษาทรัพย์สินและพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายเก็บรักษาไว้ฝ่ายละฉบับ”*

> ข้อ 15 บัญญัติว่า *“ในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ให้คณะอนุกรรมการประสานงานที่คณะกรรมการแต่งตั้ง พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการหรือแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น”*

จากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯดังกล่าวได้กำหนดแนวทางการเก็บรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดของส่วนราชการ องค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจไว้

การตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ทำธุรกรรมซึ่งถูกสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินจะแสดงหลักฐานว่าเงินหรือทรัพย์สินในการทำธุรกรรมนั้นมิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อให้มีคำสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี สั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นแล้ว ให้คณะกรรมการธุรกรรมรายงานต่อคณะกรรมการ

กล่าวคือ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่าด้วยการเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด โดยทำหลักฐานการส่งมอบและรับมอบทรัพย์สินนั้นไว้เป็นสองฉบับมีข้อความตรงกัน และให้มอบให้ฝ่ายเก็บรักษาทรัพย์สินและพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายเก็บรักษาไว้ฝ่ายละฉบับ และในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 58[29] ให้คณะอนุกรรมการประสานงานที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแต่งตั้ง พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการหรือแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

> ข้อ 16 บัญญัติว่า *“ในกรณีที่มีข้อกำหนดไว้ในระเบียบนี้หรือเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เลขาธิการ ส่วนราชการ องค์การหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจต่างๆ อาจทำข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติการดังกล่าว ข้อตกลงที่ได้ทำขึ้นนั้นเมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ให้ความเห็นชอบแล้วให้ใช้บังคับได้”*

จากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯดังกล่าวได้ให้อำนาจเลขาธิการ ส่วนราชการ องค์การหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจต่างๆ ทำข้อตกลงร่วมกันเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทั้งนี้ในปัจจุบันได้มีการกำหนดข้อตกลงตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544 ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2544) ขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯดังกล่าวแล้ว โดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้มีมติในการประชุมครั้งที่ 1/2544 เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2544 เห็นชอบข้อตกลงตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯดังกล่าว ซึ่งจัดทำขึ้นระหว่างสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

---

[29] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 58 ในกรณีที่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดใด เป็นทรัพย์สินที่สามารถดำเนินการตามกฎหมายอื่นได้อยู่แล้ว แต่ยังไม่มีการดำเนินการกับทรัพย์สินนั้นตามกฎหมายดังกล่าว หรือดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวแล้วแต่ไม่เป็นผล หรือการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการมากกว่า ก็ให้ดำเนินการกับทรัพย์สินนั้นต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กรมศุลกากร สำนักงบประมาณ ธนาคารแห่งประเทศไทย กรมบัญชีกลาง กรมที่ดิน และกรมการปกครอง

4.6.2 ข้อตกลงตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544 ฉบับที่ 1 (พ.ศ 2544)

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้กำหนดข้อตกลงตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544 ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2544) โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 25 (6)[30] ประกอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544 ข้อ16 โดยกำหนดประเภทลักษณะคดีที่ต้องรายงาน หลักเกณฑ์การเบิกค่าใช้จ่ายอันพึงมีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544 รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติของหน่วยงานในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 58 เพื่อให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินการด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อมิให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายซ้ำซ้อนกันระหว่างหน่วยงาน ซึ่งพอจะสรุปเป็นแนวทางสำหรับกำหนดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ในกรณีที่มีการกำหนดให้การกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว ได้ดังนี้

4.6.2.1 กรณีที่มีการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเกิดขึ้นในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เมื่อหน่วยงานนั้นได้ทำการไต่สวนวินิจฉัยว่ามีมูลความผิดแล้ว ให้

---

[30] พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 25 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(6) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นหรือระเบียบอื่นใดในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

หน่วยงานดังกล่าวส่งสำเนารายงานไต่สวนข้อเท็จจริงและคำสั่งของหัวหน้าหน่วยงานดังกล่าวให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ต่อไป

4.6.2.2 ในกรณีเรื่องอยู่ในระหว่างการไต่สวนหาข้อเท็จจริงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานนั้น หากพบว่ามีพฤติการณ์ที่เป็นหรืออาจเป็นความผิดฐานฟอกเงินอันมาจากการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานและหัวหน้าหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายกับการกระทำความผิดดังกล่าวนั้นเห็นว่าจะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ให้หน่วยงานดังกล่าวแจ้งพฤติการณ์แห่งการกระทำผิดพร้อมทั้งระบุตัวผู้กระทำผิดและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบด้วย

4.6.2.3 กรณีการตรวจสอบหรือไต่สวนข้อเท็จจริงในการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานของหน่วยงานใด หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า บัญชีของลูกค้าของสถาบันการเงิน เครื่องมืออุปกรณ์ในการสื่อสาร หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ใด ถูกใช้หรืออาจใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิด หัวหน้าหน่วยงานนั้นอาจขอความร่วมมือให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการเพื่อได้มาซึ่งข้อมูลดังกล่าวแล้วส่งกลับมายังหน่วยงานนั้น เพื่อใช้ประโยชน์ในการตรวจสอบหรือไต่สวนข้อเท็จจริงในการกระทำความผิดนั้นต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

4.6.2.4 ในกรณีที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตรวจสอบรายงานการทำธุรกรรมหรือข้อมูลของบุคคลใดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินพบพยานหลักฐานการกระทำความผิดฐานฟอกเงินอันเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน และข้อมูลหรือพยานหลักฐานดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบหรือไต่สวนข้อเท็จจริงของหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายกับการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานในรายที่กำลังดำเนินการอยู่นั้น ให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินส่งสำเนารายงานพยานหลักฐานดังกล่าวให้หน่วยงานนั้นพิจารณาต่อไป

4.6.2.5 ข้อมูลและพยานหลักฐานใดซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้

4.6.2.6 หากหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานตนกับเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ในการตรวจค้นหรือดำเนินการใดๆจะเป็นประโยชน์ต่อการปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าว ให้หน่วยงานนั้นแจ้งให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบเพื่อร่วมดำเนินการตามมติของหน่วยงานในกรณีดังกล่าว

4.6.2.7 ในกรณีที่มีข้อเท็จจริงนอกเหนือจากบันทึกข้อตกลงร่วมกันนี้ ให้หัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามข้อเท็จจริงนั้น ร่วมกันวินิจฉัยและหาแนวทางปฏิบัติกับเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อดำเนินการต่อไป

ข้อตกลงเกี่ยวกับความร่วมมือในการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินที่มีมูลความผิดมาจากการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานจะเป็นสะพานนำไปสู่ความสัมฤทธิผลของการปราบปรามผู้กระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน อย่างไรก็ตามหากต่างหน่วยงานไม่ประสานงานซึ่งกันและกันย่อมจะก่อให้เกิดความยากลำบากในการสืบหาข้อมูลและการจับกุม หรือการดำเนินคดีก็จะไม่ประสบความสำเร็จ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยความรู้ทางกฎหมายและความเชี่ยวชาญของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถนำมาตรการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาบังคับใช้กับการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นหากประเทศไทยได้กำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการทำบันทึกข้อตกลงกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในเรื่องความร่วมมือในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความร่วมมือและการสนับสนุนการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอย่างจริงจัง และเพื่อให้มีการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานโดยใช้มาตรการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 อย่างรวดเร็วในกรณีที่มีการชี้มูลความผิดแล้ว

นอกจากนี้ ผู้เขียนยังมีความเห็นว่าควรมีการจัดทีมการดำเนินงานเพื่อความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน (Multi agency task force) โดยยึดรูปแบบการดำเนินงานตามโครงการที่ชื่อว่า “Project

STAMP” และ “Operation Coyote” ของหน่วยงาน U.S. Immigration and Customs Enforcement (ICE) ดังนี้

1) “Project STAMP” เป็นชื่อย่อมาจาก “Smuggler and Traffickers Assets, Monies and Proceeds” เริ่มโครงการเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม ค.ศ. 2012 โดยมุ่งจัดการกับปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน การค้ามนุษย์ และกิจกรรมอื่นๆที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายผ่านมาตรการปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งโครงการนี้จะมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดและมีความร่วมมือกับอีกหลายหน่วยงาน รวมทั้งสถานบันการเงิน เพื่อจัดการกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานและการค้ามนุษย์ภายในประเทศสหรัฐอเมริกา โครงการ STAMP มีหลักการที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่[31]

ประการแรก องค์กรที่บังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะมีการกำหนดกฎเกณฑ์ที่เข้มงวดขึ้นและบังคับใช้อย่างจริงจังเพื่อจัดการกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานและการค้ามนุษย์ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเจ้าหน้าที่จะดำเนินคดีกับผู้ที่ละเมิดต่อกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งมีโทษสูงสุดปรับไม่เกิน 500,000 ดอลลาร์ และหรือจำคุกสูงสุดไม่เกิน 20 ปี และทรัพย์ที่ได้มาจากการกระทำความผิดจะถูกยึด

ประการที่สอง มีการร่วมมือกันระหว่างภาคเอกชนกับ U.S. Immigration and Customs Enforcement (ICE) เพื่อจัดการกับเงินที่ได้มาจากการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานและการค้ามนุษย์ในประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น การที่ U.S. Immigration and Customs Enforcement (ICE) จะเข้าไปให้ความรู้กับภาคเอกชนถึงกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของสหรัฐระดับพื้นที่ที่ภาคเอกชนสามารถติดต่อได้โดยสะดวกเมื่อมีสัญญาณของการกระทำความผิดกฎหมาย และตาม The Bank Secrecy Act 1970 (BSA) กำหนดให้สถาบันการเงินต่างๆในประเทศสหรัฐอเมริกาต้องให้ความช่วยเหลือแก่เจ้าหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและต้องรายงานธุรกรรมที่ต้องสงสัยว่าจะมีการฟอกเงินอีกด้วย

2) “Operation Coyote” เป็นปฏิบัติการที่มุ่งจัดการกับปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานโดยเฉพาะของหน่วยงาน U.S. Immigration and Customs Enforcement (ICE) โดยเริ่มโครงการเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน ค.ศ. 2014 มีการร่วมมือกับอีกหลายหน่วยงานและมีอาสาสมัครเป็นจำนวน

[31] U.S. Immigration and Customs Enforcement (ICE), "Project Stamp," [Online] Accessed: 9 October 2014. Available from: www.ice.gov/stamp/#(5

มาก เป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จเนื่องจากสามารถจับผู้ลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ 192 คน ยึดบัญชีธนาคารของผู้ลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานได้ถึง 288 บัญชีธนาคาร เป็นจำนวนเงินกว่า 600,000 ดอลลาร์ และยึดรถยนต์ได้ 28 คัน ในเวลาเพียงแค่ 30 แรกของปฏิบัติการ[32]

ตัวอย่างการประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการกับผู้กระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานในประเทศสหรัฐอเมริกา

> *"เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม ค.ศ. 2014 ตำรวจได้จับกุม SAN DIEGO และพวกความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานชาวเม็กซิโกเข้าสู่ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีสืบสวนคดีร่วมกันหลายหน่วยงานกว่า 2 ปี ก่อนเข้าจับกุม ได้แก่ U.S. Immigration and Customs Enforcement (ICE), Homeland Security Investigations (HSI) และ U.S. Customs and Border Protection (CBP) ซึ่งต่อมาผู้กระทำความผิดถูกตัดสินจำคุก 3-10 ในแต่ละข้อหา (ถูกดำเนินคดีหลายข้อหา) และปรับ 250,000 ดอลลาร์ เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2015"*[33]

จากคดีตัวอย่างจะเห็นได้ว่าการจับกุมผู้กระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานของประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีการประสานงานร่วมกันหลายหน่วยงาน ได้แก่ U.S. Immigration and Customs Enforcement (ICE), Homeland Security Investigations (HSI) และ U.S. Customs and Border Protection (CBP) โดยมี U.S. Immigration and Customs Enforcement (ICE) เป็นหน่วยงานหลัก

ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่าควรมีการจัดทีมการดำเนินงานเพื่อความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน (Multi agency task force) อันประกอบด้วยสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยยึดรูปแบบการ

---

[32] Guillermo Contreras, "Federal Border Surge Nets Nearly 700 Arrests, $600k," [Online] Accessed: 5 October 2014. Available from: www.mysanantonio.com/news/us-world/border-mexico/article/Federal-border-surge-nets-nearly-700-arrests-5639081.php

[33] U.S. Immigration and Customs Enforcement (ICE), "San Diego-Area Ranch Owner Convicted in Alien Smuggling Scheme," [Online] Accessed: 2 March 2015. Available from: www.ice.gov/news/releases/san-diego-area-ranch-owner-convicted-alien-smuggling-scheme

ดำเนินงานตามประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อให้การประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาการตีความกฎหมายต่างกันและการรวบรวมพยานหลักฐาน นอกจากนี้ยังต้องทำการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับทีมการดำเนินการที่จัดตั้งขึ้น และสร้างฐานข้อมูลกลางขึ้นใช้ร่วมกันเพื่อความสะดวกในการใช้งานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและช่วยแก้ปัญหาความล่าช้าได้ ซึ่งการจัดตั้งทีมการดำเนินงานเพื่อความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน (Multi agency task force) ขึ้นนี้จะทำให้ทุกหน่วยงานที่เคยต่างฝ่ายต่างทำงานของตนไม่ได้มีการทำงานร่วมกัน หันมาร่วมมือประสานงานกันโดยใช้บุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการแต่ละด้านอันจะทำให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากการประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในประเทศดังกล่าวแล้ว ยังมีการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศอีกด้วย โดยสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้มีการตั้งกองความร่วมมือระหว่างประเทศขั้น ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้[34]

1) เสนอแนะนโยบาย กรอบทิศทาง การพัฒนามาตรการ รูปแบบ เทคนิค วิธีการ และแผนปฏิบัติงาน รวมทั้งติดตามประเมินผลความร่วมมือกับองค์กรและหน่วยงานต่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

2) ประสานความร่วมมือ เสริมสร้างความสัมพันธ์กับองค์การระหว่างประเทศและต่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน รวมทั้งเป็นศูนย์กลางเกี่ยวกับการขอความช่วยเหลือและความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย จากองค์การระหว่างประเทศและต่างประเทศ

3) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

นอกจากนี้ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินยังมีอำนาจหน้าที่เป็นหน่วยข่าวกรองทางการเงิน (Financial Intelligence Unit หรือ FIU) โดยได้มีการตั้งกองข่าวกรองทางการเงิน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้[35]

---

[34] สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, "โครงสร้างสำนักงาน ปปง." [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 16 เมษายน 2558. แหล่งที่มา: www.amlo.go.th/amlofarm/farm/web/index.php?option=com_content&view=article&id=948&Itemid=979

1) ดำเนินการเกี่ยวกับการวางระบบและการสร้างฐานข้อมูลข่าวกรองทางการเงิน การประมวลผล และการวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์ด้านข่าวกรองและการสืบสวนทางการเงิน

2) รับหรือส่งรายงานหรือข้อมูลการวิเคราะห์รายงานเกี่ยวกับการทำธุรกรรมเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

3) สืบสวนและวิเคราะห์รายงานหรือข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

4) สืบสวนและเก็บรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับการทำธุรกรรมเพื่อดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

5) ตรวจสอบและพิสูจน์ทราบทางบัญชีที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานและความผิดฐานฟอกเงิน

6) สนับสนุนการปฏิบัติการหรือประสานการปฏิบัติการเพื่อการสืบสวน ตรวจค้น ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน และรวบรวมพยานหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

7) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กองข่าวกรองทางการเงินดังกล่าวสอดคล้องกับข้อแนะนำ 40 ประการ (40 Recommendations) ของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force หรือ FATF) กล่าวคือ ประเทศต่างๆควรจัดตั้งหน่วยข่าวกรองทางการเงินซึ่งทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของประเทศเพื่อรับ (และร้องขอตามที่ได้รับอนุญาต) วิเคราะห์ และเผยแพร่รายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย (Suspicious Transaction Report – STR) และข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวกับความผิดมูลฐาน การฟอกเงิน และการสนับสนุนทางการเงินแก่ผู้ก่อการร้ายที่อาจเกิดขึ้น และส่งผลการวิเคราะห์ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป นอกจากนี้หน่วยข่าวกรองทางการเงินต้องสามารถร้องขอข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้มีหน้าที่รายงาน และเข้าถึงข้อมูลอื่นๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสม และรวดเร็ว ทั้งนี้เป็นไปตามข้อแนะนำ 40 ประการ (40 Recommendations) ข้อที่ 26[36]

---

[35] เรื่องเดียวกัน

[36] “Countries should establish a FIU that serves as a national centre for the receiving (and, as permitted, requesting), analysis and dissemination of STR and other information regarding potential money laundering or terrorist financing. The FIU should have access, directly or indirectly, on a timely basis to the financial, administrative and law enforcement information that it requires to properly undertake its functions, including the analysis of STR.”

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยได้เข้าเป็นสมาชิกของกลุ่ม Egmont ซึ่งเป็นองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศด้านข่าวกรองทางการเงิน (Financial Intelligence Unit หรือ FIU) ที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวกรองทางการเงินเพื่อการสืบสวนเส้นทางทางการเงินระหว่างประเทศสมาชิกด้วยกัน เพื่อการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ปัจจุบันกลุ่ม Egmont มีสมาชิกจำนวน 106 ประเทศ โดยสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยได้รับการยอมรับเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม Egmont ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2544 ในการประชุมประจำปี ครั้งที่ 9 ณ กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ ระหว่างวันที่ 13-15 มิถุนายน พ.ศ. 2544 ซึ่งการเข้าเป็นสมาชิกดังกล่าวเป็นประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวกรองในด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายจากประเทศต่างๆ รวมทั้งเป็นการเพิ่มบทบาทของประเทศไทยในเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ[37]

และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินยังมีอำนาจหน้าที่เป็นหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย โดยได้มีการตั้งหน่วยงานต่างๆ ได้แก่[38]

กองคดี 1-4 ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) สืบสวนและเก็บรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

2) ปฏิบัติการหรือประสานการปฏิบัติการเพื่อการสืบสวน ตรวจค้น ยึดหรืออายัดทรัพย์สินและรวบรวมพยานหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

3) รับหรือส่งรายงานหรือข้อมูลเกี่ยวกับคดีเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

4) ดำเนินการเกี่ยวกับการขอหมายค้น หมายจับ การจับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน การคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน และการประสานติดตามพยานในคดีต่างๆที่เกี่ยวข้อง การ

---

[37] RYT9.COM, "การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม Egmont" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 12 มิถุนายน 2558. แหล่งที่มา: www.ryt9.com/s/cabt/353897

[38] สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, "โครงสร้างสำนักงาน ปปง." [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 16 เมษายน 2558. แหล่งที่มา: www.amlo.go.th/amlofarm/farm/web/index.php?option=com_content&view=article&id=948&Itemid=979

เก็บรักษาพยานหลักฐานและของกลางในคดี การรับและส่งมอบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด รวมทั้งติดตามและแจ้งผลการดำเนินคดีให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

5) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย การกำหนดเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของแต่ละกองคดีตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินประกาศกำหนด

กองกฎหมาย ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาและวิเคราะห์เพื่อยกร่างและพัฒนากฎหมาย ดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านกฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการให้คำปรึกษาและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับข้อกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงาน

2) ดำเนินการเกี่ยวกับงานนิติกรรมและสัญญา งานเกี่ยวกับความรับผิดทางแพ่ง อาญา หรืองานคดีปกครอง งานคดีอื่นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน ดำเนินการทางวินัย ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานหรือหน่วยงานอื่น และประชาชนที่ช่วยปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่

3) เสนอหลักเกณฑ์ รูปแบบ และวิธีพิจารณาของคณะกรรมการธุรกรรม รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการธุรกรรม

4) ดำเนินการเกี่ยวกับงานวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

5) ดำเนินการเกี่ยวกับศูนย์ข้อมูลคดี การบริหารจัดการสำนวนคดี การจัดทำสารบบและประมวลกฎหมาย คำพิพากษาและคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับสำนักงาน

6) ดำเนินการเกี่ยวกับงานแต่งตั้งและการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกลุ่มผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา

7) ดำเนินการเกี่ยวกับการเปรียบเทียบปรับและคณะกรรมการเปรียบเทียบตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

8) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กองกำกับและตรวจสอบ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) รับรายงานและแจ้งการตอบรับรายงานการทำธุรกรรม

2) ศึกษา พัฒนา นโยบาย มาตรการและแนวทางการกำกับและตรวจสอบผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม

3) กำกับ ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

4) ประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการฟอกเงินของสถาบันการเงินและผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม หรือของหน่วยงานของรัฐหรือกิจการบางประเภทที่ไม่ต้องรายงานการทำธุรกรรม และประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

5) ฝึกอบรม สัมมนา เผยแพร่ข้อมูลให้ความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้แก่สถาบันการเงินและผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม

6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กองบริหารจัดการทรัพย์สิน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) ดำเนินการเกี่ยวกับการวางระบบบัญชีทางทรัพย์สิน การจัดเก็บและการดูแลรักษาทรัพย์สิน การส่งมอบทรัพย์สินให้กระทรวงการคลัง การส่งคืนแก่เจ้าของ และการประเมินราคาทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

2) ดำเนินการเกี่ยวกับการวางระบบการบริหารจัดการทรัพย์สิน การให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทรัพย์สินไปดูแลและใช้ประโยชน์ การนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ของทางราชการ การให้เช่า การแต่งตั้งผู้จัดการ รวมทั้งการสำรวจทรัพย์สินเพื่อการบริหารจัดการทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

3) ดำเนินการเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

4) ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารกองทุนการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

5) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพย์สิน

6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กองคดี 1-4, กองกฎหมาย, กองกำกับและตรวจสอบ และกองบริหารจัดการทรัพย์สิน ดังกล่าวสอดคล้องกับข้อแนะนำ 40 ประการ (40 Recommendations) ของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force หรือ FATF) กล่าวคือ ประเทศต่างๆควรสร้างความมั่นใจว่าหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายมีหน้าที่ความรับผิดชอบใน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

การสืบสวนการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ประเทศต่างๆควรสนับสนุนให้ส่งเสริมและพัฒนาเทคนิคการสืบสวนพิเศษที่เหมาะสมสำหรับการสืบสวนการฟอกเงินให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่น การปฏิบัติการลับและเทคนิคที่เกี่ยวข้องอื่นๆ นอกจากนี้ประเทศต่างๆควรสนับสนุนให้ใช้กลไกที่มีประสิทธิผลอื่นๆอีกด้วย เช่น การใช้คณะทำงานถาวรหรือชั่วคราวซึ่งมีความชำนาญเป็นพิเศษในการสืบสวนด้านทรัพย์สิน การสืบสวนที่ร่วมมือกับเจ้าพนักงานในประเทศอื่นๆ ทั้งนี้เป็นไปตามข้อแนะนำ 40 ประการ (40 Recommendations) ข้อที่ 27[39]

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

[39] "Countries should ensure that designated law enforcement authorities have responsibility for money laundering and terrorist financing investigations. Countries are encouraged to support and develop, as far as possible, special investigative techniques suitable for the investigation of money laundering, such as controlled delivery, undercover operations and other relevant techniques. Countries are also encouraged to use other effective mechanisms such as the use of permanent or temporary groups specialised in asset investigation, and co-operative investigations with appropriate competent authorities in other countries."

บทที่ 5
บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ภายใต้กระแสโลกาภิวัฒน์ การย้ายถิ่นฐานข้ามชาติไปมาระหว่างประชากรของประเทศต่างๆ ทำได้สะดวกมากขึ้น แต่รัฐกลับเข้มงวดในการเข้าเมืองด้วยการกำหนดกฎระเบียบการเข้าเมืองของคนต่างชาติ โดยต้องได้รับอนุญาตเสียก่อนและการได้รับอนุญาตก็ไม่ใช่สิ่งที่ง่าย กฎระเบียบเหล่านี้ทำให้ผู้ที่ต้องการเข้าเมืองหันไปพึ่งพากระบวนการของผู้ลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกในการข้ามพรมแดนโดยมิต้องปฏิบัติตามกฎหมายเข้าเมืองของประเทศนั้นๆ ทำให้ปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ส่งผลกระทบต่อประเทศต่างๆทั่วโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่เป็นประเทศปลายทาง สร้างความวิตกกังวลต่อรัฐบาลในหลายๆประเทศถึงผลกระทบที่จะตามมาจากปัญหาดังกล่าว เช่น ผลกระทบด้านความมั่นคงภายในประเทศ ด้านประชากร ด้านแรงงาน ด้านสังคม ด้านสาธารณสุข กลายเป็นประเด็นที่ทวีความสำคัญมากขึ้นจนถูกหยิบยกมาเป็นประเด็นสำคัญในการกำหนดนโยบายของประเทศต่างๆทั่วโลก และประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบจากปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเช่นเดียวกัน

นานาประเทศจึงได้แสวงหาวิธีการที่จะป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน โดยการเข้าร่วมลงนามในพิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ. 2000 (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air 2000) ซึ่งเป็นอนุบัญญัติของอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 (United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000 หรือ UNTOC) รวมถึงประเทศไทยก็ได้ลงนามเป็นภาคีพิธีสารฯดังกล่าวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และกำลังจะให้สัตยาบันในอนาคตอันใกล้นี้ โดยพิธีสารฯมีวัตถุประสงค์เพื่อต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นโดยเฉพาะ และมุ่งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างรัฐภาคีเพื่อที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว พิธีสารฯมีบทบัญญัติที่เป็นมาตรการบังคับให้รัฐภาคีจำต้องมีกฎหมายกำหนดให้การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดอาญา (ข้อ 6 (ก)) ดังนั้น ประเทศใดที่เป็นภาคีสมาชิกแห่งพิธีสารฯจะต้องดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายภายใน หากบทบัญญัติในเรื่องนั้นๆมีอยู่แล้วแต่ไม่สอดคล้องกับมาตรการที่ถูกกำหนดไว้ในพิธีสารฯ แต่หากเป็นกรณีที่ยังไม่มีกฎหมายในเรื่องดังกล่าวก็มีความจำเป็นที่จะต้องบัญญัติกฎหมายภายในขึ้นมาใหม่เพื่อให้มีมาตรการต่างๆตามที่พิธีสารได้

กำหนดไว้ ประเทศไทยในฐานะที่เป็นภาคีสมาชิกแห่งพิธีสารฯจึงได้มีการดำเนินการยกร่างกฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสารฯ ซึ่งในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการยกร่างกฎหมายโดยสำนักงานอัยการสูงสุด เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไว้เป็นการเฉพาะ ทั้งนี้พิธีสารฯได้ให้ความหมายของการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไว้ในข้อ 3 (a) ว่า “การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน หมายถึง การจัดหาให้ซึ่งการเข้ามาในรัฐภาคีโดยผิดกฎหมายของบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งมิใช่คนชาติหรือผู้อยู่อาศัยโดยถาวรของรัฐนั้นเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอื่น ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม” ดังนั้นการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสารฯต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอื่น ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม

ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไว้เป็นการเฉพาะมีแต่พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ที่กำหนดความผิดและโทษสำหรับผู้นำหรือพาคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักร แต่พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ไม่ได้กำหนดเจตนาพิเศษหรือมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดเช่นที่มีกำหนดไว้ในพิธีสารฯ ความผิดฐานลักลอบขนคนเข้าเมืองตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 จึงแตกต่างจากความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสารฯ เนื่องจากการลักลอบขนคนเข้าเมืองตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ไม่ต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอื่น ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม กล่าวคือ แม้เป็นการช่วยเหลือกันโดยมิได้มุ่งหวังผลประโยชน์ใดๆก็เป็นการลักลอบขนคนเข้าเมืองตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ได้ อย่างไรก็ตามอาจพิจารณาได้ว่าการที่พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ไม่ได้กำหนดเจตนาพิเศษหรือมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดไว้ย่อมทำให้ความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มีขอบเขตกว้างกว่าการกำหนดเจตนาพิเศษหรือมูลเหตุจูงใจไว้ดังเช่นที่ในพิธีสารฯกำหนด ความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 จึงครอบคลุมการกระทำความผิดดังกล่าวทั้งที่มีเจตนาพิเศษและไม่มีเจตนาพิเศษ

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 จะครอบคลุมการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานแล้ว และถึงแม้ว่ากฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ. 2000 (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air 2000) ซึ่งในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการยกร่างกฎหมายโดยสำนักงานอัยการสูงสุดจะกำหนดให้การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่น

ฐานเป็นความผิดอาญาไว้เป็นการเฉพาะ ตามพิธีสารฯ ข้อ 6 วรรคหนึ่ง (ก) โทษทางอาญาดังกล่าวก็ไม่อาจทำให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมดังกล่าวประสบความสำเร็จ เนื่องจากการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดเงินได้ตอบแทนจากการกระทำความผิดเป็นจำนวนมหาศาล อาชญากรมีแรงจูงใจในการประกอบอาชญากรรมถึงแม้จะมีการกำหนดโทษทางอาญาไว้แล้วก็ตาม และเนื่องจากการดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานนั้นก็เหมือนคดีอาญาทั่วไปที่โจทก์ต้องพิสูจน์ว่าจำเลยได้กระทำความผิดโดยปราศจากข้อสงสัย ถ้าพยานหลักฐานไม่เพียงพอย่อมไม่สามารถบังคับโทษทางอาญาได้ทั้งที่มีเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายจำนวนมากผิดสังเกตก็ตาม และถึงแม้มีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ก็เป็นเพียงส่วนน้อย ไม่สามารถสาวไปถึงผู้ที่อยู่เบื้องหลังซึ่งเป็นผู้บงการได้ นอกจากนี้การริบทรัพย์สินทางอาญา (Criminal Forfeiture) นั้นก็ไม่ทำให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมดังกล่าวประสบความสำเร็จ เนื่องจากไม่สามารถตัดวงจรเงินได้จากการกระทำความผิดได้อย่างเด็ดขาด เพราะกระบวนการที่จะไปสู่การริบทรัพย์สินจะมีขั้นตอนที่ยุ่งยากส่งผลให้ไม่สามารถริบทรัพย์สินหรือเงินได้ที่ได้จากการกระทำความผิดได้อย่างทันท่วงที อาชญากรก็ยังสามารถที่จะนำเงินได้เหล่านั้นไปเป็นทุนในการก่ออาชญากรรมต่างๆต่อไปเป็นวงจรการประกอบอาชญากรรม

เมื่อโทษทางอาญาดังกล่าวไม่สามารถดำเนินการกับเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานอันเป็นมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำความผิดได้เท่าที่ควร ทำให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จ อย่างไรก็ตาม คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force หรือ FATF) ได้กำหนดให้ความผิดฐานการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นหนึ่งในความผิดมูลฐานตามอภิธานศัพท์ของข้อแนะนำ 40 ประการ (40 Recommendations) ซึ่งอย่างน้อยที่สุดแต่ละประเทศควรจะกำหนดให้ความผิดประเภทต่างๆตามข้อแนะนำดังกล่าวเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน นอกจากนี้ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเดนมาร์ก และเขตปกครองพิเศษฮ่องกง ก็ได้กำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแทบทั้งสิ้น จึงเป็นการสมควรที่จะนำกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาบังคับใช้กับความผิดฐานการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน แต่การจะบังคับใช้มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับความผิดดังกล่าวได้ ความผิดดังกล่าวต้องเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศนั้นๆก่อน

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยในปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งมีวัตถุประสงค์มุ่งตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมและมุ่งจัดการกับเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานให้ลดน้อยลงหรือหมดสิ้นไป เพื่อลดแรงจูงใจในการประกอบอาชญากรรมของอาชญากร โดยกฎหมายฉบับดังกล่าวมีทั้งมาตรการทางอาญาที่ลงโทษจำคุกหรือปรับแก่ผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินทั้งในราชอาณาจักรและนอกราชอาณาจักร มีมาตรการลงโทษผู้สนับสนุนหรือผู้ช่วยเหลือ ผู้พยายามกระทำความผิด หรือผู้สมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงินซึ่งในอดีตไม่สามารถนำตัวบุคคลดังกล่าวมาลงโทษได้หรือลงโทษได้แต่สถานเบา นอกจากนี้ยังมีการกำหนดให้มีมาตรการลงโทษที่หนักขึ้นหากผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือหน้าที่ในการยุติธรรมหรือหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และมีมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในทางแพ่งซึ่งเป็นการขยายขอบเขตการริบทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาเพราะแม้ตัวผู้กระทำความผิดจะไม่ถูกตัดสินลงโทษในคดีอาญาหรือแม้ทรัพย์สินนั้นจะถูกโอนเปลี่ยนสภาพไปกี่ทอดก็ตามก็ยังสามารถดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานได้ โดยผลักภาระการพิสูจน์ถึงที่มาของทรัพย์สินให้แก่เจ้าของทรัพย์เพื่อพิสูจน์ว่าได้มาโดยสุจริต รวมทั้งมีมาตรการสืบสวนพิเศษซึ่งมีความมุ่งหมายในการช่วยเหลือสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถตรวจสอบผู้กระทำความผิดและติดตามเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเพื่อริบให้ตกเป็นของแผ่นดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ของประเทศไทยมีลักษณะกำหนดประเภทความผิดอย่างชัดเจน โดยในการกำหนดความผิดมูลฐานนั้นต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ทั้ง 4 ประการดังนี้

1. ความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินงานมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม

2. ความผิดที่โดยลักษณะของการประกอบอาชญากรรมทำให้มีผลตอบแทนที่สูง

3. ความผิดที่มีลักษณะการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปราม

4. ความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ

ประเทศไทยอยู่ในสถานะที่เป็นทั้งประเทศต้นทาง ประเทศปลายทาง และประเทศทางผ่านของการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน ทำให้มีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาในประเทศไทย (ประเทศไทยเป็นประเทศปลายทาง) และการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไปประเทศที่สาม (ประเทศไทยเป็นประเทศทางผ่าน) เป็นจำนวนมากเพราะสามารถทำรายได้ให้กับขบวนการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานอย่างมหาศาล ทำให้ประเทศไทยเสียชื่อเสียงและถูกตำหนิจากนานาประเทศ ทำให้ภาพพจน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศถูกมองในแง่ลบ ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนชาวต่างชาติในการตัดสินใจเข้ามาลงทุนในประเทศอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ จากการศึกษารูปแบบและวิธีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานพบว่าการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมีหลายรูปแบบ ซึ่งมักจะเป็นองค์กรอาชญากรรมที่มีเครือข่ายเชื่อมโยงครอบคลุมหลายพื้นที่ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ประกอบไปด้วยผู้ประกอบกิจการ ผู้ลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน นักการเมือง ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนที่ทุจริต โดยมีการแบ่งหน้าที่กันทำอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ แบ่งงานกันทำตั้งแต่การนำพาเข้ามาในประเทศไทย การหาที่พักอาศัย และการจ้างแรงงานต่างด้าว ทำให้ยากต่อการจับกุมและปราบปราม โดยนิยมให้คนต่างด้าวที่เคยเข้าเมืองมาอย่างถูกต้องตามกฎหมายเป็นนายหน้านำพาผู้ย้ายถิ่นฐานจากประเทศต้นทางเข้ามา เนื่องจากมีความรู้และเข้าใจวิธีการหลีกเลี่ยงการตรวจจับของเจ้าหน้าที่ได้ดีกว่าคนไทยที่จะพาเข้ามาเอง ซึ่งวิธีการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเข้ามา คือ แยกเดินทางเป็นกลุ่มย่อยๆ คราวละ 5-10 คน เมื่อมีการจับกุมได้ก็จะไม่มีการซัดทอดว่าใครเป็นผู้นำพาเข้ามา และการขยายผลการจับกุมก็ทำได้ยากเพราะมีการนำพาเข้ามาเป็นช่วงๆแต่ละช่วงจะไม่รู้จักกัน และในการจ้างแรงงานต่างด้าวของขบวนการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานจะใช้รูปแบบการทำงานโดยใช้ระบบจ้างเหมาช่วง (Subcontract) ผ่านนายหน้า คือ มีนายหน้าเป็นคนไทยหรือคนต่างด้าวมาเสนอตัวว่าจะหาแรงงานต่างด้าวมาทำงานให้ แล้วก็จะไปรับแรงงานต่างด่าวหลบหนีเข้าเมืองมาทำงานลักษณะเป็นการจ้างเหมาช่วง ทั้งนี้เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงข้อกฎหมาย ทำให้ดำเนินคดีกับนายจ้างได้ยากเพราะเมื่อมีการจับกุมแรงงานต่างด้าวได้ก็มักจะยืนยันว่าผู้จ้างรายใหม่เป็นนายจ้างและนายจ้างรายใหม่ดังกล่าวผู้รับเหมาช่วงก็ไม่ทราบว่าเป็นใคร หากเจ้าหน้าที่สาวถึงตัวนายจ้างได้ นายจ้างก็จะอ้างว่าเป็นการจ้างเหมาช่วงมาอีกทอดหนึ่งตนเองไม่มีส่วนรู้เห็นในการกระทำความผิด ทำให้การบังคับใช้กฎหมายและการปราบปรามขบวนการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นไปด้วยความยากลำบาก นอกจากนี้ขบวนการ

ลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมักจะมีเจ้าหน้าที่ภาครัฐให้ความช่วยเหลือทั้งจากประเทศต้นทางและประเทศไทย ประกอบกับนายจ้างบางคนเป็นผู้มีอิทธิพล หรือรู้จักข้าราชการระดับสูงหรือผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ทำให้ยากต่อการตรวจสอบและจับกุม ดังนั้นการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานจึงมักจะเป็นองค์กรอาชญากรรมที่ได้รับผลตอบแทนสูง มีลักษณะการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปราม และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในการกำหนดเป็นความผิดมูลฐาน

เมื่อพิจารณาความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และความผิดมูลฐานตามกฎหมายอื่นอีก 4 ฉบับ แล้วพบว่าความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานยังไม่เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ถึงแม้ว่าความผิดฐานค้ามนุษย์ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 ได้ถูกกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว แต่ก็ไม่ครอบคลุมความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน เพราะการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานกับการค้ามนุษย์เป็นคนละกรณีกัน และแม้ว่าความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 ได้ถูกกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว แต่ก็เป็นเรื่องยากที่จะนำมาใช้กับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน แม้ว่าโดยส่วนใหญ่แล้วการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมักกระทำในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติก็ตาม กล่าวคือ การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานโดยกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรข้ามชาติจะมีการแบ่งงานแยกต่างหากจากกันอย่างชัดเจนตั้งแต่การนำพาเข้ามาในประเทศไทย การหาที่พักอาศัย และการจ้างแรงงานต่างด้าว ทำให้การพิสูจน์ถึง “การตกลงกัน” หรือ “การเข้ามีส่วนร่วมด้วยวิธีการต่างๆ” กระทำได้ยากเพราะมีลักษณะเป็นเรื่องลับที่รู้กันเฉพาะในหมู่ผู้ที่เข้าตกลงหรือเข้ามีส่วนร่วมเท่านั้น

ดังนั้นจึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เพื่อเป็นการขยายขอบเขตของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ให้ครอบคลุมการกระทำความผิดกว้างมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้สามารถนำมาตรการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ทั้งมาตรการทางอาญา เช่น การลงโทษผู้สนับสนุนหรือผู้ช่วยเหลือ ผู้พยายามกระทำความผิด และผู้สมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน มาตรการดำเนินการกับทรัพย์สิน เช่น การร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินที่ใช้หลักการริบทรัพย์ทางแพ่ง

โดยกำหนดให้ภาระการพิสูจน์ที่มาแห่งทรัพย์สินตกแก่จำเลย ซึ่งจะได้ผลกว่ามาตรการริบทรัพย์สินทางอาญาที่ต้องรอผลการพิพากษาของศาล มาตรการสืบสวนพิเศษ เช่น การดักฟัง และมาตรการด้านการดำเนินคดีที่แยกคดีความผิดมูลฐานออกจากคดีความผิดฐานฟอกเงิน โดยไม่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานชุดเดียวกันและไม่จำต้องรอคำพิพากษาจากคดีความผิดมูลฐาน เพียงแต่แสดงให้ศาลเห็นถึงเหตุอันควรเชื่อว่าทรัพย์สินที่จะทำการยึดนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและหากเนิ่นช้าไปทรัพย์สินดังกล่าวอาจถูกยักย้ายถ่ายเทได้ หากศาลเห็นควรก็สามารถยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าวไว้ได้และรอให้ผู้อ้างเป็นเจ้าของมาพิสูจน์ที่มาของทรัพย์สินต่อไป อันเป็นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมให้ลดน้อยลงหรือหมดสิ้นไปได้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากบทสรุปข้างต้นจะเห็นได้ว่าความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นปัญหาที่ยากแก่การปราบปรามและส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากมาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะหามาตรการทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพและมาตรการด้านอื่นๆมาบังคับใช้ควบคู่กัน เพื่อเสริมความบกพร่องที่มีอยู่ในกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายให้ดียิ่งขึ้น โดยผู้เขียนมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

5.2.1 กำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

เนื่องจากความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเข้าหลักเกณฑ์การกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทั้ง 4 ประการ กล่าวคือ เป็นความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินงานมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมที่ได้รับผลตอบแทนสูง มีลักษณะการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปราม และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ แต่ในปัจจุบันไม่อาจบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานได้ เนื่องจากความผิดดังกล่าวยังไม่ได้ถูกกำหนดเป็นความผิดมูลฐาน ทั้งที่มี

ความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานเพื่อสกัดกั้นการเปลี่ยนสภาพของทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด อันเป็นการตัดวงจรเงินได้ขององค์กรอาชญากรรม ทำให้ไม่สามารถนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดไปใช้เป็นทุนในการกระทำความผิดอื่นๆอีก ซึ่งกฎหมายดังกล่าวพิเศษกว่ากฎหมายอื่นๆในเรื่องมาตรการทางอาญา มาตรการดำเนินการกับทรัพย์สิน และมาตรการสอบสวนพิเศษที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นกฎหมายที่มุ่งลงโทษทั้งตัวบุคคลและริบทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด โดยการดำเนินการทางกฎหมายแยกต่างหากจากการดำเนินกระบวนพิจารณาทางอาญา ดังนั้นแม้ศาลไม่สามารถสั่งยึดทรัพย์ทางอาญาเนื่องจากพยานหลักฐานไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าจำเลยกระทำผิดจริงโดยปราศจากข้อสงสัย ก็ไม่กระทบต่อความผิดฐานฟอกเงิน เพราะการดำเนินคดีในความผิดฐานฟอกเงินใช้วิธีการริบทรัพย์ในทางแพ่ง อันเป็นวิธีการผลักภาระการพิสูจน์ให้จำเลย โดยจำเลยต้องพิสูจน์ว่าตนได้ทรัพย์ดังกล่าวมาอย่างไร หากไม่สามารถพิสูจน์ว่าตนได้ทรัพย์มาโดยสุจริต ศาลย่อมสั่งให้ทรัพย์นั้นตกเป็นของแผ่นดินได้ ซึ่งถือเป็นการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น ผู้เขียนเห็นว่าควรที่จะระบุลักษณะของการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไว้ให้ครอบคลุมก็น่าจะเป็นการเพียงพอแล้ว ไม่จำเป็นจะต้องกำหนดคำนิยามของความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานไว้โดยเฉพาะเจาะจงแต่อย่างใด โดยระบุลงในบทนิยามของคำว่า “ความผิดมูลฐาน” ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

อย่างไรก็ตาม หากกฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ. 2000 (Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air 2000) ซึ่งในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการยกร่างกฎหมายโดยสำนักงานอัยการสูงสุด มีผลบังคับใช้แล้ว ก็อาจกำหนดให้ความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยการกำหนดไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานตามพิธีสารฯดังกล่าวเลยก็ได้

5.2.2 การกำหนดกรอบและขอบเขตของการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานที่เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

แนวทางในการกำหนดกรอบและขอบเขตของการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานที่เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่าควรกำหนดกรอบและขอบเขตของลักษณะความผิดมูลฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานที่เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ไว้ในบทบัญญัติของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เช่นเดียวกัน โดยการเพิ่มเติมวรรคสองในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ดังนี้

“ความผิดตาม (...) จะต้องเป็นความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินงานมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมที่ได้รับผลตอบแทนสูง มีลักษณะการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปรามและเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ”

การกำหนดกรอบและขอบเขตของการกระทำความผิดมูลฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานที่เป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ดังกล่าวจะเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยคำนึงถึงขนาดของความร้ายแรงที่จะต้องถึงขนาดตามที่ได้กำหนดไว้ ทำให้ความผิดบางลักษณะที่เป็นความผิดเล็กน้อยจะไม่ถูกกำหนดให้นำมาตรการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาใช้บังคับได้ ทั้งนี้เพื่อที่จะนำมาตรการในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้ในการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

5.2.3 การทำบันทึกข้อตกลงในการประสานความร่วมมือเพื่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

ในปัจจุบันได้มีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544 และได้มีการกำหนดข้อตกลงตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ

ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544 ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2544) ดังนั้นหากมีการกำหนดให้การกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน คือ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรมีการทำบันทึกข้อตกลงในการประสานความร่วมมือกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในเรื่องความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน การสนับสนุน การดำเนินการ การประสานราชการ และการดำเนินการอื่นๆที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน เพื่อให้การดำเนินการกับผู้กระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานโดยใช้มาตรการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5.2.4 การจัดทีมการดำเนินงานเพื่อความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน (Multi agency task force) โดยยึดรูปแบบการดำเนินงานตามประเทศสหรัฐอเมริกา

ผู้เขียนมีความเห็นว่าควรมีการจัดทีมการดำเนินงานเพื่อความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน (Multi agency task force) อันประกอบด้วยสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยยึดรูปแบบการดำเนินงานตามโครงการที่ชื่อว่า “Project STAMP” และ “Operation Coyote” ของหน่วยงาน U.S. Immigration and Customs Enforcement (ICE) ของประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อให้การประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาการตีความกฎหมายต่างกันและการรวบรวมพยานหลักฐาน นอกจากนี้ยังต้องทำการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานต่างๆเพื่อให้สอดคล้องกับทีมการดำเนินการที่จัดตั้งขึ้น และสร้างฐานข้อมูลกลางขึ้นใช้ร่วมกันเพื่อความสะดวกในการใช้งานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและช่วยแก้ปัญหาความล่าช้าได้ ซึ่งการจัดตั้งทีมการดำเนินงานเพื่อความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน (Multi agency task force) ขึ้นนี้จะทำให้ทุกหน่วยงานที่เคยต่างฝ่ายต่างทำงานของตนไม่ได้มีการทำงานร่วมกัน หันมาร่วมมือประสานงานกันโดยใช้บุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการแต่ละด้านอันจะทำให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดฐานลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.2.5 กำหนดให้ “ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือ National Operation Center on Prevention and Suppression of Human Trafficking (NOCHT)” เป็นหน่วยงานกลางประสานการป้องกันและปราบปรามการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานด้วย

ผู้เขียนมีความเห็นว่าควรมีการกำหนดให้ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือ National Operation Center on Prevention and Suppression of Human Trafficking (NOCHT) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางประสานการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์อยู่แล้ว ให้เป็นหน่วยงานกลางประสานการป้องกันและปราบปรามการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานเพิ่มขึ้นด้วย พร้อมทั้งแก้ไขอำนาจหน้าที่คณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการด้านการค้ามนุษย์ให้มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานด้วย ดังนี้

“ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ อำนวยการ สั่งการ และประสานงานในระดับต่างๆ รวมทั้งกำกับดูแล ติดตามการดำเนินงาน ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน ประกอบด้วยปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ประธานกรรมการ) ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง โดยมีสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเจ้าภาพหลัก”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

และให้ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ยึดรูปแบบการดำเนินงานตามหน่วยงาน U.S. Immigration and Customs Enforcement (ICE) ซึ่งเป็นหน่วยงานในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานของประเทศสหรัฐอเมริกา

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. การค้ามนุษย์ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.m-society.go.th/document/edoc/edoc_5154.doc [เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2555]

กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. แฉ! ผู้นำพา'โรฮิงญา'ถอดไดสตาร์ทเครื่องยนต์ทิ้งทะเล [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/647190 [เข้าถึงเมื่อ 4 มิถุนายน 2558]

———. เผย '3ตัวการ' จับโรฮิงญาเรียกค่าไถ่ [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/646083 [เข้าถึงเมื่อ 4 มิถุนายน 2558]

กฤตยา อาชวนิจกุล. สถานะความรู้เรื่องแรงงานข้ามชาติในประเทศไทยและทิศทางการวิจัยที่พึงพิจารณา. พิมพ์ครั้งที่ 1. นครปฐม: สถาบันสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2545.

กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ. คนต่างด้าวในประเทศไทยคือใครบ้าง? มีจำนวนเท่าไร? ระบบฐานข้อมูลแบบไหนคือคำตอบ? พิมพ์ครั้งที่ 1. นครปฐม: สถาบันสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2547.

กฤตยา อาชวนิจกุล, วรรณา จารุสมบูรณ์ และอัญชลี วรางค์รัตน์. ความซับซ้อนและความสับสนเรื่องคนข้ามชาติในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.

กองกำกับการ8 กองบังคับการ ตำรวจน้ำ. จับกุมคนต่างด้าวพร้อมผู้นำพา [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา: www.marinepolice8.com/2014/610.html [เข้าถึงเมื่อ 20 ธันวาคม 2557]

กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง 3. ผลการปฏิบัติงาน ของ บก.ตม.3 ปี 2553 - 2556 [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา: http://division3.immigration.go.th/yeae53-55/Year%202553-2555.pdf [เข้าถึงเมื่อ 28 ธันวาคม 2557]

———. สถิติเป้าหมายจับกุม นายจ้าง ผู้นำพา ผู้ให้ที่พักพิง [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา: http://division3.immigration.go.th/year2557/เป้าหมายจับกุม%20นายจ้าง%20ผู้นำพา%20ผู้ให้ที่พักพิง%20ปีงบประมาณ%2057.pdf [เข้าถึงเมื่อ 28 ธันวาคม 2557]

กองแผนงานกิจการพิเศษ สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ. คู่มือการปฏิบัติในการตรวจสอบ ปราบปราม จับกุม ดำเนินคดีกับนายจ้าง/ผู้ประกอบการ ผู้นำพา ผู้ให้ที่พักพิง และแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง (เมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2556. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2556.

———. คู่มือโครงการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ตำรวจด้านการปราบปราม จับกุม ดำเนินคดีและผลการบังคับใช้กฎหมายกับนายจ้าง ผู้นำพา และผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2556. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2556.

กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 346. จับกุมบุคคลนำพาต่างด้าวหลบหนีเข้า [ออนไลน์]. 2554. แหล่งที่มา: www.bpp346.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=45:2011-12-01-04-09-23&catid=18:3462&Itemid=26 [เข้าถึงเมื่อ 20 ธันวาคม 2557]

กุศล สุนทรธาดา และ อุมาภรณ์ ภัทรวาณิชย์. กระบวนการจ้างแรงงานข้ามชาติที่ลักลอบเข้าเมืองและความคิดเห็นของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.

ข่าวสดออนไลน์. จับแก๊ง"เฮียฮ้อ"ภาคใต้ ลอบขน98ชาวโรฮิงยา [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=TVRReU1UOXpNREV6TUE9PQ==&sectionid= [เข้าถึงเมื่อ 4 มิถุนายน 2558]

———. จับแก๊งลูกหมู [ออนไลน์]. 2554. แหล่งที่มา: www.khaosod.co.th/view_news.php?newsid=TUROd01EVXpOakl5TURRMU5BPT0= [เข้าถึงเมื่อ 21 ธันวาคม 2557]

คันฉัตร ปรีชารณเสฏฐ์. ความจำเป็นในการกำหนดความผิดฐานองค์กรอาชญากรรมเป็นความผิดมูลฐานในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2548.

ชัยนันท์ แสงปุตตะ. กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดมูลฐาน. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2541.

ไชยยศ เหมะรัชตะ. มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. ใน รวมบทความและสาระน่ารู้เกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงิน. กรุงเทพมหานคร: กองนิติการ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542.

———. มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล ลักษณะวิชาการทางการเมือง วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 9. 2539-2540.

เดลินิวส์ออนไลน์. ตม.พัทยาจับแก๊งลูกแพะชาวศรีลังกา [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.thaibizcenter.com/hotnewsdetail.asp?newsid=1483 [เข้าถึงเมื่อ 21 ธันวาคม 2557]

———. สตม.จับแก๊งลูกแพะชาวอินเดียปลอมพาสปอร์ต [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา: www.dailynews.co.th/Content/crime/143724/สตม.จับแก๊งลูกแพะชาวอินเดียปลอมพาสปอร์ต [เข้าถึงเมื่อ 21 ธันวาคม 2557]

ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดระนอง. จับกุมขบวนการนำพาแรงงานต่างด้าว [ออนไลน์]. 2555. แหล่งที่มา: www.ranongimmigration.go.th/index.php/news/2012-01-29-15-35-24/116-2012-06-19-04-37-33 [เข้าถึงเมื่อ 20 ธันวาคม 2557]

ตระเวนข่าวออนไลน์. สตม. รวบแก๊งลูกหมู คาสนามบินสุวรรณภูมิ ขณะเช็คอินขึ้นเครื่องบินไปประเทศที่ 3 [ออนไลน์]. 2553. แหล่งที่มา: www.patrolnews.net/crime/สตม-รวบแก๊งลูกหมู-คาสนา-2.html [เข้าถึงเมื่อ 21 ธันวาคม 2557]

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. สิ่งที่ควรคำนึงเกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงิน. ใน รวมบทความและสาระน่ารู้เกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงิน. กรุงเทพมหานคร: กองนิติการ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2542.

ไทยรัฐออนไลน์. ปปง.ขออนุมัติแผนบังคับใช้ 2 ก.ม.ปลดพ้นบัญชีดำฟอกเงิน [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา: www.thairath.co.th/content/354231 [เข้าถึงเมื่อ 24 เมษายน 2558]

ธนวรรณ เตชะวิจิตร์. พันธกรณีของประเทศไทยในกรณีที่เข้าเป็นภาคีพิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ค.ศ. 2000 เพิ่มเติมอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2552.

ธนิต โสรัตน์. รายงานการศึกษา เรื่อง ปัญหาและผลกระทบของประเทศไทยจากกรณี FATF ขึ้นบัญชีดำ [ออนไลน์]. 2555. แหล่งที่มา: www.tanitsorat.com/view.php?id=570 [เข้าถึงเมื่อ 24 เมษายน 2558]

นวลน้อย ตรีรัตน์ และคณะ. โครงการศึกษาวิจัยเรื่อง ธุรกิจนอกกฎหมาย ความผิดมูลฐาน และการฟอกเงิน. คณะเศรษฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2548.

แนวหน้าออนไลน์. ผู้ว่าฯพังงาเต้นสั่งสอบจนท.รัฐ รับส่วยแก๊งขน'โรฮิงญา' [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: www.naewna.com/local/138425 [เข้าถึงเมื่อ 4 มิถุนายน 2558]

บูรพานิวส์. ตามรวบขบวนการแก๊งลูกแพะลวงเพื่อนชาติเดียวกันไปทำงานต่างประเทศ [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา: www.buraphanews.com/index.php?option=com_content&task=view&id=13741&Itemid=1 [เข้าถึงเมื่อ 21 ธันวาคม 2557]

ปกรณ์ ไพรอังกูร. มาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามยาเสพติดให้โทษ. วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม 7, 1 (2554).

ปทิตตา ไชยปาน. การค้ามนุษย์กับการเข้าเมืองผิดกฎหมาย (ตอนที่ 2) การค้ามนุษย์กับการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน [ออนไลน์]. 2555. แหล่งที่มา: www.l3nr.org/posts/528597 [เข้าถึงเมื่อ 30 ตุลาคม 2557]

ประธาน วัฒนวาณิชย์. รายงานสรุปผลการวิจัยเรื่อง การใช้ถ้อยคำในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรและพิธีสารแนบท้าย. สถาบันกฎหมายอาญาสำนักงานอัยการสูงสุด. 2548.

ประวิทย์ ร้อยแก้ว. นิยามและความหมายการค้ามนุษย์ และองค์ประกอบของความผิดฐานค้ามนุษย์ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: wvww.m-society.go.th/document/news/news_4551.ppt [เข้าถึงเมื่อ 10 ธันวาคม 2557]

ปิยะนุช ปี่บัว. ปัญหาโรฮิงยากับแนวทางการแก้ไข. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยทางยุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2552.

ปิยะพันธุ์ สารากรบริรักษ์. การกำหนดความผิดอาญาฐานเกี่ยวกับการฟอกเงิน. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2534.

ผู้จัดการออนไลน์. รวบแก๊งค้าแรงงานคาชายแดนแม่สอด จับ 8 คนนำพา-ต่างด้าวอีกกว่า 70 คน [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา: www.manager.co.th/Local/ViewNews.aspx?NewsID=9570000108517 [เข้าถึงเมื่อ 20 ธันวาคม 2557]]

———. ตร.ท่องเที่ยวรวบแก๊งต้มตุ๋นลักลอบส่งคนไปประเทศที่ 3 [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา: www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=9560000076029 [เข้าถึงเมื่อ 21 ธันวาคม 2557]

———. บุกบ้านรวบต่างด้าว “เกาหลีเหนือ” ร่วม 200 ข้อหาเข้าเมืองผิดกฎหมาย [ออนไลน์]. 2549. แหล่งที่มา:

www.manager.co.th/Crime/ViewNews.aspx?NewsID=9490000107104 [เข้าถึงเมื่อ 21 ธันวาคม 2557]

พัชราวลัย วงศ์บุญสิน. การย้ายถิ่น: ทฤษฎีและความเป็นไปได้ในเอเชีย. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

พิศวาท สุคนธพันธุ์. รายงานสรุปผลการวิจัยเรื่อง มาตรการในการแก้ไขปัญหาการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่น(พิธีสารเพื่อการต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานทางบก ทางทะเล และทางอากาศ). สถาบันกฎหมายอาญาสำนักงานอัยการสูงสุด. 2548.

วัชรพล ประสารราชกิจ. โลกาภิวัฒน์กับความมั่นคงในความหมายใหม่. ใน เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง โลกาภิวัฒน์กับความมั่นคงในความหมายใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2544.

———. อาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย : รูปแบบ ขอบเขต ความรุนแรงและแนวทางแก้ไขปัญหา. เอกสารวิจัยหลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง วิทยาลัยยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม 2541.

———. อาชญากรรมข้ามชาติและการบังคับใช้กฎหมายในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ. ใน เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง นโยบายความมั่นคงและปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ : มุมมองไทย ยุโรป และนานาชาติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

วาทิน คำทรงศรี. การฟอกเงิน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2539.

วีระพงษ์ บุญโญภาส. กระบวนการยุติธรรมกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2547.

———. รายงานสรุปผลการวิจัยเรื่อง การกำหนดความผิดมูลฐานฟอกเงินที่ผู้กระทำเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและมาตรการ รวมทั้งความร่วมมือระหว่างประเทศในการปราบปรามการฟอกเงินแบะมาตรการยึด อายัด และริบทรัพย์สิน. สถาบันกฎหมายอาญาสำนักงานอัยการสูงสุด. 2548.

———. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด บี.เจ. เพลท โปรเซ็สเซอร์, 2544.

ศูนย์ข้อมูลคนหายเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ มูลนิธิกระจกเงา. ตม.สุวรรณภูมิ จับแก๊งค์ลูกหมู ถือพาสปอร์ตปลอมเข้าประเทศฝรั่งเศส [ออนไลน์]. 2550. แหล่งที่มา: www.backtohome.org/autopagev4/show_page.php?topic_id=304&auto_id=4&TopicPk= [เข้าถึงเมื่อ 21 ธันวาคม 2557]

ศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์ระหว่างประเทศ. เปรียบเทียบการค้ามนุษย์ และ การลักลอบขนย้ายถิ่นฐาน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.caht.ago.go.th/index.php/22 [เข้าถึงเมื่อ 30 ตุลาคม 2557]

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการค้ามนุษย์ มูลนิธิกระจกเงา. จี้ยึดทรัพย์แก๊งค้าแรงงานต่างด้าว [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.notforsale.in.th/autopagev4/show_page.php?topic_id=624&auto_id=1&TopicPk= [เข้าถึงเมื่อ 21 ธันวาคม 2557]

สหัส สิงหวิริยะ. คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2547.

สำนักข่าวอิศรา. เปิดตัวแก๊ง"ลูกแพะ"ยึดหัวหาด"ไทย"ฐานผลิตพาสปอร์ตปลอม! [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา: www.isranews.org/isranews-scoop/item/27825-asyakon.html [เข้าถึงเมื่อ 21 ธันวาคม 2557]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. ความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การตรวจสอบพันธกรณีตามพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานโดยทางบก ทางทะเล และทางอากาศ เสริมอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร เรื่องเสร็จที่ 577/2557 [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา: http://app-thca.krisdika.go.th/Naturesig/CheckSig?whichLaw=cmd&year=2557&lawPath=c2_0577_2557 [เข้าถึงเมื่อ 16 มีนาคม 2558]

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. โครงสร้างสำนักงาน ปปง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.amlo.go.th/amlofarm/farm/web/index.php?option=com_content&view=article&id=948&Itemid=979 [เข้าถึงเมื่อ 16 เมษายน 2558]

สีหนาท ประยูรรัตน์. คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เอเชียเพลส, 2542.

สุจิต บุญบงการ. อาชญากรรมข้ามชาติกับความมั่นคงระหว่างประเทศ. ใน เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง นโยบายความมั่นคงและปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ : มุมมองไทย ยุโรป และนานาชาติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

สุรพล ไตรเวทย์. การฟอกเงินและกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงิน. รพีสาร ปีที่2 6, มกราคม-มีนาคม 2537.

———. คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2548.

สุวัฒน์ สัจจะประภา. ผอ.ส่วนฯ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการพิเศษ). สัมภาษณ์, 3 พฤษจิกายน 2557.

หาดใหญ่นิวส์. รวบ 2 คนไทยให้ที่พักพิงแก่ 2 โรฮิงญาหลบหนีเข้าเมือง [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: http://talung.gimyong.com/index.php?topic=371583.0 [เข้าถึงเมื่อ 4 มิถุนายน 2558]

อรรณพ ลิขิตจิตถะ. ถาม-ตอบ เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. กรุงเทพมหานคร: กองนิติการ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542.

———. อดีตรองเลขาธิการ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. สัมภาษณ์, 23 กุมภาพันธ์ 2558.

Kwan Kanyapat. อาชญากรรมองค์การ หรือองค์การอาชญากรรม [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา: www.prezi.com/pxrne0y2frd9/presentation [เข้าถึงเมื่อ 8 ธันวาคม 2557]

RYT9.COM. การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม Egmont [ออนไลน์]. 2551. แหล่งที่มา: www.ryt9.com/s/cabt/353897 [เข้าถึงเมื่อ 12 มิถุนายน 2558]

ภาษาอังกฤษ

FATF. The Fatf Recommendations [Online]. 2012. Available from: www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.pdf [27 October 2014]

George P. Fletcher. Rethinking Criminal Law. Oxford: Oxford University Press, 2000.

Guillermo Contreras. Federal Border Surge Nets Nearly 700 Arrests, $600k [Online]. 2014. Available from: www.mysanantonio.com/news/us-world/border-mexico/article/Federal-border-surge-nets-nearly-700-arrests-5639081.php [5 October 2014]

International Monetary Fund. Denmark: Detailed Assessment of Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism. IMF Country Report 07/2 (2007): 43-44.

U.S. Immigration and Customs Enforcement (ICE). Project Stamp [Online]. 2012. Available from: www.ice.gov/stamp/#(5 [9 October 2014]

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

———. San Diego-Area Ranch Owner Convicted in Alien Smuggling Scheme [Online]. 2014. Available from: www.ice.gov/news/releases/san-diego-area-ranch-owner-convicted-alien-smuggling-scheme [2 March 2015]

United Nations (n.d.). Legislative Guide for the Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Air and Sea, Retrieved [Online]. Available from: www.unodc.org/unodc/en/treaties/CTOC/legislative-guide.html [20 November 2007]

United Nations Office on Drugs and Crime(UNODC). Distinguishing between Human Trafficking and People Smuggling [Online]. 2008. Available from: www.unodc.org/documents/human-trafficking/Toolkit-files/08-58296_tool_1-2.pdf [11 December 2014]

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาคผนวก ก

United Nations Convention against Transnational Organized Crime

Article 1. Statement of purpose

The purpose of this Convention is to promote cooperation to prevent and combat transnational organized crime more effectively.

Article 2. Use of terms

For the purposes of this Convention:

(a) “Organized criminal group” shall mean a structured group of three or more persons, existing for a period of time and acting in concert with the aim of committing one or more serious crimes or offences established in accordance with this Convention, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit;

(b) “Serious crime” shall mean conduct constituting an offence punishable by a maximum deprivation of liberty of at least four years or a more serious penalty;

(c) “Structured group” shall mean a group that is not randomly formed for the immediate commission of an offence and that does not need to have formally defined roles for its members, continuity of its membership or a developed structure;

(d) “Property” shall mean assets of every kind, whether corporeal or incorporeal, movable or immovable, tangible or intangible, and legal documents or instruments evidencing title to, or interest in, such assets;

(e) “Proceeds of crime” shall mean any property derived from or obtained, directly or indirectly, through the commission of an offence;

(f) “Freezing” or “seizure” shall mean temporarily prohibiting the transfer, conversion, disposition or movement of property or temporarily assuming custody or

control of property on the basis of an order issued by a court or other competent authority;

(g) “Confiscation”, which includes forfeiture where applicable, shall mean the permanent deprivation of property by order of a court or other competent authority;

(h) “Predicate offence” shall mean any offence as a result of which proceeds have been generated that may become the subject of an offence as defined in article 6 of this Convention;

(i) “Controlled delivery” shall mean the technique of allowing illicit or suspect consignments to pass out of, through or into the territory of one or more States, with the knowledge and under the supervision of their competent authorities, with a view to the investigation of an offence and the identification of persons involved in the commission of the offence;

(j) “Regional economic integration organization” shall mean an organization constituted by sovereign States of a given region, to which its member States have transferred competence in respect of matters governed by this Convention and which has been duly authorized, in accordance with its internal procedures, to sign, ratify, accept, approve or accede to it; references to “States Parties” under this Convention shall apply to such organizations within the limits of their competence.

Chulalongkorn University

Article 3. Scope of application

1. This Convention shall apply, except as otherwise stated herein, to the prevention, investigation and prosecution of:

(a) The offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention; and

(b) Serious crime as defined in article 2 of this Convention; where the offence is transnational in nature and involves an organized criminal group.

2. For the purpose of paragraph 1 of this article, an offence is transnational in nature if:

(a) It is committed in more than one State;

(b) It is committed in one State but a substantial part of its preparation, planning, direction or control takes place in another State;

(c) It is committed in one State but involves an organized criminal group that engages in criminal activities in more than one State; or

(d) It is committed in one State but has substantial effects in another State.

Article 4. Protection of sovereignty

1. States Parties shall carry out their obligations under this Conventionin a manner consistent with the principles of sovereign equality and territorial integrity of States and that of non-intervention in the domestic affairs of other States.

2. Nothing in this Convention entitles a State Party to undertake in the territory of another State the exercise of jurisdiction and performance of functions that are reserved exclusively for the authorities of that other State by its domestic law.

Article 5. Criminalization of participation in an organized criminal group

1. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) Either or both of the following as criminal offences distinct from those involving the attempt or completion of the criminal activity:

(i) Agreeing with one or more other persons to commit a serious crime for a purpose relating directly or indirectly to the obtaining of a financial or other material benefit and, where required by domestic law, involving an act undertaken by one of the participants in furtherance of the agreement or involving an organized criminal group;

(ii) Conduct by a person who, with knowledge of either the aim and general criminal activity of an organized criminal group or its intention to commit the crimes in question, takes an active part in:

a. Criminal activities of the organized criminal group;

b. Other activities of the organized criminal group in the knowledge that his or her participation will contribute to the achievement of the above-described criminal aim;

(b) Organizing, directing, aiding, abetting, facilitating or counselling the commission of serious crime involving an organized criminal group.

2. The knowledge, intent, aim, purpose or agreement referred to in paragraph 1 of this article may be inferred from objective factual circumstances.

3. States Parties whose domestic law requires involvement of an organized criminal group for purposes of the offences established in accordance with paragraph 1 (a) (i) of this article shall ensure that their domestic law covers all serious crimes involving organized criminal groups. Such States Parties, as well as States Parties whose domestic law requires an act in furtherance of the agreement for purposes of the offences established in accordance with paragraph 1 (a) (i) of this article, shall so inform the Secretary-General of the United Nations at the time of their signature or of deposit of their instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention.

Article 6. Criminalization of the laundering of proceeds of crime

1. Each State Party shall adopt, in accordance with fundamental principles of its domestic law, such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) (i) The conversion or transfer of property, knowing that such property is the proceeds of crime, for the purpose of concealing or disguising the illicit origin of the property or of helping any person who is involved in the commission of the predicate offence to evade the legal consequences of his or her action;

(ii) The concealment or disguise of the true nature, source, location, disposition, movement or ownership of or rights with respect to property, knowing that such property is the proceeds of crime;

(b) Subject to the basic concepts of its legal system:

(i) The acquisition, possession or use of property, knowing, at the time of receipt, that such property is the proceeds of crime;

(ii) Participation in, association with or conspiracy to commit, attempts to commit and aiding, abetting, facilitating and counselling the commission of any of the offences established in accordance with this article.

2. For purposes of implementing or applying paragraph 1 of this article:

(a) Each State Party shall seek to apply paragraph 1 of this article to the widest range of predicate offences;

(b) Each State Party shall include as predicate offences all serious crime as defined in article 2 of this Convention and the offences established in accordance with articles 5, 8 and 23 of this Convention. In the case of States Parties whose legislation sets out a list of specific predicate offences, they shall, at a minimum, include in such list a comprehensive range of offences associated with organized criminal groups;

(c) For the purposes of subparagraph (b), predicate offences shall include offences committed both within and outside the jurisdiction of the State Party in question. However, offences committed outside the jurisdiction of a State Party shall constitute predicate offences only when the relevant conduct is a criminal offence under the domestic law of the State where it is committed and would be a criminal offence under the domestic law of the State Party implementing or applying this article had it been committed there;

(d) Each State Party shall furnish copies of its laws that give effect to this article and of any subsequent changes to such laws or a description thereof to the Secretary-General of the United Nations;

(e) If required by fundamental principles of the domestic law of a State Party, it may be provided that the offences set forth in paragraph 1 of this article do not apply to the persons who committed the predicate offence;

(f) Knowledge, intent or purpose required as an element of an offence set forth in paragraph 1 of this article may be inferred from objective factual circumstances.

Article 7. Measures to combat money-laundering

1. Each State Party:

(a) Shall institute a comprehensive domestic regulatory and supervisory regime for banks and non-bank financial institutions and, where appropriate, other bodies particularly susceptible to money-laundering, within its competence, in order to deter and detect all forms of money-laundering, which regime shall emphasize requirements for customer identification, record-keeping and the reporting of suspicious transactions;

(b) Shall, without prejudice to articles 18 and 27 of this Convention, ensure that administrative, regulatory, law enforcement and other authorities dedicated to combating money-laundering (including, where appropriate under domestic law, judicial authorities) have the ability to cooperate and exchange information at the national and international levels within the conditions prescribed by its domestic law and, to that end, shall consider the establishment of a financial intelligence unit to serve as a national centre for the collection, analysis and dissemination of information regarding potential money laundering.

2. States Parties shall consider implementing feasible measures to detect and monitor the movement of cash and appropriate negotiable instruments across their borders, subject to safeguards to ensure proper use of information and without impeding in any way the movement of legitimate capital. Such measures may include a requirement that individuals and businesses report the cross-border transfer of substantial quantities of cash and appropriate negotiable instruments.

3. In establishing a domestic regulatory and supervisory regime under the terms of this article, and without prejudice to any other article of this Convention,

States Parties are called upon to use as a guideline the relevant initiatives of regional, interregional and multilateral organizations against money-laundering.

4. States Parties shall endeavour to develop and promote global, regional, subregional and bilateral cooperation among judicial, law enforcement and financial regulatory authorities in order to combat money-laundering.

Article 8. Criminalization of corruption

1. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) The promise, offering or giving to a public official, directly or indirectly, of an undue advantage, for the official himself or herself or another person or entity, in order that the official act or refrain from acting in the exercise of his or her official duties;

(b) The solicitation or acceptance by a public official, directly or indirectly, of an undue advantage, for the official himself or herself or another person or entity, in order that the official act or refrain from acting in the exercise of his or her official duties.

2. Each State Party shall consider adopting such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences conduct referred to in paragraph 1 of this article involving a foreign public official or international civil servant. Likewise, each State Party shall consider establishing as criminal offences other forms of corruption.

3. Each State Party shall also adopt such measures as may be necessary to establish as a criminal offence participation as an accomplice in an offence established in accordance with this article.

4. For the purposes of paragraph 1 of this article and article 9 of this Convention, “public official” shall mean a public official or a person who provides a public service as defined in the domestic law and as applied in the criminal law of the State Party in which the person in question performs that function.

Article 9. Measures against corruption

1. In addition to the measures set forth in article 8 of this Convention, each State Party shall, to the extent appropriate and consistent with its legal system, adopt legislative, administrative or other effective measures to promote integrity and to prevent, detect and punish the corruption of public officials.

2. Each State Party shall take measures to ensure effective action by its authorities in the prevention, detection and punishment of the corruption of public officials, including providing such authorities with adequate independence to deter the exertion of inappropriate influence on their actions.

Article 10. Liability of legal persons

1. Each State Party shall adopt such measures as may be necessary, consistent with its legal principles, to establish the liability of legal persons for participation in serious crimes involving an organized criminal group and for the offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention.

2. Subject to the legal principles of the State Party, the liability of legal persons may be criminal, civil or administrative.

3. Such liability shall be without prejudice to the criminal liability of the natural persons who have committed the offences.

4. Each State Party shall, in particular, ensure that legal persons held liable in accordance with this article are subject to effective, proportionate and dissuasive criminal or non-criminal sanctions, including monetary sanctions.

Article 11. Prosecution, adjudication and sanctions

1. Each State Party shall make the commission of an offence established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention liable to sanctions that take into account the gravity of that offence.

2. Each State Party shall endeavour to ensure that any discretionary legal powers under its domestic law relating to the prosecution of persons for offences

covered by this Convention are exercised to maximize the effectiveness of law enforcement measures in respect of those offences and with due regard to the need to deter the commission of such offences.

3. In the case of offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention, each State Party shall take appropriate measures, in accordance with its domestic law and with due regard to the rights of the defence, to seek to ensure that conditions imposed in connection with decisions on release pending trial or appeal take into consideration the need to ensure the presence of the defendant at subsequent criminal proceedings.

4. Each State Party shall ensure that its courts or other competent authorities bear in mind the grave nature of the offences covered by this Convention when considering the eventuality of early release or parole of persons convicted of such offences.

5. Each State Party shall, where appropriate, establish under its domestic law a long statute of limitations period in which to commence proceedings for any offence covered by this Convention and a longer period where the alleged offender has evaded the administration of justice.

6. Nothing contained in this Convention shall affect the principle that the description of the offences established in accordance with this Convention and of the applicable legal defences or other legal principles controlling the lawfulness of conduct is reserved to the domestic law of a State Party and that such offences shall be prosecuted and punished in accordance with that law.

Article 12. Confiscation and seizure

1. States Parties shall adopt, to the greatest extent possible within their domestic legal systems, such measures as may be necessary to enable confiscation of:

(a) Proceeds of crime derived from offences covered by this Convention or property the value of which corresponds to that of such proceeds;

(b) Property, equipment or other instrumentalities used in or destined for use in offences covered by this Convention.

2. States Parties shall adopt such measures as may be necessary to enable the identification, tracing, freezing or seizure of any item referred to in paragraph 1 of this article for the purpose of eventual confiscation.

3. If proceeds of crime have been transformed or converted, in part or in full, into other property, such property shall be liable to the measures referred to in this article instead of the proceeds.

4. If proceeds of crime have been intermingled with property acquired from legitimate sources, such property shall, without prejudice to any powers relating to freezing or seizure, be liable to confiscation up to the assessed value of the intermingled proceeds.

5. Income or other benefits derived from proceeds of crime, from property into which proceeds of crime have been transformed or converted or from property with which proceeds of crime have been intermingled shall also be liable to the measures referred to in this article, in the same manner and to the same extent as proceeds of crime.

6. For the purposes of this article and article 13 of this Convention, each State Party shall empower its courts or other competent authorities to order that bank, financial or commercial records be made available or be seized. States Parties shall not decline to act under the provisions of this paragraph on the ground of bank secrecy.

7. States Parties may consider the possibility of requiring that an offender demonstrate the lawful origin of alleged proceeds of crime or other property liable to confiscation, to the extent that such a requirement is consistent with the principles of their domestic law and with the nature of the judicial and other proceedings.

8. The provisions of this article shall not be construed to prejudice the rights of bona fide third parties.

9. Nothing contained in this article shall affect the principle that the measures to which it refers shall be defined and implemented in accordance with and subject to the provisions of the domestic law of a State Party.

Article 13. International cooperation for purposes of confiscation

1. A State Party that has received a request from another State Party having jurisdiction over an offence covered by this Convention for confiscation of proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities referred to in article 12, paragraph 1, of this Convention situated in its territory shall, to the greatest extent possible within its domestic legal system:

(a) Submit the request to its competent authorities for the purpose of obtaining an order of confiscation and, if such an order is granted, give effect to it; or

(b) Submit to its competent authorities, with a view to giving effect to it to the extent requested, an order of confiscation issued by a court in the territory of the requesting State Party in accordance with article 12, paragraph 1, of this Convention insofar as it relates to proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities referred to in article 12, paragraph 1, situated in the territory of the requested State Party.

2. Following a request made by another State Party having jurisdiction over an offence covered by this Convention, the requested State Party shall take measures to identify, trace and freeze or seize proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities referred to in article 12, paragraph 1, of this Convention for the purpose of eventual confiscation to be ordered either by the requesting State Party or, pursuant to a request under paragraph 1 of this article, by the requested State Party.

3. The provisions of article 18 of this Convention are applicable, mutatis mutandis, to this article. In addition to the information specified in article 18, paragraph 15, requests made pursuant to this article shall contain:

(a) In the case of a request pertaining to paragraph 1 (a) of this article, a description of the property to be confiscated and a statement of the facts relied upon by the requesting State Party sufficient to enable the requested State Party to seek the order under its domestic law;

(b) In the case of a request pertaining to paragraph 1 (b) of this article, a legally admissible copy of an order of confiscation upon which the request is based issued by the requesting State Party, a statement of the facts and information as to the extent to which execution of the order is requested;

(c) In the case of a request pertaining to paragraph 2 of this article, a statement of the facts relied upon by the requesting State Party and a description of the actions requested.

4. The decisions or actions provided for in paragraphs 1 and 2 of this article shall be taken by the requested State Party in accordance with and subject to the provisions of its domestic law and its procedural rules or any bilateral or multilateral treaty, agreement or arrangement to which it may be bound in relation to the requesting State Party.

5. Each State Party shall furnish copies of its laws and regulations that give effect to this article and of any subsequent changes to such laws and regulations or a description thereof to the Secretary-General of the United Nations.

6. If a State Party elects to make the taking of the measures referred to in paragraphs 1 and 2 of this article conditional on the existence of a relevant treaty, that State Party shall consider this Convention the necessary and sufficient treaty basis.

7. Cooperation under this article may be refused by a State Party if the offence to which the request relates is not an offence covered by this Convention.

8. The provisions of this article shall not be construed to prejudice the rights of bona fide third parties.

9. States Parties shall consider concluding bilateral or multilateral treaties, agreements or arrangements to enhance the effectiveness of international cooperation undertaken pursuant to this article.

Article 14. Disposal of confiscated proceeds of crime or property

1. Proceeds of crime or property confiscated by a State Party pursuant to articles 12 or 13, paragraph 1, of this Convention shall be disposed of by that State Party in accordance with its domestic law and administrative procedures.

2. When acting on the request made by another State Party in accordance with article 13 of this Convention, States Parties shall, to the extent permitted by domestic law and if so requested, give priority consideration to returning the confiscated proceeds of crime or property to the requesting State Party so that it can give compensation to the victims of the crime or return such proceeds of crime or property to their legitimate owners.

3. When acting on the request made by another State Party in accordance with articles 12 and 13 of this Convention, a State Party may give special consideration to concluding agreements or arrangements on:

(a) Contributing the value of such proceeds of crime or property or funds derived from the sale of such proceeds of crime or property or a part thereof to the account designated in accordance with article 30, paragraph 2 (c), of this Convention and to intergovernmental bodies specializing in the fight against organized crime;

(b) Sharing with other States Parties, on a regular or case-by-case basis, such proceeds of crime or property, or funds derived from the sale of such proceeds of crime or property, in accordance with its domestic law or administrative procedures.

Article 15. Jurisdiction

1. Each State Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention when:

(a) The offence is committed in the territory of that State Party; or

(b) The offence is committed on board a vessel that is flying the flag of that State Party or an aircraft that is registered under the laws of that State Party at the time that the offence is committed.

2. Subject to article 4 of this Convention, a State Party may also establish its jurisdiction over any such offence when:

(a) The offence is committed against a national of that State Party;

(b) The offence is committed by a national of that State Party or a stateless person who has his or her habitual residence in its territory; or

(c) The offence is:

(i) One of those established in accordance with article 5, paragraph 1, of this Convention and is committed outside its territory with a view to the commission of a serious crime within its territory;

(ii) One of those established in accordance with article 6, paragraph 1 (b) (ii), of this Convention and is committed outside its territory with a view to the commission of an offence established in accordance with article 6, paragraph 1 (a) (i) or (ii) or (b) (i), of this Convention within its territory.

3. For the purposes of article 16, paragraph 10, of this Convention, each State Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences covered by this Convention when the alleged offender is present in its territory and it does not extradite such person solely on the ground that he or she is one of its nationals.

4. Each State Party may also adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences covered by this Convention when the alleged offender is present in its territory and it does not extradite him or her.

5. If a State Party exercising its jurisdiction under paragraph 1 or 2 of this article has been notified, or has otherwise learned, that one or more other States Parties are conducting an investigation, prosecution or judicial proceeding in respect

of the same conduct, the competent authorities of those States Parties shall, as appropriate, consult one another with a view to coordinating their actions.

6. Without prejudice to norms of general international law, this Convention does not exclude the exercise of any criminal jurisdiction established by a State Party in accordance with its domestic law.

Article 16. Extradition

1. This article shall apply to the offences covered by this Convention or in cases where an offence referred to in article 3, paragraph 1 (a) or (b), involves an organized criminal group and the person who is the subject of the request for extradition is located in the territory of the requested State Party, provided that the offence for which extradition is sought is punishable under the domestic law of both the requesting State Party and the requested State Party.

2. If the request for extradition includes several separate serious crimes, some of which are not covered by this article, the requested State Party may apply this article also in respect of the latter offences.

3. Each of the offences to which this article applies shall be deemed to be included as an extraditable offence in any extradition treaty existing between States Parties. States Parties undertake to include such offences as extraditable offences in every extradition treaty to be concluded between them.

4. If a State Party that makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another State Party with which it has no extradition treaty, it may consider this Convention the legal basis for extradition in respect of any offence to which this article applies.

5. States Parties that make extradition conditional on the existence of a treaty shall:

(a) At the time of deposit of their instrument of ratification, acceptance, approval of or accession to this Convention, inform the Secretary-General of the

United Nations whether they will take this Convention as the legal basis for cooperation on extradition with other States Parties to this Convention; and

(b) If they do not take this Convention as the legal basis for cooperation on extradition, seek, where appropriate, to conclude treaties on extradition with other States Parties to this Convention in order to implement this article.

6. States Parties that do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize offences to which this article applies as extraditable offences between themselves.

7. Extradition shall be subject to the conditions provided for by the domestic law of the requested State Party or by applicable extradition treaties, including, inter alia, conditions in relation to the minimum penalty requirement for extradition and the grounds upon which the requested State Party may refuse extradition.

8. States Parties shall, subject to their domestic law, endeavour to expedite extradition procedures and to simplify evidentiary requirements relating thereto in respect of any offence to which this article applies.

9. Subject to the provisions of its domestic law and its extradition treaties, the requested State Party may, upon being satisfied that the circumstances so warrant and are urgent and at the request of the requesting State Party, take a person whose extradition is sought and who is present in its territory into custody or take other appropriate measures to ensure his or her presence at extradition proceedings.

10. A State Party in whose territory an alleged offender is found, if it does not extradite such person in respect of an offence to which this article applies solely on the ground that he or she is one of its nationals, shall, at the request of the State Party seeking extradition, be obliged to submit the case without undue delay to its competent authorities for the purpose of prosecution. Those authorities shall take their decision and conduct their proceedings in the same manner as in the case of any other offence of a grave nature under the domestic law of that State Party. The States Parties concerned shall cooperate with each other, in particular on procedural and evidentiary aspects, to ensure the efficiency of such prosecution.

11. Whenever a State Party is permitted under its domestic law to extradite or otherwise surrender one of its nationals only upon the condition that the person will be returned to that State Party to serve the sentence imposed as a result of the trial or proceedings for which the extradition or surrender of the person was sought and that State Party and the State Party seeking the extradition of the person agree with this option and other terms that they may deem appropriate, such conditional extradition or surrender shall be sufficient to discharge the obligation set forth in paragraph 10 of this article.

12. If extradition, sought for purposes of enforcing a sentence, is refused because the person sought is a national of the requested State Party, the requested Party shall, if its domestic law so permits and in conformity with the requirements of such law, upon application of the requesting Party, consider the enforcement of the sentence that has been imposed under the domestic law of the requesting Party or the remainder thereof.

13. Any person regarding whom proceedings are being carried out in connection with any of the offences to which this article applies shall be guaranteed fair treatment at all stages of the proceedings, including enjoyment of all the rights and guarantees provided by the domestic law of the State Party in the territory of which that person is present.

14. Nothing in this Convention shall be interpreted as imposing an obligation to extradite if the requested State Party has substantial grounds for believing that the request has been made for the purpose of prosecuting or punishing a person on account of that person's sex, race, religion, nationality, ethnic origin or political opinions or that compliance with the request would cause prejudice to that person's position for any one of these reasons.

15. States Parties may not refuse a request for extradition on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.

16. Before refusing extradition, the requested State Party shall, where appropriate, consult with the requesting State Party to provide it with ample

opportunity to present its opinions and to provide information relevant to its allegation.

17. States Parties shall seek to conclude bilateral and multilateral agreements or arrangements to carry out or to enhance the effectiveness of extradition.

Article 17. Transfer of sentenced persons

States Parties may consider entering into bilateral or multilateral agreements or arrangements on the transfer to their territory of persons sentenced to imprisonment or other forms of deprivation of liberty for offences covered by this Convention, in order that they may complete their sentences there.

Article 18. Mutual legal assistance

1. States Parties shall afford one another the widest measure of mutual legal assistance in investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to the offences covered by this Convention as provided for in article 3 and shall reciprocally extend to one another similar assistance where the requesting State Party has reasonable grounds to suspect that the offence referred to in article 3, paragraph 1 (a) or (b), is transnational in nature, including that victims, witnesses, proceeds, instrumentalities or evidence of such offences are located in the requested State Party and that the offence involves an organized criminal group.

2. Mutual legal assistance shall be afforded to the fullest extent possible under relevant laws, treaties, agreements and arrangements of the requested State Party with respect to investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to the offences for which a legal person may be held liable in accordance with article 10 of this Convention in the requesting State Party.

3. Mutual legal assistance to be afforded in accordance with this article may be requested for any of the following purposes:

(a) Taking evidence or statements from persons;

(b) Effecting service of judicial documents;

(c) Executing searches and seizures, and freezing;

(d) Examining objects and sites;

(e) Providing information, evidentiary items and expert evaluations;

(f) Providing originals or certified copies of relevant documents and records, including government, bank, financial, corporate or business records;

(g) Identifying or tracing proceeds of crime, property, instrumentalities or other things for evidentiary purposes;

(h) Facilitating the voluntary appearance of persons in the requesting State Party;

(i) Any other type of assistance that is not contrary to the domestic law of the requested State Party.

4. Without prejudice to domestic law, the competent authorities of a State Party may, without prior request, transmit information relating to criminal matters to a competent authority in another State Party where they believe that such information could assist the authority in undertaking or successfully concluding inquiries and criminal proceedings or could result in a request formulated by the latter State Party pursuant to this Convention.

5. The transmission of information pursuant to paragraph 4 of this article shall be without prejudice to inquiries and criminal proceedings in the State of the competent authorities providing the information. The competent authorities receiving the information shall comply with a request that said information remain confidential, even temporarily, or with restrictions on its use. However, this shall not prevent the receiving State Party from disclosing in its proceedings information that is exculpatory to an accused person. In such a case, the receiving State Party shall notify the transmitting State Party prior to the disclosure and, if so requested, consult with the transmitting State Party. If, in an exceptional case, advance notice is not possible, the receiving State Party shall inform the transmitting State Party of the disclosure without delay.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

6. The provisions of this article shall not affect the obligations under any other treaty, bilateral or multilateral, that governs or will govern, in whole or in part, mutual legal assistance.

7. Paragraphs 9 to 29 of this article shall apply to requests made pursuant to this article if the States Parties in question are not bound by a treaty of mutual legal assistance. If those States Parties are bound by such a treaty, the corresponding provisions of that treaty shall apply unless the States Parties agree to apply paragraphs 9 to 29 of this article in lieu thereof. States Parties are strongly encouraged to apply these paragraphs if they facilitate cooperation.

8. States Parties shall not decline to render mutual legal assistance pursuant to this article on the ground of bank secrecy.

9. States Parties may decline to render mutual legal assistance pursuant to this article on the ground of absence of dual criminality. However, the requested State Party may, when it deems appropriate, provide assistance, to the extent it decides at its discretion, irrespective of whether the conduct would constitute an offence under the domestic law of the requested State Party.

10. A person who is being detained or is serving a sentence in the territory of one State Party whose presence in another State Party is requested for purposes of identification, testimony or otherwise providing assistance in obtaining evidence for investigations, prosecutions or judicial proceedings in relation to offences covered by this Convention may be transferred if the following conditions are met:

(a) The person freely gives his or her informed consent;

(b) The competent authorities of both States Parties agree, subject to such conditions as those States Parties may deem appropriate.

11. For the purposes of paragraph 10 of this article:

(a) The State Party to which the person is transferred shall have the authority and obligation to keep the person transferred in custody, unless otherwise requested or authorized by the State Party from which the person was transferred;

(b) The State Party to which the person is transferred shall without delay implement its obligation to return the person to the custody of the State Party from which the person was transferred as agreed beforehand, or as otherwise agreed, by the competent authorities of both States Parties;

(c) The State Party to which the person is transferred shall not require the State Party from which the person was transferred to initiate extradition proceedings for the return of the person;

(d) The person transferred shall receive credit for service of the sentence being served in the State from which he or she was transferred for time spent in the custody of the State Party to which he or she was transferred.

12. Unless the State Party from which a person is to be transferred in accordance with paragraphs 10 and 11 of this article so agrees, that person, whatever his or her nationality, shall not be prosecuted, detained, punished or subjected to any other restriction of his or her personal liberty in the territory of the State to which that person is transferred in respect of acts, omissions or convictions prior to his or her departure from the territory of the State from which he or she was transferred.

13. Each State Party shall designate a central authority that shall have the responsibility and power to receive requests for mutual legal assistance and either to execute them or to transmit them to the competent authorities for execution. Where a State Party has a special region or territory with a separate system of mutual legal assistance, it may designate a distinct central authority that shall have the same function for that region or territory. Central authorities shall ensure the speedy and proper execution or transmission of the requests received. Where the central authority transmits the request to a competent authority for execution, it shall encourage the speedy and proper execution of the request by the competent authority. The Secretary-General of the United Nations shall be notified of the central authority designated for this purpose at the time each State Party deposits its instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention. Requests for mutual legal assistance and any communication related thereto shall

be transmitted to the central authorities designated by the States Parties. This requirement shall be without prejudice to the right of a State Party to require that such requests and communications be addressed to it through diplomatic channels and, in urgent circumstances, where the States Parties agree, through the International Criminal Police Organization, if possible.

14. Requests shall be made in writing or, where possible, by any means capable of producing a written record, in a language acceptable to the requested State Party, under conditions allowing that State Party to establish authenticity. The Secretary-General of the United Nations shall be notified of the language or languages acceptable to each State Party at the time it deposits its instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention. In urgent circumstances and where agreed by the States Parties, requests may be made orally, but shall be confirmed in writing forthwith.

15. A request for mutual legal assistance shall contain:

(a) The identity of the authority making the request;

(b) The subject matter and nature of the investigation, prosecution or judicial proceeding to which the request relates and the name and functions of the authority conducting the investigation, prosecution or judicial proceeding;

(c) A summary of the relevant facts, except in relation to requests for the purpose of service of judicial documents;

(d) A description of the assistance sought and details of any particular procedure that the requesting State Party wishes to be followed;

(e) Where possible, the identity, location and nationality of any person concerned; and

(f) The purpose for which the evidence, information or action is sought.

16. The requested State Party may request additional information when it appears necessary for the execution of the request in accordance with its domestic law or when it can facilitate such execution.

17. A request shall be executed in accordance with the domestic law of the requested State Party and, to the extent not contrary to the domestic law of the requested State Party and where possible, in accordance with the procedures specified in the request.

18. Wherever possible and consistent with fundamental principles of domestic law, when an individual is in the territory of a State Party and has to be heard as a witness or expert by the judicial authorities of another State Party, the first State Party may, at the request of the other, permit the hearing to take place by video conference if it is not possible or desirable for the individual in question to appear in person in the territory of the requesting State Party. States Parties may agree that the hearing shall be conducted by a judicial authority of the requesting State Party and attended by a judicial authority of the requested State Party.

19. The requesting State Party shall not transmit or use information or evidence furnished by the requested State Party for investigations, prosecutions or judicial proceedings other than those stated in the request without the prior consent of the requested State Party. Nothing in this paragraph shall prevent the requesting State Party from disclosing in its proceedings information or evidence that is exculpatory to an accused person. In the latter case, the requesting State Party shall notify the requested State Party prior to the disclosure and, if so requested, consult with the requested State Party. If, in an exceptional case, advance notice is not possible, the requesting State Party shall inform the requested State Party of the disclosure without delay.

20. The requesting State Party may require that the requested State Party keep confidential the fact and substance of the request, except to the extent necessary to execute the request. If the requested State Party cannot comply with the requirement of confidentiality, it shall promptly inform the requesting State Party.

21. Mutual legal assistance may be refused:

(a) If the request is not made in conformity with the provisions of this article;

(b) If the requested State Party considers that execution of the request is likely to prejudice its sovereignty, security, ordre public or other essential interests;

(c) If the authorities of the requested State Party would be prohibited by its domestic law from carrying out the action requested with regard to any similar offence, had it been subject to investigation, prosecution or judicial proceedings under their own jurisdiction;

(d) If it would be contrary to the legal system of the requested State Party relating to mutual legal assistance for the request to be granted.

22. States Parties may not refuse a request for mutual legal assistance on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.

23. Reasons shall be given for any refusal of mutual legal assistance.

24. The requested State Party shall execute the request for mutual legal assistance as soon as possible and shall take as full account as possible of any deadlines suggested by the requesting State Party and for which reasons are given, preferably in the request. The requested State Party shall respond to reasonable requests by the requesting State Party on progress of its handling of the request. The requesting State Party shall promptly inform the requested State Party when the assistance sought is no longer required.

25. Mutual legal assistance may be postponed by the requested State Party on the ground that it interferes with an ongoing investigation, prosecution or judicial proceeding.

26. Before refusing a request pursuant to paragraph 21 of this article or postponing its execution pursuant to paragraph 25 of this article, the requested State Party shall consult with the requesting State Party to consider whether assistance may be granted subject to such terms and conditions as it deems necessary. If the requesting State Party accepts assistance subject to those conditions, it shall comply with the conditions.

27. Without prejudice to the application of paragraph 12 of this article, a witness, expert or other person who, at the request of the requesting State Party,

consents to give evidence in a proceeding or to assist in an investigation, prosecution or judicial proceeding in the territory of the requesting State Party shall not be prosecuted, detained, punished or subjected to any other restriction of his or her personal liberty in that territory in respect of acts, omissions or convictions prior to his or her departure from the territory of the requested State Party. Such safe conduct shall cease when the witness, expert or other person having had, for a period of fifteen consecutive days or for any period agreed upon by the States Parties from the date on which he or she has been officially informed that his or her presence is no longer required by the judicial authorities, an opportunity of leaving, has nevertheless remained voluntarily in the territory of the requesting State Party or, having left it, has returned of his or her own free will.

28. The ordinary costs of executing a request shall be borne by the requested State Party, unless otherwise agreed by the States Parties concerned. If expenses of a substantial or extraordinary nature are or will be required to fulfil the request, the States Parties shall consult to determine the terms and conditions under which the request will be executed, as well as the manner in which the costs shall be borne.

29. The requested State Party:

(a) Shall provide to the requesting State Party copies of government records, documents or information in its possession that under its domestic law are available to the general public;

(b) May, at its discretion, provide to the requesting State Party in whole, in part or subject to such conditions as it deems appropriate, copies of any government records, documents or information in its possession that under its domestic law are not available to the general public.

30. States Parties shall consider, as may be necessary, the possibility of concluding bilateral or multilateral agreements or arrangements that would serve the purposes of, give practical effect to or enhance the provisions of this article.

Article 19. Joint investigations

States Parties shall consider concluding bilateral or multilateral agreements or arrangements whereby, in relation to matters that are the subject of investigations, prosecutions or judicial proceedings in one or more States, the competent authorities concerned may establish joint investigative bodies. In the absence of such agreements or arrangements, joint investigations may be undertaken by agreement on a case-by-case basis. The States Parties involved shall ensure that the sovereignty of the State Party in whose territory such investigation is to take place is fully respected.

Article 20. Special investigative techniques

1. If permitted by the basic principles of its domestic legal system, each State Party shall, within its possibilities and under the conditions prescribed by its domestic law, take the necessary measures to allow for the appropriate use of controlled delivery and, where it deems appropriate, for the use of other special investigative techniques, such as electronic or other forms of surveillance and undercover operations, by its competent authorities in its territory for the purpose of effectively combating organized crime.

2. For the purpose of investigating the offences covered by this Convention, States Parties are encouraged to conclude, when necessary, appropriate bilateral or multilateral agreements or arrangements for using such special investigative techniques in the context of cooperation at the international level. Such agreements or arrangements shall be concluded and implemented in full compliance with the principle of sovereign equality of States and shall be carried out strictly in accordance with the terms of those agreements or arrangements.

3. In the absence of an agreement or arrangement as set forth in paragraph 2 of this article, decisions to use such special investigative techniques at the international level shall be made on a case-by-case basis and may, when necessary,

take into consideration financial arrangements and understandings with respect to the exercise of jurisdiction by the States Parties concerned.

4. Decisions to use controlled delivery at the international level may, with the consent of the States Parties concerned, include methods such as intercepting and allowing the goods to continue intact or be removed or replaced in whole or in part.

Article 21. Transfer of criminal proceedings

States Parties shall consider the possibility of transferring to one another proceedings for the prosecution of an offence covered by this Convention in cases where such transfer is considered to be in the interests of the proper administration of justice, in particular in cases where several jurisdictions are involved, with a view to concentrating the prosecution.

Article 22. Establishment of criminal record

Each State Party may adopt such legislative or other measures as may be necessary to take into consideration, under such terms as and for the purpose that it deems appropriate, any previous conviction in another State of an alleged offender for the purpose of using such information in criminal proceedings relating to an offence covered by this Convention.

Article 23. Criminalization of obstruction of justice

Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) The use of physical force, threats or intimidation or the promise, offering or giving of an undue advantage to induce false testimony or to interfere in the giving of testimony or the production of evidence in a proceeding in relation to the commission of offences covered by this Convention;

(b) The use of physical force, threats or intimidation to interfere with the exercise of official duties by a justice or law enforcement official in relation to the commission of offences covered by this Convention. Nothing in this subparagraph shall prejudice the right of States Parties to have legislation that protects other categories of public officials.

Article 24. Protection of witnesses

1. Each State Party shall take appropriate measures within its means to provide effective protection from potential retaliation or intimidation for witnesses in criminal proceedings who give testimony concerning offences covered by this Convention and, as appropriate, for their relatives and other persons close to them.

2. The measures envisaged in paragraph 1 of this article may include, inter alia, without prejudice to the rights of the defendant, including the right to due process:

(a) Establishing procedures for the physical protection of such persons, such as, to the extent necessary and feasible, relocating them and permitting, where appropriate, non-disclosure or limitations on the disclosure of information concerning the identity and whereabouts of such persons;

(b) Providing evidentiary rules to permit witness testimony to be given in a manner that ensures the safety of the witness, such as permitting testimony to be given through the use of communications technology such as video links or other adequate means.

3. States Parties shall consider entering into agreements or arrangements with other States for the relocation of persons referred to in paragraph 1 of this article.

4. The provisions of this article shall also apply to victims insofar as they are witnesses.

Article 25. Assistance to and protection of victims

1. Each State Party shall take appropriate measures within its means to provide assistance and protection to victims of offences covered by this Convention, in particular in cases of threat of retaliation or intimidation.

2. Each State Party shall establish appropriate procedures to provide access to compensation and restitution for victims of offences covered by this Convention.

3. Each State Party shall, subject to its domestic law, enable views and concerns of victims to be presented and considered at appropriate stages of criminal proceedings against offenders in a manner not prejudicial to the rights of the defence.

Article 26. Measures to enhance cooperation with law enforcement authorities

1. Each State Party shall take appropriate measures to encourage persons who participate or who have participated in organized criminal groups:

(a) To supply information useful to competent authorities for investigative and evidentiary purposes on such matters as:

(i) The identity, nature, composition, structure, location or activities of organized criminal groups;

(ii) Links, including international links, with other organized criminal groups;

(iii) Offences that organized criminal groups have committed or may commit;

(b) To provide factual, concrete help to competent authorities that may contribute to depriving organized criminal groups of their resources or of the proceeds of crime.

2. Each State Party shall consider providing for the possibility, in appropriate cases, of mitigating punishment of an accused person who provides substantial cooperation in the investigation or prosecution of an offence covered by this Convention.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

3. Each State Party shall consider providing for the possibility, in accordance with fundamental principles of its domestic law, of granting immunity from prosecution to a person who provides substantial cooperation in the investigation or prosecution of an offence covered by this Convention.

4. Protection of such persons shall be as provided for in article 24 of this Convention.

5. Where a person referred to in paragraph 1 of this article located in one State Party can provide substantial cooperation to the competent authorities of another State Party, the States Parties concerned may consider entering into agreements or arrangements, in accordance with their domestic law, concerning the potential provision by the other State Party of the treatment set forth in paragraphs 2 and 3 of this article.

Article 27. Law enforcement cooperation

1. States Parties shall cooperate closely with one another, consistent with their respective domestic legal and administrative systems, to enhance the effectiveness of law enforcement action to combat the offences covered by this Convention. Each State Party shall, in particular, adopt effective measures:

(a) To enhance and, where necessary, to establish channels of communication between their competent authorities, agencies and services in order to facilitate the secure and rapid exchange of information concerning all aspects of the offences covered by this Convention, including, if the States Parties concerned deem it appropriate, links with other criminal activities;

(b) To cooperate with other States Parties in conducting inquiries with respect to offences covered by this Convention concerning:

(i) The identity, whereabouts and activities of persons suspected of involvement in such offences or the location of other persons concerned;

(ii) The movement of proceeds of crime or property derived from the commission of such offences;

(iii) The movement of property, equipment or other instrumentalities used or intended for use in the commission of such offences;

(c) To provide, when appropriate, necessary items or quantities of substances for analytical or investigative purposes;

(d) To facilitate effective coordination between their competent authorities, agencies and services and to promote the exchange of personnel and other experts, including, subject to bilateral agreements or arrangements between the States Parties concerned, the posting of liaison officers;

(e) To exchange information with other States Parties on specific means and methods used by organized criminal groups, including, where applicable, routes and conveyances and the use of false identities, altered or false documents or other means of concealing their activities;

(f) To exchange information and coordinate administrative and other measures taken as appropriate for the purpose of early identification of the offences covered by this Convention.

2. With a view to giving effect to this Convention, States Parties shall consider entering into bilateral or multilateral agreements or arrangements on direct cooperation between their law enforcement agencies and, where such agreements or arrangements already exist, amending them. In the absence of such agreements or arrangements between the States Parties concerned, the Parties may consider this Convention as the basis for mutual law enforcement cooperation in respect of the offences covered by this Convention. Whenever appropriate, States Parties shall make full use of agreements or arrangements, including international or regional organizations, to enhance the cooperation between their law enforcement agencies.

3. States Parties shall endeavour to cooperate within their means to respond to transnational organized crime committed through the use of modern technology.

Article 28. Collection, exchange and analysis of information on the nature of organized crime

1. Each State Party shall consider analysing, in consultation with the scientific and academic communities, trends in organized crime in its territory, the circumstances in which organized crime operates, as well as the professional groups and technologies involved.

2. States Parties shall consider developing and sharing analytical expertise concerning organized criminal activities with each other and through international and regional organizations. For that purpose, common definitions, standards and methodologies should be developed and applied as appropriate.

3. Each State Party shall consider monitoring its policies and actual measures to combat organized crime and making assessments of their effectiveness and efficiency.

Article 29. Training and technical assistance

1. Each State Party shall, to the extent necessary, initiate, develop or improve specific training programmes for its law enforcement personnel, including prosecutors, investigating magistrates and customs personnel, and other personnel charged with the prevention, detection and control of the offences covered by this Convention. Such programmes may include secondments and exchanges of staff. Such programmes shall deal, in particular and to the extent permitted by domestic law, with the following:

(a) Methods used in the prevention, detection and control of the offences covered by this Convention;

(b) Routes and techniques used by persons suspected of involvement in offences covered by this Convention, including in transit States, and appropriate countermeasures;

(c) Monitoring of the movement of contraband;

(d) Detection and monitoring of the movements of proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities and methods used for the transfer, concealment or disguise of such proceeds, property, equipment or other instrumentalities, as well as methods used in combating money-laundering and other financial crimes;

(e) Collection of evidence;

(f) Control techniques in free trade zones and free ports;

(g) Modern law enforcement equipment and techniques, including electronic surveillance, controlled deliveries and undercover operations;

(h) Methods used in combating transnational organized crime committed through the use of computers, telecommunications networks or other forms of modern technology; and

(i) Methods used in the protection of victims and witnesses.

2. States Parties shall assist one another in planning and implementing research and training programmes designed to share expertise in the areas referred to in paragraph 1 of this article and to that end shall also, when appropriate, use regional and international conferences and seminars to promote cooperation and to stimulate discussion on problems of mutual concern, including the special problems and needs of transit States.

3. States Parties shall promote training and technical assistance that will facilitate extradition and mutual legal assistance. Such training and technical assistance may include language training, secondments and exchanges between personnel in central authorities or agencies with relevant responsibilities.

4. In the case of existing bilateral and multilateral agreements or arrangements, States Parties shall strengthen, to the extent necessary, efforts to maximize operational and training activities within international and regional organizations and within other relevant bilateral and multilateral agreements or arrangements.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Article 30. Other measures: implementation of the Convention through economic development and technical assistance

1. States Parties shall take measures conducive to the optimal implementation of this Convention to the extent possible, through international cooperation, taking into account the negative effects of organized crime on society in general, in particular on sustainable development.

2. States Parties shall make concrete efforts to the extent possible and in coordination with each other, as well as with international and regional organizations:

(a) To enhance their cooperation at various levels with developing countries, with a view to strengthening the capacity of the latter to prevent and combat transnational organized crime;

(b) To enhance financial and material assistance to support the efforts of developing countries to fight transnational organized crime effectively and to help them implement this Convention successfully;

(c) To provide technical assistance to developing countries and countries with economies in transition to assist them in meeting their needs for the implementation of this Convention. To that end, States Parties shall endeavor to make adequate and regular voluntary contributions to an account specifically designated for that purpose in a United Nations funding mechanism. States Parties may also give special consideration, in accordance with their domestic law and the provisions of this Convention, to contributing to the aforementioned account a percentage of the money or of the corresponding value of proceeds of crime or property confiscated in accordance with the provisions of this Convention;

(d) To encourage and persuade other States and financial institutions as appropriate to join them in efforts in accordance with this article, in particular by providing more training programmes and modern equipment to developing countries in order to assist them in achieving the objectives of this Convention.

3. To the extent possible, these measures shall be without prejudice to existing foreign assistance commitments or to other financial cooperation arrangements at the bilateral, regional or international level.

4. States Parties may conclude bilateral or multilateral agreements or arrangements on material and logistical assistance, taking into consideration the financial arrangements necessary for the means of international cooperation provided for by this Convention to be effective and for the prevention, detection and control of transnational organized crime.

Article 31. Prevention

1. States Parties shall endeavour to develop and evaluate national projects and to establish and promote best practices and policies aimed at the prevention of transnational organized crime.

2. States Parties shall endeavour, in accordance with fundamental principles of their domestic law, to reduce existing or future opportunities for organized criminal groups to participate in lawful markets with proceeds of crime, through appropriate legislative, administrative or other measures. These measures should focus on:

(a) The strengthening of cooperation between law enforcement agencies or prosecutors and relevant private entities, including industry;

(b) The promotion of the development of standards and procedures designed to safeguard the integrity of public and relevant private entities, as well as codes of conduct for relevant professions, in particular lawyers, notaries public, tax consultants and accountants;

(c) The prevention of the misuse by organized criminal groups of tender procedures conducted by public authorities and of subsidies and licences granted by public authorities for commercial activity;

(d) The prevention of the misuse of legal persons by organized criminal groups; such measures could include:

(i) The establishment of public records on legal and natural persons involved in the establishment, management and funding of legal persons;

(ii) The introduction of the possibility of disqualifying by court order or any appropriate means for a reasonable period of time persons convicted of offences covered by this Convention from acting as directors of legal persons incorporated within their jurisdiction;

(iii) The establishment of national records of persons disqualified from acting as directors of legal persons; and

(iv) The exchange of information contained in the records referred to in subparagraphs (d) (i) and (iii) of this paragraph with the competent authorities of other States Parties.

3. States Parties shall endeavour to promote the reintegration into society of persons convicted of offences covered by this Convention.

4. States Parties shall endeavour to evaluate periodically existing relevant legal instruments and administrative practices with a view to detecting their vulnerability to misuse by organized criminal groups.

5. States Parties shall endeavour to promote public awareness regarding the existence, causes and gravity of and the threat posed by transnational organized crime. Information may be disseminated where appropriate through the mass media and shall include measures to promote public participation in preventing and combating such crime.

6. Each State Party shall inform the Secretary-General of the United Nations of the name and address of the authority or authorities that can assist other States Parties in developing measures to prevent transnational organized crime.

7. States Parties shall, as appropriate, collaborate with each other and relevant international and regional organizations in promoting and developing the measures referred to in this article. This includes participation in international projects aimed at the prevention of transnational organized crime, for example by

alleviating the circumstances that render socially marginalized groups vulnerable to the action of transnational organized crime.

Article 32. Conference of the Parties to the Convention

1. A Conference of the Parties to the Convention is hereby established to improve the capacity of States Parties to combat transnational organized crime and to promote and review the implementation of this Convention.

2. The Secretary-General of the United Nations shall convene the Conference of the Parties not later than one year following the entry into force of this Convention. The Conference of the Parties shall adopt rules of procedure and rules governing the activities set forth in paragraphs 3 and 4 of this article (including rules concerning payment of expenses incurred in carrying out those activities).

3. The Conference of the Parties shall agree upon mechanisms for achieving the objectives mentioned in paragraph 1 of this article, including:

(a) Facilitating activities by States Parties under articles 29, 30 and 31 of this Convention, including by encouraging the mobilization of voluntary contributions;

(b) Facilitating the exchange of information among States Parties on patterns and trends in transnational organized crime and on successful practices for combating it;

(c) Cooperating with relevant international and regional organizations and non-governmental organizations;

(d) Reviewing periodically the implementation of this Convention;

(e) Making recommendations to improve this Convention and its implementation.

4. For the purpose of paragraphs 3 (d) and (e) of this article, the Conference of the Parties shall acquire the necessary knowledge of the measures taken by States Parties in implementing this Convention and the difficulties encountered by them in doing so through information provided by them and through such supplemental review mechanisms as may be established by the Conference of the Parties.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

5. Each State Party shall provide the Conference of the Parties with information on its programmes, plans and practices, as well as legislative and administrative measures to implement this Convention, as required by the Conference of the Parties.

Article 33. Secretariat

1. The Secretary-General of the United Nations shall provide the necessary secretariat services to the Conference of the Parties to the Convention.

2. The secretariat shall:

(a) Assist the Conference of the Parties in carrying out the activities set forth in article 32 of this Convention and make arrangements and provide the necessary services for the sessions of the Conference of the Parties;

(b) Upon request, assist States Parties in providing information to the Conference of the Parties as envisaged in article 32, paragraph 5, of this Convention; and

(c) Ensure the necessary coordination with the secretariats of relevant international and regional organizations.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Article 34. Implementation of the Convention

1. Each State Party shall take the necessary measures, including legislative and administrative measures, in accordance with fundamental principles of its domestic law, to ensure the implementation of its obligations under this Convention.

2. The offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention shall be established in the domestic law of each State Party independently of the transnational nature or the involvement of an organized criminal group as described in article 3, paragraph 1, of this Convention, except to the extent that article 5 of this Convention would require the involvement of an organized criminal group.

3. Each State Party may adopt more strict or severe measures than those provided for by this Convention for preventing and combating transnational organized crime.

Article 35. Settlement of disputes

1. States Parties shall endeavour to settle disputes concerning the interpretation or application of this Convention through negotiation.

2. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of this Convention that cannot be settled through negotiation within a reasonable time shall, at the request of one of those States Parties, be submitted to arbitration. If, six months after the date of the request for arbitration, those States Parties are unable to agree on the organization of the arbitration, any one of those States Parties may refer the dispute to the International Court of Justice by request in accordance with the Statute of the Court.

3. Each State Party may, at the time of signature, ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention, declare that it does not consider itself bound by paragraph 2 of this article. The other States Parties shall not be bound by paragraph 2 of this article with respect to any State Party that has made such a reservation.

4. Any State Party that has made a reservation in accordance with paragraph 3 of this article may at any time withdraw that reservation by notification to the Secretary-General of the United Nations.

Article 36. Signature, ratification, acceptance,

approval and accession

1. This Convention shall be open to all States for signature from 12 to 15 December 2000 in Palermo, Italy, and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 12 December 2002.

Chulalongkorn University

2. This Convention shall also be open for signature by regional economic integration organizations provided that at least one member State of such organization has signed this Convention in accordance with paragraph 1 of this article.

3. This Convention is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. A regional economic integration organization may deposit its instrument of ratification, acceptance or approval if at least one of its member States has done likewise. In that instrument of ratification, acceptance or approval, such organization shall declare the extent of its competence with respect to the matters governed by this Convention. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

4. This Convention is open for accession by any State or any regional economic integration organization of which at least one member State is a Party to this Convention. Instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. At the time of its accession, a regional economic integration organization shall declare the extent of its competence with respect to matters governed by this Convention. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Article 37. Relation with protocols

1. This Convention may be supplemented by one or more protocols.

2. In order to become a Party to a protocol, a State or a regional economic integration organization must also be a Party to this Convention.

3. A State Party to this Convention is not bound by a protocol unless it becomes a Party to the protocol in accordance with the provisions thereof.

4. Any protocol to this Convention shall be interpreted together with this Convention, taking into account the purpose of that protocol.

Article 38. Entry into force

1. This Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the fortieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession. For the purpose of this paragraph, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of such organization.

2. For each State or regional economic integration organization ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention after the deposit of the fortieth instrument of such action, this Convention shall enter into force on the thirtieth day after the date of deposit by such State or organization of the relevant instrument.

Article 39. Amendment

1. After the expiry of five years from the entry into force of this Convention, a State Party may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations, who shall thereupon communicate the proposed amendment to the States Parties and to the Conference of the Parties to the Convention for the purpose of considering and deciding on the proposal. The Conference of the Parties shall make every effort to achieve consensus on each amendment. If all efforts at consensus have been exhausted and no agreement has been reached, the amendment shall, as a last resort, require for its adoption a two-thirds majority vote of the States Parties present and voting at the meeting of the Conference of the Parties.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote under this article with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to this Convention. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs and vice versa.

3. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article is subject to ratification, acceptance or approval by States Parties.

4. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article shall enter into force in respect of a State Party ninety days after the date of the deposit with the Secretary-General of the United Nations of an instrument of ratification, acceptance or approval of such amendment.

5. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties which have expressed their consent to be bound by it. Other States Parties shall still be bound by the provisions of this Convention and any earlier amendments that they have ratified, accepted or approved.

Article 40. Denunciation

1. A State Party may denounce this Convention by written notification to the Secretary-General of the United Nations. Such denunciation shall become effective one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

2. A regional economic integration organization shall cease to be a Party to this Convention when all of its member States have denounced it.

3. Denunciation of this Convention in accordance with paragraph 1 of this article shall entail the denunciation of any protocols thereto.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Article 41. Depositary and languages

1. The Secretary-General of the United Nations is designated depositary of this Convention.

2. The original of this Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Convention.

ภาคผนวก ข

Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime

Preamble

The States Parties to this Protocol,

Declaring that effective action to prevent and combat the smuggling of migrants by land, sea and air requires a comprehensive international approach, including cooperation, the exchange of information and other appropriate measures, including socio-economic measures, at the national, regional and international levels,

Recalling General Assembly resolution 54/212 of 22 December 1999, in which the Assembly urged Member States and the United Nations system to strengthen international cooperation in the area of international migration and development in order to address the root causes of migration, especially those related to poverty, and to maximize the benefits of international migration to those concerned, and encouraged, where relevant, interregional, regional and subregional mechanisms to continue to address the question of migration and development,

Convinced of the need to provide migrants with humane treatment and full protection of their rights,

Taking into account the fact that, despite work undertaken in other international forums, there is no universal instrument that addresses all aspects of smuggling of migrants and other related issues,

Concerned at the significant increase in the activities of organized criminal groups in smuggling of migrants and other related criminal activities set forth in this Protocol, which bring great harm to the States concerned,

Also concerned that the smuggling of migrants can endanger the lives or security of the migrants involved,

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Recalling General Assembly resolution 53/111 of 9 December 1998, in which the Assembly decided to establish an open-ended intergovernmental ad hoc committee for the purpose of elaborating a comprehensive international convention against transnational organized crime and of discussing the elaboration of, inter alia, an international instrument addressing illegal trafficking in and transporting of migrants, including by sea,

Convinced that supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime with an international instrument against the smuggling of migrants by land, sea and air will be useful in preventing and combating that crime,

Have agreed as follows:

I. General provisions

Article 1. Relation with the United Nations Convention against Transnational Organized Crime

1. This Protocol supplements the United Nations Convention against Transnational Organized Crime. It shall be interpreted together with the Convention.

2. The provisions of the Convention shall apply, mutatis mutandis, to this Protocol unless otherwise provided herein.

3. The offences established in accordance with article 6 of this Protocol shall be regarded as offences established in accordance with the Convention.

Article 2. Statement of purpose

The purpose of this Protocol is to prevent and combat the smuggling of migrants, as well as to promote cooperation among States Parties to that end, while protecting the rights of smuggled migrants.

Article 3. Use of terms

For the purposes of this Protocol:

(a) “Smuggling of migrants” shall mean the procurement, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit, of the illegal entry of a person into a State Party of which the person is not a national or a permanent resident;

(b) “Illegal entry” shall mean crossing borders without complying with the necessary requirements for legal entry into the receiving State;

(c) “Fraudulent travel or identity document” shall mean any travel or identity document:

(i) That has been falsely made or altered in some material way by anyone other than a person or agency lawfully authorized to make or issue the travel or identity document on behalf of a State; or

(ii) That has been improperly issued or obtained through misrepresentation, corruption or duress or in any other unlawful manner; or

(iii) That is being used by a person other than the rightful holder;

(d) “Vessel” shall mean any type of water craft, including nondisplacement craft and seaplanes, used or capable of being used as a means of transportation on water, except a warship, naval auxiliary or other vessel owned or operated by a Government and used, for the time being, only on government non-commercial service.

Article 4. Scope of application

This Protocol shall apply, except as otherwise stated herein, to the prevention, investigation and prosecution of the offences established in accordance with article 6 of this Protocol, where the offences are transnational in nature and involve an organized criminal group, as well as to the protection of the rights of persons who have been the object of such offences.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Article 5. Criminal liability of migrants

Migrants shall not become liable to criminal prosecution under this Protocol for the fact of having been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol.

Article 6. Criminalization

1. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally and in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit:

(a) The smuggling of migrants;

(b) When committed for the purpose of enabling the smuggling of migrants:

(i) Producing a fraudulent travel or identity document;

(ii) Procuring, providing or possessing such a document;

(c) Enabling a person who is not a national or a permanent resident to remain in the State concerned without complying with the necessary requirements for legally remaining in the State by the means mentioned in subparagraph (b) of this paragraph or any other illegal means.

2. Each State Party shall also adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences:

(a) Subject to the basic concepts of its legal system, attempting to commit an offence established in accordance with paragraph 1 of this article;

(b) Participating as an accomplice in an offence established in accordance with paragraph 1 (a), (b) (i) or (c) of this article and, subject to the basic concepts of its legal system, participating as an accomplice in an offence established in accordance with paragraph 1 (b) (ii) of this article;

(c) Organizing or directing other persons to commit an offence established in accordance with paragraph 1 of this article.

3. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as aggravating circumstances to the offences established in

accordance with paragraph 1 (a), (b) (i) and (c) of this article and, subject to the basic concepts of its legal system, to the offences established in accordance with paragraph 2 (b) and (c) of this article, circumstances:

(a) That endanger, or are likely to endanger, the lives or safety of the migrants concerned; or

(b) That entail inhuman or degrading treatment, including for exploitation, of such migrants.

4. Nothing in this Protocol shall prevent a State Party from taking measures against a person whose conduct constitutes an offence under its domestic law.

II. Smuggling of migrants by sea

Article 7. Cooperation

States Parties shall cooperate to the fullest extent possible to prevent and suppress the smuggling of migrants by sea, in accordance with the international law of the sea.

Article 8. Measures against the smuggling of migrants by sea

1. A State Party that has reasonable grounds to suspect that a vessel that is flying its flag or claiming its registry, that is without nationality or that, though flying a foreign flag or refusing to show a flag, is in reality of the nationality of the State Party concerned is engaged in the smuggling of migrants by sea may request the assistance of other States Parties in suppressing the use of the vessel for that purpose. The States Parties so requested shall render such assistance to the extent possible within their means.

2. A State Party that has reasonable grounds to suspect that a vessel exercising freedom of navigation in accordance with international law and flying the flag or displaying the marks of registry of another State Party is engaged in the smuggling of migrants by sea may so notify the flag State, request confirmation of registry and, if confirmed, request authorization from the flag State to take

appropriate measures with regard to that vessel. The flag State may authorize the requesting State, inter alia:

(a) To board the vessel;

(b) To search the vessel; and

(c) If evidence is found that the vessel is engaged in the smuggling of migrants by sea, to take appropriate measures with respect to the vessel and persons and cargo on board, as authorized by the flag State.

3. A State Party that has taken any measure in accordance with paragraph 2 of this article shall promptly inform the flag State concerned of the results of that measure.

4. A State Party shall respond expeditiously to a request from another State Party to determine whether a vessel that is claiming its registry or flying its flag is entitled to do so and to a request for authorization made in accordance with paragraph 2 of this article.

5. A flag State may, consistent with article 7 of this Protocol, subject its authorization to conditions to be agreed by it and the requesting State, including conditions relating to responsibility and the extent of effective measures to be taken. A State Party shall take no additional measures without the express authorization of the flag State, except those necessary to relieve imminent danger to the lives of persons or those which derive from relevant bilateral or multilateral agreements.

6. Each State Party shall designate an authority or, where necessary, authorities to receive and respond to requests for assistance, for confirmation of registry or of the right of a vessel to fly its flag and for authorization to take appropriate measures. Such designation shall be notified through the Secretary-General to all other States Parties within one month of the designation.

7. A State Party that has reasonable grounds to suspect that a vessel is engaged in the smuggling of migrants by sea and is without nationality or may be assimilated to a vessel without nationality may board and search the vessel. If

evidence confirming the suspicion is found, that State Party shall take appropriate measures in accordance with relevant domestic and international law.

Article 9. Safeguard clauses

1. Where a State Party takes measures against a vessel in accordance with article 8 of this Protocol, it shall:

(a) Ensure the safety and humane treatment of the persons on board;

(b) Take due account of the need not to endanger the security of the vessel or its cargo;

(c) Take due account of the need not to prejudice the commercial or legal interests of the flag State or any other interested State;

(d) Ensure, within available means, that any measure taken with regard to the vessel is environmentally sound.

2. Where the grounds for measures taken pursuant to article 8 of this Protocol prove to be unfounded, the vessel shall be compensated for any loss or damage that may have been sustained, provided that the vessel has not committed any act justifying the measures taken.

3. Any measure taken, adopted or implemented in accordance with this chapter shall take due account of the need not to interfere with or to affect:

(a) The rights and obligations and the exercise of jurisdiction of coastal States in accordance with the international law of the sea; or

(b) The authority of the flag State to exercise jurisdiction and control in administrative, technical and social matters involving the vessel.

4. Any measure taken at sea pursuant to this chapter shall be carried out only by warships or military aircraft, or by other ships or aircraft clearly marked and identifiable as being on government service and authorized to that effect.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

III. Prevention, cooperation and other measures

Article 10. Information

1. Without prejudice to articles 27 and 28 of the Convention, States Parties, in particular those with common borders or located on routes along which migrants are smuggled, shall, for the purpose of achieving the objectives of this Protocol, exchange among themselves, consistent with their respective domestic legal and administrative systems, relevant information on matters such as:

(a) Embarkation and destination points, as well as routes, carriers and means of transportation, known to be or suspected of being used by an organized criminal group engaged in conduct set forth in article 6 of this Protocol;

(b) The identity and methods of organizations or organized criminal groups known to be or suspected of being engaged in conduct set forth in article 6 of this Protocol;

(c) The authenticity and proper form of travel documents issued by a State Party and the theft or related misuse of blank travel or identity documents;

(d) Means and methods of concealment and transportation of persons, the unlawful alteration, reproduction or acquisition or other misuse of travel or identity documents used in conduct set forth in article 6 of this Protocol and ways of detecting them;

(e) Legislative experiences and practices and measures to prevent and combat the conduct set forth in article 6 of this Protocol; and

(f) Scientific and technological information useful to law enforcement, so as to enhance each other's ability to prevent, detect and investigate the conduct set forth in article 6 of this Protocol and to prosecute those involved.

2. A State Party that receives information shall comply with any request by the State Party that transmitted the information that places restrictions on its use.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Article 11. Border measures

1. Without prejudice to international commitments in relation to the free movement of people, States Parties shall strengthen, to the extent possible, such border controls as may be necessary to prevent and detect the smuggling of migrants.

2. Each State Party shall adopt legislative or other appropriate measures to prevent, to the extent possible, means of transport operated by commercial carriers from being used in the commission of the offence established in accordance with article 6, paragraph 1 (a), of this Protocol.

3. Where appropriate, and without prejudice to applicable international conventions, such measures shall include establishing the obligation of commercial carriers, including any transportation company or the owner or operator of any means of transport, to ascertain that all passengers are in possession of the travel documents required for entry into the receiving State.

4. Each State Party shall take the necessary measures, in accordance with its domestic law, to provide for sanctions in cases of violation of the obligation set forth in paragraph 3 of this article.

5. Each State Party shall consider taking measures that permit, in accordance with its domestic law, the denial of entry or revocation of visas of persons implicated in the commission of offences established in accordance with this Protocol.

6. Without prejudice to article 27 of the Convention, States Parties shall consider strengthening cooperation among border control agencies by, inter alia, establishing and maintaining direct channels of communication.

Article 12. Security and control of documents

Each State Party shall take such measures as may be necessary, within available means:

(a) To ensure that travel or identity documents issued by it are of such quality that they cannot easily be misused and cannot readily be falsified or unlawfully altered, replicated or issued; and

(b) To ensure the integrity and security of travel or identity documents issued by or on behalf of the State Party and to prevent their unlawful creation, issuance and use.

Article 13. Legitimacy and validity of documents

At the request of another State Party, a State Party shall, in accordance with its domestic law, verify within a reasonable time the legitimacy and validity of travel or identity documents issued or purported to have been issued in its name and suspected of being used for purposes of conduct set forth in article 6 of this Protocol.

Article 14. Training and technical cooperation

1. States Parties shall provide or strengthen specialized training for immigration and other relevant officials in preventing the conduct set forth in article 6 of this Protocol and in the humane treatment of migrants who have been the object of such conduct, while respecting their rights as set forth in this Protocol.

2. States Parties shall cooperate with each other and with competent international organizations, non-governmental organizations, other relevant organizations and other elements of civil society as appropriate to ensure that there is adequate personnel training in their territories to prevent, combat and eradicate the conduct set forth in article 6 of this Protocol and to protect the rights of migrants who have been the object of such conduct. Such training shall include:

(a) Improving the security and quality of travel documents;

(b) Recognizing and detecting fraudulent travel or identity documents;

(c) Gathering criminal intelligence, relating in particular to the identification of organized criminal groups known to be or suspected of being engaged in conduct set

forth in article 6 of this Protocol, the methods used to transport smuggled migrants, the misuse of travel or identity documents for purposes of conduct set forth in article 6 and the means of concealment used in the smuggling of migrants;

(d) Improving procedures for detecting smuggled persons at conventional and non-conventional points of entry and exit; and

(e) The humane treatment of migrants and the protection of their rights as set forth in this Protocol.

3. States Parties with relevant expertise shall consider providing technical assistance to States that are frequently countries of origin or transit for persons who have been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol. States Parties shall make every effort to provide the necessary resources, such as vehicles, computer systems and document readers, to combat the conduct set forth in article 6.

Article 15. Other prevention measures

1. Each State Party shall take measures to ensure that it provides or strengthens information programmes to increase public awareness of the fact that the conduct set forth in article 6 of this Protocol is a criminal activity frequently perpetrated by organized criminal groups for profit and that it poses serious risks to the migrants concerned.

2. In accordance with article 31 of the Convention, States Parties shall cooperate in the field of public information for the purpose of preventing potential migrants from falling victim to organized criminal groups.

3. Each State Party shall promote or strengthen, as appropriate, development programmes and cooperation at the national, regional and international levels, taking into account the socio-economic realities of migration and paying special attention to economically and socially depressed areas, in order to combat the root socio-economic causes of the smuggling of migrants, such as poverty and underdevelopment.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Article 16. Protection and assistance measures

1. In implementing this Protocol, each State Party shall take, consistent with its obligations under international law, all appropriate measures, including legislation if necessary, to preserve and protect the rights of persons who have been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol as accorded under applicable international law, in particular the right to life and the right not to be subjected to torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment.

2. Each State Party shall take appropriate measures to afford migrants appropriate protection against violence that may be inflicted upon them, whether by individuals or groups, by reason of being the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol.

3. Each State Party shall afford appropriate assistance to migrants whose lives or safety are endangered by reason of being the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol.

4. In applying the provisions of this article, States Parties shall take into account the special needs of women and children.

5. In the case of the detention of a person who has been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol, each State Party shall comply with its obligations under the Vienna Convention on Consular Relations,[209] where applicable, including that of informing the person concerned without delay about the provisions concerning notification to and communication with consular officers.

Article 17. Agreements and arrangements

States Parties shall consider the conclusion of bilateral or regional agreements or operational arrangements or understandings aimed at:

(a) Establishing the most appropriate and effective measures to prevent and combat the conduct set forth in article 6 of this Protocol; or

(b) Enhancing the provisions of this Protocol among themselves.

[209] United Nations, Treaty Series, vol. 596, Nos. 8638-8640.

Article 18. Return of smuggled migrants

1. Each State Party agrees to facilitate and accept, without undue or unreasonable delay, the return of a person who has been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol and who is its national or who has the right of permanent residence in its territory at the time of return.

2. Each State Party shall consider the possibility of facilitating and accepting the return of a person who has been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol and who had the right of permanent residence in its territory at the time of entry into the receiving State in accordance with its domestic law.

3. At the request of the receiving State Party, a requested State Party shall, without undue or unreasonable delay, verify whether a person who has been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol is its national or has the right of permanent residence in its territory.

4. In order to facilitate the return of a person who has been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol and is without proper documentation, the State Party of which that person is a national or in which he or she has the right of permanent residence shall agree to issue, at the request of the receiving State Party, such travel documents or other authorization as may be necessary to enable the person to travel to and re-enter its territory.

5. Each State Party involved with the return of a person who has been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol shall take all appropriate measures to carry out the return in an orderly manner and with due regard for the safety and dignity of the person.

6. States Parties may cooperate with relevant international organizations in the implementation of this article.

7. This article shall be without prejudice to any right afforded to persons who have been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol by any domestic law of the receiving State Party.

8. This article shall not affect the obligations entered into under any other applicable treaty, bilateral or multilateral, or any other applicable operational agreement or arrangement that governs, in whole or in part, the return of persons who have been the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol.

IV. Final provisions

Article 19. Saving clause

1. Nothing in this Protocol shall affect the other rights, obligations and responsibilities of States and individuals under international law, including international humanitarian law and international human rights law and, in particular, where applicable, the 1951 Convention[210] and the 1967 Protocol[211] relating to the Status of Refugees and the principle of non-refoulement as contained therein.

2. The measures set forth in this Protocol shall be interpreted and applied in a way that is not discriminatory to persons on the ground that they are the object of conduct set forth in article 6 of this Protocol. The interpretation and application of those measures shall be consistent with internationally recognized principles of non-discrimination.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Article 20. Settlement of disputes

1. States Parties shall endeavour to settle disputes concerning the interpretation or application of this Protocol through negotiation.

2. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of this Protocol that cannot be settled through negotiation within a reasonable time shall, at the request of one of those States Parties, be submitted to arbitration. If, six months after the date of the request for arbitration, those States Parties are unable to agree on the organization of the

[210] United Nations, Treaty Series, vol. 189, No. 2545.

[211] Ibid., vol. 606, Nos. 8791.

arbitration, any one of those States Parties may refer the dispute to the International Court of Justice by request in accordance with the Statute of the Court.

3. Each State Party may, at the time of signature, ratification, acceptance or approval of or accession to this Protocol, declare that it does not consider itself bound by paragraph 2 of this article. The other States Parties shall not be bound by paragraph 2 of this article with respect to any State Party that has made such a reservation.

4. Any State Party that has made a reservation in accordance with paragraph 3 of this article may at any time withdraw that reservation by notification to the Secretary-General of the United Nations.

Article 21. Signature, ratification, acceptance, approval and accession

1. This Protocol shall be open to all States for signature from 12 to 15 December 2000 in Palermo, Italy, and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 12 December 2002.

2. This Protocol shall also be open for signature by regional economic integration organizations provided that at least one member State of such organization has signed this Protocol in accordance with paragraph 1 of this article.

3. This Protocol is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. A regional economic integration organization may deposit its instrument of ratification, acceptance or approval if at least one of its member States has done likewise. In that instrument of ratification, acceptance or approval, such organization shall declare the extent of its competence with respect to the matters governed by this Protocol. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

4. This Protocol is open for accession by any State or any regional economic integration organization of which at least one member State is a Party to this

Protocol. Instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. At the time of its accession, a regional economic integration organization shall declare the extent of its competence with respect to matters governed by this Protocol. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

Article 22. Entry into force

1. This Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the fortieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, except that it shall not enter into force before the entry into force of the Convention. For the purpose of this paragraph, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of such organization.

2. For each State or regional economic integration organization ratifying, accepting, approving or acceding to this Protocol after the deposit of the fortieth instrument of such action, this Protocol shall enter into force on the thirtieth day after the date of deposit by such State or organization of the relevant instrument or on the date this Protocol enters into force pursuant to paragraph 1 of this article, whichever is the later.

Chulalongkorn University

Article 23. Amendment

1. After the expiry of five years from the entry into force of this Protocol, a State Party to the Protocol may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations, who shall thereupon communicate the proposed amendment to the States Parties and to the Conference of the Parties to the Convention for the purpose of considering and deciding on the proposal. The States Parties to this Protocol meeting at the Conference of the Parties shall make every effort to achieve consensus on each amendment. If all efforts at consensus have been exhausted and no agreement has been reached, the amendment shall, as

a last resort, require for its adoption a two-thirds majority vote of the States Parties to this Protocol present and voting at the meeting of the Conference of the Parties.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote under this article with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to this Protocol. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs and vice versa.

3. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article is subject to ratification, acceptance or approval by States Parties.

4. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article shall enter into force in respect of a State Party ninety days after the date of the deposit with the Secretary-General of the United Nations of an instrument of ratification, acceptance or approval of such amendment.

5. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties which have expressed their consent to be bound by it. Other States Parties shall still be bound by the provisions of this Protocol and any earlier amendments that they have ratified, accepted or approved.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Article 24. Denunciation

1. A State Party may denounce this Protocol by written notification to the Secretary-General of the United Nations. Such denunciation shall become effective one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

2. A regional economic integration organization shall cease to be a Party to this Protocol when all of its member States have denounced it.

Article 25. Depositary and languages

1. The Secretary-General of the United Nations is designated depositary of this Protocol.

2. The original of this Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Protocol.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายอิทธิชัย รามสูต เกิดเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2532 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาจากโรงเรียนอัมพรไพศาล สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี นิติศาสตรบัณฑิต จากคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2554 ได้รับประกาศนียบัตรหลักสูตรวิชาว่าความจากสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภาทนายความ รุ่นที่ 38 เข้ารับการศึกษาต่อในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ที่คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2556 และสอบไล่ได้ความรู้ชั้นเนติบัณฑิตไทยจากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา สมัยที่ 67 ปีการศึกษา 2557 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งทนายความประจำสำนักงานรังษีธรรม ทนายความ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University